ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز، السيدة عايدة سيدربيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 509—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1974

ՀԱՏԸ ՋԵՌՈՒԷ 3 եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد رقم ٥٠٩ — الخميس ٣ يناير ١٩٧٤

ՓԱՌԱՒՈՐ ՏԱՐԵԴԱՐՁ ՎԵՐԱԾՆՈՒԱԾ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

Գրեց՝ ՍԵԴՐԱԿ ՇԱՀԷՆ

Հեռաւոր սփիւռքէն, հայրենակարօտ տարագիր հայու բուռն ոգեւորութեամբ կու գամ ողջունել՝ Սովետական Հայաստանի ազատագրութեան 53րդ պատմական տարեդարձը:

Արդարեւ, մեր ապրած դարաշրջանի սկիզբներուն, պատմութեան մէջ նմանը չեղող ոճրագործութիւնը, նպատակեց հիմքէն խորտակել եւ պատմութենէն իսպառ սրբել Հայն ու Հայաստանը:

Ի տես այսպիսի ահաւոր աւերածութեան եւ սպանդին, արեւմտեան Խաչապաշտ շահամոլները անտեսեցին իրենց «Կրտսեր դաշնակիցը» եւ դիրքաւորուեցան ոճրագործին հետ,- Հայն ու Հայկական Հարցը դարձուցին դիակ, քաշկռտեցին Սեւրէն Լոնտոն, Լոնտոնէն Փարիզ, Փարիզէն Լոզան, եւ Լոզանի մէջ թաղեցին, վերջացուցին...:

Ու երբ իր բոլոր տարածութեամբ կ'ամայանար Արեւմտեան Հայաստանը,- ու երբ ջարդուած եւ ցիրուցան եղած հայութեան փոքրիկ Բեկորը, իր գոյութեան հերոսական մարտերով մաշեցաւ՝ Ուրֆայի, Մուսա Տաղի, Հաճնոյ, Վանի, Այնթապի եւ Շապին Գարահիսարի մէջ, ոճրագործը իր ձգած աւերակներու վրայէն քալեց, անցաւ Արաքսը, ջարդելու եւ աւերակելու Նաեւ Արեւելեան Հայաստանը:

1917 Նշանակալից Թուականին, Հոկտեմբերեան Պատմական Յեղափոխութեան հզօր ազդեցութիւնը զգալի ընելով Կովկասեան մարզին մէջ, եւ ապաւինելով Աշխատաւորական Ռուսիոյ Եղբայրական Օգնութեան, Արեւելեան Հայաստանցին միասնութեամբ իջաւ ասպարէզ, շարժեց իր կորովի բազուկը եւ Սարտարապատի պատմական ճակատամարտով հարուածեց, յաղթահարեց եւ հեռացուց թշնամին, ու ապա, խորհրդային կարգերով հռչակեց Անկախ Հայաստան:

Որով եւ որու ընթացքին, Հոկտեմբերեան Մեծ Յեղափոխութեան տաղանդաւոր առաջնորդ անմահն Լենինի՝ Փոքր Ազգերու ազատութեան համար հռչակած պատմական Տեկլարացիայով չմեռաւ, ապրեցա՛ւ ՀԱՅՆ ՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ:

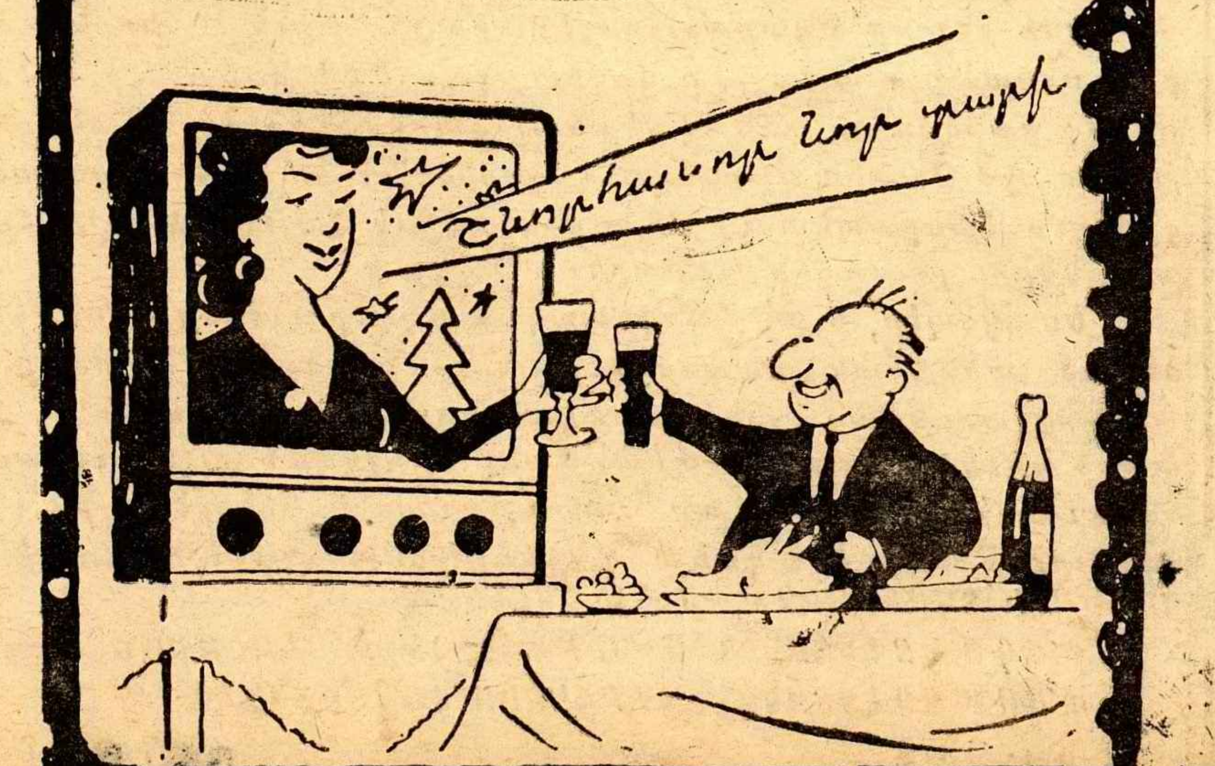
Դարձեալ, մոխիրներէն ու մահաստաններէն յառնող փոքրիկ Հայաստանը, անմահն Լենինի ցուցմունքներով միացաւ Սովետական Ազգերու հզօր Միութեան եւ կէս դարէ շատ կարճ ժամանակին, դարձաւ Գիտութեան, Արդիւնաբերութեան, Մշակոյթի եւ բարձր Կենցաղի առաջնակարգ, տիպար Հանրապետութիւն:

Այնքան տիպար՝ որ Մայրաքաղաք շքեղ Երեւանը դարձաւ համաշխարհային գիտնականներու համագումարներու հաւաքատեղի:

Այնքան գրաւիչ՝ որ մագնիսի ուժգնութեամբ իրեն կը քաշէ Մոսկուայի օտար Դեսպաններ, անուանի գիտնականներ, գրողներ, ճարտարապետներ, հնաբաններ, պատմագէտներ, արուեստի վարպետներ եւ հազար հազարներով հայ թէ օտար այցելու հիացողներ:

Այլեւս նմանութեան եզր չէ մնացած Երէկի եւ Այսօրի միջեւ: Երէկի 700,000 ցանցառ եւ խեղճուկ բնակչութեան փոխարէն,

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գծանկար՝ ՎԱՀԷ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ

«ՄԵՆՔ ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԱԾ ԵՆՔ ԱՐԱՐԱՏ»ՈՎ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- «1973 Թուականին Երեւանի «Արարատ» ֆութպոլային թիմի տարած փայլուն յաղթանակները՝ մեծ խանդավառութիւն առաջ բերին ոչ միայն Խորհրդային Հայաստանի, այլ եւ Սփիւռքի մէջ, այդ թւում՝ Լիբանանի Հայութեան շրջանին մէջ», Երեւանէն Պէյրութ մեկնելէ առաջ, մեր թղթակիցին ըսաւ՝ Լիբանանի Հայ Մարմնամարզական Միութեան «ՄԱՍԻՍ» Ակումբի Նախագահ Սարգիս Սարգիսեանը:

«Ես Մոսկուայի մէջ ականատես եղայ Բիւրեղապսակեայ Բաժակի համար հայ մարզիկներուն վերջին մենամարտին,- ըսաւ ան,- վկայ դարձայ բարոյական այն մեծ աջակցութեան ու խրախուսանքին, որ իրենց սիրելի թիմին հանդէպ կը ցուցաբերէին Մոսկուա ժամանած հազարաւոր երկրպագուները:

«Կը կարծեմ, որ բարոյական աջակցութիւնն ալ կարեւոր դեր խաղաց՝ գրեթէ Բիւ հասած Բաժակը Հայաստան բերելուն մէջ: Դժուարին, քրտնաթոր, անզիջում, մինչեւ «վերջին» շունչը մղած պայքարը տուաւ իր ցանկալի արդիւնքը:

«Բաժակի եզրափակիչ խաղէն առաջ Մոսկուայի մէջ զրոյց ունեցայ՝ թիմի աւագ մարզիչ Նիքիթա Սիմոնեանին հետ: «Եթէ այսօր Բաժակը նուաճենք,- ըսաւ ան,- ճանապարհ կը բացուի Ախոյեանի մետալներու համար»: Ուրախ եմ, որ վստահ ըսուած այդ խօսքերն այսօր արդէն իրականութիւն են:

«Ես տեսայ նաեւ Գ. Սունդուկեանի անուան Պետական Ակադեմական Թատրոնին մէջ, «Արարատ»ին փառքի բոլոր դափնիներու օծումը: Այդ, իրօք, մեծարման հրաշալի ու արժանավայել հանդիսութիւն էր, ուրտեղ արարատցիներուն իրենց երախտագիտութիւնը յայտնեցին Երեւան ժամանած հիւրերը, Հայաստանի գրականութեան եւ արուեստի, մարզական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ:

«Անգամ մը եւս սրտանց կը շնորհաւորեմ «Արարատ»ին՝ Բիւրեղապսակեայ Բաժակը եւ Ախոյեանի մետալները նուաճելուն համար: Կը շնորհաւորեմ թիմին հինգ անդամները, որոնք ընդգրկուած են Խ. Միութեան Ազգային Հաւաքականի կազմին մէջ եւ Էդուարդ Մարգարովին, ԽՍՀՄի Սփորթի Վաստակաւոր Վարպետի կոչմանն արժանանալուն համար:

«1973 Թուականի ֆութպոլային խաղաշրջանը անցաւ պատմութեան գիրկ: Այժմ մեզի կը մնայ մաղթել, որ հայ ֆութպոլիստները 1974 ի եկող միւս խաղաշրջաններու ներքին խաղերուն մէջ չզիջին նուաճուած դիրքերը, իսկ միջազգային ասպարէզին մէջ բարձր պահեն խորհրդային ֆութպոլին պատիւը: Ասիկա անկասկած բոլորին հետ մեծ ուրախութիւն ու բերկրանք կը պատճառէ սփիւռքահայ մարզասէրներուն»:

ՀԱՄԵՐԳ «ՊՈՊԻՆՈ» ԹԱՏՐՈՆՈՒՄ

Փարիզի «Պոպինօ» երաժշտական թատրոնը այդ երեկոյ լեփլեցուն էր: Համերգը անսովոր էր այն իմաստով, որ դրանից առաջ հասոյթը տրամադրուելու էր Դպրոցասէր Տիկնանց աղջկանց միջնակարգ վարժարանին: Գաղութի հարիւրաւոր ներկայացուցիչներ տեղեր էին գրաւել սրահում, իրենց համակրանքը արտայայտելով՝ Արեւմտեան Եւրոպայի հայ գաղթօջախներում իր տեսակի մէջ եզակի այդ հաստատութեան նկատմամբ:

Համերգին ելոյթ ունեցաւ Ֆրանսիայում հանրաճանաչ «Նաւասարդ» հայկական պարախումբը: Երկրորդ մասում հանդէս եկաւ յայտնի երգչուհի Լիզ Սարեանը: Դահլիճը ջերմօրէն ընդունեց մեծ վարպետութեամբ կատարուած հայկական եւ Ֆրանսիական երգերը: Ներկաները գոհունակութեամբ ընդունեցին նաեւ Դպրոցասէր Տիկնանց աղջկանց վարժարանի երգչախմբին:

Համերգը «Պոպինօյում» կազմակերպուել էր հասարակական գործիչներ՝ Կարպիս Զբքաշեանի եւ Համազասպ Մոմջեանի նախաձեռնութեամբ:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ 40-ԱՄԵԱԿԸ

Ֆրանսիայի հայ գաղութը ջերմօրէն նշեց Ֆրանսահայ Գրողների Միութեան 40-ամեակը: «Կիմէ» սրահում կայացած հանդիսաւոր երեկոյում ելոյթ ունեցան «Աշխարհ» թերթի խմբագիր՝ գրող Աւետիս Ալիխանեանը, գրող Զարեհ Որբունին, հասարակական գործիչ Սեդրակ Քարեանը: Երեկոյին նախագահում էր բանաստեղծուհի Մառի Արմանեանը:

Վերջում ընթերցուեցին հայ բանաստեղծների եւ գրողների ստեղծագործութիւնները:

«Հայրենիքի Ձայն»

Քրիստոս Ծնաւ եւ Յայտնեցաւ

Քրիստոնեայ Աշխարհը կը ցնծայ այսօր, որովհետեւ տօնն է իր քարոզած և դաւանած վարդապետութեան հիմնադիր՝ Քրիստոսի Հրաշափառ Ծննդեան և Աստուածայայտնութեան։

Մէն մի քրիստոնեայ հաւատացեալ, իր հոգին խորանի վերածելով ու շունչը բուրումնաւէտ խունկի, կ'սպասէ իր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի գալստեան, ջանալով յայտնութեան վայրկեանին անպատրաստ ու մեղաւոր չի գտնուելու։

Աստուածորդին, որ մարմնացեալ մանկան կերպարանքով մարդեղինաց կը յայտնուէր, կու գար աշխարհ ոչ թէ փողով, թըմբուկով և զօրականաց անհամար թուով, այլ պարզ, միայնակ ու լուռ։

Եթէ Աստուծոյ հրեշտակը չէր յայտնուէր հովուականներուն ու Մոգերն ալ նշմարած չ'ըլլային երկնաւոր նշանը եղող Աստղը, ոչ ոք լուր պիտի ունենար, որ մարդկութեան փրկութեան համար, մարգարէներուն բերնով խոստացուած Մեսիան աշխարհ էր եկեր։

Քրիստոս կու գար աշխարհ ոչ թէ երկրիս և մարդոց վրայ նոր թագաւորութիւն մը հաստատելու, այլ կու գար անոնց հոգիի փրկութեան կենսագործումը կատարելու:

Ցխսուս, որ երբ Աստուած որդի Յաւերժական և Անմեռանելի էր, աշխարհ գալով չէր կրնար հոն մնալ, քարոզել ու թագաւորել, որովհետեւ իր տեղը երկրիս վրայ չէր, այլ էր երկնաւոր Հօր քովն էր:

Ինք միայն Աստուածային կամքի գործադրիչն էր: Կու գար մարդկութիւնը ազատել մեղքի և մահուան ճիրաններէն այն տխուր սպառնալիքէն՝ որ Ադամի և Եւայի յանցանքործութենէն ի վեր մարդկային ցեղին գլխուն Դամոկլեան սուրի նման կախուած կը մնար։

Սատանան, Աստուծոյ այդ նզովեալ «հրեշտակը», արտաքսուելով Երկնաւոր Հօրմէ ու նետուելով աշխարհ, կը ջանար մարդկային հոգին իր գերին դարձնել, զայն մեղքի ու մահուան ճիրաններուն մէջ առնելով,– ինչ որ Աստուծոյ իղձին դէմ էր, քանզի Աստուած մարդը ստեղծեր էր իբր իր պատկերը, տալով անոր շունչ և երկնային շնորհ։ Ուստի չէր կրնար ընդունիլ՝ որ յետ ջրհեղեղի կատարած իր խոստումը Նոյի, թէ ինք պիտի պահէ մարդարարածը յաւիտեան, հսկելով անոր կեանքին ու հոգիին, չիրագործուի։ Եւ իբր նշան իր խոստումին ու անհուն սիրոյն, Ծիածան Գօտիով մը կը պատէր երկինքը։

Ուրեմն այսչափ երեւելի և յայտնեալ աստուածային շնորհներու տուչութենէն և նաև իր Միածին Որդւոյն աշխարհ առաքումէն յետոյ, պէտք չէ որ մարդ էակը դառնայ անզղջալի ու անդարմանելի մեղաւոր, այլ գիտնայ ինքզինքը մերձ և մաքուր պահել՝ հանդէպ զինքը Ստեղծող Աստուծոյն, հնազանդելով ու կատարելով Անոր բոլոր հրամաններն ու պատուէրները, որպէսզի իրեն կարելի ըլլայ Քրիստոսի միջոցաւ Աստուծոյ ընդառաջ երթալ, ստանալու համար երկնային Սէր, Շնորհ և Յաւիտենական Երանութիւն։

ՄԻՆԱՍ ՓԱՆՏՈՅԵԱՆ

Աղեքս. 25 Դեկտ. 1973

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Աղեքսանդրաբնակ բոլոր այն ազգայինները, որոնք կը փափաքին ունենալ Հայկական Ընթերցասրահի հրատարակած 1974 տարուան «ԵՐԵՒԱՆ» պատի օրացոյցներէն, կրնան դիմել «Ջահակիր»ի Թղթակից և Ներկայացուցիչ Պր. Մինաս Փանտոյեանի, հեռախօս թիւ 802199։

ՀԱՅ ԵՒ ՌՈՒՍ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՄԸ

Գրեց՝ Վ. ՔՈԶԼՈՎ

Ասկէ 195 տարիներ առաջ, հայեր և յոյներ, լքելով Խրիմ թերակղզին Խանաթի շրջանը, գացին հաստատուելու Տոն գետի ափերուն: Այս գաղթը ղեկավարուեցաւ Տեղակալ-Զօրավար Ա. Սուվորովի կողմէ. 17 ամիս քալելէ վերջ, մօտ 30.000 հայեր հասան Տոնի շրջանը, ուր, 12 Ապրիլ 1780ին, Տըմիթրի տը Ռոսթօ բերդին մօտ, հիմնեցին նոր քաղաք մը՝ Նոր Նախիջեւան անունով։ Քիչ ժամանակ անց, գեղեցիկ բլուրի մը վրայ, անոնք վանքի մը շինութեան ձեռնարկեցին, որուն տուին Խրիմի մէջ թողած համանուն վանքին անունը՝ «Սուրբ Խաչ»։

Հայկական գաղութին հաստատումը սատարեց վաճառականութեան և արհեստներու ծաղկումին՝ Հարաւային Ռուսիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ այդ երկրամասին ընդհանուր արժէքաւորման:

1790էն մինչեւ անցեալ դարու երկրորդ կէսերուն, Սուրբ Խաչը, Ռուսիոյ տարածքին ծաղկող հայկական գաղութներուն մէջ, մշակութային կարեւոր կեդրոն մըն էր։

Սովետ Միութեան կազմութեան 50ամեակի նախօրեակին և հայ մեծ փիլիսոփայ, յեղափոխական և դեմոկրատ Մկրտիչ Նալպանտեանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, որ բարեկամ և հետեւորդն էր Ն. Չերնիշեւսկիի, Ա. Հերզէնի, Ն. Օկարեւի, հին Ս. Խաչ տաճարին մէջ բացուեցաւ պատմական և ճարտարապետական՝ Տոնի ափերուն վրայ ռուս և հայ բարեկամութիւնը նշող յիշատակարան մը։ Թանգարանը կը պատմէ Խրիմի հայոց գաղթը և Ռուսիոյ հարաւային մասին մէջ առաջին տըպարանին բացումը, որ գործել սկսաւ 1790ի և 1796ի միջեւ։

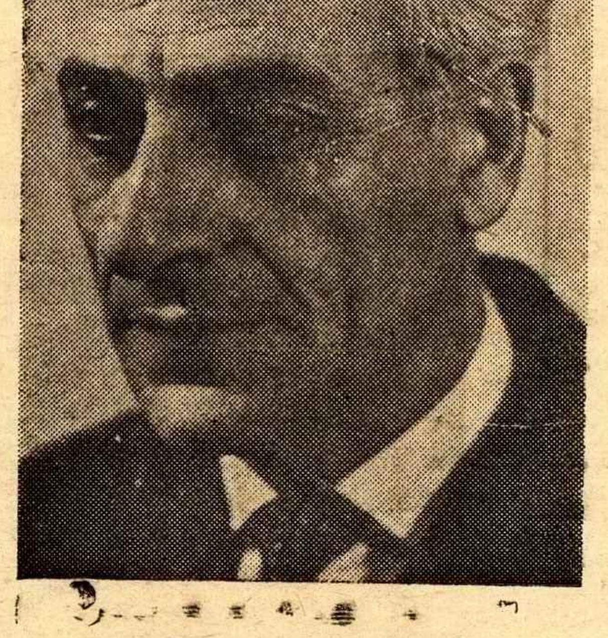
Հարազատ փաստաթուղթեր, պատճէններ, նկարներ, պատմական վիմաքանդակներ մեզ պատեհութիւնը կ'ընծայեն աւելի լաւ ճանչնալու՝ ռուս և հայ ժողովուրդներուն մեծ զաւակները։ Տաճարին մէջ ցուցադրուած միւս առարկաները կը պատկերացնեն գաղութին ամենօրեայ կեանքը, ընկերային և տնտեսական կառոյցները:

Ն. Մ. Գ.

«ՇԵՔՍՓԻՐԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ»

Արուեստագիտութեան տոքթէօր, Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի արուեստի հիմնարկի տնօրէն՝ Փրօֆ. Ռուբէն Զարեան ծանօթ է յատկապէս շեքսփիրեան ուսումնասիրութիւններով, որոնց վրայ ամենայն խորաթափանցութեամբ և նըւիրումով աշխատած է երկար տարիներ։

1965ին, «Շեքսփիրը և Հայերը» զեկուցումով ան հանդէս եկած է Լոնտոնի մէջ կայացած գիտական

ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԵԱՆ

համագումարին և արժանացած է միջազգային գիտական մտքի ուշադրութեան։

Վերջերս, Ժընեւի Պերրէ – Ժանտոյ հրատարակչութիւնը ֆրանսերէնով լոյս ընծայած է՝ գիտնականի «Շեքսփիրը եւ Հայերը» աշխատութիւնը, Յ. Յարութիւնեանի թարգմանութեամբ։

Գրքին յառաջաբանը գրած է նշանաւոր բանաստեղծ Վահէ Կոտէլ։ Սեղմ գծերու մէջ օտար ընթերցողին ներկայացուցած է Ռուբէն Զարեանի գիտական և հասարակական գործունէութիւնը, ինչպէս նաև այն դերը, որ ան խաղացած է հայ շեքսփիրագիտութեան զարգացման աշխատանքին մէջ։

Գրքին մէջ, որ տպագրուած է բարձր ճաշակով, տեղ գտած են Կարապետ Գալֆաեանի, Վահրամ Փափազեանի, Հրաչեայ Ներսիսեանի տարբեր տարիներու Շեքսփիրեան գերակատարումներուն վերատպութիւնները։

Զուիցերիական հրատարակչութեան կողմէ՝ Ռուբէն Զարեանի «Շեքսփիրը եւ Հայերը» ուսումնասիրութեան լոյս ընծայումը, հայ գիտնականին մեծ վաստակին միջազգային ճանաչման և գնահատման նոր վկայութիւնն է:

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Նկատելով որ մեր թերթը մամուլին կը յանձնուի ամէն Երեքշաբթի կէսօրէ ետք, հետեւաբար բոլոր այն յայտարարութիւնները՝ որոնք խմբագրութեանս չեն հասնիր Երեքշաբթի օրէն առաջ, չեն կրնար լոյս տեսնել այդ շաբթուան թիւին մէջ։

Իսկ բոլոր այն յայտարարութիւնները, որոնց հրատարակութեան մէկ շաբաթով ուշացումը աննպատակ կը դառնայ, անհետեւանք կը մնան։

ՓԱՌԱՒՈՐ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Այսօրուան Հայաստանը կը համրէ 3 միլիոն երջանիկ բնակչութիւն։ Երէկի գետնամուտ, տղմապատ տուներուն փոխարինած և յաջորդած են լուսաւոր ցոլքերով, օծուն, երկնաքեր բնակարաններ, գիտութեան և մշակոյթի հոյակապ պալատներ, արդիւնաբերական հսկաներ, մարզական փառաւոր կրկէսներ, ամէնուրեք դպրոցներ, հիւանդանոցներ, թանգարաններ, գրադարաններ, թատրոններ, ծառազարդ սլացիկ պողոտաներ, ցայտաղբիւրներ, հիւանդանոցներ և վայելքի բազմազան այլ կառուցումներ։

Սովետական Հայաստանի այսպիսի անօրինակ աճը և անոր վերասլաց յառաջդիմութիւնը՝ մենք կը պարտինք Սովետական Հզօր Միութեան ընծեռած օգնութեան և ապահովութեան, Սոցիալիստական Դրութեան, Հայաստանի իմաստուն Պետութեան, հանճարեղ գիտնականներուն և շինարար ժողովուրդին:

Սովետական Հայաստանը, որ այժմ կ'անուանուի Հրաշք և Դրախտ,– անհրաժեշտ չէ որ անջատ ու անջատ անուններով թուենք՝ անոր անհամար, հոյատիպ կառուցումները և զանոնք կերտող Հանճարեղ Շինարարները։

Այսուհանդերձ, արուեստի և ճարտարապետութեան բաց թանգարան անուանուած Հայաստանի հնօրեայ պատմական կոթողներու շարքին է իմաստութեան հարուստ շտեմարան՝ գեղակերտ Մատենադարանը, որը ոչ միայն Հայաստանի, այլև Անդրկովկասի, Փոքր Ասիոյ և Մերձաւոր Արեւելքի մշակոյթի պատմութեան եզակի աղբիւր ըլլալով՝ Յաւերժական Կոթող է։

Իր բացառիկ հոյատպութեամբ, Երեւանի սրտին վրայ տեղաւորուած Լենինի անուանի հրապարակը յաւակնած է՝ համաշխարհային ճարտարապետական վայելչութիւն:

Դարերու դժնդակութիւններէն անցնող և դեռ կայուն՝ հազարաւոր պատմական կոթողներու շարքին, ամէնուրեք շքեղօրէն բարձրացուած հերոսներու, հերոսութեան և ազատութեան նորակերտ Յուշարձանները կ'առինքնեն, կը պարուրեն և կը հպարտացնեն այցելուները։

×

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ.– Սովետական Հայաստանի սլացիկ յառաջդիմութեան ակնաղբիւրը հանդիսացող Պետական Համալսարանը, որ միայն 10 դասախօսներով, 4 ֆաքիւլթէներով և 225 ուսանողներով հիմնուած է 1922 թուականին, Փրոֆ. Յակոբ Մանանդեանի ղեկավարութեամբ, առաջին տասը տարուայ ընթացքին երկրին տուած է 1900 գիտական մասնագէտներ։

Իսկ այժմ, նոյն համալսարանը, բազմաշատ ֆաքիւլթէներով կ'ընդգրկէ 80 ամպիոն, 900 դասախօս, 13 հազար ուսանողներ։ Համալսարանը 50 տարուայ ընթացքին երկրին տուած է 23 հազար տաղանդաւոր գիտնականներ, որոնց շարքին՝ Ն. Սիսակեան, Էզ. Հասրաթեան, Ս. Մերկերեան, Մ. Զրբաշեան, Ն. Բունեաթեան, Մ. Զալախեան, Ա. Շահինեան, Ստ. Յովհաննիսեան, Ա. Նալպանտեան և ուրիշներ։

Ասոնք և միւսները, որոնց հետ նաև տեխնիքումներէն շըրջանաւարտ բազմահարիւրներով մասնագէտները, պետութեան ծրագրած փլաններով կառուցին և Հայրենիքը հասցուցին քաղաքակիրթ ազգերու բարձրութեան։

Միջազգային թէ համամիութենական գիտական բոլոր համագումարներուն մասնակից հայ գիտնականներու օրինաբեր ներկայութիւնը ապրեցաւ նաև Հայ Սփիւռքը։

Փաստ է, որ Սփիւռքի հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի բանիմաց ներկայացուցիչները երբ անցան արտասահման, ոգեւորեցին, ուծայումէ մասամբ հեռացուցին և Սփիւռքը կապեցին Մայր Հայրենիքին հետ։

Մեծ համեմատութեամբ հայացաւ սփիւռքը։ Այժմու Սփիւռքահայ Մշակութային Միութիւնները՝ կազմակերպուելով հայաստանեան զուլալ արուեստի հայատպութեամբ, վանեցին թրքական գռեհկութիւնները և պարուրուեցան հայ երգահաններու բնատոհմիկ զմայլելի երգ ու պարերով, ասմունքներով։

Բացի դրանից, այսօրուան սփիւռքի դպրոցները յագեցուած են Մշակութային Կապի Կոմիտէի ուղարկած՝ հազարներով մանկավարժական գեղատիպ դասագրքերով և օգտաշատ այլազան պիտոյքներով,– հայրենիքն է, որ կ'ոգեւորէ և կ'ուժաւորէ Սփիւռքը։

×

Սկսեալ 1920, Նոյ. 29ի պատմական թուականէն, ազատ և ապահով Հայաստանցին, առաջընթացի հոյակապ խոյանքներով, առաջնութեան մետայլներ շահած է արդիական քաղաքաշինութեամբ, քիմիական արդիւնաբերութեամբ, քաուչուկի բարձրորակի մշակմամբ, քարի ու մետաղի մշակման ինքնագործ հաստոցներու և ելեքտրոնիկ նուրբ գործիքներու գիւտարարութեամբ, տիեզերական վարկածներու գիտական նորութեամբ, շինարարական հնգամեայ փլաններու ժամկէտի կատարմամբ, Կուսակցական կարգապահութեամբ, գիւղատնտեսական որակաւոր սնունդներու արտադրմամբ և գրական, արուեստի ու մարզական ճիւղերով բացառիկ յառաջդիմութեամբ:

Իսկ ինչ որ հպարտացուցիչ իրադրութիւն է, փլանաւորուած է և սկսած է,– առաջինը Սովետական Միութեան մէջ,– Մեծամօրի մէջ բարձրանալ ատոմական ելեքտրարտադրիչ հսկան, անսպառ լոյս և ուժ մատակարարելու երկրին, ու նաեւ Կովկասեան մարզի միւս Հանրապետութիւններուն, իսկ Հայաստանը դարձնելու արեւներու լուսաւոր աշխարհ։

Եւ այսպէս, ի տես սովետական ազգերու հզօր միութեան ընծեռած անսասան ապահովութեան,– ի տես Հայաստանի իմաստուն պետութեան շինարարական նորանոր փլաններուն, Հայաստանի ներկան դրախտատիպ, վաղը հրաշազան ըլլալուն ապահով, հեռաւոր երկիրներու օտարոտի հորիզոններէն ցնծալից և բուռն ազգասիրութեամբ կու գանք ողջունել ԱՆՈՐ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 53րդ ՊԱՆԾԱԼԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁը, միշտ կրկնելով՝

ՓԱՌՔ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԶՕՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ,

ՓԱՌՔ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԱՄՐԱԿՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ:

[illegible] ՇԱՀԷՆ

29 Նոյ. 1973

Լոս Անճելըս, Գալիֆ. (Ա.Մ.Ն.)

ՀԵՂԻՆԱԿԷՆ՝ «ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

ԱՄԱՆՈՐԵԱՆ ԽՈՀԵՐ

Հոգիս այսօր սաւառնում է տիեզերական անհունութեան մէջ, խղճերիս բազմերանգ թեւերով։

Ցանկանում եմ թափանցել կեանքի խորհրդին կամ առեղծուածային իմաստին։ Բիւր հարցեր են զանգահարում ուղեղիս մէջ։

Ի՞նչ է մարդը, բանականութեամբ օժտուած այդ էակը։ Նի՞ւթ լոկ, խորհո՞ւրդ, հոգի՞, հակասական զգացմունքների փոթորկալից ծո՞վ, հրաբո՞ւխ, յոյզերի մրրի՞կ, որ կարողանում է անջրպետներ գրաւել, թափանցել նոր մոլորակներ, տիեզերքը սեղմել ափի մէջ, իշխել անհունութեան վրայ, պարտադրել իր կամքը։

Նա խորապէս գիտակցում է իր անհուն ուժին։

Բնութեան մէջ ամէն ինչ ԳՈՅ է։ Նշանակում է՝ կարելիութիւնների անսպառ շտեմարան է կեանքը։ Մարդը ձգտում է թափանցել բնութեան գաղտնիքներին, յայտնագործել դրանք, լեզու տալ երեւոյթներին...

Մարդը կարող է այդ բոլորն անել՝ ժամանակի ընթացքում։

Այդ նշանակո՞ւմ է արդեօք, որ նա կարող է փոխել նաեւ բնութեան անհեղլի օրէնքը։

Այդտեղ լռութիւն է տիրում։

Այդտեղ երկնաճոյց նոճիներն իրենց տխրասփիւռ, սեւ ստուերներն են տարածում լուռ շիրմաքարի վրայ...

Այդ տխուր իրողութիւնը չէ՞ խօսում արդեօք ունայնութեան մասին։ Դա՞ է միթէ խորհուրդը կեանքի, իմաստը նրա։

Դժնի հարցադրում։

Պատասխանը բարեբախտաբար ՈՉ է։

Այդ է հաստատում մարդկային դարաւոր քաղաքակրթութիւնը։

Օ, կեա՛նք, կեա՛նք... Ջքնա՛ղ ես դու։ Կա՞յ արդեօք քեզնից գերիվերը, վսեմը։ Ամէն ինչ ես դու, ե՛ւ ուրախութիւն, ե՛ւ վիշտ, արցունք ու ժպիտ, սէ՛ր առաւել։

Դու չես սահմանափակւում մարդ անհատի կեանքի աւարտով։ Շարունակութիւն ես դու մարդկային կեանքի։ Յաւերժութիւն ես դու, միաժամանակ յաւերժական առեղծուած ես անթափանցելի։

Վ. ՏԱՓԷՍԵԱՆ

Երեւան

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

Սովետական յայտնի երգահան Արամ Խաչատրեանի եօթանասունամեակի օրերին, Մոսկուայի երաժշտական կեանքը լցուեց նրա գործերով։ Ներկայացուեցին «Սպարտակն» ու «Գայանէն», հնչեցին «Տաղ Ուրախութեան», «Ողջոյնի Նախերգանքը», ջութակի եւ թաւջութակի քոնցերտները, թատրոնի ու կինոյի երաժշտութիւնը, երգերը։ Ամենուր՝ բերնէ-բերան լեցուն դահլիճներ, սիրալիր հանդիպումներ, օվացիաներ։

Սակայն յոբելեանական երեկոյթները ներկայացումներ եւ համերգներ լինելուց բացի, Արամ Խաչատրեանի հանդիպումներն են ունկնդիրների հետ։

Արամ Խաչատրեան՝ իր աշակերտներուն հետ։

Յոբելեանի օրերին երկրի համալսարանների, մանկավարժական եւ արուեստի բուհերի ռեկտորների համար անցկացուող սեմինարի մասնակիցների հետ՝ երգահանի հանդիպման ժամանակ, խօսակցութիւն ծաւալուեց ազգային հանրապետութիւնների երաժշտական մշակոյթի բարձր մակարդակի, կատարողների վարպետութեան, սովետական օփերայի եւ պալէտի փրոպլեմային հարցերի առնչութեամբ։

Այս հանդիպմանը Խաչատրեանը հետաքրքրական կերպով խօսեց՝ սովետական երկրում մանուկներին տրուած մեծ հնարաւորութիւնների եւ արտասահմանում ելոյթ ունեցող սովետական երաժիշտների [illegible] պատասխանատուութեան մասին։

Սովետական Միութեան Կոմկուսի Կենտկոմին կից հասարակական բարձրագոյն դպրոցի դահլիճում, Արամ Խաչատրեանն ստացաւ մի երկտող. «Ի՞նչը ներշնչեց Ձեզ գրելու ԴԻՄԱԿԱՀԱՆԴԷՍԻ վալսը»։

— Լերմոնթովն իմ նախասիրած գրողն է,- պատասխանեց երգահանը։- Երբ 1916 թ. Փեթրոկրատում բեմադրուեց «Դիմակահանդէսը», ներկայացման երաժշտութիւնը յօրինել էր Գլազունովը։ Բայց ներկայացման համար վալս չէր գրել։ Իմ մէջ ցանկութիւն ծագեց գրելու այդ վալսը։ Ես միտքս յայտնեցի իմ ուսուցչին՝ սովետական համանուագային երաժշտութեան հիմնադիրներից մէկին՝ Միասքովսկուն։ Նա ինձ տուեց նախագլինքային շրջանի երաժշտական ստեղծագործութիւնների մի ժողովածու։ Ես անհուն պատասխանատուութիւն էի զգում, յուզւում էի։ Վալսը ունկնդիրների գնահատութեան արժանացաւ։

1941 թ. Յունիսի 16ին, Վախթանգովի անուան թատրոնում գլխաւոր փորձին ներկայ եղած Ա. Ն. Տոլստոյը, թատերախմբի հետ ունեցած զրոյցում ասել է, թէ՝ երաժշտութեան մէջ ճշտիւ է ընկալուած դարաշրջանը, թէ վալսը ողբերգական է։

Անշուշտ տրուեց նաեւ աւանդական դարձած հարցը՝ երգահանի ստեղծագործական ծրագրերի մասին։

(Շար. տես էջ 6)

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԻՐԱՅԵԱՆ

(ԱԶՆՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅԸ ԵՒ «ՈՐԲ»ԵՐՈՒ ՀԱՅՐԸ)

ՅԱԿՈԲ ՇԱՔԷՈՒՐ

Սրտիս պարտքը կը հատուցանեմ, գրելով մարդու մը մասին՝ որ մատի վրայ համրըւողներէն էր մեր եգիպտահայ երբեմնապէս փարթամ գաղութին մէջ։

Բնիկ Զմիւռնիացի, ծնած էր ան 1888ին։ Կը սերէր Ամիրայեան տոհմէ։

Պատանի հասակին եկած հաստատուած էր Եգիպտոս եւ եղած Մաթոսեան գործատան աչքառու գործակատարներէն։

Մտերիմ բարեկամ ըլլալով՝ Ժագ, Ժոզէֆ եւ Վենսան հարազատներուն, կրցած էր անոնց վստահութիւնը շահիլ եւ մեծ ձեռնարկներ ի գլուխ հանել։

«Իսթըրն» ընկերութեան կողմէ գնուելով, լուծալքի ենթարկուած էին երբեմնի ծխախոտի արքաներէն՝ Մելգոնեան, Կամսարական, Իփէքեան, Սարգիսեան գործարանները եւ հրապարակի վրայ նուաճողի դիրքին մէջ էին «Իսթըրն» եւ Մաթոսեան միացեալ ընկերութիւնը։

Ահա, այդ առիթը օգտագործելով, Յար. Ամիրայեան, իրեն գործակից-ընկեր ունենալով Անտոնիկ Մաթոսեանը, 1927ին կը հիմնէր «Ամիրայեան եւ Ընկ.» գործարանը, վերոյիշեալ գործատանց տպագրական գործերը ստանձնելու գլխաւոր առաջադրութեամբ։

Գեղադէմ, հասակաւոր, ասպետական տեսքով եւ արտայայտութեամբ այս ազնուական մարդը, քիչ ատենէն կրցաւ նուաճել տպագրական հրապարակը եւ տպարանը դարձուց Եգիպտոսի ամենաարդիական հաստատութիւններէն մին։

1929ին, բարեդէպ պատեհութեամբ մը կը ծանօթանայի այս մեծ մարդուն հետ, որ կ'առաջարկէր ինծի իր վիմագրական հաստատութեան կողքին հաստատել նաեւ՝ արաբերէն եւ ֆրանսերէն տառերու տպարան մը, դիւրացնելու համար վիմագրութեան դժուարին մասերը։

«Նիըր-Իսթ Ռիլէֆ»ի տնօրէն՝ Խանիկեանի ջանքերուն շնորհիւ եւ Ամիրայեանի բարեկամեցողութեամբ, Ամիրայեան գործատան մէջ ընդունուած էին հարիւրի մօտ որբ տղաք, որոնք գործատան զանազան ճիւղերուն մէջ զետեղուած էին, արհեստը իւրացնելով կեանքի ասպարէզի մարդ պատրաստուելու համար։

Եւ այսօր հպարտութեամբ կրնանք ըսել, որ անոնք կեանքի գուպարին մէջ յաջողած եւ ընտանիք կազմած են, օրհնութեամբ յիշելով իրենց այդ բարերարը։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԻՐԱՅԵԱՆ

Անոնցմէ է Բիւզանդ Կոճամանեանը, որ Ամիրայեանի բարերարութեամբ ուսած է Հռոմի Գեղարուեստից վարժարանը ու պատիւ կը բերէ ոչ միայն հայ ցեղին, այլ դարձած է միջազգային նկարիչներու մէջ համբաւ ունեցող մէկը....

Ամիրայեան, 1928էն մինչեւ իր եղերական մահը՝ 1935, եղած է Հ.Բ.Ը.Մ.ի Եգիպտոսի շրջանային վարչութեան նախագահը. Բարեգործականի ատենագրութեանց մէջ ոսկի տառերով պէտք է արձանագրուած ըլլայ իր անունը։

1930ին, Ամիրայեան օր մը զիս կանչեց իր գրասենեակը, ինչ որ յաճախ կ'ընէր, երբ պէտք ունենար ինծի։

«Նայէ, ըսաւ, Պր. Արշակ Սեղբոսեանը տոմարակալութեան գիրք մը պատրաստած է Հ.Բ.Ը.Մ.ի դպրոցներուն համար. խորհրդակցէ՛ իրեն հետ եւ ըսէ թէ պիտի կրնա՞ս այդ գործին տակէն ելլել»։

Եւ իսկապէս ալ խորհրդակցելէ ետք Պր. Սեղբոսեանի հետ, որոշեցինք հրատարակելի գիրքը լոյս ընծայել։

Ամիրայեան գործատան մէջ հայերէն տառեր չունէինք. ստիպուած կ'երթայի Հ.Բ.Ը.Մ.ի կեդրոնատեղին, ուր բաւական ճոխ տպարան մը կար։ Այդ երանելի օրերուն Բարեգործականի գրասենեակները կը գտնուէին Շարա Ապպասի (այժմ Ռամսէս) հեռաձայնի կեդրոնին դիմաց։

Սակայն, դժուարութիւնը հոն էր, որ Ամիրայեան տպարանէն եմ բացակայութիւնս արգելք էր գործին, ուստի դիմեցի փաթրոնիս, որպէսզի թոյլ տայ, որ ինծի պէտք եղած տառերը Բարեգործականէն փոխադրուին Ամիրայեան տպարան։

— Լաւ, փոխադրէ տառերը հոս, որպէսզի երթալ-գալու խնդիր չմնայ, ըսաւ ժպտադէմ։

Յաջորդ օրն իսկ գործատան խոշոր բեռնատար օթոյով կը փոխադրէինք Հ.Բ.Ը.Մ.ի հայերէն տառերը՝ Ռոտ-էլ-Ֆարակի մեր գործատունը։

Արշակ Սեղբոսեանի (այժմ հանգուցեալ) հետ յամառ եւ դժուարին պայքարներով լոյս կ'ընծայէինք այդ շատ օգտակար գիրքը՝ Յար. Ամիրայեանի մեկենասութեամբ։

Այժմեաւոր հեղինակը իր գիրքէն օրինակ մը ծօնած է ինծի, որպէս յիշատակ անցեալին մեր մաքառումներուն իբր վարձ....

Հազիւ տարի մը ետք, այս անգամ Արսէն Երկաթի ֆրանսերէն լեզուով բանաստեղծութիւններու ստուար հատորն էր որ լոյս կ'ընծայէինք, դարձեալ Ամիրայեանի մեկենասութեամբ։

1931ին, Բարեգործականը անդամագրութեան արշաւ մը կը սկսէր եւ Ամիրայեանի պաշտօնեաններն ու աչքի ինկող գործաւորները բոլորն ալ սիրով ընդառաջ կ'երթային ձեռնարկին՝ անդամակցելով այդ Միութեան։

(Շար. տես. էջ 5)

ՄԿՐՏԻՉ ԿՈՐԻԵԱՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՅ ՊԱՏԳԱՄ

Նոր Տարուայ օրը, վաղ լուսաբացին,
Իմ ընկերոջը՝ այցի գնացի,
Բայց տեսայ տունը խիստ խառնիփնթոր,
Դէս ու դէն նետուած սեղան, բազկաթոռ..
Ուզեցի դուրս գալ, մարդ չկար տանը,
Ներս մտաւ սրանց ծեր հարեւանը։
— Ո՛վ բարի ծերուկ - դիմեցի նրան-,
Գուցէ ինձ կը տաս ստոյգ պատասխան,
Ինչո՞ւ է տունն այս աւերակ դարձել....
Հառաչեց այստեղ հարեւանը ծեր.
— Էհ, որդիս, վատ է այն մարդու բանը,
Ով որ մի պարկեշտ կին չունի տանը։
Լենկ Թեմուրն անգամ ցեղով խառնածին,
Թող որ չունենար այսպիսի մի կին։
Նրան ամուսինն հանեց հոր որջից,
Բայց մարդ չստացուեց աս նրա կնոջից։
Հօր տանը չունէր մի կարգին ապրուստ,
Ամռանն հագին չիթ, ձմռանը ծակ չուստ,
Հօր տանը ինչ որ չունէր պատից կախ,
Հիմայ տեսնում է իր ճակատից կախ,
Հիմայ մէկի տեղ ունի թէեւ տաս,
Էլի նեղւում է – Պակա՛ս է... պակա՛ս...
Բնոյթով իր չար անբարիշտ ու խենթ,
Կռւում է անգամ իր ստուերի հետ,
Անուշ խօսքի տեղն իր թոյնն է յորդում,
Հօր դէմ է լարում հարազատ որդուն...
Այս սուրբ նոր տարին թող լինի վկայ,
Որ վատ կնոջից դառը բան չկայ,
Ի վերջոյ, կինն էլ պէտք է մարդ լինի,
Թէ հոգու ընկեր, թէ տան զարդ լինի,
Որ երկնից գետին աշխարհը ամբողջ,
Համբաւը խօսի այդպիսի կնոջ,
Իսկ նա մի չնչին բանից կատաղել,
Ամուսնու գլխին մոխիր է մաղել...
Է՛հ, որդիս, վատ է այն կնոջ բանը,
Ով որ մի պարկեշտ կին չունի տանը.
Սիրող, գթասիրտ ու համբերատար,
Թէ լեզուով անուշ, թէ ձեռքով ճարտար.
Ով որ կին ունի պարկեշտ ու բարի,
Երջանիկ մարդն է համայն աշխարհի,
Թէկուզ չունենայ ոչ ոսկի, ոչ գանձ,
Կ'ապրի, ինչպէս որ վայել է մարդկանց....
Ու ես դուրս եկայ, լուռ ու շուարած,
Ծերունու խօսքը ինձ պատգամ արած.
«Այս սուրբ նոր տարին թող լինի վկայ,
Որ վատ կնոջից դառը բան չկայ,
Ու կինն էլ, իրօք, պէտք է մարդ լինի,
Թէ հոգու ընկեր, թէ տան զարդ լինի,
Որ երկնից գետին, աշխարհը ամբողջ,
Կենացը խմի այդպիսի կնոջ...»։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴԸ

ԻՐԵՆՑ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ, ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԵՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ Գահիրէ Հեռ. 934908	ԱՒԵՏԻՍ Ն. ԶԱԳԸՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ Աթապայի հրապարակ Գահիրէ Հեռ. 906433-906451	ՆԱՍԻՊ–ԹՈՐԳՈՄ	ԱՐԹՕ ԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 826211-826291	ՎԱՀԱՆ Տ. ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 28173
ԶԱՐԵՀ ՍԱԳԱՅԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 62302	ԵԴՈՒԱՐԴ ՋՕՐԱՅԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 906479	ՕՆՆԻԿ Կ. ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 900186	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏԻԿԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 63459	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՔԷՀԵԱԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 62542
ՎԱՐԴԳԷՍ ԵՒ ԱԼՊԷՌ ՔՐԷՏԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ Գահիրէ Հեռ. 902912-862386	ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՊԱՄՊՈՒԷ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ 195, Ռամսէս Պողոտայ Գահիրէ Հեռ. 900738	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐՏԻԿ ԹԱԹԻԿԵԱՆ Հեռ. 901883	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՌԱՖՖԻ ԳԱԼԸՆԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 27931	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 861452
STUDIO ANTRO ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ 37, Թալաաթ Հարպ փողոց Գահիրէ Հեռ. 75542	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀՊԷՆՏԷՐԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 62798	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԿԱՐՕ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 47240	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱԼՊԷՌ ԳԱԼԸՆԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 72050	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՅԱԿՈԲ ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 865920
ՏՈՔԹ. ՀԱՆՐԻ ԲԷՏԷՐԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 73321	ՊԵՐՃ ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 918516	MAISON ROYALE ԽՈՍՐՈՎ ԶԱՔԱՐԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 910402	ՌՈՒԲԷՆ ԳԱԶԱԶԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 60861	ARABIAN NEON & FLUORESENT LIGHT CO. ՓՕԼ ՔԻԼԻՏՃԵԱՆ 135, Մոհամէտ Ֆարիտ փողոց, Ապտին Գահիրէ Հեռ. 43816-44792
ՍԱՐԳԻՍ ՎՈՒԳՈՒՖԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 917039	MICKY MOUSE ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԱԶՈՒԿԵԱՆ 26 Յուլիս պողոտայ, թիւ 8 Գահիրէ Հեռ. 915570	ELPAR SHOES ՎՐԷԺ Լ. ՍԷՖԷՐԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 24073	LILI ՅԱԿՈԲ Մ. ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ՓՈՔՐԻԿՆԵՐՈՒ ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ 22, Քասր էլ Նիլ փողոց Գահիրէ Հեռ. 54480	ՎԱՀԷ ԴԵՐՁԱԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. 103, Կումհուրիէ փողոց Գահիրէ Հեռ. 900563
ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԹՈՎՄԱՍ ՄԱՆՃԸԼԸՔԵԱՆ Աղեքսանդրիա	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՍԱՀԱԿ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 910810	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ԹԵՐԶԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 33713	ՆՈՒՊԱՐ ԿԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ Գահիրէ	ՕՐ. ԶԱՊԷԼ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ Գահիրէ
MIASON D'ART ՑՈԼԱԿ ԵՐԶՆԿԱՑԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. 29, Ապտէլ Խալէք Սարուաթ Գահիրէ Հեռ. 40584	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՅՈՎՍԷՓ ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆ ՈՍԿԵՐԻՉ Աղեքսանդրիա Հեռ. 27139	ԺԱՔ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 911220	Ն. ԵՒ Ե. ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ Manchester House Աղեքսանդրիա Հեռ. 24996	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՅԱԿՈԲ ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 934872

CORDONNERIE CECIL ՎԱՀՐԱՄ ԹՕՍՈՒՆԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 22425	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՄ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 867554	ՎԱՀԱԳՆ ՏԵՓՈՅԵԱՆ ԵԼԵԿՏՐԱԳԷՏ Գահիրէ Հեռ. 79381	ՊԵՏՐՈՍ ՏԸՆԿՃԵԱՆ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ Գահիրէ	BIJOUTERIE DIRAN ՏԻՐԱՆ ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. 2, Պաղտատ փողոց Հելիոպոլիս Հեռ. 62309
ՄԵԹՐ ՊԱՐՈՅՐ ՄԱՍԻԿԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 42259	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԳԱԲՐԻԷԼ ՏՕՍԹՈՒՄԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 33546	STUDIO PARIS ԱՐԱՔՍԻ ՕԶԱՆԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 56775	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՐԹԻՆ ԹՐԱՅԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 935530	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՆՈՒՊԱՐ ՍԻՄՈՆԵԱՆ Հելիոպոլիս Հեռ. 873638
ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՐԱՄ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ Գահիրէ Հեռ. 57638	ՆՇԱՆ ՊԵՆՏԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 21942	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԴԱՆԻԷԼ ՃՈՒՃՈՒԵԱՆ Աղեքսանդրիա Հեռ. 25907	ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՀԱՅԿ ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆ Աղեքսանդրիա	ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿ Աղեքսանդրիա Հեռ. 34572

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ «ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Դր. Ռաֆֆի Գալճեան (Աղեքսանդրիա) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ հետեւեալներէն իւրաքանչիւրին.

Տոքթ. Նայիրի Գալճեանի (Մոնթրէալ)
» Ա. Նալպանտեանի (Պէյրութ)
ՊՊ. Հրանդ Գալճեանի (Պէյրութ)
Արմէն Գազիկեանի (Հալէպ)
Լեւոն Ներսէսեանի (Երեւան)
Պերճ Թաշճեանի (Մոնթրէալ)
Ն. Ներկիզեանի (Հալէպ)

Տիկին Վերժին Մարտինեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր քրոջ՝ Տիկին Լիւսի Աճէմեանի (Փարիզ):

Պր. Պերճ Արթինեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ Հոգշ. Տ. Զաւէն Վրդ. Արզումանեանի (Մոնթրէալ)։

Օր. Արշալոյս Շահրոզեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր քրոջ՝ Տիկին Փայլուն Սիմէօնեանի (Կեսարէֆ)։

Պր. Սարգիս Վուզուֆեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր քեռայրին եւ քրոջ՝ Տէր եւ Տիկին Թորոս Գասապեաններուն (Սիտնէյ)։

Պր. Մուշեղ Կէօրկեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր քեռայրին եւ քրոջ՝ Տէր եւ Տիկին Աղաւնաչ Փանոսեաններուն (Սիտնէյ)։

Պր. Պետրոս Տընկճեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր սիրելի բարեկամին՝ Պր. Մարտիրոս Փափազեանի (Թորոնթօ)։

Պր. Արտաշէս Գարտաշեան (Փարիզ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր քրոջ՝ Օր. Ովսաննա Գարտաշեանի (Պէյրութ)։

Մս. Եդուարդ Ցակոբեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր քրոջ՝ Օր. Անժէլ Ցակոբեանի (Պէյրութ):

Պր. Արամ Մուրատեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր սիրելի եղբօր՝ Պր. Վահրամ Մուրատեանի (Ժընեւ):

Պր. Երուանդ Սվաճեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր եղբօր՝ Արքամ Սվաճեանի (Նիւ-Ճըրզի)։

Պր. Ցովհաննէս Քէնեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր քրոջ փեսային՝ Պր. Սեպուհ Լուսարարեանի (Երեւան)։

Պր. Արամ Մովսէսեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր աներձագին Պր. Ժան Գազանճեանի (Աթէնք)։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԻՐԱՅԵԱՆ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

Անոնց կարգին տողերուս հեղինակը՝ Վեր. Հ. Խանդամուրի կնքահայրութեամբ:

Դարձեալ, 1931ին, Ամիրայեան Վիմագրատունէն լոյս կը ընծայէինք Հ. Բ. Ը. Միութեան պատի օրացոյցները, այն ատենուան տնօրէն Օննիկ Միւլեանի հետ աշխատակցաբար։

Ամբողջ ութը տարի առանց միլլիէմ մը իսկ վճարումի, միշտ բարերարութեամբը Ցար. Ամիրայեանի, Բարեգործականի գանձը կը պարարտանար թիւով 2.000 օրացոյցներու գանձումներէն...

Երկու պարագայ յիշելով Ամիրայեանի կեանքէն, պիտի կրնամ գաղափար մը տալ այդ մեծ մարդուն «որբասիրութեան» և անսքիւտ վեհանձնութեան և իրաւ փաթրոնի հոգեբանութեան մասին:

Գործատան երկրորդ յարկին վրայ կը գտնուէր իմ ջանքերով հիմնուած տպարանը։ Դործի բերումով իջած էի վարի յարկը։ Ինծմէ քանի մը քայլ առաջ, տեսայ որ Ամիրայեան կանգնած կը դիտէր «որբ» տղոցմէն մէկը, որ ամառուայ այդ տօթին, քրտինքներու մէջ թաթխուած, «օֆսէթ» մեքենային մելանոտ սիլինտրը (գլան) կը մաքրէր։

Պարտաւորուեցայ կենալ, տեսնալու համար թէ ի՞նչն էր որ զինք կը հետաքրքրէր՝ այդքան ուշի-ուշով հետեւելու այդ գործաւորին աշխատանքին:

Ահա, ճիշդ այդ պահուն այդեղէն կ'անցնէր գործատան տնօրէն Ժոզէֆ Պաթմանեանը։ Ամիրայեան զայն կանչելով՝

— Քանի՞ ղրուշ օրական կ'առնէ այս որբ տղան,- հարցուց ան։

Պաթմանեան, անակնկալի եկած այս հարցումէն՝.

— Ութը դահեկան,- ըսաւ, կմկմալով։

— Դո՛ւն խիղճ, Աստուած չունի՞ս, այս ծանր եւ յոգնեցուցիչ աշխատանքին համար ութը եգ. դահեկանով ի՞նչ սնունդ կրնայ առնել այս խեղճ տղան՝ որ կարենայ տոկալ և իր անհրաժեշտը տնօրինել։ Շո՛ւտ այս որբին օրականը քսանըհինգ դահեկանի բարձրացուր։

— Բայց, Պր. Ամիրայեան...

— Բայց-մայց մտիկ չեմ ըներ. ըրէ՛ այն ինչ որ թելադրեցի քեզի,- ըսելով շարունակեց ան իր ճամբան։

Ես շշմած էի այս տեսարանին վրաս թողած տպաւորութենէն։

Հետեւեալ պատահարը ուղղակի կապ ունէր ինծի հետ.-

1931ին, օր մը, հասակակից ընկերներով գինարբուքի սեղանի շուրջն էինք՝ «Փարիզիանա» հայկական գարեջրատունը։ Հազիւ մեր առաջին բաժակները պարպած էինք երբ Ամիրայեան ներս մտաւ գարեջրատունէն, իրեն ընկերացող հիւրերով և ճիշդ մեր սեղանին դէմը գըտնըւող սեղանին առջեւ տեղ գըրաւեցին։

Դրութիւնս անտանելի էր։ Կ'ուզէի նախքան զիս տեսնելը, խոյս տալ։ Ի՞նչ համարձակութիւն, որ գործատիրոջս ներկայութեան, մանաւանդ իր դէմը նստած ոգելից ըմպելի խըմեմ։ Հազիւ ժամանակ ունեցայ ոտքի ելլելու և դուրս փախչելու, սակայն, մեր ակնարկները հանդիպեցան իրարու։ Իր բարի ժպիտը և խօսուն աչքերը ուժ ներշնչեցին ինծի և հարկադրուեցայ տեղս նստիլ...։ Քանի մը վայրկեաններ հազիւ անցած, մեր սեղանին սպասարկող կառսոնը, ափսէի մէջ լեցուն ըմպելիներ և աղանդերներ սկսաւ շարել մեր սեղանին վըրայ։ Մեր այն առարկութեան թէ ոեւէ մէկերնիս բան մը ապսպրած չէինք, կառսոնը մատնանիշ ընելով Ամիրայեանը, ըսաւ, որ անոր կողմէ ապսպըրւած էր այդ «իշխանական» մեծարանքը...:

Ես և ընկերներս շնորհակալութիւն յայտնեցինք մեզի ընծայուած այդ պատիւին համար և մեր բաժակները պարպեցինք այդ ազնիւ մարդուն կենացը:

Անցած էին քանի մը օրեր այդ հանդիպումէն, Ամիրայեան գործատան մէջ իր ամենօրեայ շրջապտոյտի ատեն, բարեհաճութիւնն ունեցաւ նաեւ այցելել համեստիս համեստ խուցը...:

Նախ կարծեցի՝ թէ յանդիմանելու նպատակով է որ կու գար դէպի ինծ, յիշեցնելու համար թէ չափէն դուրս կ'ելլեմ։ Սակայն, որքա՜ն յուսադրուեցայ, երբ այսպէս սկաւ արտայայտուիլ.

— Յակոբ, շա՞տ անգամներ կը յաճախես այդպիսի տեղեր։

— Երբեմն, Պր. Ամիրայեան, շնորհիւ ձեր՝ մեզի նիւթապէս լաւ վարձատրութեան,- եղաւ պատասխանս։

— Լաւ է, շատ լաւ. ես կ'ուզեմ որ իմ պաշտօնեաներս բարձր անուն ունեցող վայրեր յաճախեն, ատիկա մեր գործատան պատիւը կը բարձրացնէ:

Ահա՛ մարդը, ահա՛ ազնըւական փարոնը, որ չի դասուիր այն միւս հրապարակի վրայ գտնուող ճղճիմներու կարգին, որոնք ոչ միայն չեն հանդուրժեր իրենց պաշտօնեաները տեսնելու այդպիսի վայրերու մէջ, այլ մինչեւ անգամ կը կարծեն՝ թէ իրենց պաշտօնեան կամ գործաւորը, իր գործին մէջ խորումներ ընելով է որ այդպիսի տեղեր կը յաճախէ։ Նիւթս չխճողելու համար չեմ ուզեր այս կարգի եղելութիւններ պատմել...։

Բարի էր Ամիրայեան, անսահման բարի և մարդասէր։ Իր ողջութեան օրերուն, թշուառութեան մէջ տուայտող տասք ընտանիքներու թոշակ կապած էր, հոս թէ արտասահման ապրող, որոնք կանոնաւորաբար իրենց յատկացումը կը ստանային, օրհնելով այդ ազնիւ մարդը: Այդ խեղճերը Ամիրայեանի մահով զրկուեցան իրենց ապրուստի միջոցէն...:

1935 Յունիս 15ին, իր տիկնոջ հետ -ետեւը նստեցուցած իր բարապանը- կ'երթային Աղեքսանդրիա, ուրկէ պիտի ճամբորդէին Պելճիգա, Եգիպտոսի մէջ Թուղթի գործարան մը (առաջինը) հիմնելու ձեռնարկը յաջողցնելու։ Ինքնաշարժը կը քշէր ինք։ Հաւանական բախումէ մը խուսափելու համար (իր առջեւէն գացող օթոյի մը հետ), Ամիրայեան աջ կը թեքի, բայց, կորսնցնելով ղէկին հակակշիռը, ինքնաշարժը կը մխրճուի քովի ջրանցքին մէջ։ «Մահմուտ, դուն կինս ազատէ» կը պոռայ Ամիրայեան բարապանին: Բայց ինք՝ ինքնաշարժէն ելլելու ժամանակ հարուած մը կը ստանայ գլուխէն և արիւնահոսութեան պատճառով և հակառակ լաւ լողացող մը ըլլալուն, կ'անհետի ջրանցքին մէջ։

Ողբերական եղաւ իր մահը, որ ոչ միայն խոր սուգի մատնեց իր շրջապատը և աշխատաւորները, այլ ամբողջ եգիպտահայ գաղութը և ազգը:

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

Գահիրէ, 26-7-73

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

— Հաւերուն քար մի՛ նետեր, մե՛ղք է։

— Հապա դուն գլուխը կտրելով կ'ուտե՞ս կոր նէ։

*
* *

Ուսուցիչը.- 1884ին ծնած տղայ մը 1925ին քանի տարեկան կ'ըլլայ։

Աշակերտը.- Եթէ այր է՝ քառասունմէկ տարեկան, իսկ եթէ կին է, 25-26 տարեկան։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԵԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

3 ՅՈՒՆՎ. 1974

Հ.Մ.Մ.Ի (ԳԱՀԻՐԷ) ՓԻՆԿ ՓՈՆԿԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Նախապէս եղած կարգադրութեան համաձայն, Գահիրէի Հ.Մ.Մ.ի փինկ-փոնկի խումբը՝ իր անձնական միջոցներով եւ ղեկավարութեամբ ընկ. Հրաչ Հապէշեանի ու մասնակցութեամբ Մարտիկ Պալաեանի (խմբապետ), Վահէ Պալաեանի, Յակոբ Սարգիսեանի, Խաչիկ Գասապեանի եւ կրտսեր Վարդան Մովսէսեանի, Շաբաթ 22 Դեկտ. 1973, կ.ա. ժամը 9ին ճամբայ ելան Գահիրէէն անձնական ինքնաշարժով դէպի Աղեքսանդրիա, մրցելու համար նոյն օրը Աղեքսանդրիոյ «Տիգրան Երկաթ»ի խումբին դէմ կ.ե. ժամը 6ին։

Ծիսէ՛ որոշեալ ժամուն, «Տիգրան Երկաթ»ի Ռամլէի նորակառոյց ակումբին մէջ, Հ.Մ.Մ.ի մարզիկները երկար սպասեցին իրենց մրցակիցներուն, բայց ըստ հայկական ժամադրութեան, մրցումը սկսաւ կ.ե. ժամը 7.15ին անց, ցնցուած թիւով ներկաներու, որոնք առաւելաբար եկած էին ոչ թէ այս մրցումը դիտելու, այլ մասնակից դառնալու ընդունելութեան մը՝ ի պատիւ «Տիգրան Երկաթ»ի ներկայ ատենապետ Պր. Պետրոս Փիանեսարեանի, որ յաջորդ օրն իսկ երկրէն վերջնականապէս կը մեկնէր՝ Հ.Բ.Ը.Մ.ի արտասահմանեան ճիւղի մը մէջ պաշտօնավարելու համար։

Ինչպէս «Ջահակիր»ի անցեալ թիւին մէջ տուած էինք թեթեւ արդիւնքները, մրցումը վերջացաւ Հ.Մ.Մ.ի ջախջախիչ յաղթանակով 3/0 արդիւնքով։

Հոս միջանկեալ ըսենք, թէ մենք չէ որ կ'ուզենք հպարտանալ այս բանի մը տողերով, այլ իրականութեան մը առջեւ կը գտնուինք, որ կը հաստատէ, թէ Գահիրէի Հ.Մ.Մ.ի փինկ-փոնկի խումբը Եգիպտոսի մէջ՝ ըլլայ Գահիրէ կամ Աղեքսանդրիա, հայկական ակումբներուն մէջ լաւագոյնն է եւ պատիւ կը բերէ հայութեան, եւ այս յաջողութիւնը յարատեւ փորձի եւ կարգապահութեան արդիւնք է։ Փինկ-փոնկը ըլլալով Հայ Մշակութային Միութիւններու վերապահուած խաղ մը, փափաքելի է որ մեր հայ հասարակութիւնը իր ներկայութեամբ քաջալերէ հայ մարզիկները, որոնք իրենց համեստ պայմաններով ու միջոցներով կրցած են հասնիլ բաւական պատուաբեր արդիւնքներու։

Յաջորդ օրը «Տիգրան Երկաթ»ի վերերան անդամներէն ոմանք, նկատելով Հ.Մ.Մ.ի կատարած ճիգերը՝ այս մարզէն ներս, եկան շնորհաւորելու։

Կիրակի, 23 Դեկտ. 1973ի մրցումին՝ ընդդէմ Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի խումբին, հոս կու զանք ըսել թէ մեր ակընկալածէն շատ աւելի լաւ ընդունուեցանք։ Խումբը կէսօրին հիւրասիրուեցաւ եւ պատուասիրուեցաւ հայկական գեղեցկով եւ ըմպելիներով։ Մեր եւ իրենց խումբին անդամները, մեծ սեղանի մը շուրջ համախմբուած, ջերմիկ մթնոլորտ մը ստեղծեցին։

Հ.Մ.Մ.ի (Գահիրէ) փինկ փոնկի կազմին անդամներէն մաս մը, լուսանկարուած Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի դաշտին վրայ։ Ձախէն աջ ոտքի՝ Վահէ Պալաեան, Յակոբ Սարգիսեան, Խաչիկ Գասապեան։ Առաջին շարքին, ձախէն՝ Մարտիկ Պալաեան (խմբապետ) եւ Վարդան Մովսէսեան։

Լուսանկարուած՝ խումբին պատասխանատու ընկեր Հրաչ Վ. Հապէշեանի կողմէ։

Երբ մրցումը սկսաւ, Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի սրահը չէր նմաներ «Տիգրան Երկաթ»ի գետնայարկ սրահին, ուր մրցումը կազմակերպուած էր եւ ի յարգանս Գահիրէի խումբին, հարիւրի մօտ հայեր, նոյնիսկ ծեր մամիկներ եւ հայրիկներ ներկայ եղան եւ անխտրականօրէն քաջալերեցին մեր խումբին գեղեցիկ խաղարկութիւնները։ Օրուան իսկական յայտնութիւնը եղաւ կրտսեր Հ.Մ.Մ.ական՝ Վարդան Մովսէսեանը, որ յաղթելով իր հակառակորդին, սիրուեցաւ՝ Տէր եւ Տիկին Արտօ Վարժապետեաններու կողմէ նուիրուած 6 փոքր բաժակներէն մին։ Մեզի համար այս բաժակները անակնկալ եղան, որուն համար կու զանք մեր շնորհակալութիւնները յայտնելու Տէր եւ Տիկ. Արտօ Վարժապետեաններուն, ինչպէս նաեւ կազմակերպիչ վարչութեան անդամ Պր. Վրէժ Սէֆէրեանին՝ որ որեւէ ճիգ չխնայեց ամենալաւ պայմաններու մէջ հիւրասիրելու Հ.Մ.Մ.ի խումբը։

Մրցումին արդիւնքը եղաւ 4/1 ի նպաստ Հ.Մ.Մ.ի։ Երեկոյեան ժամը 6ին, հրաժեշտ առնելով Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի հասարակութենէն, անձնական ինքնաշարժով խումբը վերադարձաւ Գահիրէ։

Հ. Վ. Հ.

ԾՆՈՒՆԴ

Ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ Հալէպի ազգայիններէն Տէր եւ Տիկին Ընկեր Գէորգ Իշխանեան բախտաւորուած են առջինեկ մանչ զաւակով մը։

Այս բարեբաստիկ առիթով մեր խնդակցութիւնները՝ բախտաւոր ծնողաց։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց շատ սիրելի եղբօրորդւոյն և զարմիկին՝ ողբ. Կարօ Թուֆայեանի կսկծալի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին, Տէր և Տիկին Յարո Թիւն Թուֆայեան և զաւակունք (Մ. Ն.) կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	300
Ամենայն Ս. Գերեզմանատան	300
Այծեմնիկին	300
Հ. Բ. Ը. Միութեան	300
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին (Գահիրէ)	300
Կոկանեան որբանին	300
Հայկական Ընթերցասրահին	300
«Յուսաբեր»ին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Տոքթ. և Տիկին Օննիկ ըՍտամպուլեանէ, իրենց մեծ մօր՝ ողբ. Մարիամ Աւագեանի մահուան առթիւ 100 *ե. դ.*:

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՊԱՅԾԱՌՈՒԹԵԱՆ

Տոքթ. և Տիկին Օննիկ ըՍտամպուլեանէ, իրենց մեծ մօր՝ ողբ. Մարիամ Աւագեանի մահուան առթիւ 100 *ե. դ.*:

ԱՂԵՔՍ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Պր. Վրէժ Սէֆէրեանէ և Սէֆէրեան ընտանիքէն՝ ողբ. բազմավաստակ ուսուցիչ Արշակ Մահտեսեանի (Մ. Ն.) կսկծալի մահուան առթիւ 200 *ե. դ.*։

Օր. Արաքսի Գարագաշեանէ, Աղասի Իբէքեանի մահուան առթիւ 100 *ե. դ.*։

Պր. Յովսէփ Գարակէօզեանէ՝ 1972 *Տարեշրջանի իր յատկացումը, որպէս նուէր* 5000 *ե. դ.*:

Աստիկ Սվաճեան և Ընտանիքէ՝ ողբ. Վահան Բիրանեանի մահուան տխուր առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 100 *ե. դ.*:

Տէր և Տիկին Սահակ Մանուկեանէ, վասն ցաւակցութեան՝ ողբ. Տիկին Մարի Աւագեանի մահուան առթիւ 100 *ե. դ.*:

Տիկին Եղիսաբէթ Գապաստեանէ, վասն ցաւակցութեան՝ ողբ. Տիկին Մարի Աւագեանի մահուան առթիւ 100 *ե. դ.*:

Տէր և Տիկին Թովմաս Մանճըլըքեանէ՝ ողբ. Վահան Բիրանեանի մահուան առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին 100 *ե. դ.*։

Տէր և Տիկին Մանուկ Մանճըլըքեանէ՝ ողբ. Վահան Բիրանեանի մահուան առթիւ, անոր քաղցր յիշատակին 100 *ե. դ.*։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի Գիտութիւն Աղեքսանդրիոյ մեր ժողովուրդին կը հաղորդենք, թէ ամէն Կիրակի, առաւօտեան, եկեղեցական արարողութեան աւարտէն յետոյ, Քահանայ Հայր մը Գերեզմանատուն ներկայ պիտի գտնուի, օրհնելու համար փափաքող ազգայնոց ննջեցելոց գերեզմանները։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ
ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ եւ Գերեզմանատան Հոգաբարձութիւնս կը տեղեկացնէ մեր ժողովուրդին, թէ Գերեզմանատան շիրիմաքարերու, Դամբարաններու եւ հողակոյտերու մաքրութեան եւ պահպանման համար տարեկան սակագիններու վճարումները պարտաւորիչ են։

Հոգաբարձութիւնս պաշտօն յանձնած է Գերեզմանատան հսկիչ՝ Պր. Մելքի Ալչըքեանին, փոխան պաշտօնական ստացագրի կատարելու՝ յիշեալ սակագիներու գանձումները։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԵՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Օդային Թղթատարով իրենց բաժանորդագրութիւնները կը նորոգեն՝

	տոլար
Ընկեր Կարապետ Տէրտէրեան (Սփրինկֆիլտ)	25
Ընկեր Լեւոն Միխայէլեան (Լոս Անճելըս)	25
Ընկեր Արամ Եսայեան (Լոս Անճելըս)	25
Ընկեր Յովհան Տոսքունեան (Լոս Անճելըս)	25
Ընկեր Եփրեմ Մուրաչեան (Փրովիտենս)	25
Ընկեր Տօնապետ Սիմոնեան (Փրովիտենս)	25
Ընկեր Սերոբ Կոշկարեան (Փրովիտենս)	25
Ընկ. հի Աննա Թարայեան (Ուստր)	25
Ընկ. հի Տիրուհի Իշլէմէզեան (Ուստր)	25
Ընկեր Արամ Կոստուզեան (Մոնթրէալ)	25

Պարզ Թղթատարով իրենց բաժանորդագրութիւնը կը նորոգեն՝

	տոլար
Ընկ. հի Մարկարէթ Տէրտէրեան (Ուստր)	12
Ընկեր եւ Ընկերուհի Վռամ Ադամեան (Ուստր)	15

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏ

(*Շարունակութիւն Գ. էջէն*)

— Միթէ կարո՞ղ եմ վստահ լինել, թէ կը գրեմ, ասենք, մի լաւ համանուագ,— ասաց երգահանը։— Ա՛յ, երբ գրեմ այդ համանուագի չորս մասերից երեքը, երբ տեսնեմ, թէ նոր ստեղծագործութիւնն ստացւում է և ինձ մնում է միայն աւարտել, այն ժամանակ կը պատասխանեմ ձեր հարցին։

Յաճախ Արամ Խաչատրեանին խնդրում են պատմել իր արտասահմանեան ուղեւորութիւնների մասին։

— Ես երջանկութիւնն եմ ունեցել ամբողջ մի օր անցկացընելու Բուլղարիայում՝ Հեմինգուէյի մօտ, նրա ընտանիքում։ Շուէյցարիայում (Զուիցերիա) մի քանի ժամ զրուցել եմ Չապլինի հետ։ Բազում հետաքրքրական հանդիպումներ եմ ունեցել Ճափոնիայի նման մի երկրում, ուր շատ են սիրում երաժշտութիւնը, և երաժշտական ունկնդրութիւնը սրբազան արարողութիւն է։ Յիշողութեանս մէջ մնացել է Արգենթինայի մայրաքաղաք Բուենոս-Այրեսի հանդիպումը։ Այստեղ, «Լունա» այգու համերգում ներկայ էին 27 հազար հոգի։ «Արգենթինա-ՍՍՀՄ» ընկերութեան նախաձեռնութեամբ աշխատաւորների համար կազմակերպուած այս հանդիպումը մեր երկրի հանդէպ զգացուած համակրանքի ցոյցի վերածուեց։

— Արտասահմանեան ուղեւորութիւնները լարուած աշխատանք են։ Ես արտասահման եմ գնում որպէս սովետական մեծ ժողովրդի ներկայացուցիչ և այժմ համայն աշխարհում առաջատար դիրք գրաւող սովետական մշակոյթի տարածիչ։

Վ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز السيدة عايدة سيروبيان

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱԻՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Պատասխանատու խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 510—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1974 ՀԱՏԸ ՋԵՌԻԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. عدد رقم ٥١٠ – الخميس ١٠ يناير ١٩٧٤

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

ՕՐՀՆԵԱ՜Լ ԼԻՆԵՍ ԴՈՒ, ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

(ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 65 ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ)

Եթէ բարութիւնը մարդկային կերպարանք ունենար, հաւանօրէն նման կը լինէր... Ուիլիըմ Սարոյեանին։

Թափառաշրջիկի նմանուող այդ 65ամեայ թաւ բեղերով յաղթանդամ հսկան, կամ մեծ... երեխան, այնքան անյիշաչար ու բարի է մնացել, որ չես հաւատում, թէ Եղեռն տեսած ժողովրդի զաւակ է, տարագիր հայ, որը որբացել է երեք տարեկանում եւ տեսել կեանքի տաքն ու ցուրտը, բարին ու չարը.

Տարիներ առաջ Երեւանում ես պատմում էի նրան 1915 թուականի Եղեռնի մի դէպք, թէ ինչպէս, մինչեւ ատամները զինուած թուրք ենիչերիները, սրերով ու դաշոյններով մորթել են զօրքի առջեւից սարսափահար փախչող հայ կանանց, երեխաներին ու ծերերին...

— Կեցիր, կեցիր, անոնք զէնքով կը կռուէի՞ն, զօրքի դէ՞մ...

— Ոչ, ինչ էք ասում...

— Կանգնած կը դիմադրէի՞ն...

— Ոչ, սարսափած փախչում էին...

— Օ՜, չի կրնայ ըլլալ... փախչող տղաքը մորթե՞լ...

Այդպէս ալ չհաւատաց. եւ մեղաւորն այստեղ սոսկ դէպքը չէր, այլ Սարոյեանի բնածին, չափ ու սահման չճանաչող բարութիւնը, որն անկարող էր պատկերացնել նման մի վայրենի տեսարան, էլ ո՞ւր մնաց, թէ... հաւատալ...

Ֆրեզնոյում, երեք ամիս Ամերիկայում շրջելուց յետոյ, ես ահաբեկուած էի քսաներորդ դարի վայրենի հակասութիւններով՝ *սեքսի* բացարձակ տիրապետութիւն եւ *իմպոտենցիայի* կործանարար ան, գիտական յանդուգն փորձեր, որոնք սպառնում են մարդկութեան բուն գոյութեանը, ջրածնային ռումբ եւ միջուկային մահացու ապականում. Հալուինի տօն, եւ ցաւագար մի հրէշ, որն, իր բարեկենդանի տօնը շնորհաւորող փոքրիկ երեխային խնձոր է նուիրել, մէջը... ածելի դրած...

— Այս ի՞նչ է կատարւում. երբ այսպէս գնայ ի՞նչ պիտի լինի աշխարհի ու մարդկութեան վերջը,— տագնապահար հարցրի Ուիլիըմ Սարոյեանին։

Եւ Սարոյեանը հանգիստ, ժպտալով, նոյնիսկ ծուլօրէն, ասաց.—

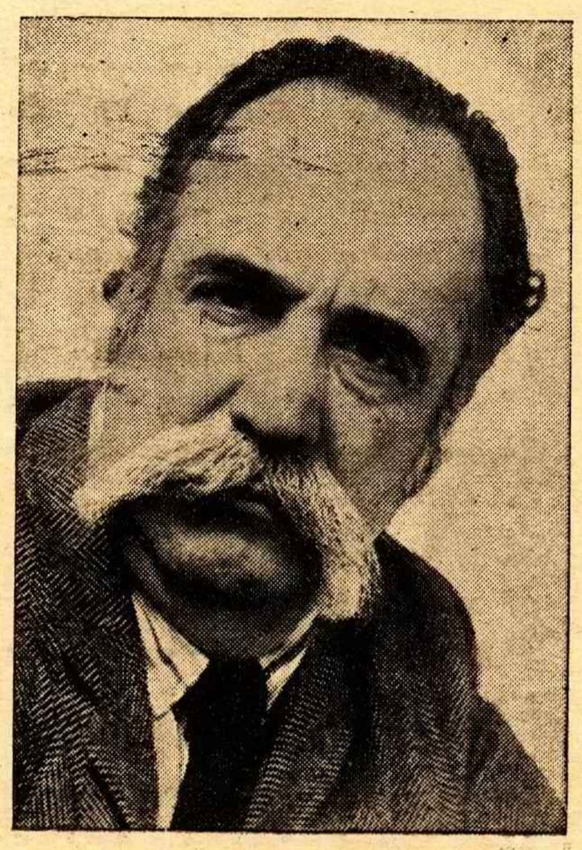
— Հոգ մի՛ ընէր, *նէյչըրը* (բնութիւնը) ամէն ինչ իր տեղը կը դնէ...

Ասաց այնպէս, որ չգիտես՝ ձե՞ռ է առնում, թէ՞ լուրջ խօսում, իսկական հաւա՞տ է դա, թէ՞ կոյր հաւատամք, լաւատեսութի՞ւն, թէ՞ մանկական դիւրահաւատութիւն։

Պատմեցի հայկական մի փոքրիկ պատմութիւն.—

Մէկը մի ուղտ է կորցրել եւ օրերով, գիւղերն ու դաշտերն ընկած, փնտռում է։ Մտնում է անծանօթ մի գիւղ եւ տեսնում պատի տակ կանգնած մի աղջկայ, որը ձեռքը ծոցին, մտքերի մէջ խորասուզուած, ինքն իրեն խօսում է.—

— Ես սիրում եմ Գէորգին, բայց նա աղքատ է եւ հայրս դէմ է դրան։ Ինձ *զոռով* ուզում են

ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

տալ հարուստ Պետրոսին, որին չեմ սիրում... Ի՞նչ անեմ, Աստուած, Գէորգի՞ն առնեմ, թէ՞ Պետրոսին, Պետրոսի՞ն, թէ՞...

— Աղջի, այս կողմերում ուղտ չե՞ս տեսել...

— Պետրոսին էլ թէ առնեմ, Գէորգն է մեղք...

— Աղջի, քեզ հետ եմ, ուղտս չե՞ս տեսել...

— Ա՜խ Աստուած ջան, ես ի՞նչ անեմ...

— Աղջի, ուղտ է կորել, ո՜ւղտ...

Սթափւում է աղջիկն իր մտքերից եւ, արցունքից թաղուած աչքերով անծանօթին նայելով, ասում.—

— Է՜հ, ախպէր ջան, ի՞նչ ես ուզում ինձնից. ամէն մարդու դարդ իր համար ուղտ է...

Շատ հաւանեց Սարոյեանը այս պատմութիւնը, քահ-քահ ծիծաղեց (ինչպէս իր հայրը՝ Բիթլիսի սարերում), տխրեց ու ասաց.—

— Աղուոր է, չէի լսած, բայց կ'երեւի, թէ արիւնիս մէջ կար, եւ ատոր պէս ես գրած եմ իմ թատերախաղերից մէկուն մէջ եւ «Սպիտակ ձիուն ամառը» *շորթ սթորիում* (կարճ պատմուածք)։

Ասորին ձի է կորցրել. փնտռում է իր ձին, դիմում հային.

(Շար.ը տես էջ 3)

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՍՈՒԱՆԻ ՄԷՋ

Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթ, որ տօնական օրերու առթիւ Ասուան կը գտնուի, յաճախակի խորհրդակցութիւններ կ'ունենայ երկրին բարձրաստիճան պաշտօնատարներու հետ, պատրաստելու համար ազգային գործունէութեան յառաջիկայ հանգրուանին ծրագիրները։

Անցեալ շաբթուան ընթացքին, նախագահը ընդունեց ի մասնաւորի Արտաքին Գործոց Նախարարը՝ Տոքթ. Իսմայիլ Ֆահմին, որ իրեն ներկայացուց մանրամասն տեղեկագիր մը, Ժընեւի Համագումարին աշխատանքներուն առթիւ։

Անուար էլ Սատաթ Երկուշաբթի, 7 Յունուար 1974, ընդունեց նաեւ իր օգնականներէն Ճարտարագէտ Սայէտ էլ Մարէին, Մոսկուայի եգիպտական դեսպան Եհիա Ապտէլ Քատէրը և փոխ-Վարչապետ ու Ներքին Գործոց Նախարար Մամտուհ Սալէմը։

Նախագահը, իր այս բազմաթիւ խորհրդակցութիւններով կ'ուսումնասիրէ, պետական վարչամեքենային մէջ պատասխանատուութեանց բաժինները յանձնել կարող անձնաւորութիւններու, անոնց տալով գործունէութեան աւելի լայն իրաւասութիւններ։

Պայքարի առաջին հանգրուանին, երկրին վարչապետութեան դժուարին պարտականութիւնը ստանձնելէ ետք, Հանրապետութեան Նախագահը այժմ կը մտածէ այդ պաշտօնը վստահիլ այլ կարող անձնաւորութեան մը։

Աւելցնենք նաեւ որ Անուար էլ Սատաթ, անցնող շաբթուան ընթացքին երեք անգամ խորհրդակցած է՝ փոխ-վարչապետ և Ելեմտական Նախարար Տոքթ. Հեկազիի հետ։

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեան, Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի տօները Աղեքսանդրիոյ մէջ անցկացնելէ եւ այդ առիթներով այնտեղ պատարագելէ եւ քարոզելէ ետք, Երկուշաբթի, 7 Յունուար 1974, կ.ե. ժամը 5ին, ընկերակցութեամբ Աղեքսանդրիոյ Պատ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Պր. Վահան Ալեքսանեանի՝ ժամանեց Գահիրէ։

Նոյն օրը կ.ե. ժամը 7ին, Սրբազան Հայրը, ինչպէս նաեւ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերպ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանն ու Պր. Վ. Ալեքսանեան շոգեկառքով մեկնեցան Լուքսոր եւ Ասուան, այցելելու համար փարաւոնեան հնութիւններն ու արդի Եգիպտոսի մեծ իրագործումները։

Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանին կողմէ ուղարկուած հաղորդագրութեան մը ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Տիրայր Եպիսկոպոս, Վերին Եգիպտոսի իր շրջապտոյտէն վերադարձին,

(Շար. տես էջ 2)

6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՓԱՌԱՊԱՆԾ ՕՐԵՐԷՆ

«ՄԵՆՔ ՁԵԶԻ ՀԵՏ ԵՆՔ, ԱՐԱԲ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»

Գրեց՝ ՓԱՒԷԼ ՏԱՒԻՏՈՖ

Սովետ ժողովուրդը մեծ ուշադրութեամբ և խորունկ անհանգստութեամբ հետեւեցաւ՝ Միջին Արեւելքի կացութեան զարգացումներուն, ուր պատերազմի բոցերը կրկին բորբոքեցան, իբր հետեւանք Իսրայէլի նախայարձակներուն գրգռիչ գործունէութեան։

Այս օրերս, ժողովներ և հանդիպումներ տեղի կ'ունենան գործարաններու մէջ, ուր Սովետ հասարակութիւնը, մոլեգնօրէն կը դատապարտէ Իսրայէլի կառավարական շրջանակներուն քաղաքականութիւնը, և զօրավիգ կը կանգնի ու իր երաշխաւորութիւնը կը յայտնէ Արաբ ժողովուրդներուն մղած արդար պայքարին, ի խնդիր իրենց հողամասերուն ազատագրման։

×

Առաւօտուն, երբ Թաքսի մը առի գրասենեակս երթալու համար, յանկարծ վարորդը հարցուց.

– «Միջին Արեւելքի պատերազմին վերջին լուրերը ինչ՞ են»։

Խօսեցայ իրեն Եգիպտական և Սուրիական հրամանատարութեանց արձակած վերջին հաղորդագրութեանց մասին։

– «Արաբները պարտին դիմագրաւել սատանայի պայքար մը» ըսաւ Թաքսիին վարորդը, յետոյ, փոքր դադար մը ետք, աւելցուց. «Սակայն, ան արդար պայքար մըն է, յաղթանակը միշտ ճշմարտութեան կողքին է։ Ամբողջ օրը զանազան տարիքի և զբաղումներու տասնեակներով մարդիկ կը փոխադրեմ Մոսկուայի մէջ, ոչ ոք կը կասկածի Արաբներու արդար իրաւունքներուն յաղթանակին։ Սովետ ժողովուրդներուն համակրանքը և նեցուկը անոնց կողքին են»։

Այս արտայայտութեանց հարազատութիւնը ես ինքս ստուգեցի՝ երբ խօսեցայ Սովետ մայրաքաղաքի կարգ մը բնակիչներու հետ։ Ահա՛ քանի մը օրինակ այդ խօսքերէն.

ՄԱՇԱ ՓՐՈՓՈՖԻԵՒԱ.– Ասիո-Ափրիկեան հիմնարկի 5րդ կարգի ուսանողուհի.– «Ընկերներս և ես մեր մասնագիտութեան իբրև նիւթ ընտրեցինք Արաբ երկիրները.– լեզուն, պատմութիւնը, տնտեսութիւնը։ Մեր կեանքերը պիտի ընծայենք այդ նիւթերուն համար։

«Միջին Արեւելքի ներկայ տագնապը Իսրայէլը կառավարող Սիոնական շրջանակին և իրեն նեցուկ կանգնած կայսերապաշտ ուժերուն ծաւալողական քաղաքականութեան արդիւնք է։ Անոնք էին, որ յարձակում գործեցին իրենց դրացի Արաբ երկիրներուն վրայ, և այդ միևնոյն սխալին հետևանքով է որ կրկին արիւնը կը հոսի Միջին Արևելքի մէջ։

«Աշխատակիցներս և ես մոլեգնօրէն կը դատապարտենք Իսրայէլի ծայրայեղականներուն ծաւալողական ձգտումները։ Մեր ամբողջական համակրանքը և նեցուկը Արաբ ժողովուրդներուն կողքին են, որոնք իրենց ազատութեան համար կը պայքարին։ Մենք կ'ուզենք որ Եգիպտոսի և Սուրիոյ տղաքն ու աղջիկները վերադառնան իրենց դասերուն, նոյնպէս, չենք ուզեր որ վիրաւոր զինուորները մեռնին։ Մենք կ'ուզենք որ Արաբ ուսանողները իրենց ձեռքին գիրք բռնեն և ո՛չ հրացան։

(Շարունակութիւնը տես էջ 3)

ԳԱՀԻՐԷ

ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴԸ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Սուրբ Ծննդեան Տօնին առթիւ, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, 6 Յունուար 1974, առաւօտեան, տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ, որ ամբողջութեամբ ձայնասփռուեցաւ Գահիրէի Պետական ռատիօկայանէն։

Հանդիսաւոր պատարագը մատոյց Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերպ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեան, որ նաեւ իմաստալից քարոզ մը տուաւ։

Քարոզէն ետք արաբերէն լեզուով ուղերձ մը կատարեց՝ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի տնօրէն Պր. Արամ Մովսէսեան, որ իր խօսքերուն մէջ արտայայտութիւն մաղթեց երկրին Նախագահ՝ Անուար էլ Սատաթի։

Հանրապետութեան Նախագահը իր կողմէ մասնաւոր ներկայացուցիչ մը ուղարկած էր իր թիկնապահներէն՝ յանձինս Պր. Իպրահիմ Ռաշիտի, որ նախագահին շնորհաւորութիւնները փոխանցեց Գահիրէի հայ համայնքին և անոր իշխանաւորներուն։

Երգեցողութիւնները կատարուեցան «Շնորհալի» երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Մօ. Եդ. Յակոբեանի և երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի։

Պատարագէն ետք պաշտօնական հիւրերն ու զանազան մարմիններու ներկայացուցիչներ ինչպէս նաև հաւատացեալներէն մաս մը համախմբուեցան Ազգ. Առաջնորդարանի Դահլիճին մէջ, ուր, յանուն Ազգ. Իշխանութեան, շնորհաւորանքի խօսք ըրաւ Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Արթօ Պըլըքտանեան։

Այս ընդունելութեան աւարտին, ներկաները իրարու Ս. Ծննդեան շնորհաւորանքներ և բարեմաղթութիւններ ընելէ ետք մեկնեցան։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ, 31 Դեկտեմբեր 1973, Երկուշաբթի, կ.ե. ժամը 9.30ին, Հելիոպոլիս, Տիկին Անուշ Պալաճեանի բնակարանին մէջ, բնտանեկան պարագաներու ներկայութեան տեղի ունեցաւ նշանախօսութիւնը՝

ՕՐԴ. ՀԵՐՄԻՆԷ Ն. ՊԱԼԱՃԵԱՆԻ
ԸՆԴ
ՊՐՆ. ՎԱՀԷ Կ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ

նախագահութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերպ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի ու կատարմամբ Արժ. Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանի եւ Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Փրընեանի։

Օր. Հերմինէ Ն. Պալաճեան կրտսեր դուստրն է ընկերուհի Անուշ Ն. Պալաճեանի։ Ան իր նախնական կրթութիւնը ստացած է Նուպարեան Ազգ. Վարժարանին մէջ, ուրկէ շրջանաւարտ ըլլալէ ետք, իր բարձրագոյն ուսումը առած է Ալ-Սալամ գոլէճին մէջ։ Գերազանց արդիւնքներով վկայուելէ ետք, Օր. Հերմինէ այժմ Այն Շամս եգիպտական համալսարանի բժշկական ֆաքիւլթէի բ. շրջանի փայլուն ուսանողուհիներէն մին է։

Նորոգ խօսեցեալ զոյգը՝ Նշանախօսութեան կարկանդակը կտրած պահուն։

Լուսանկար Սարգիս Քիւփէլեանի

Հերմինէ Ն. Պալաճեան հայ մշակութային կեանքին մէջ ալ կը բերէ իր գործօն մասնակցութիւնը՝ Հ.Մ.Մ.ի, «Նոր Սերունդ»ի եւ Հայկական Ընթերցասրահի աշխատանքներու ծիրէն ներս։

Պր. Վահէ Կ. Վարժապետեան որդին է Գահիրէի հանրածանօթ լուսանկարիչ — արուեստագէտ Տէր եւ Տիկին Կարօ եւ Անահիտ Վարժապետեաններու։ Ան իր հայկական կրթութիւնը ստացած է Գալուստեան Ազգ. Վարժարանին մէջ, ուրկէ շրջանաւարտ ըլլալով յաճախած է «Լէոնարտօ Տա Վինչի» գեղարուեստից վարժարանը եւ փայլուն յաջողութեամբ աւարտած է նկարչութեան դասընթացները։

Վահէ Վարժապետեան, չնայած իր երիտասարդ տարիքին, արդէն ծանօթ նկարիչ է Եգիպտոսի մէջ եւ ցարդ տուած է մի քանի ցուցահանդէսներ՝ ըլլայ Գահիրէի ըլլայ Աղեքսանդրիոյ մէջ։

Նկարչական ուսումնասիրութեանց գծով ան այցելած է եւրոպական բազմաթիւ երկիրներու պատկերասրահները։

Վահէ Կ. Վարժապետեան այժմ իր հօր լուսանկարչատան մէջ կը մասնագիտանայ նաեւ այդ արուեստին։

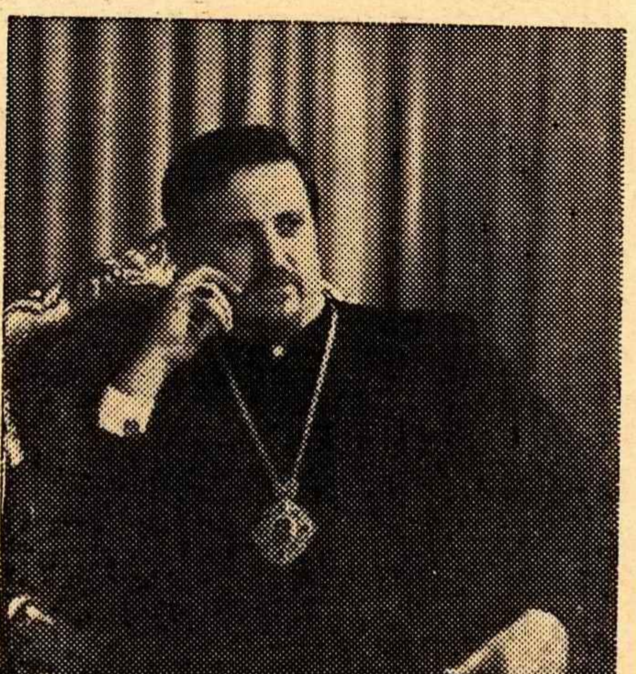
Նշանախօսութեան արարողութիւններէն ետք, հիւրեր պատուասիրուեցան նոխ պիւֆէի մը շուրջ, իսկ կէս գիշերին, նոր տարուայ բարեմաղթութիւններէն ետք, նորոգ խօսեցեալները դանակը մխրճեցին հսկայ կարկանդակին մէջ, որմէ բոլոր ներկաները բաժին ստացան եւ երջանիկ կ'ամնէի բարեմաղթութիւններ ըրին։

Խմբագրութիւնս այս բարեբաստիկ առիթով ջերմօրէն կը շնորհաւորէ խօսեցեալ զոյգը և կը մաղթէ երկար ու երջանիկ տարիներ։

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

(Շար. Ա. էջէն)

Հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ հիւր պիտի ըլլայ Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան եւ ընդառաջելով իրեն եղած հրաւէրին, յառաջիկայ Կիրակի. 13 Յունուար 1974, պիտի պատարագէ ու քարոզէ Գահիրէի

ԳԵՐՇ. ՏԻՐԱՅՐ ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ։

Կը տեղեկանանք նաեւ, որ յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Ազգ. Առաջնորդարանի դահլիճին մէջ ընդունելութիւն մը պիտի տրուի ի պատիւ Տիրայր Եպիսկոպոսին, որ իր հօտին պիտի վերադառնայ յառաջիկայ Երեքշաբթի։

ՖՐԱՆՍԱ

— Թելեվիզիոնի ամերիկեան ոստիկանական ֆիլմերու՝ «Մանիքս»ի հայազգի հերոսը, Գրիգոր Օհանեան, Փարիզ պիտի գայ այս տարի եւ Շառլ Ազնաւուրի հետ պիտի դառնէ մեծ ֆիլմ մը։ «Ֆրանս-Սուար»ի թղթակցին հետ ունեցած իր զրոյցի ընթացքին, Մանիքս-Գրիգոր ըսած է, թէ Փարիզի մէջ միշտ միասին պիտի գտնուի Շառլ Ազնաւուրի եւ Ժորժ Կառվարենցի հետ, որոնց հետ կը խօսի անգլերէնով կամ հայերէնով։

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՔՍԱՆԱՄԵԱԿԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Հայրենի սիրուած բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեանի՝ գանատահայութեան տուած այցելութենէն ետք, այցելութիւն՝ որ այնքա՛ն ոգեւորութիւն ստեղծեց համայնքէս ներս, Թորոնթոնահայութեան ուրիշ առիթ մը եւս տրուեցաւ ազգային հպարտանքի, այն է՝ Թորոնթոյի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին 20 ամեակի տօնակատարութիւնը, որ տեղի ունեցաւ Կիրակի, 9 Դեկտեմբեր 1973։

Այս առթիւ, Ուրբաթ, 7 Դեկտ. 1973, քաղաքս ժամանեց Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի առաջնորդը՝ Գերշ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեանը։

Կիրակի, 9 Դեկտ. 1973, առաւօտեան, Թորոնթոյի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին լեցուած էր հաւատացեալներու հոծ բազմութեամբ մը և մեծ տօնի մը օրուան երեւոյթը իսկապէս տպաւորիչ էր։ Պատարագիչն էր Գերաշնորհ Սրբազան Հայրը, որ, նախքան Ճաշու Աւետարանին ընթերցումը, 11 կրտսեր դպիրներու դպրութեան և 2 երէց դպիրներու ալ կիսասարկաւագութեան աստիճան շնորհեց և ապա հոգեշունչ քարոզ մը տուաւ, բնաբան ունենալով՝ «եկեղեցւոյ ծառայութեան կոչման նուիրումը»։

Յաւարտ Ս. Պատարագի և աջահամբոյրէ ետք ժողովուրդը գոհունակ մեկնեցաւ։

Նոյն օրը, երեկոյեան, եկեղեցւոյ Մխական Խորհուրդին կողմէ Քասնամեայ Յոբելեանի Հանդիսութիւն-Ճաշկերոյթ մը կազմակերպուած էր՝ քաղաքիս շքեղագոյն պանդոկներէն մէկուն մէջ։

Այս հանդիսութեան նախագահեց Գերշ. Սրբազան Հայրը։ «Գանատական Մաղթանք»էն և Տէրունական Աղօթքէն ետք, տեղի ունեցաւ ճաշի ապասարկութիւնը։

Պր. Արմէն Քիւրքճեանի բարի գալստեան և բացման խօսքերէն ետք, գործադրուեցաւ օրուան յայտագիրը։

Համայնքիս սիրուած երգչուհի Օր. Լենա Թաշճեան մեներգեց երկու երգեր, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Տիկին Արաքսի Գասպարճեանի։

Թորոնթոյի սիրուած և երկարամեայ բնակիչ Պր. Սեդրակ Ատուրեան պատմականը ըրաւ Թորոնթոյի հայ համայնքին, սկսելով անոր կազմութեան շրջանէն, 1922էն, երբ համայնքը հազիւ 15 ընտանիքներ կը հաշուէր։ Ան ըսաւ թէ ինք Գանատա գաղթած էր 1926ին, որբերէ բաղկացած խումբի մը հետ, «Ամերիկեան Ռիլիֆ»ի միջոցաւ, այստեղ ագարակապանութեամբ զբաղելու համար և սակայն ճակատագիրը այլապէս տնօրինած էր իրեն։

1953ին, ըստ յարգելի բանախօսը, երբ Թորոնթոյի մէջ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին շինութեանը ձեռնարկուած էր, համայնքը հազիւ թէ 200 ընտանիք կը հաշուէր։ Այդ օրերուն խումբ մը սրտցաւ ազգայիններ, նկատի ունենալով համայնքին շարունակական աճը, որոշում առած են շինել եկեղեցի և առ այդ, գլխաւորութեամբ Պր. Պէնլեանի, յանձնախումբ մը կազմած են, որուն ջանքերով կառուցուած է այժմու եկեղեցին։ Պր. Ատուրեան ապա թուեց եկեղեցւոյ շինութեան յանձնախումբին մաս կազմողներուն անունները։

Օր. Սիւզի Ալեքսանեան խոր զգացողութեամբ արտասանեց Յ. Թումանեանի՝ «Լուսաւորչի Կանթեղը» քերթուածը, որմէ ետք դպրաց դասի երգչախումբը կատարեց «Իմ Հեռաւոր Հայրենիք»ը, «Լուսնակ Գիշեր»ը և ուրիշ երկու խմբերգներ, ղեկավարութեամբ և դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Տիկին Արաքսի Գասպարճեանի։

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ համայնքիս յարգուած և նուիրեալ հին երէց անդամուհի՝ Տիկին Փերուզ Պապայեան, որ իր պատգամը տուաւ ու ներկաներուն յիշեցնել տուաւ անցեալի համագործակցական ոգին։ Ան կոչ ըրաւ որ գանատահայութիւնը՝ առանց դաւանական և կուսակցական նկատումներու, մէկ սիրտ և մէկ հոգի, ձեռք ձեռքի աշխատին համայնքին բարգաւաճման, բարօրութեան և տեւականացման համար, միաժամանակ հայուն անունը բարձր պահելու՝ յաչս տեղական իշխանութեան, որ ցարդ լաւ տըպաւորուած է հայերէն։

Տիկին Զարմինէ Երէցեան հանդէս եկաւ ազգային երկու երգերու կատարմամբ։

Վերջին հաճելի անակնկալը եղաւ՝ եկեղեցւոյ պատանիներէ և պատանուհիներէ կազմուած պարախումբին ելոյթը, հայկական պարերով, որ մեծ ոգեւորութիւն ստեղծեց։

Այս խումբին պարուսոյցները եղած են հայրենիքէն եկած խումբ մը երիտասարդներ։

Կէս գիշերը անց, Նախագահ Սրբազան Հայրը իր յորդորները ըրաւ Թորոնթոյենակ հայերուն, համախմբուելու եկեղեցւոյ շուրջ և նուիրուելու՝ ազգապահպանման գործին և ապա «Պահպանիչ»ով ու խմբովին երգուած «Հայր Մեր»ով վերջ գտաւ այս հանդիսութիւնը, ու ներկաները մեկնեցան ազգային հպարտանքով և զգացմունքներով վերանորոգուած։

ՄԱՐԳԱՐ Ց. ԵՐԿԱՆԵԱՆ

Թորոնթօ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒՀԻ ԱՆԺԷԼ ՍՐԱՊԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ցաւով իմացանք, թէ Սեպտեմբեր 23ին, Հիւսիսային Ամերիկայի մէջ իր մահկանացուն կնքած է «Ջահակիր»ի աշխատակցուհի՝ Ընկերուհի Անժէլ Սրապեան և մարմինը հրկիզուած է՝ աճիւնները Սովետական Հայաստան փոխադրուելու համար։

Ընկերուհի Անժէլ Սրապեան եղած է հասարակական գործիչ և քառասուն տարիներ ծառայած յառաջդիմական և հայրենասիրական կազմակերպութիւններու անձնուիրութեամբ և քաջութեամբ, ցուրտ պատերազմի օրերուն, Ամերիկայի մէջ։ Ան եղած է գաղափարական և շնորհալի բանաստեղծուհի մը և իր բանաստեղծութիւնները լոյս տեսած են «Նոր Հունձք» և «Նոր Կեանք» անուններով երկու գրքոյկներու մէջ։

Այս սխուր առիթով մեր ըզգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնենք ողբացեալին ամուսնոյն՝ ընկեր Վահան Սրապեանին եւ սգակիր պարագաներուն։

ՕՐՀՆԵԱ՛Լ ԼԻՆԵՍ ԴՈՒ, ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

հայր պատասխանում է,- Է՛հ, ախպէր ջան, քոնը միայն մի ձի է, իսկ մենք ի՞նչ անենք, որ մի ամբողջ հայրենիք ենք կորցրել...»

... Ուիլիըմ Սարոյեանը ծնուել է 1908 թուականի Օգոստոսի 31ին, ամերիկեան Ֆրեզնօ քաղաքում, պիթլիսցի տարագիր հայի ընտանիքում: Երեք տարեկան էր, երբ հայրը մահացաւ եւ նա ընտանիք էր պահում նամակատան որպէս ցրուիչ աշխատելով, լրագիր վաճառելով եւ այլ մանր-մունր գործեր անելով:

Եօթը-ութ տարեկան էր մանուկ Ուիլլին, երբ պայթեց 1915 թուականի Եղեռնը եւ Ֆրեզնօ լցուեց Եղեռնից մազապուրծ մերկ եւ քաղցած հայերով, այդ թւում եւ Ուիլիըմ Սարոյեանի հայրենակիցներով, որոնց ամերիկացիները հէնց այդպէս էլ կոչում էին՝ սովամահ հայեր:

Դրանք էին, որ պիտի հետագայում դառնային Սարոյեանի գրքերից շատերի ուղղակի կամ անուղղակի հերոսները՝ Արամ լինէր նրանց անունը, թէ Ուեսլի Ճեքսըն, Ճօ, թէ Տէր Արաք, ու Ճանի, որոնց թւում էր, թէ՝ «Այս աշխարհում ամէն ինչ անհիմն է», եւ կամ «Ինչ-որ տեղ, ինչ որ բան սխալ է»:

Բնորոշ է, որ փոքրիկ Ուիլլիի այդ տարիների աշակերտական ստեղծագործութիւններից մէկը կոչւում է «Հարուստների եւ աղքատների մասին»: Ուիլիըմ Սարոյեանի առաջին պատմուածքը տպագրուեց, երբ նա արդէն 25 տարեկան էր, իսկ դրանից ընդամէնը մի տարի յետոյ հրատարակուեց նրա առաջին գիրքը, որը նրան իսկոյն յայտնի դարձրեց Ամերիկայում եւ յայտնի ու սիրուած գրողներից մէկն է նա մինչեւ այժմ՝ անկախ գրական նորաձեւութեան մակընթացութիւններից ու տեղատուութիւններից...

Նորաձեւութիւնը գալիս է ու գնում, իսկ Ուիլիըմ Սարոյեանը՝ մնում, «ամէն ինչ բացատրելու ընդունակ եւ... ոչինչ չհասկացող մեծ տիտանները» գալիս են ու գնում, իսկ կեանքի պէս պարզ ու բնական, եւ այդ պարզութեան մէջ խորունկ Սարոյեանը՝ մնում... «Իզմ»երով, նորաձեւութիւններով ու գրական, մէկը միւսից արտառոց դպրոցներով հարուստ, յարափոփոխ Ամերիկայում Սարոյեանի փառքի պէս մնայուն փառքը, յիրաւի, հրաշքի հաւասարազօր մի բան է...

Դրանում ես նորից համոզուեցի, Ուաշինկթընի «Այզընհաուըրեան Թատրոն»ում դիտելով Ուիլիըմ Սարոյեանի «Ձեր կեանքի ժամանակը» թատերախաղը (Ճոյի դերը կատարում էր հռչակաւոր դերասան Հենրի Ֆոնտան) եւ թատերախաղից աւելի՝ այն խանդավառ վերաբերմունքը, որ ցոյց էր տալիս ամերիկեան դժուարահաճ հանդիսատեսը, դէպի այդ, դեռեւս 1939 թուականին գրուած գործը, հաւաստելով նրա ու նրա հերոսների մշտական թարմութիւնն ու հրապուրանքը: «Արուեստը կեանքի մի մասն է. թերեւս լաւագոյն մասը: Արուեստը կեանք է, իրականութիւն, ինչպէս այս քառուղին, կամ ծառերը»,- սիրում է կրկնել Ուիլիըմ Սարոյեանը:

Յիրաւի երբ կարդում ես Սարոյեանի, կեանքի պէս պարզ, բնական ու իրական գրքերը, այն տպաւորութիւնն ես ստանում, թէ այդ գրքերը ոչ թէ մի անհատ մարդ է գրել, այլ... գրուել են, գրուել են բնականօրէն, ինքնիրեն, ինչպէս խոտն է աճում, կամ միրգը հասունանում (եւ այն էլ՝ բերրի հողում):

Եթէ այդ այդպէս չլինէր, հնարաւո՞ր էր արդեօք, երկու-երեք տասնեակ տարում երկու հազար պատմուածք գրել, քսանից աւելի թատերախաղ ու վէպ, չհաշուած Սարոյեանի բազմաթիւ մեծ ու փոքր ուսումնասիրութիւնները, սցենարները, յօդուածները, յուշագրութիւնները, ճամբորդական նոթերը, նամակները, գրքերի առաջաբանները ու բազմաթիւ այլ գործեր:

Եթէ դրանք ոչ թէ գրուէին, այլ սոսկ մէկը գրէր, հնարաւո՞ր է արդեօք, որ «Ձեր կեանքի ժամանակը» թատերախաղի նման մի բարդ ու ծաւալուն թատերախաղ ստեղծուէր ընդամէնը... մէկ շաբաթում, իսկ «Մարդկային Կատակերգութիւնը» վէպը... մի քանի օրում. (այդպէս, զարմանային մի առաւօտ, արթնանում ես եւ տեսնում, որ մի գիշերուայ մէջ մի ամբողջ այգի է ծաղկել...):

Ի դէպ Ուիլիըմ Սարոյեանի համար շատ բնորոշ է «Մարդկային Կատակերգութիւն» վէպի ստեղծման բուն փաստն ու շարժառիթը: Սարոյեանի մայրը՝ Թագուհին, անգլերէն չի կարդում, գիտէ միայն՝ հայերէն, (ուստի եւ անհաղորդ է իր որդու կեանքի բուն էութեանը), եւ Ուիլիըմ Սարոյեանն այս վէպը գրել է յատկապէս իր մօր համար, նրա համար, որպէսզի այն հայերէն թարգմանուի եւ մայրը կարդայ իր եւ իր փոքրիկ Ուիլլիի կեանքի պատմութիւնը: Կարդայ հայերէն, եւ այն էլ ոչ միայն իր, այլ եւ որդու համար, այնպէս, ինչպէս փոքրիկ Ուիլլիի համար հայերէն գրքեր էր կարդում ժամանակին...

«Ես հաւատում եմ մարդու բարութեանը, հաւատում եմ, որ մարդու ճակատագիրն ազնիւ ճակատագիր է: Ես ատում եմ այն ուժերը, որոնք աշխատում են բնաջնջել մարդու ազնուութիւնը: Իմ զէնքը - աշխարհի ապականութեան ուժերի դէմ մի անյիշաչար աչք է, մի անկեղծ միտք, մի անբասիր սիրտ եւ մի խանդակաթ ոգի, որն ստիպում է ինձ գրել...» - մի առիթով նշել է Ուիլիըմ Սարոյեանը, իր բոլոր քննադատներից աւելի ճշգրիտ բնորոշելով իրեն ու իր արուեստը:

Աշխարհի պէս հին է նրա արուեստի էութիւնը, ուղն ու ծուծը, թւում է, թէ հազար անգամ կրկնուած ու ձանձրալի դարձած, (որպիսի յանդգնութիւն այդպէս եւ այդ մասին գրել ժերմակեռնով զարմացնող այս դարում...), հին, եւ սակայն միշտ թարմ ու անմահ, ինչպէս ամէն սերնդի հետ նորացող այս աշխարհը: «Ինչ վերաբերում է իմ այս թատերախաղի բարոյականին, ապա այն պարզ, հասարակ ու հին է, ինչպէս այս աշխարհը: Նախընտրելի է լինել բարի, քան չար... Նախընտրելի է, ըստ մարդկային բնութեան ու էութեան»: Եւ ապա - «Պահպանէ՛ք եւ զուրգուրէք մարդկայնութեան նոյնիսկ ամենից աննշմար փշրանքները,- այդ միակ բանն է, որ կարող է հակադրուել մահին, թէեւ ինքը եւս անցաւոր է»:

Սակայն այսպէս մտածելով ու գրելով հանդերձ, Սարոյեանը, իր շատ հերոսների նման, գիտէ, որ բարի լինելն այնքան էլ հեշտ չէ, եւ բարին միշտ չէ, որ յաղթում է, որովհետեւ, ինչպէս փոքրիկ Ճանին կ'ասէր, «Ինչ որ տեղ, ինչ որ բան սխալ է այս կեանքում.»: Այդ պատճառով է, որ նոյնիսկ բարի [...]կան պէս բարի Ուիլիըմ Սարոյեանն աւելացնում է.- «Մի ամաչէք բարի եւ քնքուշ լինելուց, բայց եթէ երբեւէ, ձեր կեանքի ճանապարհին, գայ սպաննելու հերթը - սպանեցէք եւ մի զղջացէք դրա համար...»: Բնորոշ է, որ «Ձեր կեանքի ժամանակը» թատերախաղի գլխաւոր հերոս Ճօն, որը նոյնիսկ մրջիւն չի տրորի եւ աշխատում է գէթ մի ժամով երջանկացնել իրեն հանդիպած բոլոր թշուառներին, պատրաստ է հէնց ինքը սպաննել ոստիկան Պլիքին, որը կեանքի չար եւ ապականեալ ուժերին մարմնացումն է, եւ որն ուզում է, ինչպէս Սարոյեանը կ'ասէր, «Այս աշխարհը վերափոխել՝... վատից վատթար դարձնելու համար...»:

Ով յիշում է Ուիլիըմ Սարոյեանի գրքերը, եւ յատկապէս «Ձեր Կեանքի Ժամանակը» թատերախաղը, չի կարող չզարմանալ Սարոյեանի, իսկապէս զարմանալի տաղանդի եւ ընդունակութեան վրայ՝ կեանքի ամէնից բարդ ու խճճուած հարցերը արտացոլել զարմանալի պարզ ու սովորական ձեւով ու միջոցներով: Ուիլիըմ Սարոյեանի թատերախաղերում չկայ ջղագարութիւն, կեղծ վերամբարձ արտառոց վիճակներ ու բացականչութիւններ, աղմուկ ու խառնաշփոթութիւն. չկայ անհեթեթ տրամաթիզմ. թէեւ նրանք չափազանց տրամաթիկական են:

(Շար. տես էջ 4)

ԽՄԲԵՐԳ «ԱՐԱՐԱՏ»ԻՆ

ՀՐԱՉԵԱՅ ՀՈՒՆԱՆԵԱՆ

Մեր սէրը քեզ, մեր երգը քեզ,
Տարերքը քեզ, մեր «Արարատ»,
Մեր ծափերի անչափելի,
Գովերգը քեզ մեր «Արարատ»:

Ընտիր կազմով քո անարատ,
Չնահանջես կեանքում էրբեք,
Խփած գոլդ լինի առատ,
Բայց թողածդ՝ հազարից մէկ:

Դաւթի նման, մնաս բարի,
Դաւթի պէս քաջ ու մարտական,
Մեզ մօտ մրցես, թէ օտարի,
Դաշտից դուրս գաս միշտ
յաղթական:

Կտրիճները քո եռանդուն
Ազգայինի տարազ հագան,
Ա՛խ երանի, որ մի օր դու
Լրիւ դառնաս հաւաքական:

Ֆուտբոլային թիմերն հայոց
Քո նոր փառքով հզօրանան,
Իսկ «Շիրակն» ու «Լոռին» մի օր
Բարձրագոյնի ճամփան բանան:

Հեքիաթային հսկայի պէս,
Հասակ առնես ու շառաչես,
Մէկի տեղակ, պայքարով թէժ,
Բիւր գաւաթներ դու նուաճես:

Սեգ Մասիսի ձիւնը ճերմակ
Ջահ դառնայ քո կանաչ ճամփին,
Դաւթի նման հաւէտ բազմես
Չեմպիոնների շքեղ թամբին:

Նոր երկրներ թող ընդունեն
Քեզ պէս անյաղթ համարձակին,
Որ զարկերով իր խօսքն ասի
Դռներերին Թուր-կայծակին:

Թող քեզ գալիքն առաջնորդի
Սիմոնեանի տաղանդը մեծ,
Կանգուն մնաս որդոց-որդի
Արարատի պէս երկնամերձ:

«Ձեռագրով» քո իւրովի
Գրես անմահ փառքի մատեան,
Որ դարերում փառաբանուի
Յաղթահանդէսն Արարատեան:

«ԱՐԱՐԱՏ»Ը ԹԻՒԵՐՈՎ

Ֆութպոլի մեկնաբան Կոստանդին Լեսնինը «Ախոյեանը՝ Թիւերով» հետաքրքիր փաստերու շարք մը գրած է:

Ահա ատոնցմէ մէկ քանի հատը.-

— Վաստկելով 39 միաւոր, Երեւանի «Արարատ»ի ֆութպոլիստները նուաճեցին ԽՍՀՄ-ի Ախոյեանի կոչումը: Եթէ միաւորները հաշուէին աւանդական սիսթեմով, ապա Երեւանցիները, միեւնոյն է, կը դառնային Ախոյեան՝ հաւաքելով 43 միաւոր: Հայ ֆութպոլիստները ձեռք բերած են բոլորէն շատ յաղթանակ

(Շար. տես էջ 4)

6 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ ՓԱՌԱՊԱՆԾ ՕՐԵՐԷՆ

«ՄԵՆՔ ՁԵԶԻ ՀԵՏ ԵՆՔ, ԱՐԱԲ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ»

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

«Մենք կը պահանջենք, որ Իսրայէլի նախայարձակները կեցնեն իրենց անզգոյշ քաղաքականութիւնը: Մենք խաղաղութիւն կը պահանջենք Միջին Արեւելքի բոլոր ժողովուրդներուն համար»:

ԿՈՐԿԻ ԿՈՒԼԻԱ - գրող մը.-

«Իբրեւ փոխ-նախագահը Սովետ-Արաբ բարեկամութեան ընկերակցութեան, ես կրնամ վստահեցնել մեր Արաբ բարեկամները, որ մենք մեր վերջին ճիգը ի գործ կը դնենք, ամբողջ աշխարհի շրջագիծին մէջ, մէջտեղ հանելու եւ պարզելու համար իրականութիւնը՝ Միջին Արեւելքի զարգացումներուն նկատմամբ, ի պաշտպանութիւն արաբներու արդար դատին:

«Ես, շատ մը առիթներով, այցելած եմ Եգիպտոս եւ Սուրիա: Ինծի համար ցաւալի է մտածել, թէ այս գժնդակ օրերուն, իսրայէլացի նախայարձակները իրենց ռումբերը կը նետեն Սուրիական եւ Եգիպտական քաղաքներու եւ գիւղերու փողոցներուն վրայ, քաղաքացիներուն տուներուն վրայ: Ես, յաճախ քալած եմ այդ փողոցներէն, իմ Արաբ բարեկամներուս եւ աշխատակիցներուս հետ: Հոն, փոքրիկ սրճարաններու մէջ, մենք սովոր էինք խմել արեւելեան զօրաւոր սուրճը եւ շարունակել մեր զուարթ խօսակցութիւնը: Հիմա, ահակոչը կրնայ լսուիլ այնտեղ որեւէ ատեն, եւ ռմբաձիգներուն դղրդիւնը կրնայ տեղի տալ արիւն սառեցնող, ոռնացող ռումբերու տեղատարափին:

«Արաբ ժողովուրդներու դժուարին այս ժամուն, ես պիտի ուզէի ըսել.- Մենք վստահ ենք ձեր յաղթանակին, մեր Արաբ բարեկամներ. մեր սիրտերը ձեզի հետ են»:

ՆԱԹԱԼԻԱ ՅԱԹԱՑԵՒԱ - Ռուսական Դաշնակցային Հանրապետութեան վաստակաւոր արուեստագիտուհի:

«Իսրայէլի նախայարձակները, Եգիպտական եւ Սուրիական խաղաղ քաղաքներուն եւ գիւղերուն վրայ կատարած իրենց յարձակումներով եւ բարբարոսական ռմբակոծումներով, կոպտօրէն կը բռնաբարեն միջազգային օրէնքներուն ամենատարրական աստիճանաչափերը: Ես խորունկ կերպով զայրացած եմ Իսրայէլի գործած անմարդկային ոճիրներուն նկատմամբ, որոնց պատճառաւ, անմեղ ժողովուրդներ, երեխաներ, կիներ եւ ծերեր կրկին կ'սպաննուին Միջին Արեւելքի մէջ:

«Միմիայն չարամիտ ոճրագործներ կրնան իրենց ոճիրին մէջ այնքա՛ն յառաջ երթալ, որպէսզի հասնին պայթուցիկ ռումբեր նետելու՝ ժամացոյցներու, ինքնահոս գրիչներու եւ ռադիոներու ձեւին տակ: Այս մարդասպանները ինչ՞ բանի կը ձգտին անոր՝ որ այդ ժամացոյցը երախայի մը կողմէ գետնէն վերցուի, որպէսզի այդ երախան կտոր կտոր ըլլայ: Եթէ այս է նպատակը, ասիկա մէկ սահմանում ունի. բարբարոսութիւն: Ո՛չ մէկ ինքնարդարացում կայ: Սպանիչները պէտք է դաժանօրէն պատժուին իրենց արարքներուն համար»

×

Երբ գիշերը տուն կը վերադառնայի, օրաթերթերու տաղաւարի մը մօտ նշմարեցի ծերունի մարդ մը, պզտիկ աղջկան մը հետ միասին: Իրար ծանօթանալէ ետք սկսանք խօսակցութեան:

ՓԻՈԹՐ ԽԱՐԼԱՆՈՎ, թոշակառու մըն է - ան աշխատած է Մոսկուայի «Տինամօ» գործարաններուն մէջ ամբողջ իր կեանքի տեւողութեան, սկիզբը՝ իբրեւ գործաւոր, ապա՝ իբրեւ վերակացու:

- «Ֆաշիստ հրոսակներու դէմ մեր տարած պատերազմին ընթացքին - ըսաւ վեթերան բանուորը-, ես չորս տարի ճակատին վրայ կռուեցայ: Հո՛ն, իմ աչքերովս տեսայ գործուած բոլոր վայրագութիւնները: Փորձառութեամբ տեսայ այն դժուարութիւնները՝ զոր պատերազմը բերաւ մեր ժողովուրդին: Բայց մենք, Սովետ ժողովուրդներս, մէկ վայրկեան իսկ չի տարակուեցանք՝ թէ յաղթանակը մերը պիտի ըլլար: Մենք կռուեցանք մեր ազատութեան համար, երջանկութեանը համար երախաներուն՝ որպիսին է իմ Գաթիան - ըսաւ ան, ցոյց տալով իր թոռնուհին-: Մենք կռուեցանք ֆաշիստ հորդաները մեր Մայր հողերէն հեռու քշելու համար, մենք կռուեցանք՝ որպէսզի պատերազմի բոցերը բնաւ երբեք չի բռնկին աշխարհի մէջ»:

- «Ուշադրութեամբ կը հետեւիմ Միջին Արեւելքի մէջ զինուորական գործողութեանց ընթացքին» - ըսաւ Փիոթր Խարլանով-, «երբ ըսկիզբ առաւ Իսրայէլի նոր նախայարձակման հետեւանքով՝ Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ դէմ: Ես կրնամ հաստատօրէն յայտարարել, թէ կարեւոր չէ ինչ ընթացք պիտի առնեն պատերազմի դաշտին վըրայ կատարուող եղելութիւնները, նա եւ բոլոր Սովետ ժողովուրդները համոզուած ենք, որ Յաղթանակը պիտի շահուի Արաբ ժողովուրդներուն կողմէ, որոնք կը կռուին վերատիրանալու համար իրենցմէ բռնաբարուած հողերուն եւ ազատագրելու համար զանոնք»:

ՓԱՒԷԼ ՏԱՒԻՏՈՖ

Ն. Մ. Գ.

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

10 ՅՈՒՆՎ. 1974

ԿՈՓԱՄԱՐՏ

ՔԵՉԻՋԵԱՆ ՅԱՂԹԵՑ ԻՏԱԼԱՑԻ ԹԻՊԷՐԻԱՅԻ՝ ԿԷՏԵՐՈՒ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԵԱՄԲ

Նոյեմբեր 8ի գիշերը, Լիոնի մարզական պալատին մէջ, Ժաք Քէչիչեան նոր յաղթանակ մը եւս արձանագրեց: Հակառակորդն էր իր տարեկից իտալացի Տոմինիքօ Թիպէրիա: Վտանգաւոր էր այս մրցումը հայ կոփամարտիկին համար, որովհետեւ Թիպէրիա երկար տարիներէ ի վեր փորձէութիւնը մարզիկ է եւ պայքարած է իր քաշային դասակարգին մէջ՝ աշխարհի լաւագոյններուն հետ։ Մեծ փորձառութեան տէր հակառակորդ մը ունէր ուրեմն Եւրոպայի մեր հայազգի ախոյեանը։

Անցեալ Յուլիսին ախոյեանական տիտղոսը իտալացի Տուրանինի ձեռքէն խլելէն վերջ, Քէչիչեան առաջին անգամն էր որ ռինկ կ'ելլէր ու իր համակիրները հետաքրքիր էին՝ թէ ինչ ձեւ պիտի առնէր վերամուտի այս մրցումը։ Պէտք է խոստովանիլ, որ հայ հանդիսականները անակնկալ ու անհանոյ քանի մը վայրկեաններ ապրեցան, երբ առաջին շրջանին իսկ Եւրոպայի ախոյեանը, իր հակառակորդին հարուածներուն տակ, ծանր դժուարութեան մատնուեցաւ ու խաղավարը պարտք զգաց համրելու սկսիլ։

Բարեբախտաբար Քէչիչեան կրցաւ իր ուժը վերագտնել եւ անցուց այս դժուարին պահը՝ առանց անկումի։

Ապա, Եւրոպայի ախոյեանին առաւելութիւնը հետզհետէ ակներեւ եղաւ եւ հինգերորդ շրջանէն սկսեալ յայտնի եղաւ, որ Ալֆորվիլցի մարզիկը նոր յաջողութիւն մը եւս պիտի աւելցնէր իր յաղթանակներու շարքին վրայ։ Արդարեւ, տասը շրջանենց այս մրցման վերջաւորութեան, խաղավարը յաղթական հռչակեց Քէչիչեանը։ Երկու մրցորդներն ալ յոգնած կ'երեւէին, որովհետեւ պայքարը եղած էր տաք խիստ։

Այս մրցումը լաւ մարզում մը եղաւ անշուշտ Քէչիչեանի համար, որ պէտք է պատրաստուի իր «Եւրոպայի ախոյեան»ի տիտղոսը պաշտպանելու՝ աւստրիացի Հանց Օրսոլիչի դէմ, հաւանաբար Վիեննայի մէջ, որովհետեւ հոն է որ այս մրցումը լաւագոյն հասոյթը կրնայ բերել։

Վ. Մ.

ՕՐՀՆԵԱ՛Լ ԼԻՆԵՍ ԴՈՒ, ՈՒԻԼԻԸՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Նրանց մէջ ամէն ինչ պարզ ու հասարակ է, ինչպէս կեանքում։ Եւ թերեւս «Ձեր կեանքի ժամանակը» բաժերախաղը չխամրող յաջողութեան գաղտնիքներից մէկը հէնց նրա մէջ է, որ Սարոյեանը, դեռեւս 1939 թուականին, «Բարքերի Ռուսիկան» Ջլիքի, արտաքինից պարզ ու հասարակ թուացող կերպարի մէջ, կարողացել է մարմնաւորել ֆաշիզմի բարդ հիմնահիւքը ու նրա զալիք վտանգը․․․։ Այս իմաստով տաս բնորոշ է ու հետաքրքիր Ջլիքի բնութագրումը․ «Ջլիքը ուժեղ մարդ է, բայց․․․ առանց ոյժի, այսինքն՝ ուժեղ է՝ բոյլերի մէջ․ եւ այն բոյլերից է, որոնք ոյժ են գործադրում ամէնից բոյլերի վրայ․․․ Նա կոչուած է աշխարհը վերափոխել վատից դէպի վատթարը, այսինքն՝ դարձնել իր նման․․․»։ Պարզ են Սարոյեանի գրքերը, պարզ ու բնական, ինչպէս կեանքը, ինչպէս ինքը Սարոյեանը՝ միշտ հեռու «այս աշխարհի մեծերից» ու նրանց տուած «դասնայական նուէրներից», որոնք նա մերժում է, (ինչպէս մերժեց «Փուլիցեր»եան մրցանակը), միշտ՝ հասարակ մարդկանց մէջ ու նրանց նման։

Երբ Ֆրեզնոյում ես նրան հարցրեցի, թէ ի՞նչ է անում հիմա, նա, առանց ցուցամոլութեան, հանգիստ ու հասարակ ասաց․

— *Թուրշի* (թթու) կը դնեմ ձմեռուան համար․․․ (Սարոյեանը մենակ է ապրում Ֆրեզնոյում եւ ինքն է հոգում իր կենցաղային պէտքերը — ոպէս հայ գիւղացու զաւակ, չմոռնալով աճանը կանաչի չորացնել, կամ թթու դնել նոյնիսկ․․․ ամերիկեան երկնաքերերի շուքի տակ, ամերիկեան կեանքի վայրի թոհ ու բոհի մէջ․․․)

Իսկ երբ ես նրան ասացի, թէ պատրաստւում եմ ճամբորդական նոթեր գրել Ամերիկայի մասին, եւ կ'ուզենայի նրանից իմանալ Ամերիկան հասկանալու բանալին, նա հարցրեց․

— Ի՞նչքան ժամանակ է, որ հոս ես․․․

— Երեք ամիս․․․

— Ես վաթսուն տարի է հոս եմ եւ տակաւին բան չեմ հասկըցած․․․

Լինելով հայ եւ խորապէս զգալով իր ժողովրդի անցեալի ողբերգութիւնն ու վերածնունդը եւ նոյնիսկ իրեն հայ գրող համարելով («Լեզուն, որով գրում եմ անգլերէնն է, միջավայրը, որ նկարագրում եմ՝ Ամերիկան. բայց ոգին, որ ստիպում է ինձ գրել՝ հայկական է, — գրել է նա մի առիթով): Սարոյեանը երբեք չի սահմանափակւում որեւէ ազգի կեղեւի մէջ (հայի կեղեւի լինի այդ, ամերիկացու, թէ մի այլ ժողովուրդի): Նրա համար ամէնից կարեւորը մարդն է, «Այն մարդը, որ բարի սիրտ ունենայ, սիրի եղբայրութիւնն ու պատիւը, յարգի նրանց ովքեր իրենից ցած են զգում, — մէկ է, հարուստ լինի թէ աղքատ, կաթոլիկ թէ բողոքական կամ հրեայ, սպիտակ թէ սեւ ու դեղին․․․»։

Այդ պատճառով չէ՞ արդեօք, նրա հերոսների շարքում դուք կը գտնէք աշխարհի համարեա բոլոր ազգերի զաւակներին, — ամերիկացուց ու անգլիացուց սկսած մինչեւ հայը, արաբը, ասորին, հրեան, ռուսանդացին ու յոյնը․․․։

Սարոյեանը երգիչ է բոլոր ազգերի, որոնց ճակատագրերը միահիւսուած են իրար հետ այնպէս, ինչպէս բոլոր մարդկանց ճակատագրերը, որովհետեւ, ինչպէս ինքը կ'ասէր – «Իւրաքանչիւր մարդու յանցանքը քո յանցանքն է, եւ ամէն անմեղ մարդ կիսում է քեզ հետ իր անմեղութիւնը․․․»։

Քսաներորդ դարի նոր «Լեռան Աղօթքից» են քաղուած կարծես այս խօսքերը, եւ տեղին է, որ մենք էլ, Սարոյեանի մասին առնուած մեր այս խօսքն աւարտենք այդ նոյն աղօթքի ոճով․

— Օրհնեա՛լ լինես դու, Ուիլիըմ Սարոյեան․․․

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

ՕՐ. ԱԼԻՏԱ ՆՈՐԻԿԵԱՆ
ՊՐ. ԱՐԱՄ ԵԱԳՈՒՊ

խօսնեցեալք

Սիտնէյ 1-12-73

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները խօսնեցեալ զոյգին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Հրաչ Նորիկեանի և Տիկին Մարի Եագուպի, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն։

ԱԿՕ ԵՒ ԱԶԱՏ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Թէրթիս Քոփէնհակի (Տանըմարքա) ընթերցողներէն՝ ընկեր Գարգէն Շըխըրտըմեան, Նոր տարուան առթիւ կը նուիրէ 5 Տոլար։

Պր. Վահէ Կ. Վարժապետեանի ընդ Օր. Հերմինէ Ն. Գալաճեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ փոխան ծաղկեկողովի՝ Տոքթ. և Տիկին Հանրի Բէտէրեան 500 ե. դ. կը նուիրեն:

Օր. Ալիտա Նորիկեանի ընդ Պր. Արամ Եագուպի (Սիտնէյ) նշանախօսութեան բարեբաստիկ և ուրախ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի, Տէր և Տիկին Յովակ Երզնկացեան կը նուիրեն 200 ե. դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իր սիրեցեալ բարեկամին՝ ողբ. Ճորճ Խաչոյեանի (Մելպուրն, Աւստրալիա) մահուան կսկծալի առթիւ փոխան ցաւակցական հեռագիրի, Տէր և Տիկին Նշան Սարաֆեան կ'ընեն հետևեալ նուիրատուութիւնները.

«Այծեմնիկ»ին 100
Եկեղեցւոյ իւղի համար 100
Գալուստեանի ճաշի սեղանին 100
Աղքատախնամին 100
«Ջահակիր»ին 100

(*Ստանալ «Ջահակիր»էն*)

Իր շատ սիրելի և պաշտելի ամուսնոյն՝ ողբ. Տոքթ. Զարեհ Փափազեանի և իր եղբօր՝ ողբ. Տոքթ. Հրանդ Թերզեանի մահուանց վեցերորդ տարելիցին առթիւ, Տիկին Տոքթ. Աստղիկ Փափազեան կ'ընէ հետևեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան 200
Գերեզմանատան բարեզարդման 200
Հ.Բ.Ը. Միութեան 200
Աղքատախնամին 200
Հայ Կարմիր Խաչին 200
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան 200
Ս. Թերեզա եկեղեցւոյ (Հելիոպոլիս) 200
Նուպարեանի ճաշի սեղանին 200
Գալուստեան ճաշի սեղանին 200
Հայկական Ընթերցասրահին 200
«Յուսաբեր»ին 200
«Արև»ին 200
«Ջահակիր»ին 200

(*Ստանալ «Ջահակիր»էն*)

Պր. Վահէ Վարժապետեանի ընդ Օր. Հերմինէ Գալաճեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ փոխան ծաղկեկողովի, Տէր և Տիկին Միհրան Գազանճեան կը նուիրեն.

Այծեմնիկին 200
«Ջահակիր»ին 100

Պր. Վահէ Վարժապետեանի ընդ Օր. Հերմինէ Գալաճեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ փոխան ծաղկեկողովի, Տիկին Սիրարփի Սվաճիպաշեան և Տէր և Տիկին Երուանդ Սվաճիպաշեան կը նուիրեն.

Այծեմնիկին 200
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին 200
«Ջահակիր»ին 100

Տոքթ. Արթօ Մուրատեանի ընդ Օր. Շաքէ Պէն Օհանեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ, վասն շնորհաւորութեան, Տէր և Տիկին Ժիլպէր Յովակիմեան կը նուիրեն.

«Յուսաբեր»ին 100
«Արև»ին 100
«Ջահակիր»ին 100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ

ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 17 Յունուար 1974, կ. ե. ժամը ճիշդ 8.30ին

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԵՐԵԿՈՅԹ

կը ներկայացուի

The Longest Day
(42 Stars)

ՆԱԵՒ ԼԱՀՄԱՋՈՒՆԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Հինգշաբթի, 24 Յունուար 1974, կ. ե. ժամը 9ին

Մասնագիտական Դասախօսութիւն

խօսք կ'ունենայ

ԸՆԿԵՐ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՓՐԸՆՃԵԱՆ

նիւթ ունենալով

ԻՆ՞Չ Է ԹԱՏՐՈՆԸ

Հպանցիկ ակնարկ մը՝

ԷՍՔԻԼԼԷՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

«ԱՐԱՐԱՏ»Ը ԹԻՒԵՐՈՎ

(*Շարունակութիւն Գ. էջէն*)

և միւսներէն քիչ պարտուէլ(ւ)ն կրած են։

— «Գրիգոր Ֆետեդովի անուան Ակումբը» դարձեալ կը գլխաւորէ «Արարատ»ի աւագ մարզիչ Նիքիթա Սիմոնեանը, որ խփած է 156 գնդակ։ Էդուարդ Մարգարեանի հաշուին արձանագրուած է 116 գնդակ։

— Ախոյեանութեան և Բաժակի խաղարկման 20 հանդիպումներուն մէջ «Արարատ»ի դարպասը մնաց անառիկ։ Այդ յաջողութեան դափնիները մըրցաշրջանի ընթացքին հոյակապ հանդէս եկած Ալեքսան Աբրահամեանի հետ իրաւացիօրէն կը կիսեն պաշտպաններ Սանասար Գէորգեանը, Արմէն Սարգսեանը, Ալեքսանդր Քովալենկոն, Նորայր Մեսրոպեանը, Արգատ Յարութիւնեանը և Սուրէն Մարտիրոսեանը։

— Արարատցիները հիմնական ժամանակի մէջ եօթ անգամ ստացած են 11 մեթրանոց հարուածի իրաւունք։ Եւ միայն մէկը նշանակուած է իրենց դարպասի կողմը։ Այդ կը վկայէ պաշտպանութեան մէջ «Արարատ»ի քաղաքավարի խաղի մասին։

— Նիքիթա Սիմոնեանը Խորհրդային Միութեան սպորտի վաստակաւոր ֆութպոլիստը և մարզիչն է, որը երկրորդ անգամ Բաժակ ու Ոսկի Մետալ նուաճած է մէկ տարուայ մէջ, 1958 և 1973 թուականներուն։ Սկիզբը որպէս Մոսկուայի «Սպարտակ»ի կեդրոնական յարձակող, իսկ այժմ որպէս «Արարատ»ի մարզիչ։

— «Արարատ»ը այս տարի դարձաւ ԽՍՀՄի Բաժակը նըւաճած տասներորդ խումբը, ութերորդ ԽՍՀՄի Ֆութպոլի Ախոյեանի Ոսկէ Մետալները շահածներու մէջ, վեցերորդը՝ «կըրկնակ» կատարած թիմերու մէջ և առաջինը՝ որը երեք տարուայ ընթացքին Մոսկուայի խաղադաշտերուն վրայ չէ պարտուած ոչ մէկ անգամ։

«ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԵՐԵՒԱՆ» թերթը «ԽՍՀՄի Ախոյեանն ու Բաժակակիրը» խորագիրը կրող էջին մէջ զետեղած է բոլոր ֆութպոլիստներու առանձին ու խմբակային, Բաժակի եզրափակիչ խաղը պատկերող լուսանըկարներ։

— Մեր յիշողութեան մէջ թարմ մնացած են Ալեքսան Աբրահամեանի անձնուրաց ելոյթները, անոր հաշուենկատ, երբեմն ալ անհաւատալի ցատկերը, որոնք թիմին բազմիցս փրկած են անխուսափելի կոլերէն։ Մենք չենք կարող չնշել փորձառու և հմուտ Ալեքսանդր Քովալենքոյի վստահ ու սառնասիրտ խաղը, անոր ոգեւորող ու յաղթանակի յոյս ներշնչող առաջանցումները։ Անկարելի է առանց հիացական խօսքերու վերյիշել երիտասարդ ու խոստումնալից Արմէն Սարգսեանի տեպիւթը, Նորայր Մեսրոպեանի արագընթաց տեղաշարժները, Սուրէն Մարտիրոսեանի, Արգատ Յարութիւնեանի և Սանասար Գէորգեանի անկաշկանդ գործողութիւնները։ Ով չէ հըրճըւած համերաշխ և զօրեղ եռեակի արդիւնաւէտ փոխհամագործակցութեամբ․․․ ինչպիսի երջանիկ պահեր պարգեւած են մեր բոլորիս Էդուարդ Մարգարեանի, Նիքոլայ Ղազարեանի և վերջին մէկ քանի կարեւոր ու վճռական հանդիպումներու հերոս Լեւոն Իշտոյեանի գրոսմայստերական կոլերը, խելացի ու վտանգաւոր քոմպինասիոնները, որոնց առանձնակի գեղեցկութիւն ու հմայք տուած է Նազար Պետրոսեանի և Սերգէյ Պօղոսեանի գործօն միջամտութիւնը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Մօ. և Տիկին Եդուարդ և Մարկօ Յակոբեան իրենց ողբացեալ ծնողաց քաղցր յիշատակին կը նուիրեն 300 ե.դ.:

Պր. Վահէ Վարժապետեանի ընդ Օր. Հերմինէ Գալաճեանի բարեբաստիկ նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Երուանդ Թաշճեան ընտանիք 100
Տէր և Տիկ. Պերճ Օտապաշեան 200
» » *Կոպէր Արապեան* 200
» » *Ռէյմոն Սուլթանեան* 200
» » *Ժան Կաքպուչեան* 200

Օր. Ալիտա Նորիկեանի ընդ Պր. Արամ Եագուպի (Սիտնէյ) նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ, փոխան շնորհաւորական հեռագիրի կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Նուպար Կէրիկեան 200
Օր. Լիւսի Կէրիկեան 200

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

جريدة اسبوعية
چاهاكير
ص. ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيرجيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 511—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1974 ՀԱՏԸ ՋՆՈՒԲԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. عدد رقم ٥١١ — الخميس ١٧ يناير ١٩٧٤

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐ ԿԱՄՕ ՈՒՏՈՒՄԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճահակիր»ի)

Աննախադէպ հրճուանքի առիթ մըն էր ունկնդրութիւնը՝ հայ պետական գործիչ Կամօ Ուտումեանի դասախօսութեան, որ տեղի ունեցաւ 16 Դեկտ. 1973ին, «Քարնեկի Ինթերնեշնըլ Սենթր»ի մէջ, կազմակերպուած՝ ամէն հոսանքի պատկանող անհատներու, արուեստագէտներու եւ տեղական հայ պաշտօնեաներու հովանաւորութեամբ։ Մայր Հայրենիքի եւ ազգային խնդիրներով հետաքրքրուող բազմութիւն մը փութացած էր ներկայ ըլլալ։

Կամօ Ուտումեան, Հայաստանի Արտ. Գործոց Նախարարը, Ամերիկա եկած էր որպէս Խորհ. Միութեան պատուիրակութեան անդամ, մասնակցելու ՄԱԿի 28րդ համաժողովին եւ այս առիթով ան շրջագայած էր Միաց. Նահանգներու զանազան քաղաքներ, այցելած՝ հայկական հաստատութիւններ եւ տեսակցած՝ հայ եւ օտար անձնաւորութիւններու հետ։ Իսկ այժմ ան կը ներկայանար Նիւ Եորքի հայ հասարակութեան՝ իր եղբայրական պատգամները հաղորդելու։ Կամօ Ուտումեան 46 տարեկան վայելչակազմ եւ ուժակարող երիտասարդ մըն է, որ երբ ներս մտաւ սրահէն, արժանացաւ ժողովուրդի ծափահարութեան եւ ջերմ ողջոյնին։

ԿԱՄՕ ՈՒՏՈՒՄԵԱՆ

Այստեղ պիտի անդրադառնանք յարգելի բանախօսին ելոյթէն քանի մը կէտերուն միայն, որոնք ուրախալի են եւ միանգամայն իրողութիւններ։

Ան լաւագոյնս տեղեակ ըլլալով հայոց պատմութեան՝ նախ թելադրեց, որ մեր անցեալը չմոռնանք եւ հպարտ զգանք ի տես մեր ծագման եւ նախահայրերու գործունէութեան՝ կառուցողական ոյժին, գիտական արժէքներուն եւ գեղարուեստին մասին, ինչպէս թատերական արուեստին, որ երկու հազար տարուայ սկզբնաւորութիւն ունի։ Անհրաժեշտ է զանոնք վերանկատել եւ կապել ներկային, իսկ այսօրուայ զարգացումները փոխանցել ապագայի կատարելագործման։

Գալով Խորհ. Հայաստանի յառաջընթացի մասին, ան յայտարարեց, որ կարճ ժամանակի մէջ մեր երկիրը հսկայական թռիչքներ է կատարած, որոնք հրաշքներ կը թուին։ Կարճ ժամանակ ըսելով պէտք է հասկացուի, որ Խ. Հայաստանի հիմնադրման առաջին տարիները տրամադրուած էին կեանքի բարելաւման պայքարին, որուն յաջորդեց հայրենական մեծ պատերազմը, որ ոչ միայն արգելք դարձաւ մեր երկրին ծրագիրներուն յաջողութեան, այլեւ մեծ զոհողութիւններ խլեց մեզմէ։ Պատերազմէն բաւական տարիներ ետք էր միայն, որ Հայաստանը կարողացաւ հսկայական քայլեր առնել՝ հաւասարելու համար երկրագնդի ամենազարգացած պետութիւններու մակարդակին։

Յայտնի է, որ 1920ին Հայաստան ունէր միայն 750 հազար բնակիչ, այն ալ արիւնաքամ ու դժբախտ վիճակի մէջ։ Այսօր այդ թիւը հասած է 2,700,000ի, գրեթէ քառապատկուած։

Գիտական նուաճումներն այնպիսի բարձունքի հասած են, որ հայ գիտնականները բազմաթիւ նորութիւններ են ներմուծած համաշխարհային գիտական գանձարանին մէջ։ Մեր արուեստն ու գրականութիւնը նոր որակ են ստացած։ Հրատարակուած գրքերու տպաքանակը միլիոններու կը հասնի։ Հայաստանի բնակչութեան

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՍԱՏԱԹ – ՔԻՍԻՆՃԸՐ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցեալ Շաբաթ, 12 Յունուար 1974, Ասուան (Վերին Եգիպտոս) ժամանեց ԱՄՆի Արտաքին Գործոց Նախարարը՝ Դր. Հէնրի Քիսինճըր, բանակցութիւններ ունենալու համար Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթի հետ։

Հակամարտ ուժերը իրարմէ հեռացնելու առաջադրութեամբ կատարուած այս բանակցութեանց օրերուն, Դր. Քիսինճըր երթեւեկեց Ասուանի եւ Թել Աւիւի միջեւ քանի մը անգամներ, մէկ կամ միւս կողմի ղեկավարներուն տանելով բանակցութեանց միջոցին եղած առաջարկութիւնները, երկու կողմերուն համար ընդունելի ծրագրի մը շուրջ սկզբնական համաձայնութեան եզր մը գտնելու կապակցութեամբ։

Երկուշաբթի օրուան բանակցութեանց ընթացքին, Նախագահ Անուար էլ Սատաթ ներկայացուց եգիպտական ծրագիր մը, որ Դր. Քիսինճըր նոյն օրն իսկ երեկոյեան հետն առնելով մեկնեցաւ Իսրայէլ։

Ժընեւի մէջ եգիպտա-իսրայէլեան խօսակցութիւնները, որոնք պիտի վերսկսէին Երեքշաբթի օր, առժամապէս առկախուեցան, մինչեւ որ Դր. Քիսինճըր աւարտէ իր առաքելութիւնը։

Միւս կողմէ Եգիպտոսի Պատերազմական փոխ Նախարար եւ օդային պաշտպանութեան ուժերուն հրամանատար՝ զօրավար Մոհամէտ Ալի Ֆահմի յայտարարեց, որ մեր հակաօդային պաշտպանութիւնը ահազանգի մէջ է մշտականապէս եւ կը դիմակալէ թշնամիին կողմէ փորձուած հետախուզական թռիչքները եւ կը հարուածէ լրտես օդանաւերը, ըլլան անոնք ղեկավարուած օդաչուի կողմէ կամ առանց օդաչուի։

ԻՍՐԱՅԷԼԻ «ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԵԱՆ» ԱՌԱՍՊԵԼԸ

ԳՐԵՑ՝ Վ. ՊՈԼՇԱՔՈՖ

Իսրայէլի ծաւալողապաշտ քաղաքականութիւնը արդարացնելու իրենց փորձին մէջ, սիոնական քարոզչութիւնը իբր միջոց կը գործածէ Իսրայէլի «առանձնութեան» առասպելը։ Իրենք կը ներկայացնեն այնպէս, իբր թէ, բաղդատելով 120 միլիոն արաբներուն հետ, 3 միլիոն իսրայէլացիները ծովուն մէջ կաթիլ մը կը ներկայացնեն, թէ Իսրայէլ հաստատապէս կղզի մը ըլլայ, շրջապատուած նախայարձակ դրացիներէ, կղզի մը՝ որ պաշտպանելու համար, ատեն-ատեն հարուածներ պէտք է հասցնել Արաբ դրացիներուն վրայ։ Արդարացնելու համար այդ տեսակ յարձակումները, սիոնական մամուլը յաճախ կը դիմէ Աստուածաշունչի Դաւիթին ու Գողիաթին (այս բումը մասնաւորաբար շատ ժողովրդական էր Իսրայէլի 1967ի նախայարձակման ընթացքին)։ Ըստ հասարակ ու ճլիտէ դարձած քարոզչութեան, «Իսրայէլ ազատ աշխարհի մարտկոցն է Միջին Արեւելքի մէջ»։

Որքան ալ որ համոզիչ ըլլայ ոչ-բաւականօրէն ծանօթ անձերու համար, վիճակագրութիւնները, սակայն, չեն արտացոլացներ իրերու իսկական պատկերը։ Սիոնական Պետութիւնը գագաթն է միայն սառնալեռին, որուն հսկայ մարմինը, պահուըտած՝ միջազգային հանրութեան աչքերէն, ուրիշ բան չէ եթէ ոչ Միջազգային Սիոնիզմը, որը այնքան մօտիկ կապերով կապուած է միջազգային կայսերապաշտութեան հետ։ Իսրայէլի կազմութենէն ի վեր, Սիոնական կազմակերպութիւնները կազմակերպած են — միջազգային յարաբերութեանց պատմութեան մէջ աննախընթաց-, ֆոնտերու հանգանակութիւն, թէքնոլոժիի եւ մարդկային ուժերու առաքում, զօրացնելու համար Իսրայէլի դիրքը՝ Միջին Արեւելքի մէջ։ Սիոնական տահագրումը տասնեակ հազարաւոր միլիոն տոլար կը հասնի։ Այս գումարը կը կազմուի ոչ միայն վճարուած տուրքերէն, որ Սիոնական կազմակերպութիւնները կը պարտադրեն արտասահմանի հրեաներուն, այլ նաեւ այն առատ նուէրներէն՝ այնպիսի Սիոնիստ հսկայ դրամատէրերու, ինչպիսին են Ռոթշիլտ, Քրուն, Լէօպ, Լազարիւս, Տրէյֆիւս եւ այլն։ Այս նուէրներուն հետ կան նաեւ նուիրատուութիւններ ոչ-հրեայ դրամատէրերու կողմէ, որոնք Սիոնականներու հետ կապ ունին, ինչպէս, Ֆորտ, Ռոքֆէլլըր, Քայզըր եւ ուրիշներ։

Շնորհիւ դրամի այս մեծատէրերուն, Իսրայէլ շատ կարճ ժամանակամիջոցի մը ընթացքին կառուցած է արդիական ճարտարարուեստ մը եւ կազմակերպած է գերարդիական ձեռնարկներ՝ պատերազմական ճարտարաբանութեան (թէքնոլոժի)։ Իրենց օգնութեամբ, սիոնականները յաջողած են նաեւ ճնշում բանեցնել շարք մը արեւմտեան երկիրներու վրայ, որոնք բացայայտօրէն Իսրայէլի ի նպաստ եւ Արաբներու դէմ կեցուածք որդեգրած են։ Բաւ է ըսել, թէ 1948-68ի ընթացքին, պետական խողովակով Միացեալ Նահանգներու պաշտօնական օգնութիւնը եղած է 1100 միլիոն տոլար։ Նոյն այդ շրջանին, Իսրայէլ մօտ 4000 միլիոն տոլար ստացաւ Սիոնական կազմակերպութիւններէն։

(մնացեալը յաջորդով)

ԳԵՐՇ. Տ. ՏԻՐԱՅՐ Ս. ԵՊՍ. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Այցելելէ ետք Լուքսորի փարաւոնեան հնութիւնները, Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան Հինգշաբթի, 10 Յունուար 1974, կ. ա. ժամը 10ին, ընկերակցութեամբ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերպ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի եւ Աղեքս. Գաւտ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Դր. Վահան Ալեքսանեանի ժամանեց Գահիրէ եւ իջեւանեցաւ «Հիլթըն» պանդոկը։

Տիրայր Սրբազան եպիսկոպոսական հանդիսաւոր պատարագ մատոյց եւ հոգեպարար ու իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ՝ Կիրակի, 13 Յունուար 1974։

Պատարագէն ետք հիւրասիրութիւն տեղի ունեցաւ Ազգային Առաջնորդարանի Դահլիճին մէջ, ուր, յանուն Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան խօսք առաւ Գաւտ. Թեմական Ժողովի ատենապետը՝ Դր. Արթօ Պըլըքտանեան։ Տիրայր Սրբազան անգամ մը եւս իր խօսքերը ուղղեց եգիպտահայութեան, յորդորելով, որ բոլորը ի մի համախմբուին եւ համագործակցութեան ոգիով աշխատին՝ յօգուտ ազգապահպանման վեհ գործին։

Ի պատիւ սրբազան հիւրին, պաշտօնական եւ հանրածանօթ ազգայիններ ընդունելութիւններ կազմակերպեցին, որոնց շարքին կ'արժէ յիշատակել Գահիրէի Գաւտ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Տէր եւ Տիկին Արթօ եւ Այտա Պըլըքտանեաններու ինչպէս նաեւ ծանօթ արուեստագէտ – լուսանկարիչ Տէր եւ Տիկին Կարօ եւ Անահիտ Վարժապետեաններու կազմակերպած ճոխ ընդունելութիւնները։

(Շար. տես էջ 2)

ՏԻՐԱՅՐ ՍՐԲԱԶԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Առջի օր, Երեքշաբթի, 15 Յունուար 1974, կ. ե. ժամը 3.30ին, Ռումանական «Թարոմ» ընկերութեան օդանաւով Գահիրէի օդանաւակայանէն դէպի Աթէնք մեկնեցաւ՝ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդը Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան։

Գր. Հայկազուն Քիւրքճեան, փոխ-ատենապետը՝ Գր. Փոլ Քիլիտճեան, ատենադպիրը Գր. Յակոբ Էքսէրճեան (որուն՝ «Իթիոփիան Էրվայնզ»ի տնօրէնի հանգամանքին շնորհիւ, օդանաւակայանին մասնաւոր հիւրերու ընդունելութեան սրահը այս առթիւ բացուած էր և հիւ-

Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Հայոց Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Ս. Եպս. Մարտիկեան

Սրբազան Հօր ողջերթ մաղթեցին Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահը՝ Գերպ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բագունեան և Տիրամայրը, Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեան, Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետը Գր. Արթօ Պըլըքտանեան և իր համեստափայլ Տիկինը, Պատկ. Քաղաքական Ժողովի ատենապետը՝ րասիրութիւն կատարուած), Տէր և Տիկին Կարօ Վարժապետեան, Գր. Հրանդ Կէօզիւպէօյիւքեան, Աղեքսանդրիայէն Գր. Ն. Պէն Օհանեան և այլ ազգայիններ։ Գահիրէի մէջ Ռումանիոյ դեսպանը, բարեպաշտ առիթով մը ներկայ գտնուած է նոյն պահուն, և ողջերթ մաղթած հիւր Սրբազանին։

ՀՈԳԵՃԱՇ՝ ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՂԱ ԳԱԼՈՒՍՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Անցեալ Երկուշաբթի, 14 Յունուար 1974, առաւօտեան, խմբագրատանս նամակատուփին մէջ նետուած հրաւիրագիր մը կը տեղեկացնէ, որ Կիրակի, 13 Յունուար 1974, կ. ե. ժամը 1.30ին, Գահիրէի Գալուստեան Ազգ. վարժարանին մէջ տեղի ունեցած է հոգեճաշ մը (առաջինը՝ 120 տարուան ընթացքին), կազմակերպուած վարժարանին տնօրէնութեան կողմէ։

Այս հոգեճաշին, որուն հրաւիրուած էր ողջ հայութիւնը եւ սակայն ցաւալիօրէն քիչեր միայն պատասխանած էին-ըստ մեզի հասած տեղեկութիւններուն-, նախագահած է Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահը (որ սպասուած եղած է շուտով մեկնիլ, ողբ. Հ. Շիրինեանի թաղման կարգին նախագահելու եւս) եւ խօսք առած է Գերշ. Տ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեանը։

ՃԱՐՏ. ՏՈՔԹ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՇԻՐԻՆԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ցաւով եւ անակնկալօրէն տեղեկացանք, որ եգիպտահայութեան ծանօթ եւ սիրուած անձնաւորութիւն՝ ճարտարագիտութեան Տոքթոր ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ՇԻՐԻՆԵԱՆ իր մահկանացուն կնքած է անցեալ Հինգշաբթի, կէսօրին, Ռոքսիի մօտերը՝ Հելիոպոլիս, երբ իր աշխատատեղիէն կը վերադառնար։

Այս անակնկալ մահը խոր ցաւ պատճառեց ոչ միայն ողբացեալին հարազատներուն, այլեւ բազմաթիւ հայ եւ օտարազգի բարեկամներուն։

Ողբ. Հայկազուն Շիրինեանի թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Կիրակի, 13 Յունուար 1974, կ. ե. ժամը 2ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին դագաղը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ազգ. Գերեզմանատունը, ուր, Ամենայն Սրբոց մատուռին մէջ կատարուած արարողութիւններէն ետք, աճիւնները ամփոփուեցան ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Ողբացեալ Տոքթ. Հայկազուն Շիրինեան ծնած է Ատաբազարի մէջ, 1904ին։ Լեռնանօք 1914ին Կ. Պոլիս փոխադրուելէ ետք, ողբացեալը յաճախած է տեղւոյն Եսայեան վարժարանը։ Զինադադարէն (1918) ետք ան աշակերտած է Վենետիկի Մուրատ Ռափայէլեան վարժարանը, ուրկէ վկայուելէ ետք մտած է Փատովայի (Իտալիա) համալսարանի ճարտարագիտական ֆաքիւլթէն։

1927ին Հ. Շիրինեան ներկայացուցած է Տոքթորայի իր թեզը եւ ստացած ճարտարագիտութեան Տոքթորի տիտղոս։

Ողբացեալը 1928ին եկած հաստատուած է Եգիպտոս, ուր ի գործ դրած է իր մասնագիտութիւնը։

Իր կառուցած բազմաթիւ բնակարաններու եւ այլ շէնքերու կարգին, Տոքթ. Շիրինեան եղած է ճարտարապետը Գահիրէի Հայ Աւետարանական եկեղեցիին, Հելիոպոլսոյ Ազգ. Գերեզմանատան «Ամենայն Սրբոց» մատուռին (բարերարութեամբը՝ Գր. Զարեհ Սագայեանի), Մարմինայի Ազգ. Գերեզմանատան Ս. Մինաս մատուռին վերակառուցման (բարերարութեամբ՝ Գր. Հրանդ Նաճարեանի), ինչպէս նաեւ ծրիաբար՝ «Յուսաբեր» ընկերակցութեան զոյգ շէնքերուն։

Իր ազնիւ եւ համեստ բնաւորութեամբ ողբացեալ Տոքթ. Հ. Շիրինեան սիրուած եւ յարգուած էր բոլորէն։

Այս տխուր առթիւ խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին զաւակներուն, ինչպէս նաեւ քրոջ՝ Մէթր Օննիկ և Տոքթ. Աստղիկ Մանաւեաններուն և ազգականներուն և ազակիր բոլոր պարագաներուն։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՓՐՈՖ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Աւստրահայ Թեմի Առաջնորդ Հոգշ. Տ. Մեսրոպ Ծ. Վրդ. Գրիգորեանի կողմէ խմբագրութեանս յղուած բացիկ մը կը գուժէ՝ մեծանուն մտաւորական, գրող ու պատմաբան, «Արարատ» օրաթերթի աշխատակից Փրոֆ. Հայկազուն Արամեանի (Ուլինածով) մահը, որ տեղի ունեցած է վերջերս Աւստրիոյ Զալցպուրկ քաղաքին մէջ (Մուհլպախ գաւառ), ուր մեկուսի, ազգային կեանքէն սերտօրէն հաղորդ կեանք մը կ'անցընէր ալեհեր ազգայինը, *կը գրէ «Արարատ»*։

Իր մահուան քառասունքին առթիւ, Վիեննայի Ս. Հռիփսիմէ եկեղեցւոյ մէջ, Կիրակի, 11 Նոյեմբեր 1973, առաւօտեան տեղի ունեցած է հոգեհանգստեան պաշտօն, ձեռամբ, Աւստրիոյ-Գերմանիոյ Առաջնորդ եւ Կարող. Պատրիարք Տ. Մեսրոպ Ծ. Վրդ. Գրիգորեանի, որ սուրբ պատարագն ալ մատուցած եւ հոգեշունչ քարոզով մը վեր հանած է հանգուցեալին գերընտիր արժանիքները եւ ազգային-հասարակական բեղուն գործունէութիւնը։

ՈՂԲ. ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Ողբացեալը՝ Ներհուն մտաւորական-հրապարակագիր, յարատեւօրէն աշխատակցած է հայ մամուլին։ Եղած է ուսուցիչ, ազգային պատուիրակութեան քարտուղար, որբահաւաք եւ ազգային-հասարակական գործիչ։

Ողբացեալը՝ իբրեւ կրթական մշակ, նախաձեռնողն էր Գորահաս սեռունդի հայեցի դաստիարակութեան եւ ջատագովը եղած է վարժապետանոցի մը հիմնումին, որու մասին բազմաթիւ յօդուածներով արտայայտուած է եւ նոյնիսկ նման վարժապետանոցի մը համար կրթական յանձնախումբ ալ նշանակած է։

Բարձրօրէն կը գնահատէր հայ մամուլին դերը՝ ազգապահպանման գործին, եւ կը ջանար իր կարողութեան սահմանին մէջ օգտակար ըլլալ անոր, նիւթապէս եւ բարոյապէս։

Ջերմ էջմիածնասէր եւ անբասիր հայրենասէր, ողբացեալը իր իմաստալից յօդուածներով կառավիօրէն կը պաշտպանէր Ս. Էջմիածինի եւ անոր ազգընտիր գահակալին գերակայութիւնը եւ կը տեփորէր մեր հայրենիքին նուաճումները։

Խմբագրութիւնս իր խորազգաց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ՝ հայ ժողովուրդին կրած այս մեծ կորուստին առթիւ։

ԿԱՄՕ ՈՒՏՈՒՄԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Երեքէն մէկը ուսանող է ժողովրդական կրթութեան և համալսարանի մասնագիտական ճիւղերուն մէջ։ Միջազգային գիտական համաժողովներ տեղի կ'ունենան Հայաստանի մէջ։ Այս պարագան ո՛չ թէ անոր համար է, որ գիտնականները կը փափաքին տեսնել հայկական սեւ աչքերը, այլ այն պատճառով, որ անոնք կ'ուզեն օգտուիլ մեր երկրի յառաջընթացէն։

Տնտեսական բարգաւաճումը նոյնպէս վերելքի ուղիով կ'ընթանայ։ Հայաստան լեռնաշխարհին միայն 14 տոկոսը օգտագործելի էր բուսականութեան, սակայն շնորհիւ գիտնականներու և ժողովուրդի ջանքերուն, շատ արգասաւէր հողեր իւրացուեցան՝ ճահիճներ չորցնելով, քարեր անհետացնելով և խողովակներ հարթելով։ Ոռոգման համար ջրանցքներ բացուեցան, ջրմուղներ կառուցուեցան։ Տակաւին այդ աշխատանքները կը շարունակուին աղուտները լուանալով երկիրը նոր այգիներով, ցանքատարածութեամբ, արօտավայրերով ու կանաչութեամբ զարդարելու համար։ Հայաստանի արդիւնաբերութեան հսկայ գործարանները հարիւրաւոր տեսակի ապրանքներ կ'արտադրեն, որոնք կ'արտածուին 90 երկիրներ։ Այդ ապրանքները մեզի կը հասնին ո՛չ միայն հարեւան վայրերէ, այլեւ աշխարհի ամենազարգացած ոստաններէ։ Այս կը նշանակէ մեր երկրին արտադրութեան որակի բարձրութիւնը։ Մեր ելեկտրական հաշուիչ մեքենաները ոսկէ մետալ ստացած են։ Մեր գիտնականներու ստեղծած հիւլէներ փրցնող արագացուցիչն աշխարհի հրաշալիքներէն մէկն է, ուր գիտնականներ փորձեր կը կատարեն։ Տնտեսական բարգաւաճման մեծագոյն ազդակներէն մէկը պիտի ըլլայ ելեկտրականութիւն արտադրող ատոմակայանը, որ կառուցման ընթացքի մէջ է։ Արփա-Սեւան ջրուղին, 48 քիլոմեթր երկարութեամբ, լեռներու յատակէն պաշալթը ճեղքող վիթխարի աշխատանք մըն է, որուն կը մասնակցին խորհրդային տարբեր ազգերու զաւակներ, ինչպէս հայ աշխատաւորներն ու մասնագէտներն իրենց փոխադարձ օժանդակութիւնը կը մատուցանեն միւս ժողովուրդներուն։

Անդրադառնալով սփիւռքահայութեան վիճակին, յարգելի բանախօսն ակնարկելով մեր տառապանքի օրերուն՝ յայտնեց, որ օտարները կը ճանչնային հայ ժողովուրդը ուրպէս «գաղթական», առանց գիտնալու թէ մեր նախահայրերն ի՛նչ գեղեցիկ քաղաքակրթութիւն ստեղծած էին յօգուտ մարդկային բարօրութեան, որուն համար հպարտ ենք միշտ հայ անունը կրելով։ Այժմ, երբ Հայաստանը ոտքի է կանգնած իր հարազատ մշակոյթով, շինարարական հզօր թափով ու բարգաւաճութեամբ, շատ երկիրներու մէջ կան իրենց անցեալը մոռցած մարդիկ, որոնք կը ձգտին բաւուցել իրենց տոհմային ծագումը, որպէսզի հպարտութեամբ մաս կազմեն հայ ժողովուրդին։ Ամերիկայի մէջ ալ կային հայեր, որոնք կ'ուզէին ծածկել իրենց ազգութիւնը՝ «գաղթական»ի ամօթն իրենց վրայէն մէկդի շպրտելու համար։ Սակայն ուրախալի է, որ այժմ շատեր կը բաղձան վերստին փարիլ հայ անունին։ Ցանկալի է, որ այս ընթացքը շարունակուի և ընդհանրանայ՝ հայկական դպրոցներ հաստատելով ամենուր։ Հայապահպանումն անհրաժեշտ նկատելով՝ Մայր Հայրենիքն իր օժանդակութիւնը կը բերէ սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային կապի կոմիտէի միջոցով՝ հայկական դպրոցներուն արեւմտահայերէն դասագրքեր ղրկելով, ներգաղթին որոշ չափով հնարաւորութիւն ստեղծելով, ապահովութիւն՝ ապրուստի, բնակարանի, աշխատանքի և կրթութեան։

Չէր սպասուեր որ յարգելի նախարարը պիտի անդրադառնար Հայկական Դատին, որովհետեւ ներկայ պայմաններուն մէջ մեծ պետութիւններն այնքա՜ն տարուած են շահամոլութենէ և այնքան լեցուած՝ կամայականութեամբ, որ ՍՐԴՍՐՈՒԹԻՒՆ կոչուած բառը իրենց համար դարձած է հին ու աղտոտ ցնցոտի մը, որմէ կը խրտչին զզուանքով։ Անոնք աւելի կը նախընտրեն ցեղասպան Թուրքին օգնել, քան հայ տառապող ու աստանդական ժողովուրդին իրաւունքներուն պաշտպան կանգնիլ։

Հակառակ այս իրողութեան, սակայն, Կամօ Ուտումեան անդրադարձաւ Հայկական Դատին՝ այն տեսակէտով, որ հայապահպանումը պէտք է շարունակուի սփիւռքի մէջ ամենայն նըւիրուածութեամբ, այլապէս Արեւմտահայաստանի ազատագրման իրաւունքը կորսուած պէտք է նկատել։

Ուրեմն, ազգապահպանման համար, կրկին շեշտեց ան,- պէտք է ամենօրեայ դպրոցներ հաստատել, դպրոցներ և դարձեալ դըպրոցներ։

Այս հանգամանքով տեղին դիտողութիւն ըրաւ, թէ Ֆրէզնօ քաղաքին մէջ 35 հազար հայութիւն գոյութիւն ունի և սակայն առանց հայկական դպրոցի։ Ի հարկէ, այս առթիւ հետաքրքրական էր հարցնել հայրենասէր բանախօսին, թէ ինչո՞ւ հայկական դըպրոցներ չկան նաև Մոսկուայի մէջ, ուր 100 հազար հայ բնակչութիւն կ'ապրի։

Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարն ապա շեշտակիօրէն պախարակեց Ամերիկայի մէջ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ բաժանումը։ Հաւկնալի է,- բացայայտեց ան,- որ բողոքականներն ու կաթոլիկները անջատուած են, որովհետեւ տարբեր եկեղեցիներու կը պատկանին։ Սակայն երկու տեսակ Հայ Առաքելական Եկեղեցի ստեղծելն անբնական է և վնասակար հայ ժողովուրդի միասնութեան համար՝ ուժերու վատնում ու քայքայում առաջացնող։ Այո, եղած են բաժանումներ հայոց մէջ, մեր կամքէն անկախ, ինչպէս Արեւելեան և Արեւմտեան Հայաստանի բաժանումը՝ Թուրքին բռնատիրական մեղքով։ Արդեօք Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ բաժանման մէ՞ջ ալ Թուրքին մատը կար։ «Ես չեմ մեղադըրեր,- ըսաւ ան,- չեմ դատապարտեր ո՛չ մէկ կողմի մարդիկ, այլ միայն կատարուած իրողութիւնն է որ կը դատապարտեմ»։ (հաւանութեան բուռն ու երկարատեւ ծափեր)։

Կամօ Ուտումեան շուրջ մէկուկէս ժամուայ իր բանախօսութիւնն աւարտեց՝ մեծ հաւատք ընծայելով Խորհ. Իշխանութեան և համայնավար կուսակցութեան, որոնց ղեկավարութեամբ Հայաստանը շատ աւելի լուսաւոր ապագայ մը պիտի դիմագրաւէ։

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ
ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ ՀԵՏ

Թորոնթոյի (Գանատա) «Նոր Սերունդ» ամսաթերթի խմբագրական կազմը, մտերմիկ հարցազրոյց մը ունեցաւ՝ հայրենի անզուգական բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեանի հետ, որ Հոկտեմբերի սկիզբը այցելեց Թորոնթօ։ Հարցազրոյցը տեղի ունեցաւ Երկուշաբթի, Հոկտեմբեր 1, կ. ե. ժամը 8ին, Հայաթ-Ռեճընս հիւրանոցին մէջ։

Ստորև հարցազրոյցին հիմնական մասերը։

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ի՞նչ է ձեր տպաւորութիւնը Գանատայէն։

ների, գանատահայ երիտասարդ գաղութը կարողացել է ոտքի կանգնել, համախմբել իր ուժերը։ Ստեղծուել ու օրէցօր զօրանում են մշակութային, երիտասարդական, մարզական կազմակերպութիւնները, հիմնուել են շաբաթօրեայ վարժարաններ, ռատիօ և հեռուստատեսային ժամեր, ջանքեր են թափւում գնելու ամէնօրեայ վարժարանի հիմքերը, մի գործ՝ որը որքան էլ դժուար, սակայն ամէն կերպ հարկաւոր է առաջ տանել։

«Ինչպէս ամէնուր, այնպէս էլ այստեղ եռանդով գործում է

Մոնթրէալի մէջ Սիլվա Կապուտիկեանի ի պատիւ տրուած ողջերթի ընդունելութեան ընթացքին՝ մեծ բանաստեղծուհին կը կտրէ կարկանդակը (25 Հոկտ. 1973)։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— «Առհասարակ մարդու պատկերացումները՝ այս կամ այն վայրի և կամ երևոյթի մասին, մեծ մասամբ տարբեր է լինում իրականութիւնից։ Դեռ աշակերտական տարիներից, Գանատան իմ պատկերացումների մէջ գծւում էր որպէս շատ հեռաւոր, անմատչելի, ձիւն ու սառնամանիքով պատած երկիր։

«Ինչ գիտէնայի, որ կը գայ մի օր, երբ ես ճամբայ պիտի ընկնեմ դէպի այդ երկիրը, թռիչքային մի քանի ժամից յետոյ իջնեմ արևմտեան կիսագունդ և չանցած մի քանի րոպէ, ստա-

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը։ Ինչ խօսք, որ այս ամէնի մէջ հայ համայնքի գլուխը մնում է եկեղեցին։ Գոհունակութեամբ պէտք է նշել, որ Թորոնթոյում կայ միայն մէկ եկեղեցի և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հովանին իր մէջն է առնում ողջ համայնքը։

«Այս հանգամանքը իր բարերար շունչն է հաղորդել ինչպէս գաղութի ղեկավար մարմիններուն, այնպէս էլ ողջ թորոնթահայութեանը։

«Կարծում եմ որ սա շատ բան պէտք է թելադրի բոլոր նը-

Ցիշատակի նկար մը առնուած՝ ընկ. Նուպար Սուքիասեանի բնակարանին մէջ (Մոնթրէալ) ի պատիւ հայրենի բանաստեղծուհին տրուած ընդունելութեան ընթացքին (22 Հոկտ. 1973)։

Լուսանկարները՝ «Ջահակիր»ի

բառն, պարկեշտ ու պերճիով կառուցուած, խստաշունչ օդակայանը պէտք է ջերմանայ հայկական տաք ու կարօտած հայեացքներով, ինձ պիտի մեկնուեն հարազատի գորովալից ձեռքեր, պիտի շուրջս թրթռայ քաղցրահընչիւն հայերէնը և միանգամից անծանօթ այս հողը դառնայ մի տեսակ Հայաստան...

«Գանադահայ գաղութը համակում է ինձ բաւական բարդ զգացումներով։ Անշուշտ տխրում եմ, երբ տեսնում եմ մարդկանց, որոնց սրանից տասը տարի առաջ հանդիպել եմ Եգիպտոսում, Լիբանանում, Սիրիայում. ինչպէս չտխրես որ նրանք ծովերի փոխարէն արդէն ովկիանոսով են հեռացել Հայրենիքից...

«Սակայն ուրախալին այն է, որ չնայած բազմաթիւ խոչընդոտ-

ջանց, որոնք յիրաւի հայրենասէր են և ազնուօրէն մտահոգ՝ հայութեան աշխարհասփիւռ բեկորների գոյատևումով։

ՀԱՐՑ.— Ի՞նչ կը պատմէիք ձեր գրական զբաղումներու մասին։

ՊԱՏ.— Անցեալ տարի լոյս տեսաւ իմ «Դէպի Խորքը Լերան» ժողովածուն, որտեղ ամփոփուած են բոլորովին նոր, վերջին ժամանակներս գրած բանաստեղծութիւններս։ Ծննդեանս յիսնամեակի առիթով, «Հայաստան» հրատարակչութիւնը որոշեց հրատարակել իմ գործերի երկհատորեակը։ Մի քանի ամիս առաջ հրապարակ եկաւ հատորներից մէկը՝ «Քարաւանները Դեռ Քայլում Են» ուղեգրութիւնների գիրքը, որը վերահրատարակուեց քսան հազար տպաքանակով։ Ցաջորդ տարեվերջին լոյս կը տեսնի մեր

հատորը՝ կազմուած բանաստեղծութիւններից։

«Ինչ վերաբերում է Նոր գործերին, պէտք է ասեմ որ, ցաւօք սրտի, գրում եմ քիչ։ Հասարակական, կամ, ինչպէս դուք էք ասում ընկերային գործերը շատ են ժամանակ խլում, դրան աւելացրած յաճախակի ճամբորդութիւններս։ Վերջին երկու տարում եղել եմ Հունգարիայում, Ճապոնիայում, Ֆինլանդիայում, Խորհրդային Միութեան հեռաւոր վայրերում՝ Սիբիր, Ալթայ, Պելոռուսիա, Տաճիկիստան և այլն։ Բոլոր ուղևորութիւններս էլ իրագործուել են Խորհրդային Միութեան Գրողների Կեդրոնական Մարմնի միջոցով, այլ և այլ պատուիրակութիւնների կազմում։ Շատ են նաև Հայաստան այցելող այլազգի գրողները, որոնցմով հարկ է լինում զբաղուել։ Օրինակ՝ այս տարի Սեպտեմբերին Երևանում տեղի ունեցաւ Ասիայի և Ափրիկէի բանաստեղծների առաջին համաժողովը, որտեղ ես զեկուցողներից մէկն էի։ Մի խօսքով, անելիքը՝ շատ է, գրելիքը՝ նոյնպէս, իսկ այդ անելիքի և գրելիքի մէջ, ինչպէս միշտ այնպէս էլ հիմա ինձ համար մի խոշոր բաժին պատկանում է սփիւռքին։ Կարծում եմ, որ ուղևորութիւնս դէպի Գանատահայ գաղութը, կը թողնի իր հետքերը ոչ միայն մտքիս ու սրտիս մէջ այլև թղթի վրայ...

ՀԱՐՑ.— Ի՞նչ են Ձեր մաղթանքները՝ գանատահայութեան։

ՊԱՏ.— «Դժուար թէ իմ մաղթանքները տարբեր լինեն այն ամէնից, ինչ կայ իւրաքանչիւր հայի հոգում, եթէ նա ապրում է իր ժողովրդի ճակատագրով։ Այն է՝ թէև Մայր հաւաքականութիւնից՝ Մայր Հայրենիքից ու հայրենի ժողովրդից պոկուած, բայց մշտապէս զգալ իբրև այդ հաւաքականութեան կենդանի մասնիկը, ամբողջական մարմնի մէկ բջիջը, աւելի հայկականութեան արիւնով ու աւիշով, մշակոյթով, պատմութեամբ, պահել հաւատը, լեզուն, սէրը՝ դէպի հարազատ ժողովուրդը, դէպի յաւերժական, միշտ հին ու միշտ նոր Հայաստանը։

«Վերջում պիտի ուզէի ձեր հանդէսի միջոցաւ խորին շնորհակալութիւն յայտնել Թորոնթոյի հայութեանը, Ծխական Խորհուրդին և բոլոր միւս կազմակերպութիւններին, ինձ հիւրընկալող իմ թանկագին բարեկամներին՝ ջերմագին ընդունելութեան և սիրալիր հոգատարութեան համար։

ՋՆԹԱԿԻՑ

ԼՈՒՌ ՂՕՂԱՆՋՆԵՐ
(ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ)

ՓՐՈՖ. ՋԱՒԷՆ ՏՈԼԱՊՃԵԱՆ

Չգիտեմ, ծաղիկների ցուցահանդէս երբևիցէ տեսե՞լ էք։

Ես ընդամէնը մի անգամ եմ ներկայ եղել։

Անշուշտ, շատ գեղեցիկ էր։ Չքնաղ ծաղիկներ, բազմերանգ, բուրումնաւէտ։ Հէքիաթային պատկեր էր։

Բայց ես չէի կարողանում վայելել երկրային այդ եդեմը։ Ինչ-որ տարօրինակ զգացում ինձ արգելակում էր։ Մի տեսակ վիրաւորուած էի զգում։ Ծաղիկը դարձել էր ցուցահանդէսի առարկայ...

Ոչ, ես չեմ կարող տանել այդ։ Ես չեմ կարող ծաղիկը ցուցափեղկում դնել։ Ես չեմ կարող ծաղիկներ հաւաքել և գեղեցութեան ցուցահանդէս կազմակերպել։

Ես այլևս ծաղիկների ցուցահանդէս չեմ գնա։ Իսկ եթէ յանկարծ գնամ, ուրեմն գնում եմ պանթէոն՝ իմ կակիծը ամոքելու..

֍

Ես չգիտեմ, գոյութիւն ունի՞, արդեօք, ծաղիկների պատմութիւն։ Արդեօք, կա՞յ պատմութիւն վարդի աստիճանական կատարելագործման և գեղեցկացման մասին։ Արդեօք, հազարամեակներ առաջ մեխակը գոյութիւն չի՞ ունեցել և նա բնութեան օրէնքին համընթա՞ց է աստիճանաբար ձևակերպուել և դարձել գեղեցիկ, բուրավէտ մեխակ։

Եթէ գրուած է այդպիսի պատմութիւն, այդ գիրքը պէտք է համարել հերետիկոսական և վառել։

Ծաղիկը չի կարող պատմութիւն ունենալ, դա անհնար է, անհեթեթութիւն։

Վարդը միշտ եղել է վարդ, մեխակը միշտ եղել է մեխակ։

Մարդը չէր կարող ստեղծուել առանց դրանց...

֍

Ես նայում եմ տօնածառին ու յիշում իմ մանկութիւնը, երբ Նոր տարին գերագոյն տօնն էր, երգ-երգոցը։ Անհամբեր, սրտատրոփ սպասում էի, որ Ձմեռ պապին շուտով կը գայ, հիմայ կը գայ, անպայման կը գայ ու ինձ նուէրներ կը բերի, խաղալիքներ, չէքոլադ։ Օ՜հ, ինչ երջանկութիւն, ինչպիսի՜ երանութիւն...

Շատ տարիներ են անցել, շատ բան է փոխուել, ես էլ եմ փոխուել, բայց նորից նայում եմ տօնածառին, նորից սպասում եմ, ակնկալում եմ, յուզւում եմ... Շուրջը առատութիւն է, երգ, պար, ուրախութիւն։ Բայց ես տխրում եմ, սպասում եմ, երազում եմ, ինչպէս այն ժամանակ...

֍

Ուռենին լաց է լինում։

Ինչքան ճիշտ է, ինչքան գեղեցիկ, ինչքան բնական, բանաստեղծական։

Նմանութիւնը մեծ է։ Ջրի եզրին ճիւղերը, տերևները կախած այդ ծառը կարծես ողբում է։

Սակայն, ամէն անգամ երբ տեսնում եմ մի ուռենի, ակամայ մտածում եմ։ Իսկ մարդը արդեօ՞ք միշտ այդպէս է ողբում, արդեօ՞ք մարդը չի կարող գլուխը բարձր, ուղիղ, չկռացած լաց լինել, արդեօ՞ք նա ընդունակ չէ ողբալ և դէմքին ժպիտ ունենալ, կսկծի մէջ խեղդուել և արտաքինից չճեալ, արտասուել և աչքերում չոր փայլք ունենալ...

Ո՛չ, մարդը կարող է այնպիսի ցաւ ունենալ, որի համար ունենու ողբը սխա՛լ օրինակ լինի։ Այդ ցաւը մարդը ողբալու իրաւունք էլ չունի...

Առողջապահական
ԹԵԹԱՆՈՍԸ

Թեթանոսը (կարկամախտ tetanos) սուր նեխիչ հիւանդութիւն մըն է, որուն կը հանդիպինք կենդանիներու և մարդու մօտ, երբև հետևանք վէրքերու վարակման «թեթանիք բասիլով», մանրէ, որ կը բազմանայ թթուածինէ զուրկ միջավայրի մէջ։ Հիւանդութիւնը կը բնութագծուի կմախքի մկաններու ստնգական կծկումներով թոյնի յաջորդական հիւթահոսումովը ետևածին մաղբէին կողմէ, ջղային դրութեան վրայ։

Թեթանոսը տարածուած է ամբողջ երկրագունտի վրայ։ Բոլոր ընտանի կենդանիները հակամէտ են այս հիւանդութեան, երիտասարդները ըլլալով աւելի զգայուն։ Իբրև վարակելի, մաղբը կը գտնուի երկրորդ գծի վրայ, ձիէն անմիջապէս յետոյ։ Թռչունները և կատուն բաւական դիմացող են։ Ձիուն մօտ անոր յաճախութիւնը կը բացատրուի այն իրողութեամբ, որ այս կենդանին-որ կ'օգտագործուի երկրագործութեան մէջ,- աւելի շատ ենթարկուած է վիրականութեան և վէրքերու վարակումով բեղմնաւորիչներով. որոնք կը գտնուին հողին մէջ։

«Թեթանիք բասիլը կ'ապրի մարդուն և կենդանիներու մարսողական խողովակին մէջ, ուր կը բազմանայ։ Վարակումի սկզբնական աղբիւրը կը հանդիսանան բասիլի սերմերը կրող կենդանիները։ Ապրելով մարսողական խողովակին մէջ, այսուհանդերձ ան հիւանդութիւնը առաջ չի բերեր որովհետև թեթանիք թոյնը չ'անցնիր մարսողական խողովակի առողջ պատերէն և կը փճանայ մարսողական հեղուկներու ազդեցութեան ներքև. եթէ մարսողական խնաթաղանթը վիրաւորուած է, կարելի է առաջ գալ հիւանդութիւնը։ Օրկանիզմէն արտաքսուելէ յետոյ ալ բեբանիf բասիլի սերմերը ողջ կը մնան տասնեակ տարիներ, հողին ներքև կամ զանազան առարկաներու վրայ։

Թեթանոսը վարակիչ հիւանդութիւն մը չէ, ան երևան կու գայ հողով, փոշիով, ախտաներու պարարտութիւններով աղտոտած վէրքի մը պատճառով։ Եղանակային հիւանդութիւն մը չէ, սակայն յաճախական է գարնան և ամառը, երկրագործական աշխատանքներու ժամանակաշրջանին։ Խոր և նեղ վէրքերը (բրիչի, փուշերու և այլ սկրթուքներ), հիւանդութեան ճզմուածքներ, լերդած արիւններ նպաստաւոր պատճառներ կը հանդիսանան բեբանիf բասիլի բազմացումին։ Արժէ յիշել աքլորէ մը կացահարուած եղբխայի մը պարագան։ Հիւանդութիւնը կարող է երևալ վիրաւորումէն երկար ժամանակ յետոյ, բասիլի սերմեր գտնուած են վէրքերու լաւացումէն տասը տարի վերջ ալ, սպիներու մէջ։

Ջղային դրութեան մէջ թափանցած թոյնը կ'ազդէ ջղային շարժիչ բջիջներու վրայ, առանց պատճառելու հոգեկան կամ զգայնական խանգարումներ։ Սակայն կը խանգարէ օրկանիզմին ջերմային կանոնաւորումը, առաջ բերելով ջերմութեան բարձրացում։ Թեթանոսի պարագային, մահը առաջ կու գայ շնչահեղձութեան,

(Շար.ը տես էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

17 ՅՈՒՆՎ. 1974

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՆԵՐՍ

ԱՄԱՆՈՐԻ ԵՒ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հինգշաբթի, 3 Յունուար 1974, կ.ե. ժամը 7.30ին, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ տեղի ունեցաւ՝ Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան առթիւ կազմակերպուած Հանդէսը, կազմակերպութեամբ սրահին «Նոր Սերունդ» Մշակութային Մարմինին։

Ծախս յայտագիրին իրենց մասնակցութիւնը բերին սրահին անդամներուն եւ համակիրներուն երեխայ եւ պատանի երկսեռ զաւակները։

Հանդէսին բացումը կատարեց Օր. Սիլվա Ֆրընճեան։ Յաջորդաբար արտասանեցին, երգեցին ու պարեցին աւելի քան 25 փոքրիկներ ու պատանիներ։ Յայտագիրին ընթացքին տեղի ունեցաւ տրամախօսութիւն մը՝ «Կարեկցութիւն» վերտառութեամբ, գրուած ըլլալով Աւետիս Մովսէսեանի կողմէ եւ խաղարկութեամբ Լիւսի Սարգիսեանի, Մարօ Երզնկացեանի, Նորա Պահարեանի, Յակոբ Իրապեանի եւ Լիւսի Կերիկեանի։

Յայտագիրին վերջաւորութեան սրահ մուտք գործեց աւանդական Կաղանդ Պապան (ըլլալով Վարուժան Ֆրընճեան), բեռնաւորուած այլազան նուէրներով եւ բոլոր փոքրիկներուն բաժնեց խաղալիկներ։

Տօնական առթիւ հանդիսասրահը գեղեցկօրէն զարդարուած էր սրահին երիտասարդներուն կողմէ, որոնք օրեր շարունակ սիրայօժար տրամադրուած էին այդ աշխատանքներուն։ Արժէ յիշատակել անոնց անունները՝ ըլլալով Պետրոս Մովսէսեան, Վահէ Պալաեան, Տիգրան Գալայճեան, Աւետիս Մովսէսեան, Պերճ Ասլանեան, Խաչիկ Գասապեան եւ Նուպար Պահարեան։

Տեղի ունեցաւ նաեւ շարժանկարի ժապաւէններու ցուցադրութիւն։ Նախ ներկայացուեցան 6 հոկտեմբերի նահատակաց տէն դրուագներ։ Կարճ դադարի ընթացքին խօսք առաւ սրահին ատենապետը՝ ըլլալով Արամ Մովսէսեան, որ նախ տօնական բարեմաղթութիւններ կատարեց ներկաներուն եւ ապա յայտարարեց՝ որ սրահը պիտի վերսկսի իր ներքական հաւաքոյթներուն ու ձեռնարկներուն, նոր եւ խնամեալ յայտագիրներով եւ ծրագիրներով։ Նախքան երկրորդ ժապաւէնին ցուցադրութիւնը, տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւն մը եւ ներկաներէն բախտաւորները ստացան արժէքաւոր նուէրներ, որոնք սիրայօժար տրամադրուած էին հայ ազգայիններու եւ հաստատութիւններու կողմէ։

Շարժանկարի լիամեթրած եւ հետաքրքրական ժապաւէն՝ «North of Alaska»ի ցուցադրութենէն ետք, ներկաները ուրախ տրամադրութիւններով մեկնեցան սրահէն։

Կը շնորհաւորենք «Նոր Սերունդ»ի գործօն երկսեռ անդամները եւ կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ:

Ա. Մ.

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պր. Փօլ Քիլէճեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր կը նուիրէ (օդային թղթատարով) իր սիրելի բարեկամին Պր. Վահրիճ Պասմաճեանի (Ատիս Ապեպա)։

ՊՊ. Վ. եւ Ա. Քրէտեան եղբ. (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրեն (օդային թղթատարով) իրենց բարեկամին՝ Պր. Հայկ Աճէմեանի (Մոնթրէալ)։

Պր. Հայկազուն Քիւրքճեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ (օդային թղթատարով) իր հօրեղբօրորդւոյն՝ Պր. Սարգիս Քիւրքճեանի (Լոնտոն)։

Պր. Նշան Սարաֆեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ (օդային թղթատարով) իր զաւակներէն՝ Ծոն եւ Ճէք Սարաֆեաններուն (Աւստրալիա) իւրաքանչիւրին։

Պր. Յովակ Երզնկացեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ Պր. Արթին Ղազարեանի (Մոնթրէալ)։

Պր. Նուպար Կէրիկեան (Գահիրէ) մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր սիրելի եղբօր՝ Պր. Գէորգ Կէրիկեանի (Մոնթրէալ)։

ԿԱՄՕ ՈՒՏՈՒՄԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Օրուան ատենապետը, այնուհետեւ, փակելով ժողովը, յայտարարեց՝ թէ հարցումներ պիտի չըլլան, ժամանակը լրացած ըլլալուն պատճառով, մինչ, անկասկած, լուսաբանութեան կարօտ հարցեր կային։

Ժողովուրդը խռնուած՝ ձեռքի սեղմումներով եւ շնորհաւորական խօսքերով ընկերացաւ հիւրին, մինչեւ միջանցքի դրան մօտ, ուր դեռատի երիտասարդ մը կանգնած նախարարին առջեւ եւ խօսակցութեան ընթացքին ձայնը բարձրացնելով հարցուց. «Ինչո՞ւ սովետները Ղարաբաղն ու Նախիջեւանը չեն վերադարձնում Հայաստանին։ Մենք մեր հողերն ենք ուզում, մեր հողերը պահանջում»։

Ցաւալի էր, անշուշտ, որ օրուան մեր պատուական հիւրն անյարմար դրութեան մը կը մատնուէր այս հարցով, սակայն ատիկա միլիոնաւոր նահատակներու, երկրէ երկիր թափառող պանդուխտներու եւ ընդհանուր հայութեան կուրծքէն ելած աղաղակ մըն էր, որուն պէտք է դրական պատասխան տրուի։

Նիւ Եորք, Ն. Ե.

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Տիկին Թագուհի Պօյաճեան իր ողբացեալ ամուսնոյն՝ Գրիգոր Պօյաճեանի մահուան 14րդ տարելիցին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրէ 200 ե. դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ողբ. Ժոզէֆ Նիքոլեանի մահուան տխուր առիթով, Տէլեմաք եւ Հայկազուն Քիւրքճեան ընտանիքներ կը նուիրեն.

Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	100
Գահիրէի Ազքատախնամին	100
Եկեղեցւոյ պայծառութեան	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Տիկին Սիրվարդ Թօսունեան իր սիրելի քրոջ՝ ողբ. Տիկին Արաքսի Սերթլեանի մահուան կսկծալի մահուան առթիւ կը նուիրէ։

Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի ճաշի սեղանին	200
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	200
Այծեմնիկին	200
Հայ Կարմիր Խաչին	200

Տէր եւ Տիկին Վահրամ Թօսունեան, իրենց սիրելի մօրաքրոջ՝ ողբ. Տիկին Արաքսի Սերթլեանի մահուան կսկծալի առթիւ կը նուիրեն.

Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	200

Տիկին Ալիս Ծամճեան կը նուիրէ 200 ե. դ. Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան, ողբ. Տիկին Արաքսի Սերթլեանի մահուան կսկծալի առթիւ։

Գրիգոր, Լեւոն, Նուպար Լէլէկեան եւ ընտանիք ողբ. Վեհանոյշ Թիւթիւնճեանի (Պէյրութ) մահուան տխուր առթիւ կը ցաւակցին եւ կը նուիրեն.

Աղեքս. Հայ Ազքատախնամին	100
Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի ճաշի սեղանին	100
Ս. Պօղոս-Պետրոս եկեղեցւոյ պայծառութեան	100

Պր. Վահէ Վարժապետեանի ընդ Օր. Հերմինէ Պալաեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առիթով, Մօ. եւ Տիկին Եդուարդ Յակոբեան 100 ե. դ. կը նուիրեն Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին (Գահիրէ)։

(տեղեկ. «Ջահակիր»էն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Հերմինէ Պալաեանի ընդ Պր. Վահէ Վարժապետեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ եւ ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան՝ Տէր եւ Տիկին Արամ Մովսէսեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ողբ. Ժոզէֆ Նիքոլեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Արամ Մովսէսեան	100
» » Զաւէն Պալաեան	100

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Պր. Վահէ Վարժապետեանի ընդ. Օր. Հերմինէ Պալաեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան կը նուիրեն 200 ե. դ.։

ԹԵԹԱՆՈՍԸ

(Շար. Գ. էջէն)

սրտի անդամալուծութեան, չնչառութեամբ ստացուած թոքատապի, արեան շրջանառութեան խանգարումներու պատճառով։

Թեթանոսի դէմ գործօն պատուաստումը սովորաբար կը կիրարկուի թէ՛ կենդանիներու եւ թէ՛ մարդոց մօտ, ըլլալով ամենէն բանաւոր եւ ազդեցիկ կանխարգիլողական միջոց մը։

Ա. Վ.

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 512 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1974 | ՀԱՏԸ ՋԵՌՔԷ 3 եգ. դհկ. կամ 25 Լիբ. դհկ. | ١٩٧٤ عدد رقم ٥١٢ — الخميس ٢٤ يناير

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԻՍԷՆ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

Եթէ Լիբանանի հայահոծ գաղութը կրցաւ, գուցէ բոլոր այլ գաղութներէն աւելի, պահել իր ինքնուրոյն դիմագիծը, բարձրանալ մտային, ազգային ու նաեւ նիւթական մակարդակով, եւ լաւատեսութիւն ներշնչել մեր հաւաքական ապագային նկատմամբ, զայն առաւելաբար կը պարտինք մեր կրթական հաստատութիւններուն։

Մեծ Եղեռնէն՝ ջարդերէն եւ տեղահանումներէն ետք գաղթական դարձած մեր մնացորդացին կարեւոր մէկ զանգուածը, հիւրընկալ այս՝ Լիբանանի ազնիւ ժողովուրդին կողմէ, իր ամէնօրեայ սաստ համեստ ապրուստին մտահոգութիւններուն առընթեր, իր հիւղաւաններուն կողքին գիտցաւ կանգնել նաեւ դպրոցներ՝ հոգ չէ թէ անոնք եւս շինուեցան փտած տախտակներէ եւ մաշած թիթեղներէ։ Այդ խեղճ վարժարաններէն ներս յաջորդական ամբողջ սերունդներ կրթուեցան, դաստիարակուեցան, ուսումնական որոշ մակարդակի հասան եւ անոնց մէջ կասեցաւ հայ ոգիի նահանջը, ու զօրացան ազգային գիտակցութիւնն ու հայ ապրելու կամքը։

Լիբանանահայութիւնը այժմ արդարօրէն հպարտ է իր կրթական հաստատութիւններով։ Անոնց աճող թիւը, բարձրացող ուսումնական աստիճանն ու մակարդակը մեր բոլորին հրճուանք կը պատճառեն եւ կ'երաշխաւորեն գաղութին ազգային գոյատեւումը։ Հակառակ կարգ մը յոռետես կարծիքներու եւ հակառակ անոր որ մեր վարժարանները ամբողջութեամբ կը կիրարկեն պետական վարժարաններու կրթական ծրագիրները, անոնք անկասկած կը շարունակեն մնալ հայապահպանման գլխաւոր ամրոցներ... հոգ չէ թէ անոնցմէ շատերուն կը պակսին տակաւին, հայագիտական նիւթերու առնչութեամբ, արդի մանկավարժութեան համապատասխան դասագիրքեր եւ «մեթոտ»ներ։ Վստահ ենք, թէ կրթական մշակներն ու կրթական կեանքի պատասխանատուները ժամանակի ընթացքին կը սրբագրեն նաեւ այդ թերիները։

Հպարտութիւն եւ հրճուանք է նաեւ հաստատել, թէ մասնաւորաբար վերջին տասնամեակներուն՝ մեր մանկապարտէզներուն, նախակրթարաններուն եւ երկրորդական վարժարաններուն մեծագոյն մասը օժտուեցաւ սեփական եւ արդիական շքեղ շէնքերով։

Իր անցեալով եւ վաստակով գուցէ անոնցմէ ամենէն արժանաւորներէն մէկը՝ Սահակեան Լիսէն պէտք էր առաջիններէն ըլլար այդ բախտին արժանացող։ Արդարեւ, արդէն իսկ յիսուն տարիներու կեանք մը ունի լիբանանահայութեան կրթական առաջին հաստատութիւններէն եղող այս վարժարանը։ Գաղթականութեան անմիջապէս յաջորդող տարիներուն, Պէյրութի մեծագոյն գաղթակայանին՝ Մար Միխայէլի մեծ հիւղաւանին, «Ասանացիներու քեմփ»ին կեդրոնին մէջ իր դռները կը բանար «Սահակեան»ը, Եղեռնէն հրաշքով ազատուած գաղթական խլեակներու զաւակներուն ջամբելու համար դաստիարակութիւն եւ ազգային վերապրումի գիտակցութիւն։ Ան տուաւ առատ հունձք, բազմահազար մանուկներ եւ պատանիներ մարմնով ու հոգիով հոն կազդուրուեցան, փրկուեցան իբր հայ եւ հասան ուսումնական որոշ մակարդակի։ «Սահակեան»ը մեր դպրոցներուն մէջ առաջիններէն է, որ իր շրջանաւարտներէն ոմանք կրցաւ ընդունիլ տալ Ֆրանսական երկրորդական վարժարանները, եւ անոնք յետոյ շրջանաւարտ եղան համալսարաններէ։ Այսօր գրեթէ բոլոր ասպարէզներուն մէջ պատուաբեր դիրքերու հասած «սահակեան»ցիներու կը հանդիպինք։ Քիչ չէ նաեւ թիւը այս հաստատութեան նախկին սաներու, որոնք մեր ազգային, հասարակական եւ միութենական կեանքին մէջ ղեկավարի կամ գործօն անդամի դեր կը կատարեն։

Տակաւին, իր գոյութեան յիսուն տարիներու ընթացքին, Սահակեան Լիսէն եղաւ ազգային եռանդուն գործունէութեան եւ պայքարի կեդրոն մը։ Պայքար ի խնդիր հայ համայնքին առողջ հիմերու վրայ կազմակերպումին, հայրենասիրութեան, հայրենիքի եւ սփիւռքի կապերու ամրապնդումին, Հայց. Եկեղեցւոյ միասնականութեան...։

«Սահակեան»ը իր կարեւոր եւ պատուաբեր տեղը ունի լիբանանահայ գաղութի պատմութեան մէջ։

Արտասահմանը ունեցած իր պարտականութիւններէն մէկը կը կատարէ այս շրջանին։ Արդէն իսկ կը բարձրանայ մանկավարժական ամէն յարմարութիւններով օժտուած Սահակեան Լիսէի սեփական եւ արդիական շէնքը։ Անհրաժեշտ է որ շուտով աւարտի անոր կառուցումը։ Հայկական Կրթական Բարեսիրական Միութեան կողմէ մամուլի մէջ հրատարակուած կոչէն ի յայտ կու գայ, թէ հաստատութիւններ եւ այլ գաղութներու ազգայիններ կատարած են եւ տակաւին կը կատարեն իրենց պարտականութիւնը։

Այժմ արդարօրէն կ'ակնկալուի որ լիբանանահայութիւնը եւս՝ մանաւանդ լիբանանահայութիւնը, կատարէ իր պարտականութիւնը

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՀԱԿԱՄԱՐՏ ՈՒԺԵՐՈՒ ԻՐԱՐՄԷ ՀԵՌԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՐԱԲ ԵՒ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵՑԱՒ

Նախագահ Անուար էլ Սատաթ Արաբ Պետութեանց Ղեկավարներու Այցելեց

Տոքթ. Հենրի Քիսինճըրի միջնորդութեամբ կատարուած երկար բանակցութիւններուն արդիւնքը եղաւ՝ արաբ և իսրայէլեան համաձայնութիւնը, որ ստորագրուեցաւ անցեալ Ուրբաթ, 18 Յունուար 1974, կէսօրին, ՄԱԿի հրամանատարութեան վրանին տակ, Գահիրէ-Սուէզ ճանապարհի 101րդ քիլոմէթրին վրայ։

Ըստ այս համաձայնութեան յօդուածներուն, եգիպտական ուժերը՝ որոնք կը գտնուին Սուէզի Ջրանցքին արեւելեան ափէն անդին, պիտի մեկտեղուին միշտ արեւելեան ափին վրայ նշանակուած մինչև «Ա» գիծը, մինչդեռ իսրայէլեան ուժերը ամբողջութեամբ պիտի լքեն Սուէզի Ջրանցքին արեւմտեան կողմը և պիտի քաշուին ջրանցքին արեւելեան ափէն անդին նշանակուած «Բ» գծին վրայ։

ՄԱԿի ուժերը միշտ պիտի հսկեն այս գործողութիւններուն վրայ։

Համաձայնութեան ստորագրութենէն ետք, Եգիպտոսի Նախագահը մեկնեցաւ էլ Ռիատ (Սէուտական Արաբիա), անցեալ Ուրբաթ գիշեր։ Ֆայսալ Թագաւորը տեղեակ պահելէ ետք՝ ստորագրուած համաձայնութեան և այլ հարցերու մասին, Անուար էլ Սատաթ մեկնեցաւ Դամասկոս, ուր տեսակցեցաւ Նախագահ Հաֆէզ էլ Ասատի հետ, մասնաւորաբար Սուրիոյ ճակատին վրայ

(Շար. տես էջ 4)

«ՍՈՅՈՒԶ 13»Ի ՀԵՌԱԴԻՏԱԿՆԵՐԸ ՇԻՆՈՒԱԾ ԵՆ Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

«Սոյուզ 13»ը կառուցուած է որպէս ուղեծրային աստղաֆիզիկական դիտարան, որն ընդունակ է լուծելու գիտահետազօտական խնդիրների լայն բարդոյթ։

Նախատեսւում է ուղեծրում կատարել աստղագիտութեան և աստղանաւարկութեան համար կարևոր՝ սպեկտրագրման աշխատանքներ տիեզերանաւի վրայ տեղադրուած «Օրիոն 2» հեռադիտակների սիստեմի օգնութեամբ, որն ստեղծել է Հայաստանի Գիտութիւնների Ակադեմիայի մասնագէտների կոլեկտիւը։

(ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ)

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՆՈՒԱՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ՊԻՏԻ ԺԱՄԱՆԵՆ

Յառաջիկայ 10 Փետրուար 1974, Նիւ Եորքի «Գարնեկի Հոլ»ի մէջ ելոյթ կ'ունենան հայրենի անուանի խմբավար Օհան Տուրեան, մեներգչուհի Լուսինէ Զաքարեան, մենակատարներ Արտաշէս Հայրեան և Գէորգ Եղիազարեան։

Նիւ Եորքի Հայոց Առաջնորդարանին «Արուեստի և Երաժշտութեան Յանձնախումբ»ը ծրագրած է համերգային ձեւով ներկայացնել՝ Տիգրանեանի «Անուշ» օփերայի երգերը։ Այս առթիւ հրաւիրուած են իրենց մասնակցութիւնը բերելու վերոյիշեալ հայրենի արուեստագէտները։

Հայրենի անուանի նուագախումբի ղեկավարին առաջին համերգային շրջապտոյտը պիտի ըլլայ Միացեալ Նահանգներու մէջ։ Ան ցարդ բազմիցս ղեկավարած է Եւրոպայի օփերային և համանուագային ծանօթ նուագախումբեր։ Օհան Տուրեան երկար տարիներէ ի վեր եղած է Հայաստանի Պետական Սիմֆոնիք նուագախումբին գլխաւոր ղեկավարը։

Արտաշէս Հայրեան Երեւանի Պետական Օփերայի և Թատրոնի խումբին մաս կը կազմէ 1969էն սկսեալ։ Ան 1971ին առաջին մրցանակին արժանացած է «Սպենդիարեան» երաժշտական մրցանքին։

Երիտասարդ արուեստագէտ Գէորգ Եղիազարեան ուսած է ռուսական երկու գլխաւոր երաժշտանոցներու մէջ՝ Զայքովսքիի անուան և Լենինկրատի։ Օփերային համերգի մեծ յայտագիր մը ունի և ելոյթներ ունեցած է Փարիզի, Մարսէյլի և Ֆրանսական այլ քաղաքներու մէջ։

Լուսինէ Զաքարեան նախապէս եղած է ԱՄՆ, ուր համերգներով ելոյթ ունեցած է։ ԱՄՆի զանազան քաղաքներու հայկական համայնքներ մեծ խանդավառութեամբ ընդունած են զինքը։ Ան մեծ տաղանդ ունի և զօրեղ և յստակ ձայն։

Կը նախատեսուի որ 10 Փետրուար 1974ի այս համերգը աննախընթաց խանդավառութիւն, հետաքրքրութիւն և յաջողութիւն անձնագրէ Նիւ Եորքի մէջ։

ԳՈՒՆԱՒՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

1907 թուականի Յուլիսի 12ին, Գերմանիայի փաթենթների *կայսերական պիւրօն, 197183 համարի* փաթենթը *վաւերացրեց Պեռլինի համալսարանի շրջանաւարտ, հայորդի Յովհաննէս Ադամեանի անունով։ Այդ գիւտը մեծ նուէր էր մարդկութեանը. դրանով սկիզբ դրուեց գունաւոր հեռուստատեսութեանը։ Աւելի քան 6,5 տասնամեակ է անցել այդ նշանաւոր գիւտից, բայց գունաւոր հեռուստատեսութիւնը դեռևս ամուր ոտքի չի կանգնել։ Երկրագնդի շատ ու շատ վայրերում այն ընդհանրապէս չկայ։*

Սովետական Հայաստանի ազգաբնակչութիւնը այդ մեծ նուէրը ստացաւ անցեալ տարի։ Ճիշդ է, առայժմ դեռ սահմանափակ հաղորդումներ են տրւում, այն էլ շարժական կայանից, բայց ինչպէս ասում են, դժուարը և կարևորը սկիզբն է։ Տեղական առաջին գունաւոր հեռուստահաղորդումները էկրանների վրայ երևացին 1973 Ապրիլին։ Այժմ շաբաթուայ ընթացքում տրւում են 15-20 ժամ գունաւոր հաղորդումներ։ Այս տարուանից տեղական գունաւոր հեռուստահաղորդումները կը տրուեն կայանից։ Դրա համար այժմուանից մեծ աշխատանքներ են տարւում։ Առաջիկայում կը կառուցուի յատուկ ստուդիա, մինչ այդ, գունաւոր հաղորդումների համար վերակառուցւում ու կահաւորւում են հները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԳԻՇԵՐԸ ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ ԱՅՑԵԼԵՑ ՍԱՄՍՈՆԵԱՆՆԵՐՈՒՆ ԲՆԱԿԱՐԱՆԸ

«ՇԱՏ ՄԸ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ՄՕՏ ԿԱՂԱՆԴԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԱՀՊԱՆՈՒԱԾ» վերտառութեամբ, հինգ սիւնակներու վրայ, Նիւ Եորք հրատարակուող՝ անգլերէն լեզուով հայաթերթ «Տը Արմինըն Ռիփորթըր»ը, իր 3 Յունուար 1974ի թիւին մէջ կը գրէ.–

Սամսոնեան ընտանիքին համար Կաղանդը արտասովոր կարեւորութիւն մը ունի: Ծննդեան առթիւ նուէրներու փոխանակումէն բացի, Սամսոնեանները տօները կը յիշատակեն Միջին Արեւելքի հայ ընտանիքներու սովորութեանց համաձայն, ուր Ս. Ծնունդը կը տօնակատարուի 6 Յունուարին եւ ոչ թէ 25 Դեկտեմբերին։

Սիմոն Սամսոնեան եւ իր Տիկինը՝ Լիւսի բազմատաղանդ նկարիչներ են այս պահուն Պր. Սամսոնեան յայտնի նկարիչ մըն է, որ վերջերս ան Հայաստանէն վերադարձաւ, ուր յաջող էր ցուցահանդէսին ալ։ Անոնք կը բնակին 60–11 Պրոտուէյ Պողոտայ, Վուտսայտի մէջ, Ն. Ե., որ համայն է նաեւ նուազագոյնը 15 այլ հայ ընտանիքներու, որոնց մեծամասնութիւնը Եգիպտոսէն եկած։ Այդ վերջերնին արդի մեծ շէնքին մէջ նաեւ կը բնակին Եգիպտոսէն եկած տասը ու հայ ընտանիքներ եւս։ Սամսոնեան ..., շէնքին գրեթէ բոլոր հայ բնակիչները կը համախմբուին դրացիներէն մէկուն յարկաբաժինին մէջ եւ միասին կը տօնակատարեն։ Ուրիշ ատեն, դրացիներ կը մէկտեղուին յարկաբաժնի մը մէջ, խմելու՝ աւանդական արեւելեան սուրճը, որմէ ետք փորձառու մը գաւաթները կը կարդայ։

Այս տարի, ինչպէս անցեալ հինգ տարիներուն, Սամսոնեաններուն ընդարձակ յարկաբաժինը Կաղանդի տօնակատարութեան տեղ ծառայեց։ Աւելի քան վաթսուն հոգի խռնուած էին այնտեղ եւ կը սպասէին Կաղանդ Պապային, որ երեխաներուն նուէրներ բաժնեց, ծիծաղ կենցիղներին, բոլորը սկսան «Հայր Մերը» արտասանել, մէկ մէկու Նոր Տարուան բարեմաղթութիւններ կատարեցին։ Տօնական սեղանը կերակուրներով լեցուած էր, որոնց կէսերուն կը տեսնուէր համադամ «Փոխլիկ» կոչուող, ապաքրեղեն բոլորին։ Եւ մինչ ամենքը կը զբօսնէին, կը ճաշէին, ուրախանային, ի մասնաւորի պարը, մարդիկ դրացին յարկաբաժինին մէջ երգեցին ու նուագեցին, դրացիներ, ծանօթներ, խաղաղ եւ սիրալիր, «Փոխլիկն» եւ նաեւ այլ խմիչքներ, որոնք թեթեւցուցին ուրախ մթնոլորտ, մինչեւ ուշ ժամերը, ուր մինչեւ առաւօտ էին եւ

ՆՈՐ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. Սիլվա Կապուտիկեան որ Ամերիկայի մէջ շրջապտոյտի եկած է, կ'երեւի որոշեց բլլալ այդ երկրին ճնոր ներւած սովորութիւններով: Այս երկրին մէջ ան էր փորձեց «Ամերիկեան Պաշտօնական» Սամսոնեաններուն Ծնունդը:

կը հաղթէի այսպէս կոչուած «Թռչող ամանի», որ սովորաբար Կաղանդի գիշերը կը խաղացուի։

Այս տարի Կաղանդի տօնակատարութիւնը առաւելապէս նշանակութիւն ունեցաւ Սամսոնեաններուն համար։ Ամերիկահայ անունի մը գոնէ եւ բանաստեղծ Սիլվա Կապուտիկեան անակնկալօրէն մուտք գործեց՝ Շահէ Արք. Աճէմեանի (Երուսաղէմի Պատրիարքարանէն) եւ լուսանկարիչ Արթուր Չոլաքի հետ եւ մի քանի վայրկեաններ անցուց Սամսոնեաններուն հետ։ Նախապէս Տիկին Կապուտիկեան ներկայ գտնուած էր «Գալուստեան» հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցած տօնակատարութեան, ուրկէ գացած էր «Թայմ Սքուէր», դիտելու համար թէ ինչպէս տասնեակ հազարաւոր Նիւ Եորքցիներ կը դիմաւորեն Նոր Տարին։

Ներապէս զգածուած այս մանուշակ պատիւէն, Պր. Սամսոնեան իր յարգանքներ հիւրին նուիրեց իր ինքնատիպ իւղանկարներէն մին, նախքան անոր վերադարձը՝ պանդոկ։

Սիլվա Կապուտիկեան (կեդրոնը), շրջապատուած զինքը հիւրասիրողներով եւ Կաղանդի գիշերը՝ Սամսոնեաններու բնակարանին մէջ ստանկապատող անձերէն մի խմբով։

Ձախէն աջ՝ նկարիչ Ս. Սամսոնեան, Տէր եւ Տիկին Ա. Չոլաքեան, Պր. Ֆերսինանտ Գայմագամեան, Տիկին Ս. Կապուտիկեան, Տէր եւ Տիկին Միսակ Հայկեան, Տիկին Լիւսի Սամսոնեան եւ իր քոյրը՝ Տիկին Անահիտ Քիւփէլեան։

Ան ի զնահատութիւն իրենց տրուած այս այցելութեան, Սիմոն Սամսոնեան Սիլվա Կապուտիկեանին կը նուիրէ իր ինքնատիպ իւղանկարներէն մին։

> «Զանակիր»ի Աղեքսանդրիոյ պաշտօնական ներկայացուցիչն ու թղթակիցն է՝
>
> Պր. ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ
>
> 33, Սաաս Զաղլուլ պող.
>
> Հեռ. թիւ 802199

ՀԱՅՐԵՆԻ ՄԵԾ ՆԿԱՐԻՉ ԳՐԻԳՈՐ ԽԱՆՃԵԱՆ

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ԱՆԴԱՄ ԸՆՏՐՈՒԱԾ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ հայրենի տաղանդաւոր նկարիչ Գրիգոր Խանճեան վերջերս անդամ ընտրուած է Սովետ. Միութեան Արուեստի Ակադեմիային։

Գրիգոր Խանճեանի դիմանկարները, բնանկարները եւ այլ, շեշտուած ազգային երանգաւորում եւ խորք կը կրեն: Ան Սովետ Միութեան մէջ մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ, ուր արուեստի քննադատները կը նշեն իր գործերուն մէջ անոր բանաստեղծական եւ փիլիսոփայական մօտեցումները եւ կեանքի նպատակի եւ իմաստի արտայայտութիւնները։

Խանճեան նաեւ մեծ վարպետ է սեւ ու ճերմակ գծագրութիւններու եւ նկարազարդած է շարք Յ. Թումանեանի «Լոռեցի Սաքօ» պոէմը, Խ. Աբովեանի «Վէրք Հայաստանի»ն եւ Միխայիլ Շոլոխովի «Մարդու մը ճակատագիրը»: Ան նաեւ Ս. Միութեան պետական մրցանակի արժանացած է Պարոյր Սեւակի «Անլռելի Զանգակատունը» պոէմին իր կատարած նկարազարդումներուն համար։

ՇԱՀԷ ԱՐՔ. ԱՃԷՄԵԱՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԷՋ

Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան դիւանապետ Շահէ Արք. Աճէմեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ կ'այցելէ օրերս, ուր ժամանած է 29 Նոյեմբեր 1973.

Անցեալ 30 Դեկտ. 1973, Կիրակի առաւօտեան, Շահէ Արք. պատարագած եւ քարոզած է Նիւ Եորքի Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ: Եկեղեցւոյ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Պր. Գրիգոր Փիտէճեանի, մասնակցած է արարողութեանց։

Աճէմեան Արք. Կիրակի, 6 Յունուար 1974, պատարագած է նաեւ Նիւ Եորքի Պէյսայտ թաղամասի Սրբոց Նահատակաց եկեղեցիին մէջ։

ՄԻՋՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆԸ

Հ. Գ. Մ.ի Երիտասարդաց Յանձնախումբին կողմէ կազմակերպուած Միջքաղաքային Երիտասարդական Փառատօնը տեղի ունեցաւ Կիրակի, 6 Յունուար 1974, կ. ե. ժամը 5.30ին, «Նոյլ Հոլ» հանդիսասրահին մէջ, հովանաւորութեամբ Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերպ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանի եւ նախագահութեամբ եգիպտահայ յայտնի անձնաւորութիւն Պր. Ռուբէն Գազազեանի։

Հոծ բազմութիւն մը եկած լեցուցած էր հանդիսասրահը։

Այս Փառատօնին իրենց մասնակցութիւնը բերին Գահիրէէն՝ Հ.Բ.Ը.Մ.ի, Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի, Ս. Թերեզա Ակումբի, Հայկական Ընթերցասրահի եւ Կոկանեան Սրահի Երիտ. մարմինները, իսկ Աղեքսանդրիայէն՝ Հ.Բ.Ը.Մ.ի, Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի եւ Տիգրան Երկաթի Երիտ. մարմինները։

Յայտագիրին առաջին բաժինին մէջ Քալերգի Նուագածութենէ ետք յաջորդաբար տեղի ունեցան՝ Կենդանի Պատկեր (պատմում Նուպար Քերոբեանի), Բացման խօսք (Պր. Ժիրայր Տեփոյեան), դաշնամուր (Դոհար Վարժապետեան) արտասանութիւն (Պր. Պարգեւ Նազարեթեան), Թաքարական Պար (Լիւսի Աւետիսեան եւ Սիրզի Յակոբեան): Օր. Մարօ Սազայեան հանդէս եկաւ երեք հայկական ժողովրդական երգերով (կիթառի ընկերակց. Արա Շամլեանի), Օր. Նայիրի Համբիկեան (արտասանութիւն), Մակսի Սօյիս (երգեհոն) եւ Օր. Նայիրի Փարթամեան համերգ կատարեց «Ծիծեռնակ» երգին իմաստը խորհրդանշող մենապար մը, որ մեծապէս գնահատուեցաւ ներկաներէն:

Օր. Նայիրի Քերեսեանի ջութակի զոյգ կտորներու նուագածութիւնը՝ Փականինիի «Սոնաթին»ը եւ Կոմիտասի «Կռունկ»ը, յայտնութիւն մը եղաւ հանդիսականներուն, որոնք ջերմօրէն ծափահարեցին՝ արուեստագիտութիւն ապագայ խոստացող այս երիտասարդ հայուհիին ելոյթին առթիւ։

Յայտագիրին մասը շարունակուեցաւ տղոց խումբին կողմէ կատարուած «Հերոսներու Պար»ով, Աւետիս Մովսէսեանի մենախօսութեամբ։ Ապա խիստ տպաւորիչ մենապար մը՝ «Անպարտելին» կատարեց Օր. Նորա Էֆէնտեան, ընկերակցութեամբ ամուրի եւ դաշնամուրի (դաշնամուրի նուագածութիւնը՝ Տիկին Տալիթ Պեքիի): Հայ երիտասարդութեան ուղղուած իմաստալից խօսքեր բրաւ հանդիսութեան նախագահը՝ Պր. Ռուբէն Գազազեան։

Դադարէն ետք բանախօսելու հրաւիրուեցաւ ծանօթ երգիծանկարիչ Պր. Ալ. Սարուխան։ Ան մանաւանդաբար շեշտեց կարեւոր դերն ու պատասխանատուութիւնները արդի հայ երիտասարդութեան, ի մասնաւորի սփիւռքի մէջ եւ յորդորեց որ անոնք իրենց գործօն բաժինը բերեն հայապահպանման գծով, միշտ օգտուելով իրենց երէցներուն փորձառութիւններէն։ Յարգելի բանախօսը շեշտեց մեծ կարեւորութիւնը հայկական ակումբներուն եւ կոչ բրաւ հայ երիտասարդութեան որ բոլորուին այդ ակումբներուն շուրջ եւ ստանձնեն պատասխանատուութիւններ։

Պ. Վահագն Տեփոյեան եւս մի քանի խանդավառ խօսքեր եւ շնորհակալիքներ բրաւ եւ կարգ մը յայտարարութիւններ կատարեց։

Յայտագրին վերջին բաժինին, Հայկական Ընթերցասրահի թատերախումբը, ղեկավարութեամբ Պր. Պերճ Գոզուբեանի եւ խաղարկութեամբ Օրf. Մարօ Սազայեանի, Մելանի Գուրճուեանի, ՊՊ. Հայկ Նազարեթեանի, Կարօ Նազիրկանեանի, Պերճ Գոզուբեանի եւ Աւետիս Մովսէսեանի, յաջող բեմադրութեամբ ներկայացուց՝ հայրենի մեծ թատերագիր Արամ Աշոտ Պապայեանի «Կենդանի Հանգուցեալը» միարար կատակերգութիւնը, որուն աւարտին ներկաներր զըւարթ տրամադրութիւններով մեկնեցան հանդիսասրահէն։

Հ. Վ. Հ.

ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԼԻՍԷՆ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

գաղութիս ամենէն հին եւ ամենէն վաստակաւոր կրթական հաստատութիւններէն մէկուն՝ Սահակեան Լիսէին հանդէպ, որպէսզի անոր շէնքին մէջ ան վերագտնէ անցեալի իր հմայքը եւ բազմապատկէ անոր սերունդներու ուսման եւ հայեցի դաստիարակութեան իր նուիրական առաքելութեան կարեւորութիւնները։

Ըսինք թէ ցաւով պէտք է աւարտի շէնքին կառուցումը: Երբ կը խօսինք կամ կը գրենք Սահակեան Լիսէի մասին, մեր միտքը ինքնաբերաբար կ'երթայ տասնամեակներու կրթական մշակ եւ տնօրէն Պր. Բենիամին Ժամկոչեանին։ Ան եղաւ վարժարանին ոգին ու արթուն պահապանը։ Յարատեւութեամբ լարուած ջիղերով ու հզօր կամքով՝ Տէօրէն Ժամկոչեան գիտցաւ, հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն, կանգուն պահել կրթական այս հաստատութիւնը: Արդ պարտք է նաեւ օգնել Սահակեան Լիսէի կառուցման աւարտումին, որպէսզի Պր. Բ. Ժամկոչեան զուարթ երջանկութիւնը ունենայ իր ծնունդ ... տեսնելու՝ տարիներու իր հին երազը եւ հանգստեան կոչուելէ առաջ՝ անոր հիմերու վրայ դնելու իր սիրելի «Սահակեան»ը։

ՀՐԱՉ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՐՈՍԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐԸ

ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԱՊՐԵՑԱՒ ՖՐԵԶՆՈՅԻ ՄԷՋ

1920ին Փետրուարին, Միացեալ Նահանգներ (Ամերիկա) ժամանելէս երկու չափ ետք, Վերակազմեալ Հնչակեան կուսակցութեան Գալիֆորնիոյ Շրջանի վարչութենէն հրաւէր ստացայ՝ Ֆրեզնոյի «Արօր» թերթի խմբագրատան մէջ աշխատելու: Մարտ 22ին, Զօր. Անդրանիկի և Գէփթըն Հայկ [illegible] հետ միասին Գալիֆորնիոյ Ֆրեզնօ քաղաքը ժամանեցինք: Զօրավարը Գալիֆորնիա կու գար «Փրկութեան Հանգանակութեան» նպատակով [illegible] հաւաքելու [illegible] Հայաստանի [illegible] ժողովուրդին:

[illegible] օր առաջ, Նիւ Եորքի [illegible] կը սա-[illegible] Գալիֆորնիա [illegible] տաքուկ [illegible] ունէինք: [illegible] ընդարձակ [illegible] ներն ու [illegible] աններուն [illegible] զօրավարին [illegible]:

Այս ինչ պարտէզի կլիմայ և երկիր է, ճիշդ [illegible] Կիլիկիոյ քաղաքի կլիմային,- կը նանի,- ըսաւ:

«Փրկութեան Հանգանակութիւնը լրացնելէ ետք ան [illegible] պիտի [illegible] կ'ուզէ՞ք [illegible] Կիլիկիա անցնինք»...

— Դուն Ֆրեզնօ կեցիր և թերթը խմբագրէ,- ըսաւ Զօրավարը,- եթէ յաջողիմ Կիլիկիա ոտք դնել, կը գրեմ քեզի, կու գաս:

Զօրավար մեկնեցաւ և չկըրցաւ իր նպատակին հասնիլ:

— Եթէ դուն ոտք դնես Կիլիկիա, Ֆրանսան է որ առաջին անգամ պիտի զարնէ քեզի,- ըսած էր Անդրանիկին, այն օրերու [illegible]:

Անդրանիկ, ամէն դուռ զարնելէ ետք յուսահատ, իր յեղափոխական [illegible] – [illegible] 1923ին Գալիֆորնիա եկաւ և հաստատուեցաւ Ֆրեզնօ քաղաքին մէջ:

Վարձուած փոքրաչէն հին [illegible] փողոցին վրայ, ուր կը բնակէր զօրավարը: Ամէն օր, քիչ բացառութեամբ, զօրավարը խմբագրատուն կու գար լսելու օրուան լուրերը: Ան շատ աւելի կը հետաքրքրուէր Թուրքերու և ռուսերու կեանքով, քան թէ միւս ազգերու: Խմբագրատունէն ետք կերթար Վենէս փողոցին վրայ հայոց ֆլըպը և հոն քաղաքական անցուդարձերու մասին կը խօսէն, շրջապատուած ազգայիններով: Լաւ պատմող էր: Եւ երբ խօսակցութիւնները կը դադրէին, երբեմն նարտ կը խաղար: Լաւ նարտ խաղցող և լաւ զար բռնող էր: Գրեթէ միշտ յաղթական դուրս կու գար: Ամէն մարդ կը սիրէր զօրավարին հետ նարտ խաղալ:

Ծանօթ էր զօրավարին նիւթական պայմաններուն: Եթէ դըրամատէր մէկը ըլլար, պատերազմի ընթացքին կրնար հարիւր հազարաւոր տոլարներու տէր դառնալ: Բայց ան դրամի մասին չէր մտածեր իսկ: Անոր միակ մտահոգութիւնը հայրենիքին ազատութիւնը և հայ ժողովուրդն էր:

Իրիկուն մը, սովորականին պէս իրեն այցելութեան առեն նկատեցի, թէ զօրավարին դէմքը ամէն օրուանէն աւելի ժպտուն և [illegible] էր:

— Լեւո՛ն,- ըսաւ Զօրավարը,- մտադրած եմ գործի մը սկըսիլ ուրիշներուն բեռ չըլլալու համար: Սասունէն դուրս գալէս ետք, Պուլկարիոյ Վառնա քաղաքին մօտ կտոր մը հող ունէի: Այդ հողին վրայ փաթաթէս, ֆասուլիա, սոխ և այլն կ'աճեցնէի և կ'ապրէի: Հողագործութենէն քիչ մը կը հասկնամ: Մտադրած եմ Ֆրեզնոյի մէջ փոքր կտոր մը հող վարձել, Տիգրանակերտի սեխ աճեցնելու:

Խօսելու առեն կը նայէի Զօրավարին դէմքին: Ուրախ և վստահ էր թէ իր ձեռնարկած գործը յաջողութեամբ պիտի վերջանար:

— Վաղը, հարց ու փորձ ըրէ հայ այգեպաններուն, և տես թէ ո՞վ վարձու պարապ հող ունի, և լուր մը բեր:

ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

— Շատ լաւ, Զօրավար,- պատասխանեցի եւ ջանացի նիւթը փոխել, բայց ան սկսաւ աւելի եռանդուն խօսիլ, միշտ խանդավառ:

Հետեւեալ առաւօտ ինծի ծանօթ եւ լաւ կարողութեան տէր Հիւսէյնիկցի (Խարբերդ) Պրն. Հերի Ռստիկեանին հեռաձայնեցի եւ խնդրեցի որ խմբագրատուն գայ յայտնելով որ չսելիք ունիմ:

Պրն. Ռստիկեան բսելիքներս լսելէ ետք բացագանչեց.

— Ո՞ւր հասած ենք, որ մեր Հերոսը հողագործութիւն ընէ կտոր մը հացի համար: Իմ կողմէն Զօրավարին ըսէ, թէ Ֆրեզնոյի հիւսիս-արեւելեան կողմը, երեք մղոն հեռու, Պըթլըր փողոցին վրայ հինգ արտավար պարապ հող ունիմ. ոչ միայն հողը ձրի կու տամ, այլեւ ամբողջ տարուան ջուրին ծախքն ալ ես կը վճարեմ:

Պրն. Ռստիկեանին պատասխանը լսելով, Զօրավարը կարծես աւելի ոյժ առաւ: Ուրախ էր որ իր քրտինքովը հացը պիտի ճարէր եւ «բեռ պիտի չըլլար իր ժողովուրդին», ու սկսաւ խօսիլ գործի մասին եւ կարգադրութիւններ ըրաւ:

Հետեւեալ օրը, Զօրավարը, պրն. Ռստիկեանը եւ ես գացինք տեղը տեսնելու: Ծառերով շրջապատուած, տափարակ հողամաս մըն էր: Զօրավարը շատ հաւնեցաւ:

Մէկ քանի շաբաթ ետք, Զօրավար եւ գինուոր, մէկ-մէկ բահ ձեռքերնիս, յարդէ գլխարկ մը մեր գլուխը, երկու հայ գործաւորներու հետ միասին կ'աշխատէինք: Երբ տունկերը ծլիլ սկսան, [illegible]ներուն մէջ բուսած խոտերը կը մաքրէինք, տունկերը [illegible]ջրէինք ու արեւամարին ծա[illegible]ստուերին տակ նստած, մեր վաղուան ընելիք գործի մասին կը խօսէինք:

Աշխատանքի առեն կը դիտէի Զօրավարին, որ քրտինքը ճակատին, բայց միշտ ժպտուն էր: Բաղդատականը կ'ընէի պատերազմի ճակատներուն վրայ Ասլան ձին հեծած դիւցազնին, որ կարկուտի պէս տեղացող թշնամիին գնդակները կ'արհամարհէր, սուրը ձեռքին, իսկ հիմա սուրին փոխարէն, միայն բահ մը ունէր ձեռքը, խոտերը մաքրելու և խնամելու նոր բածիլ տունկերը...:

Յունիսի վերջերը, առաջին սեխը Սան Ֆրանսիսկօ ղրկեցինք վստահելի նկատուած հայու մը հետ, ամսավճարով գնուած բրբքով մը: Ամէն վերադարձին ան շահ ցոյց չէր տար...:

Մայիս, Յունիս, Յուլիս,

(Շար.ը տես էջ 4)

Կ. Օրբէլեանի եւ Յ. Պատալեանի հետ

Հայաստանի արուեստագէտներու մեծ խումբ մը, բեղ որս պետական էսթրատային նուագախումբը, ղեկավարութեամբ Կոնստանդին Օրբէլեանի, անցեալ Դեկտեմբերի սկիզբին ժամանած էր Պէյրութ եւ զերծ ամբողջ ամսուան ընթացքին բազմաթիւ համերգներ տուաւ Լիբանանահայութեան համար: Ստորեւ կը հրատարակենք տեսակցութիւն մը, որ տեղի ունեցած է Լիբանանահայ օրաթերթ «Ազդ»ի խմբագրատան մէջ, Կ. Օրբէլեանի եւ Յ. Պատալեանի հետ:

Հայաստանի պետական էսդրատային երգի - նուագի խումբին ղեկավար՝ երգահան Կոնստանդին Օրբէլեան և երգիչ Յովհաննէս Պատալեան, ընկերակցութեամբ Պր. Սամօ Սարգիսեանի, այցելեցին մեր խմբագրատունը, Ուրբաթ 7 Դեկտ. 1973, կէսօրին:

Հայրենի արուեստագէտներուն հետ ունեցանք մտերմիկ զրոյց՝ երգի ու արուեստի կալուածին մէջ, ինչպէս նաև ԱՐԱՐԱՏ ֆութպոլի խումբին յաղթանակներուն շուրջ:

Յիշեալ խումբը, որ իր մէջ ունի նոր տարրեր, անցեալ տարուան եկած խումբին հետ բաղդատած, իր հետ բերած է նաև նոր երգեր, որոնք առաջին անգամ ըլլալով մեկնաբանուեցան Պէյրութի մէջ:

— «Այս նոյնէներուն առթիւ յոգնութիւն կը զգա՞ք» հարցումին, երգիչ Պատալեան պատասխանեց.

— Ի հարկէ: Շատեր կը կարծեն, թէ երբ ձայն ունինք և երգել գիտենք, այլևս դիւրին է երգել, բայց քսեմ, թէ մենք ալ կը յոգնինք, կը յուզուինք և դիւրին չէ շարունակ երգել և պատասխանել ուզուած «պիս»երուն: Օրինակ «Ալագիլ» երգով ես կը ջանամ արտայայտել, թէ ղարիպ մայրուն համար կայ Հայրենիք մը, Հայաստանը:

— Ճի՞շդ է թէ Ռուբիկ Մաթևոսեանը ձեր փեսան է:

— Ոչ. Ռուբիկ Մաթևոսեանը փեսաս չէ: Այդ լուրը տարածուած է հաւանաբար այն իրողութենէն, թէ Ռուբիկ Մաթևոսեան եղած է իմ աշակերտը և ես զինք առած եմ իմ թեւերուն տակ, և մեր միջև ստեղծուած է մտերիմ կապ: Անկէ դուրս ոչ մէկ կապ: Ռուբիկը արդէն ամուսնացած է և ունի երախայ, իսկ իմ աղջիկն ալ ամուսնացած է ուրիշի հետ և ունիմ թոռնիկներ:

— Պուրճ Համուտի մէջ հանդէս պիտի գա՞ք, Պր. Օրբէլեան:

— Հաւանաբար այո՛, բայց ոչ Ե. Տէր Մելքոնեան սրահին մէջ, քանի որ ներկայիս այդ սրահը վարձուած է թատերախումբերու կողմէ. հաւանաբար երգենք սինէմայի մը մէջ:

— Ձեր ձայնը բնաւ չէ փոխուած Պր. Պատալեան:

— Բայց ինչո՞ւ պիտի փոխուէր, միթէ ծե՞ր եմ: Այո, մազերս սպիտակել են, բայց ձայնս կը մնայ տաք....

ՇԱՀԱՆԴՈՒԽՏ

ԻՍՐԱՅԷԼԻ «ԱՌԱՆՁՆՈՒԹԵԱՆ» ԱՌԱՍՊԵԼԸ

ԳՐԵՑ՝ Վ. ՊՈԼՇԱՔՈՖ

(Շարունակութիւն նախորդ թիւէն եւ վերջ)

Իսրայէլի եղած օժանդակութիւնը զգալի կերպով աւելցաւ՝ 1967ի Արաբներուն դէմ յարձակումէն անմիջապէս ետք: 1970-71ին Միացեալ Նահանգները 1000 միլիոն տոլար զինուորական օգնութիւն սահմանեցին Իսրայէլի: 1967-72ի ընթացքին, Իսրայէլ 6000 միլիոն տոլար ծախսեց պաշտպանութեան համար: Անդր-Ատլանտեան անմիջական դրամօգնութեան հետ միասին, Իսրայէլ գործնականօրէն, ձրի ստացած է թէքնիք վաւերագրութիւններ, բարձր որակեալ մասնագէտներ եւ զինուորական անձնակազմ, մեքենաներ եւ զէնքեր՝ Անգլիայէն, Արեւմտեան Գերմանիայէն, Ֆրանսայէն, Հարաւային Ափրիկէէն եւ ուրիշ պետութիւններէ: Միլիոններով նոր տոլարներ տրուեցան Իսրայէլի, արաբներէն յափշտակուած գրաւեալ հողերուն համար, ամերիկեան եւ արեւմտա եւրոպական մենատէրերու կողմէ, որոնք հաւաքուեցան Միլիոնատէրերու Երուսաղէմի ծանօթ Համագումարին: Արտասահմանի հրեաներուն վրայ դրուած տուրքերը զօրաւոր կերպով աւելցան: Այսպէս՝ 1972ին միայն Միացեալ Հրէից Կոչը, 270 միլիոն տոլար հաւաքեց Իսրայէլի համար:

Այս կապակցութեամբ, հարկ է նոյնպէս յիշել քաղաքական հրապարակային օգնութիւնը եւ նեցուկը՝ որ Իսրայէլ կը ստանայ պուրժուա (քաղքենի) խորհրդարաններէ: Ըստ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու երեսփոխան Ֆուլպրայթի, Իսրայէլցիք Ա.Մ.Ն.ի խորհրդարանին մէջ 75-80 ձայն ունին 100ի վրայ: Նմանօրինակ վիճակ մը կը տիրէ Ա.Մ.Ն.ի ներկայացուցչական տան մէջ եւս: Բացատրելով սոր եթին պահուըտած պատճառները, Ֆուլպրայթ ըսաւ, թէ Ամերիկայի մէջ Սիոնականները շատ հարուստ են, շատ զօրաւոր եւ քաղաքականօրէն ալ շատ ճարտար: Ներկայի զինուորական պայքարը՝ Միջին Արեւելքի մէջ, պատկերալից կերպով ապացուցեց Սիոնական մեքենականութեան ազդեցութեան չափանիշը:

Արաբ պետութեանց դէմ նախայարձակում գործելով, Իսրայէլի կառավարիչները Միջազգային Սիոնիզմի եւ Արեւմտեան Կայսերապաշտ Պետութեանց գանձը կը գործածեն իրենցինին պէս: Ո՞ր մէկ Արաբ երկիրն է, Միջին Արեւելքի մէջ, որ կարճ ժամանակուայ մը ընթացքին, ստացած ըլլայ 1800 միլիոն տոլար՝ պատերազմի ընթացքին իր կրած վնասները հատուցանելու համար: Այս գումարը, որ կը ներկայացնէ Իսրայէլի պատերազմի առաջին 7 օրերու ընթացքին կրած կորուստները, Իսրայէլ ստացաւ մէկ շաբաթուայ ընթացքին: Անկէ զատ պէտք չէ մոռնալ մարդկային ուժը՝ որ Իսրայէլ Արեւմուտքէն կը ստանայ առանց արգելքի: Ըստ Զօր. Պարոնի, (հրէական գործակալութեան) սփիւռքէն 40 000 հրեաներ իրենց պատրաստակամութիւնը յայտնեցին Իսրայէլի մէջ ծառայելու եւ անոնցմէ 25.000ը արդէն ստորագրած էր համապատասխան պարտաւորութիւնները: Այս մասնագէտները կը կազմեն օդաչուներ, զրահաւոր եւ ուրիշ պատերազմական սարքերու մասնագէտներ, որոնք Վիեթնամի պատերազմին մասնակցած եւ բաւականաչափ փորձառութիւն ձեռք ձգած են արդի պատերազմներ վարելու: Պատկերը աւելի ամբողջական պիտի ըլլայ, երբ աւելցնենք այն շատ մօտիկ գործակցութիւնը՝ ընդմէջ Իսրայէլի զինեալ ուժերուն եւ Արեւմուտքի, ընդմէջ «Տայեան»եան հաստատութեան եւ Ատլանտեան Ուխտի կեդրոնին: Այս իրողութեանց լոյսին տակ, Իսրայէլի «առանձնութեան» եւ անպաշտպանութեան առասպելները կը դառնան խիկական կեղծիք:

Այս իրողութիւնները յստակօրէն ցոյց կուտան, թէ Արաբ երկիրները շատ դժուար պայքար մը պէտք է մղեն ո՛չ միայն Իսրայէլի զինեալ ուժերուն դէմ, այլ, գործնականապէս, ընդդէմ Միջազգային Սիոնիզմին՝ իբրեւ ամբողջականութիւն, որ ունի դրամական եւ մարդկային հսկայ աղբիւրներ, ընդդէմ համաշխարհային կայսերապաշտութեան, որ սատար կը հանդիսանայ սիոնիզմին: Արաբները վստահօրէն պիտի շահին այս պայքարը, որովհետեւ իրենց կողքին է պատմութեան արդարութիւնը, Սովետ. Միութեան, Ընկերվարական պետութեանց եւ բոլոր յառաջդիմական մարդկութեան նեցուկը:

Ն. Մ. Գ.

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

Զօրին զիջանելու համար, ձին սովամահ ընելը՝ անխելքութիւն է:

- Աւելի դիւրին է բան մը ընելը գիտնալ, քան թէ զիտցածը ընել:

- Եթէ բլուրի վրայ չելլես, երբեք չես գիտնար թէ դաշտը ինչ բանի կը նմանի:

- Ամէն ջուան երկու ծայր ունի:

- Կնոջ սուրը՝ լեզուն է, ժանգ չի բռներ:

- Տապալած ծառը ա՛լ շուք չի տար:

- Ոսկին կը փորձուի կրակով, մարդիկ՝ ոսկիով:

- Ծառը որքան ալ բարձր ըլլայ, ամենակարճ կացինն ալ կրնայ հասնիլ անոր բունին:

- Տեսողութիւնը պայծառ անձը՝ նախ ինքզինքը կը տեսնէ:

- Որքան ապուշ՝ այնքան երջանիկ:

- Սէրը կը ծնի ոչինչով ու կը մեռնի ամէն ինչով:

- Նախանձը կը ծնի սէրին հետ, բայց, հազուադէպօրէն կը մեռնի անոր հետ:

- Սէրը վտանգաւոր առեւտուր մըն է, որ սնանկութեամբ կը վերջանայ միշտ:

ԶԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
24 ՅՈՒՆՎ. 1974

ՏԽՐՈՒԻՆԻ

Այրի Տիկին Մանուշ Նիքոլեան, Տէր եւ Տիկին Արթօ եւ Ժիզէլ Թէմպէքիճեան եւ զաւակը՝ Մանուշա (Խարթում), Տոքթ. եւ Տիկին Անթուան եւ Նորա Նիքոլեան եւ զաւակները՝ Լեւոն եւ Ժօզէֆ, Տէր եւ Տիկին Հայկ եւ Վերա Կիւլվանեսեան (Լոնտոն), ինչպէս նաեւ Նիքոլեան (Աւստրալիա), Վարդանեան (Կալիֆորնիա), Պալապանեան (Գանատա), Թէմպէքիճեան (Խարթում), Օհաննէսեան եւ Քիւրքճեան ընտանիքները եւ համայն սգակիր պարագաները, ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնագին մահը՝ իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ ազգականին՝

ԺՕԶԷՖ ՆԻՔՈԼԵԱՆ «ՆԻՔՈԼԱԻՏԻՍ»Ի

որ հանգեաւ ի Տէր, Երկուշաբթի, 7 Յունուար 1974, կ. ա. ժամը 6ին, իր բնակարանին մէջ։

Թաղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Երեքշաբթի, 8 Յունուար 1974, երեկոյեան ժամը 3ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ամենայն Սրբոց գերեզմանատունը։

Ծանօթ.– Մասնաւոր մահազդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ ընդունիլ։

«Զահակիր» իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին, որդւոյն՝ Տոքթ. եւ Տիկին Անթուան եւ Նորա Նիքոլեաններին Տէր եւ Տիկին Արթօ եւ Ժիզէլ Թէմպէքիճեաններին եւ բոլոր սգակիր պարագաներուն։

ԶՕՐԱՎԱՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Օգոստոս և Սեպտեմբեր ամիսներուն մեր աշխատանքները արդիւնք չտուին։ Առանց շահի ձեռքերնիս ծալած, տուն եկանք։

Ուրիշ իրիկուն մը, միասին տուն երթալու ատեն, ճամբուն վրայ մէկէն կեցաւ և ձեռքը ուսիս դնելով ըսաւ. «Ուրիշ գործի մը նայելու ենք։ Կը մտադրեմ այգիի մը խաղողը գնել և Արեւելք ղրկել։ Գիտեմ թէ դժուար և պատասխանատու գործ է, բայց պէտք է փորձել, ձեռնածալ նստելով բան չենք շահիր։ Կրնա՞նք արդեօք մէկը գտնել, որ իր խաղողը պայմանաժամով մեզի տայ առանց կանխավճարի, խաղողը կը ծախենք և դրամը յետոյ կը վճարենք»։

Այդ տարի շատերը իրենց խաղողը առանց կանխավճարի պայմանագրով Արեւելք կը ղրկէին։ Զօրավարը քաջալերուած, այս միջոցին կը դիմէր։

Ծանօթ բարեկամի մը հետ խօսելու ատեն, յայտնեցի զօրավարին մտադրութիւնները։

— Թո՛ղ այգիիս բերքը քաղել տայ ու ղրկէ, ծախքերէն ետք ինչ որ մնայ, եղբօր պէս կը բաժնենք։

Աղուոր առաջարկ մըն էր։ Իրիկունը Զօրավարին ըսի պրն. Ասատուրեանի (Բաղմաշէն գիւղէն, Խարբերդ) ինծի ըսածը։ Զօրավարը ուրախացաւ։ Ես ալ ուրախ էի Զօրավարին ուրախութիւնը տեսնելուս համար։

Թիւլարիի հայ համայնքը երբ իմացաւ թէ Զօրավարը Ասատուրեանի այգիին խաղողը Արեւելք պիտի ղրկէ, իր ձրի ծառայութիւնը բերաւ։ Այր թէ կին, հարս թէ աղջիկ, երիտասարդ թէ պատանի գործի լծուեցան եւ քանի մը օրուան ընթացքին խաղողը քաղեցին։ Ամերիկացի շիփըր մը գաղութին եւ Ասատուրեանի զոհողութիւններուն ծանօթանալով, ինքն ալ յանձն առաւ խաղողը Արեւելք ղրկել առանց վճարումի։

Գիներու անկման պատճառով խաղողը սպասուած արդիւնքը չբերաւ։ Զօրավարը սակայն յուսահատողներէն չէր։ Զօրաւոր անհատականութեան եւ կամքի տէր էր։ Միշտ կը մտածէր գործ մը ընել «բեռ չըլլալու համար ազգին»։

— Արհեստով հիւսն եմ, հիւսնութիւն կ'ընեմ։

Հակառակ իր տնտեսական անպաստ պայմաններուն, ամէն շաբաթ, առանց բացառութեան, մէկ քանի նամակ կը ստանար ռուս ժեներալներէ, ծանօթ մտաւորականներէ եւ զինուորներէ։ Ամէնքն ալ օգնութիւն կը խնդրէին։ Զօրավարը ինքզինք մոռցած՝ հայ ունեւորներուն կը դիմէր, օգնութիւն հասցնելով անոնց անխտիր։

Զօրավարին մօտիկ եղողները տեղեակ էին անոր նիւթական պայմաններուն, ուստի հանգանակութեան ձեռնարկեցին Լոս Անճելըսէն մինչեւ Նիւ Եորք, եկած դրամով խանութներ գնելու և յանձնելու Զօրավարին, որ անոնց եկամուտով ապրի։ Նիւ Եորքէն մինչեւ Լոս Անճելըս սկսած շարժումին արդիւնքը եղաւ 12.000 տոլար։ Այս գումարով Ֆրեզնոյի Նորթհ Վէննէս պուլվարտին վրայ, նորակառոյց մէկ միլիոն տոլար արժող Հայ Սքուլին քով գտնուած խանութները գնուեցան 27.500 տոլարի։ Խանութներէն եկած գումարին մէկ մասը տոկոսին և մայր գումարին տալէ ետք, մնացած 60–80 տոլարով ամիսը կ'ապրէր, օգնելով նոյն ատեն իրեն դիմող կարօտեալներուն։

Խմբագրական աշխատանքներէս ետք, ատենը անգամ մը Զօրավարին հետ խանութները կ'երթայինք, վնասուած դռներն ու պատուհանները նորոգելու։ Զօրավարը հիւսն էր, իսկ ես իր աշկերտը։

Տարի մը յետոյ Սան Ֆրանսիսկօ փոխադրուեցաւ, հոն բնակելու։ Բժիշկներու թելադրութեան վրայ, Զգոյ քաղաքի Ռիչըրտսըն կոչուած հանքային ջուրերը մեկնելէ առաջ, ինծի գրած էր. «Սիրելի Լեւոն, մեզի համար նոր տուն մը վարձէ, վերադարձիս կը փափաքիմ Ֆրեզնօ բնակիլ։ Ֆրեզնոյի օդն ու ջուրը ինծի համար շատ նպաստաւոր են»։

Այս նամակէն երեք օր յետոյ առացայ մահուան լուրը...։

30 Օգոստոս 1927ին, սրտի տագնապով աչքերը յաւիտենապէս փակած էր, գոչելով.

— Գործս կէս մնաց...։

ԼԵՒՈՆ ԿԻՒԼԷՑԵԱՆ

«ԶԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Օր. Հերմինէ Պալեանի ընդ Պր. Վահէ Վարժապետեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ, վասն խնդակցութեան՝ ընկ. Վրէժ Սէֆէրեան և ընտանիք կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Տէր և Տիկին Նիգոլա Սարգիս և դուստրը Օր. Սոնիա, ողբ. Յովհաննէս Գետեւեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն 100 ե.դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրելի հօր և մեծհօր՝ ողբ. Ժոզէֆ Նիգոլայիտիսի մահուան տխուր առթիւ, Տէր և Տիկ. Արթօ և Ժիզէլ Թէմպէքիճեան և դուստրը՝ Մարուշքա (Խարթում) կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին	500
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին (Գահիրէ)	500
Կոկանեան Սրահին	500
«Կարմիր Խաչ»ին	500
«Արեւ»ին	300
«Զահակիր»ին	200

Իրենց սիրելի խնամիին՝ ողբ. Ժոզէֆ Նիգոլայիտիսի մահուան տխուր առթիւ, Տիկին Գայեանէ Թէմպէքիճեան և Տիար Մանասէ Թէմպէքիճեան (Խարթում) կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին	500
Կոկանեան Սրահին	200
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին (Գահիրէ)	200
«Կարմիր Խաչ»ին	200
«Արեւ»ին	200
«Զահակիր»ին	200

(Ստանալ «Արեւ»էն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Հերմինէ Պալեանի ընդ Պր. Վահէ Վարժապետեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ, վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկին
Անդրանիկ Թոզգոնմազեան 100
Պր. Յակոբ Սմսարեան
(Շահնուր) 100

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Օր. Շաքէ Պէնօհանեանի ընդ Տոքթ. Արթօ Մուրատեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Օր. Նեկտար Լէյլէկեանի ընդ Տոքթ. Վազգէն Տէր Ղազարեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ և ուրախ առթիւ Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Ողբ. Ժոզէֆ Նիկոլեանի մահուան ցաւալի և տխուր առիթով Տէր և Տիկին Գրիգոր Շահպէնտէրեան կը նուիրեն 200 ե.դ.։

Ողբ. Ժոզէֆ Նիկոլեանի մահուան տխուր առթիւ, վասն ցաւակցութեան Տէր և Տիկին Տիրան Կիւրեղեան կը նուիրեն 200 ե.դ.։

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԵՑԱՒ

(Շար. Ա. էջէն)

եւս նման համաձայնագիրի մը առնչութեամբ։

Եգիպտոսի Նախագահը ապա յաջորդաբար այցելեց Քուէյթ, Քաթար, Արաբ Էմիրներու Միացեալ Դաշնակցային պետութիւն, Պահրէյն։

Երկուշաբթի, 21 Յունուար 1974, Անուար էլ Սատաթ Աբու Տհապիէն մեկնեցաւ Ալժէ և անկէ ալ Ռապաթ (Մարոք)։ Ամենուրեք ան բացատրեց եգիպտա-իսրայէլեան համաձայնութեան ծալքերը և յառաջիկային որդեգրուելիք ուղեգիծը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ
ԳԱՀԻՐԷ

Այսօր, Հինգշաբթի 24 Յունուար 1974, կ.ե. ժամը 9ին

Մասնագիտական Դասախօսութիւն

ելոյթ կ'ունենայ

ԸՆԿԵՐ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆ

նիւթ ունենալով

ԻՆ՞Չ Է ԹԱՏՐՈՆԸ

Հպանցիկ ակնարկ մը՝

ԷՍՔԻԼԼԷՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՍԱՐՈՅԵԱՆ

Հայ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

—— ❖ ——

Կիրակի, 3 Փետրուար 1974, կ. ե. ժամը ճիշդ 7ին

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻ ԵՐԻՏ. ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

կը ներկայացնէ

Մ. ՄՆԱԿԵԱՆԻ

«ԱՊԱՐԱՆՋԱՆԸ»

ինչպէս նաեւ

Վ. ՖՐԸՆՃԵԱՆԻ

«ՍԷՐ ԱՌԱՆՑ ԽՕՍՔԻ»

միարար կատակերգութիւնները

ԴԵՐԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՍՈՆԻԱ ՍԱՐԳԻՍԻ — ՆՈՐԱ ԵՐԶՆԿԱՑԵԱՆԻ
ԱՒԵՏԻՍ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆԻ — ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆԻ

ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆԻ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԷՆ ԵՏՔ՝

ՍԹԵՐԻՕ ՓԱՐԹԻ

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

(Յունուար եւ Փետր. ամիսներու մէջ ծնած անդամ-անդամուհիներուն)

ԸՆԴՀ. ՄՈՒՏՔ 16.5 Ե. Դ.

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը, դիմելով Հայկական Ընթերցասրահի քարտուղարութեան (հեռ. 934908)։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Պարզ փոստ	օդային փոստ
Եգիպտոսի բաժանորդներէն	160 Ե.Դ.	—
Սուտանի «	160 Ս.Դ.	225 Ս.Դ.
Լիբանանի «	—	15 Լ.Ո
Սուրիոյ «	—	20 Ս.Ո.
Եւրոպայի, Ամերիկայի, Գանատայի, Աւստրալիոյ եւ այլ երկիրներու բաժանորդներէն	12 Տոլար կամ 5 Ոսկի	25 Տոլար

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef : SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 513—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1974 — ՀԱՏԸ ՋՆՈՒՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٥١٣ — الخميس ٣١ يناير ١٩٧٤

ԹՈՂ ԼԻՆԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ԲԵՐԿՐԱՆՔԻ ՏԱՐԻ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).— Հաղորդում ենք Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն Խորհրդի Նախագահութեան Նախագահ Նագուշ Յարութիւնեանի Ամանօրեայ ողջոյնը՝ ուղղուած Սփիւռքահայութեանը.

Թանկագին հայրենակիցներ, սիրելի բարեկամներ.

Շնորհաւորում եմ ձեր Նոր տարին, ցանկանում եմ ամենայն յաջողութիւններ ձեզ՝ ձեր անձնական կեանքում, աշխատանքում, հասարակական ու հայրենասիրական գործունէութեան մէջ։

Այսօր, այս Նոր տարուայ օրը, երբ մենք մի յետադարձ հայեացք ենք գցում մեր ժողովրդի անցած պատմութեան ճանապարհին, մեր առջև յառնում են այն հազարամեակները, որոնք անցել են մեր երկրի վրայով։ Այդ հազարամեակների ընթացքում մեր ժողովուրդը դիմագրաւեց բազում արհաւիրքների, մաքառեց իր ազատութեան համար և յարատևեց, մեծ Հոկտեմբերի յաղթական դրօշի ներքոյ գտաւ իր փրկութիւնը և նոր, սոցիալիստական պետականութիւնը։ Եւ ահա, այսօր Հայկական Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնը թևակոխել է իր 54րդ տարին։

Հայրական, հասուն, կորովի ու իմաստուն մի հասակ է դա, որ ստեղծագործ ուժերով լի երիտասարդութեամբ է ուղեկցում։ Անցնում է տարին, և մեր հանրապետութիւնը աւելի է առնականանում, զօրանում, դառնում աւելի գեղեցիկ, աւելի բարգաւաճ, խաղաղ ու ապահով ապրելով մեր մեծ հայրենիքի ժողովուրդների եղբայրական ընտանիքում։

ՆԱԳՈՒՇ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Յարգելի բարեկամներ. դարեր շարունակ խաղաղութիւնը մեր ժողովրդի մեծագոյն երազանքն է եղել, որին նա հասաւ միայն Լենինեան դարաշրջանում։ Եւ հասկանալի է, թէ ինչու մեր ժողովուրդը միահամուռ հաւանութեամբ է ընդունում մեր կուսակցութեան առաջ քաշած խաղաղութեան պատմական ծրագիրը, որն այնպիսի վճռականութեամբ ու հետևողականութեամբ իրականացնում են Խորհրդային Միութեան Կոմունիստական Կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտէն ու նրա գլխաւոր քարտուղար, ժողովուրդների բարեկամութեան և խաղաղութեան ականաւոր մարտիկ Լէոնիդ Իլյիչ Բրեժնևը։

Մեր կուսակցութեան Կենտրոնական Կոմիտէի ու նրա գլխաւոր քարտուղարի եռանդուն ջանքերի շնորհիւ խաղաղութեան պահպանման գործը յաղթահարել ու յաղթահարում է բազմաթիւ խոչընդոտներ, վստահօրէն առաջ է գնում՝ նուաճելով նոր հորիզոններ, նուաճելով ամբողջ առաջաւոր մարդկութեան սէրն ու համակրանքը։ Դրա լաւագոյն ապացոյցն էր այն փաստը, որ վիետնամական հերոս ժողովուրդը նուաճեց իր արդար յաղթանակը, իսկ Մերձաւոր Արևելքում յանգաւ համաշխարհային հրդեհով սպառնացող պատերազմի բոցը։

Թանկագին հայրենակիցներ, սիրելի բարեկամներ. անցած տարին ընթացիկ հնգամեակի երրորդ՝ վճռական տարին էր։ Հանրապետութեան բանուոր դասակարգը, աշխատաւոր գիւղացիութիւնը, ինչպէս նաև մեր մտաւորականութիւնը կեանքի կոչելով մեր կուսակցութեան ու կառավարութեան որոշումները, պատւով կատարեցին իրենց առջև դրուած խնդիրները, տարին փակեցին նոր, զգալի նուաճումներով։ Հանրապետութեան տարբեր վայրերում գործել սկսեցին նոր գործարաններ ու արտադրամասեր, աղուտ ու խոպան հողերի նոր տարածութիւններ այգեստաններ դարձան, ընդերքի հետախոյզների ջանքերով յայտնաբերուեցին նոր հանքատեսակներ, գործարկուեցին լուսաւորութեան ու մշակոյթի նոր օջախներ և, վերջապէս, գիտութեան մեր կաճառներում

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՀԱԿԱՄԱՐՏ ՈՒԺԵՐՈՒ ԻՐԱՐՄԷ ՀԵՌԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՄԷՆ ԵՏՔ՝

ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ՍԿՍԱՆ ՊԱՐՊԵԼ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԸ

Ուրբաթ, 18 Յունուար 1974, կէսօրին, ՄԱԿի հրամանատարութեան վրանին առջեւ՝ Գահիրէ-Սուէզ ճանապարհի 101րդ քիլոմեթրին վրայ՝ Արաբ եւ Իսրայէլեան զինեալ ուժերը իրարմէ հեռացնելու համար պատրաստուած համաձայնագիրը ստորագրուելէն մէկ շաբաթ ետք, անցեալ Ուրբաթ, 25 Յունուար 1974, իսրայէլեան բանակի զօրամասերը սկսան պարպել Սուէզի Ջրանցքին արեւմտեան ափին գրաւած եգիպտական հողամասերը։

Առաջին հանգրուանին, այնուհետեւ՝ մինչեւ 28 Յունուար 1974, կէսօրին, պարպեցին 101րդ քիլոմեթրէն մինչեւ Սուէզ քաղաքը տանող ճանապարհը եւ այդ շրջանին մէջ եռանկիւն մը կազմող հողամասը՝ Ալ Ասալիա նաւահանգիստին, Ճէպէլ Աթաքա լերան եւ Սուէզ քաղաքի միջեւ գտնուող։ Նոյն օրը կ. ե. ժամը 6ին, ՄԱԿի ստիպողական ուժերը եգիպտական բանակին յանձնեցին այդ հողամասը։ Այսպէսով Գահիրէ-Սուէզ ճանապարհը ազատագրուեցաւ եւ հանրութեան առջեւ բացուեցաւ Երեքշաբթի, 29 Յունուարէն սկսեալ։

Երկուշաբթի, 28 Յունուար 1974, իսրայէլեան ուժերը սկսան պարպումի բ. հանգրուանի գործողութիւններուն, որ պիտի տեւէ ութ օրեր։ Անոնք պիտի քաշուին Սուէզ քաղաքի հիւսիսէն դէպի «Տէվէրսուար»ի հարաւը։

(Շար. տես էջ 2)

«ԱՐԱՐԱՏ» Պողատայ Պէյրութի Մէջ

ՍԻՆ ԷԼ ՖԻԼԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՏՈՒԷ Հ. Մ. Մ.-Ը

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ՀԱՊԻՊ ՀԱՔԻՄԻ ԳԼԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԵՒ ԵՒԱՆ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԵԼՈՒ «ԱՐԱՐԱՏ»Ը

Հ.Մ.Մ.ի այս տարուան Ամանորի Ընդունելութիւն-Հաւաքոյթը զգեցաւ բացառիկ շուք եւ ստացաւ յատուկ նշանակութիւն, շնորհիւ անակնկալի մը՝ որ խանդավառութիւն եւ ուրախութիւն պատճառեց ներկաներուն։

Արդարեւ, 6 Յունուար 1974, երեկոյեան, Հ.Մ.Մ.ի Տան Սրահին մէջ համախմբուած ընկեր-ընկերուհիները, բարեկամները ու համակիրները ուրախութեամբ դիմաւորեցին ներկայութիւնը Գ յութի արուարձաններէն Սին Էլ Ֆիլի Քաղաքապետութեան անդամներուն, գլխաւորութեամբ Քաղաքապետ Հապիպ Հաքիմի, որուն կ'ընկերանար նաեւ Միութեան բարեկամներէն եւ շրջանի Քաղաքապետութեան անդամ Պր. Վարդիվառ Տէր Գալուստեան։

Նոյն երեկոյթի հանդիսավար եւ Հ.Մ.Մ.ի Վարչութեան Փրոթէֆոլի պատասխանատու՝ Ընկեր Սարգիս Շխրտըմեանի հրաւէրով խօսք առնելով, Պր. Հապիպ Հաքիմ նախ իր շնորհաւորութիւնները յայտնեց Հ.Մ.Մ.եան Ընտանիքին՝ Նոր Տարուան եւ Ս. Ծննդեան առթիւ եւ ի մեծ գոհունակութիւն ներկաներուն տեղեկացուց, թէ ՍԻՆ ԷԼ ՖԻԼԻ ՑԱԾ ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՍԱՀԱԿԵԱՆ-ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ՆՈՐԱԿԱՌՈՅՑ ԳՈԼԷՃԸ ԵՐԿԱՐՈՂ ՊՈՂՈՏԱՆ ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ ՊԻՏԻ ԿՈՉՈՒԻ «ԱՐԱՐԱՏ», արդէն իսկ միեւնոյն շրջանին մէջ գոյութիւն ունեցող ԵՐԵԲՈՒՆԻ-2750 եւ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՓԱՇԱ փողոցներու կողքին։

Յարգելի Պր. Քաղաքապետը այս առթիւ տեղեկացուց նաեւ, թէ Սին Էլ Ֆիլի Քաղաքապետութիւնը պատրաստած է 25 ոսկեմետալներ, զորս յատուկ պատուիրակութեամբ մը Յունուարի վերջին օրերուն պիտի տանի Հայաստան, Երեւանի մէջ անոնցմով զարդարելու համար կուրծքերը՝ «Արարատ»ի մարզիկներուն ու պատասխանատուներուն, այս կերպով ապացոյցը տալով սերտութեան այն բարեկամական կապերուն՝ որոնք գոյութիւն ունին Խ. Միութեան եւ Լիբանանի միջեւ ընդհանրապէս, եւ հայ ու արաբ ժողովուրդներուն միջեւ՝ մասնաւորապէս։

Այնուհետեւ, Պր. Հապիպ Հաքիմ, ընդհանուր խանդավառութեան մէջ, սոյն ոսկեմետալներուն մէկ օրինակովը պատուեց Հայ Մարմնամարզական Միութիւնը, առ ի գնահատանք անոր յիսնամեայ ծառայութեան՝ Լիբանանեան հայրենիքին ընդհանրապէս, եւ մարմնամարզութեան գծով՝ հայ ու արաբ երիտասարդութեան ֆիզիքական ու մտաւոր դաստիարակութեան մասնաւորապէս։ Պր. Քաղաքապետը սոյն ոսկեմետալով զարդարեց կուրծքը՝ Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի Վարչութեան Ատենապետ ընկեր Տիգրան Սառաֆեանի։

Իր շնորհակալութեան խօսքին մէջ, Միութեան Ատենապետը ընդգծեց այն իրողութիւնը՝ որ Սին Էլ Ֆիլի ժրաջան Քաղաքապետութիւնը բնաւ տարբերութիւն չէ դրած շրջանի հայ եւ արաբ բնակչութեանց միջեւ, աշխատած է ժողովուրդին եւ ընդհանուրի օգտին եւ մանաւանդ ջանացած է ամրապնդել հայ եւ արաբ եղբայրակցութիւնը, որուն մէջ իր արդար բաժինը ունեցած է շրջանի երեւելի անձնաւորութիւններէն՝ Տոքթ. Սելիմ Հայէք։

Ապա, արաբերէն լեզուով խօսք առնելով, Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի Շրջանի եւ Լիբանանեան Ֆութպոլի Ֆետերասիոնի Վարչութեանց անդամ՝ ընկեր Յովհաննէս Փայասլեան, շնորհակալութիւն յայտնեց Քաղաքապետութեան անդամներուն՝ Հ.Մ.Մ.ին, անոր անդամներուն եւ Հայ ժողովուրդին հանդէպ իրենց տածած ազնիւ ու եղբայրական զգացումներուն համար։

Գիշերուան ուշ ժամերուն հրաժեշտ առին հրաւիրեալները, յիշարժան երեկոյ մը անցուցած ըլլալու գոհունակութեամբ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

«ԱՐԱՐԱՏ» ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ՝ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 5ԻՆ

Խորհրդային Միութեան ֆուտբոլի ախոյեան և բաժակակիր՝ հայրենի «Արարատ»ը Լիբանան պիտի ժամանէ փետրուարի 5ին, Պէյրութի Հ.Մ.Մ.ի հրաւէրով։

Հայրենի ախոյեան խումբը Լիբանան պիտի մնայ մինչև 18 փետրուար, մրցումներ ունենալու համար տեղական զօրաւորագոյն կազմերուն դէմ և ցուցադրելու հոյակապ այն խաղարկութիւնը՝ որ զինք ԽՍՀՄի ախոյեանութեան տիտղոսին ու բաժակին արժանացուց։

Կասկած չունինք, որ «Արարատ»ի այս այցելութիւնը՝ անմոռանալի իրադարձութիւն մը պիտի ըլլայ լիբանանահայութեան համար։

Սփիւռքահայութեան Ոսկեբաժակն ու Ոսկեմետալները
ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՄԵԿՆԵՑԱՆ ԵՐԷԿ

Անուանի Սփիւռքահայութեան Ոսկեբաժակը, որուն պատրաստութեան և յանձնման անհամբեր կը սպասէին ընդհանրապէս բոլոր հայերը և մասնաւորաբար անոնք՝ որ մասնակցեցան Պէյրութի «Արարատ» օրաթերթի կողմէ նախաձեռնուած նուիրահաւաքին։

Գեղակերտ ոսկեայ ձուլածոյ բաժակը, արուեստի գործ մըն է՝ շուրջ 35 ս. մեթր բարձրութեամբ և 15 սմ. լայնքով։

Բաժակի լանջին գեղեցկօրէն դրոշմուած է Հայութեան միասնութիւնը յաւերժացնող խորհրդապատկեր մը, ուր կը տեսնուին հայութեան զոյգ հատուածները, որոնք շուրջպար կազմելով օղակած են զոյգ Արարատները, անոնց վրայ «Արարատ»ի երկնային յաղթանակը և մագիստրով ուրիշ և անկիւն փառաւոր աղբիւրին յաղթանակ մը, որ Հայաստանի կեդրոնը պիտի դառնայ սրբազան Լենար։

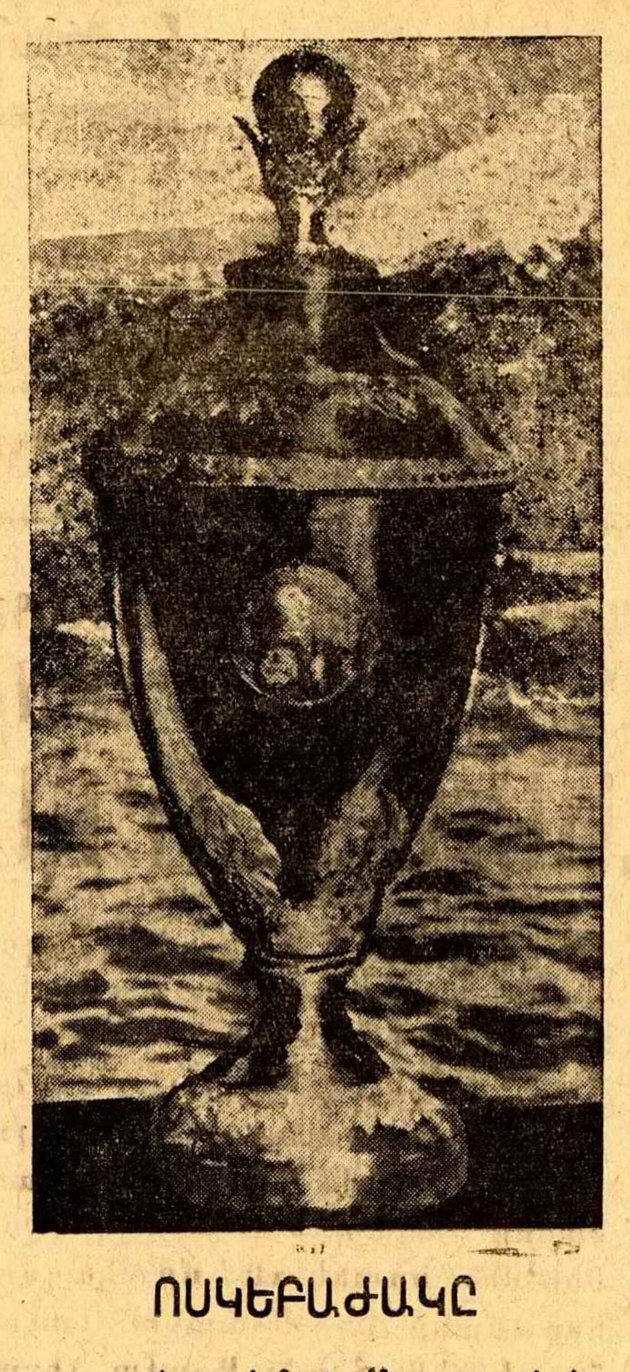
Բաժակին պատուանդանին վրայ փորագրուած է արձանագրութիւն մը՝ ծանօթ ու մաքրեալ — «ՍՓԻՒՌՔԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԲԱԺԱԿԱԿԻՐ ԽԻ ԱՌՈՒԵԱՆ «ԱՐԱՐԱՏ»ԻՆ»։

Բաժակը նուիրուած Հայրենիքին դուրս պիտի Հայրենիքին է, որ հայրենի «Արարատ»ին երկնային յաղթանակին պատճառաւ ազգային հպարտութեան և այդ յաղթանակներով՝ մեր հայրենիքին պայծառութեան պայացոյց ըլլալէ նոն ու ի վարձատրութիւն ոսկեբաժակ կը նուիրէ հայրենի Ֆուտբոլին։

Իրապէս ալ ոսկեբաժակը կը մարմնացնէ անկեղծ ու ազնիւ հայութեան զգացումները։

Նոյն խորհրդապատկերով դրոշմուած են նաև 27 ոսկեմետալները, որոնք պիտի զարդարեն կուրծքերը Ախոյեաններուն և իրենց պատասխանատուներուն։

Սրախտագէտ Սփիւռքին Ոսկեբաժակն ու ոսկեմետալները հասան հայրենիք, ոգեւորութեան և յուզումներու մթնոլորտի մէջ յանձնուելու հայութեան անունին

ՈՍԿԵԲԱԺԱԿԸ

ու պատուիրակ մինչև Արարատ կամարին հասցուցած մեր քաջառողջներուն, որոնց արժանի են մեր յարգանքին և վարձատրութեան։

Ոսկեբաժակին յանձնումը տեղի պիտի ունենայ այս Շաբաթ, 2 Փետրուար 1974, որմէ ետք «Արարատ» պիտի ձեռնարկէ իր առաջին ուղեւորութեան դէպի արտասահման։

Կազմուած է հոծ պատուիրակութիւն՝ գլխաւորութեամբ ԱՐԱՐԱՏի Խմբագրութեան և մասնակցութեամբ Լիբանանահայ մարզական և երիտասարդական սարքեր կազմակերպութիւններու։

Սոյն էլ 3ին Բագաչարանութիւնը, գլխաւորութեամբ Բագաչաքեան Հայկազ Հայկեանի և մասնակցութեամբ Խորհրդային Միութեան ..., ընկերութեան համագործակցութեամբ, որուն մեկնումը առաջ վերածուեցաւ Հայ-Արաբ բարեկամութեան քոյգի։

Ոսկեբաժակն ու ոսկեմետալները պատրաստուած են իր Նուէրը, որ միամտմանակ պիտի տրուի «Արարատ»ին, իբրև պարգև Սփիւռքի Միութեան իր անունով մարզական։

Սոյն էլ 3ին Բագաչարանութիւնը պատրաստուած է ոսկեայ մետալներ, որոնց վրայ դրոշմուած է Արարատն ու Մասիսը։

Սփիւռքահայութեան և անուամբ Միութիւններու նուէրները «Արարատ»ին պիտի յանձնեն յատուկ հանդիսութեան ընթացքին, որ դրուած է Հայաստանի Սփիւռքի Նախարարութեան և Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէութեան հովանաւորութեան ներքեւ։

Սփիւռքի Բաժակը և ոսկեմետալները յանձնուելէ պահուն պիտի շեշտուի մարզական այս ազնիւ իրագործման ազգային մեծ նշանակութիւնը, և բաւ նուէր սփիւռքահայութեան կեցուածքին, որ մարզական յաղթանակութեան մը գնահատման շատ հեռուն կ'երթայ։

Ոսկեբաժակը, ուրիշ նուէրներու կարգին, Հայաստանի Ֆուտբոլի Ֆեդերացիայի «Արարատ»ի թանգարանին մէջ պիտի դրուի, հոն մնալու համար առ յաւէտ, և գալիք սերունդներուն պատմելու երբեմնի Սփիւռքահայութեան նախաձեռնութեան մասին։

Պատուիրակութիւնը Հայրենիք մեկնեցաւ երէկ, Յունուարի 30ին, Չորեքշաբթի։

Բարեդէպ զուգադիպութեամբ մը, նոյն պատուիրակութեան կը վիճակուի Սփիւռքահայութեան ոսկեբաժակն ու ոսկեմետալները հայրենի կրկնակի Ախոյեանին յանձնելէ ետք, ընկերանալ անոր և առաջնորդել դէպի Սփիւռք...

Մեծ թիւով մարզասէրներ փափաք յայտնած էին նոյն օդանաւով մեկնելու Երեւան և ներկայ գտնուելու նուէրներու յանձնումի հոգեկան արարողութեան։

Աւելցնենք, թէ Սփիւռքահայութեան ոսկեբաժակը, ոսկեմետալներն ու ուրիշ Միութիւններու նուէրները ցուցադրութեան դրուեցան Կիրակի, 20 Յունուար 1974, կ. ա. ժամը 10էն մինչև կ. ե. ժամը 8ը, Հ.Մ.Մ.ի Տան մէջ։

Տիկին Գայեանէ Փափազեան Ոչ Եւս է

Եգիպտահայ ազգային կեանքէն ներս երկարամեայ իր բարեսիրական նուիրեալ աշխատանքներով ծանօթ անձնաւորութիւն՝

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ՏԻԿԻՆ ԳԱՅԵԱՆԷ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

իր մահկանացուն կնքեց անցեալ Կիրակի, 27 Յունուար 1974, կ. ա. ժամը 9.30ին, իր բնակարանին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան, խոր սուգի մատնելով ոչ միայն իր ընտանեկան հարազատները, այլեւ իր բազմաթիւ գործընկերուհիները ու բարեկամ-բարեկամուհիները։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցան Երկուշաբթի, 28 Յունուար 1974, կ. ե. ժամը 3.30ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան հոծ թիւով յուղարկաւորներու։

Արարողութեանց նախագահեց Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահը՝ Գերապատիւ Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բաղդասարեան, որ այս սգոյ առթիւ խօսեցաւ դամբանական քարոզ մը, վեր առնելով հայ կնոջ ազգասիրական եւ բարեսիրական գործունէութիւնները՝ մեր ժողովուրդի պատմութեան ընթացքին եւ իր խօսքերը մասնաւորելով հանգուցեալի կեանքին շուրջ, խօսեցաւ ողբացեալին կատարած նուիրեալ բարեսիրական աշխատանքներուն մասին, համայնքէս ներս, ի մասնաւորի Տիկնանց «Այծեմնիկ» միութեան շրջանակին մէջ, որուն՝ ցկեանս պատուակալ նախագահուհի ընտրուած էր։

Եկեղեցական կարգի կատարումի աւարտին, ողբացեալին դագաղը բերուեցաւ Ազգ. Առաջնորդարանի դրան առջեւ զետեղուած մահարձանին վրայ։ Այստեղ դամբանականներ եւս խօսեցան ՊՊ. Ժիրայր Փափազեան (ի դիմաց «Այծեմնիկ» միութեան) եւ Կարապետ Տէմիրճեան (ի դիմաց «Արեւ»ի շրջանակի, Հ.Ա.Հ.ի, ՌԱԿի, Հայ Գեղ. Միութեան եւ Կոկանեան Սրահի)։

Ապա բազմաթիւ ծաղկեպսակներով ծածկուած դագաղը ինքնաշարժով փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ազգ. գերեզմանատունը, ուր, Ամենայն Սրբոց մատուռին մէջ կատարուած վերջին կարգէն ետք, ողբացեալին անկենդան մարմինը թաղուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Այս կսկծալի առթիւ, «Ջահակիր» իր զգացուած եւ խոր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին զաւակներուն՝ Տէր եւ Տիկին Լեւոն Փափազեանին, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Փափազեանին, Տէր եւ Տիկին Գարօ Փափազեանին եւ անոնց զաւակներուն, Պօղիկեան, Ճաֆարեան, Մերճանեան, Պօճալեան ընտանիքներուն, ՌԱԿի, «Այծեմնիկ» Տիկնանց միութեան եւ ողբացեալին սգակիր բոլոր պարագաներուն։

ԻՍՐԱՅԷԼ ՍԿՍԱՒ ՊԱՐՊԵԼ

(Շար. Ա. էջէն)

Սուէզի Ջրանցքին արեւմտեան ափին, գրաւեալ բոլոր հողամասերուն ամբողջական պարպումը՝ պիտի է որ վերջանայ մինչեւ 21 Փետրուար 1974։ Ապա 22 Փետր.էն սկսեալ իսրայէլեան ուժերը պիտի ետ քաշուին Սինայի մէջ՝ Սուէզի Ջրանցքին արեւելեան ափէն դէպի ներս, մինչեւ «C» գիծը, որ մօտաւորապէս 32 քիլոմեթր ներս կը գտնուի եւ ճշդուած է ստորագրուած համաձայնագիրով։ Այս գործողութիւններն ալ վերջ պիտի գտնեն 5 Մարտ 1974։

Իսրայէլեան ուժերուն կողմէ պարպուած հողամասերը՝ ՄԱԿի ստիպողական ուժերու կողմէ նոյնհետայն կը յանձնուին եգիպտական զինուորական ուժերուն։

ԹՈՂ ԼԻՆԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՈՒ ԲԵՐԿՐԱՆՔԻ ՏԱՐԻ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

կատարուեցին նոր խոշոր յայտնագործումներ, նոր հորիզոններ հասան խորհրդային արուեստը։ Հնգամեակի վճռական տարում առաւել հզօրացան հանրապետութեան արտադրողական ուժերը։ Մի քանի շաբաթ առաջ գործել սկսեց Էջմիածնի «Պոլիթենին» կոմբինատի առաջին հերթը՝ տարեկան 200 հազար թոն պոլիէթիլենային փոշու արտադրական հզօրութեամբ։ Սարիգիւղի ընդերքում յայտնաբերուած պոլիէթիլենային բարձրորակ կաւերի մեծ պաշարների բազայի վրայ կառուցուող այդ կոմբինատը ունի համամիութենական նշանակութիւն։ Այն զգալի չափով կը բաւարարի նաֆթարդիւնաբերութեան, քիմիական, թեթեւ ու սննդի արդիւնաբերութեան մէջ լայնօրէն օգտագործուող պոլիէթիլենային կաւերի պահանջները։

Ժամանակակից գիտատեխնիկական առաջդիմութիւնը արմատապէս փոխել է գիտութեան, տեխնիկայի և արտադրութեան փոխազդեցութիւնը եւ գիտութիւնը դարձել է արտադրողական ուժ։ Ահա թէ ինչու մեր գիտութիւնը պէտք է զարգանայ ոչ միայն մայր մայրաքաղաքում, այլև հանրապետութեան միւս կեդրոններում։ Այդ բանի լաւագոյն ապացոյցն է այն, որ վերջերս Գորիսում բացուեց ֆիզիկատեխնիկական գիտական կեդրոն, որն զգալի դեր կը խաղայ Զանգեզուրի արտադրողական ուժերի զարգացման գործում։

Անցնող տարում մեծ վերելք ապրեց ամբողջ ժողովրդական կրթութիւնը։ Հանրապետութեան քաղաքներում ու գիւղերում իրենց հիւրընկալ դռները բացեցին 29 հազար աշակերտական տեղով դպրոցական նոր շէնքեր, մօտ 10 հազար երիտասարդներ ու աղջիկներ աւարտեցին մեր բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւնները՝ արտադրութեան և գիտութեան ամենատարբեր ասպարէզներում աշխատելու համար։ Այսօր մենք չենք կարող օրինական հպարտութեամբ չնշել, որ աշխարհի 80 երկրներ Խորհրդային Հայաստանից գնում են շուրջ 180 տեսակի արդիւնաբերական արտադրանք, այդ թւում ժամանակակից էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենաներ, թրանսֆորմաթէօրներ, գերճշգրիտ հաստոցներ, ժամացոյցներ և այլն։ Մեր վերածնուած հայրենիքի գիտութեան ու արտադրութեան բարձր մակարդակի մասին է խօսում նաև այն փաստը, որ ամերիկեան փրոֆեսէօր Ս. Լիվինգսթոնը Հայաստան այցելելուց յետոյ գրել է. «Եթէ 50 տարի առաջ հայ ժողովուրդը գտնւում էր ֆիզիկական բնաջնջման եզրին, ապա այժմ մենք մեր երկու տոքթէօր ֆիզիկոսների ուղարկում ենք Երևան, որպէսզի այնտեղ սովորեն տարրական մասնիկների հետազօտման մեզ հետաքրքրող մի քանի մեթոտներ»։

Սիրելի հայրենակիցներ. նոր տարուայ առիթով այս հանրայայտ փաստերի մասին ենք խօսում, որպէսզի դուք ինչ օտար հողում, ինչ երկնքի տակ էլ լինէք, արժանապատուութեամբ յիշէք, որ ունէք վերածնուած, օրէցօր զօրացող ու բարգաւաճող հայրենիք, որի շուրջը սերտօրէն պէտք է համախմբուէք, ոգորուէք ջերմ հայրենասիրութեան ոգով, երբեք չմոռանալով, որ ձեր գոյատեւման միակ ու յուսալի կռուանը մեր լուսաշող հայրենիքն է՝ Հայկական Խորհրդային Սոց. Հանրապետութիւնը։

Եւ այդ հայրենասիրութեան ոգով ջերմացած՝ շարունակէք սփիւռքահայութեան մատաղ սերունդը մայր հայրենիքի նկատմամբ սիրոյ և նուիրուածութեան ոգով դաստիարակելու ձեր եւ բեղուն շնորհակալ աշխատանքը։

Ցարգելի ընկերներ. մի քանի օր առաջ Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն Խորհրդի նստաշրջանը հաստատեց՝ հանրապետութեան ժողովրդական տնտեսութեան զարգացման 1974 թուականի ծրագիրը։ Խաղաղ ու ստեղծագործ աշխատանքի մի փառահեղ ծրագիր է դա, որի իրականացումով նոր, աննախընթաց զարգացում կ'ապրեն հանրապետութեան արդիւնաբերութիւնը, գիտութիւնը, մեր դարաւոր ու նոր մշակոյթը։ Դա հնարաւորութիւն կը տայ, որ առաւել շուտ իրականացուեն Խորհրդային Միութեան Կոմունիստական Կուսակցութեան 24րդ Համագումարի պատմական որոշումները։

Նոր տարում հիմնականում կ'աւարտուեն Արփա-Սեւան թունելի շինարարութեան աշխատանքները, որի շնորհիւ եկող տարի կապուտակ Սեւանը կը ստանայ Արփայի ջրերը։ Ներկայումս արագ թափով կառուցուող Հայաստանի ատոմային էլեկտրակայանը, 1975ին էլեկտրաէներգիա կը մատակարարի մեր ժողովրդական տնտեսութեանը։ Շարք կը մտնեն նոր գործարաններ, նոր այգեստաններին կը վերածուեն նորանոր տարածութիւններ, կ'ընդլայնուի դպրոցական ցանցը, կը հիմնուեն գիտահետազօտական նոր ինստիտուտներ։

Մեր ժողովուրդը հաստատակամ քայլում է իր յաղթական ուղիով, քանզի նա իրաւահաւասար անդամն է այն անյաղթ դաշինքի, որը կոչւում է Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնների Միութիւն։

Ուրեմն, թանկագին հայրենակիցներ, յարգելի բարեկամներ, եկէք ամանորի գինիով լի բաժակները բարձրացնենք և մեր ժողովրդին մաղթենք՝ ստեղծագործական նորանոր յաջողութիւններ։ Թող նոր տարին երջանկաբեր լինի նրա համար։

Շնորհաւոր Նոր Տարի։

Ս. ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

«Արմինիըն Ռիփորթըր»էն կը տեղեկանանք, որ հայրենի անուանի բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեան, որ 8 Նոյեմբեր 1973, Գանատայէն ժամանած էր Ա.Մ.Ն., աւելի քան երկու ամիսներ այցելելէ ետք Միացեալ Նահանգներու հայահոծ քաղաքները եւ ամենուրեք մեծ խանդավառութիւն ստեղծելէ ետք, Չորեքշաբթի, 16 Յունուար 1974, մեկնած է Ա.Մ.Ն էն, վերադառնալու համար իր բնակավայրը՝ Ս. Հայաստան։

ՌՈՒՍ ՄԵԾ ԳՐՈՂԻ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆԱԳԷՏԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 100 ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՄԵԾ ԲԱՐԵԿԱՄԸ՝

ՎԱԼԵՐԻ ԲՐԻՒՍՈՎ (1873-1973)

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

... Ռուսաց նշանաւոր գրողներին առաջիններէք դուք, որ ձեր հռչակաւոր ընկերների հետ միասին, մեր եւ մեր եղբայրակից ժողովուրդների ստեղծագործական կարողութիւնը ու գեղարուեստական գործերը հիացումով հանում էք լայն հրապարակ եւ փոխադարձ յարգանքի ու սիրոյ կապերով ժողովուրդները շաղկապում իրար հետ։

ԵՂԻՇԷ ՉԱՐԵՆՑ

Եւ աշխարհի առջեւ, որ դեռ անծով էր լի,
Դու բացեցիր ոգու մեր գանձարանն անհուն,—
Եւ մեզ համար դարձար անմարելի անուն։

ՎԱՀԱՆ ՏԷՐԵԱՆ

Դու չարչարանաց ահաւոր ժամին
Երկար այցելելու իմ երկիրն անյոյս,
Եւ աւետեցիր փրկութիւն ու լոյս,
Երբ հալածում էր մեր Նաւը քամին։

ՎԱԼԵՐԻ ԲՐԻՒՍՈՎ ԵՒ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԸ

ԳԷՈՐԳ ՄԱՏՈՅԵԱՆ

Բանասիրական Գիտութիւններու Թեկնածու

Հայ ժողովուրդը սիրով ու խոր երախտագիտութեամբ կը նշէ՝ ռուս մեծ բանաստեղծ Վալերի Բրիւսովի ծննդեան 100-ամեակը։

Մեծ է Վալերի Բրիւսովի երախտիքը հայ մշակոյթին հանդէպ։ Առաջին Աշխարհամարտի ժամանակ, Հայ ժողովուրդի ահաւոր տառապանքի օրերուն, ռուսական հողին վրայ ապաստան գտած՝ տասնեակ հազարաւոր գաղթականութեան նիւթական օգնութիւն ցոյց տալու նպատակով, անոր խմբագրութեամբ ռուսերէն լեզուով հրատարակուած՝ «Հայաստանի Պոէզիան» ստուարածաւալ աշխատութիւնը, բարոյական նեցուկ հանդիսացաւ Հայութեան համար։ Անիկա կ՚ընդգրկէր հայ բանաստեղծական մշակոյթի հազար հինգ հարիւրամեայ հարստութիւնը՝ ժողովրդական եւ հոգեւոր երգեր, միջնադարեան բանաստեղծներու եւ գուսաններու, 19-20րդ դարերու քնարերգուներու լաւագոյն գործերը։ Գիրքին յառաջաբանը գրած է Բրիւսովը, անոր վարպետ գրչին կը պատկանին նաեւ թարգմանութիւններուն մեծ մասը։

Բազմամիլիոն ընթերցողներու կողմէ սիրուած այդ հատորը պատրաստելով՝ Բրիւսովը համագործակցեցաւ հայ եւ ռուս ականաւոր գործիչներու հետ, կարդաց ռուսերէն, գերմաներէն, ֆրանսերէն, անգլերէն, լատիներէն եւ իտալերէն գիրքերու ամբողջ գրադարան մը, խորապէս ուսումնասիրեց հայոց պատմութիւնը, գրականութիւնը, լեզուն եւ ասպարէզ հանեց թարգմանչական արուեստի այդ հրաշակերտը։

Հայ գրականութեան եւ պատմութեան ուսումնասիրութիւնը կ՚ոգեւորէր գիտնական բանաստեղծին։ Ան իր բարեկամներուն կը յայտնէր.-

«Հայաստանի ուսումնասիրութեան մէջ ես գտայ հոգեկան վսեմ ուրախութիւններու անսպառ աղբիւր... Իբրեւ պատմաբան, իբրեւ գիտութեան մարդ՝ ես Հայաստանի պատմութեան մէջ տեսայ ամբողջ ուրոյն աշխարհ մը... Իսկ իբրեւ բանաստեղծ, իբրեւ արուեստաբան՝ Հայաստանի պոէզիայի մէջ ես տեսայ գեղեցկութեան նոյնքան ուրոյն աշխարհ մը, մինչ այդ ինծ անծանօթ տիեզերք»։

Գիտական բարեխղճութեամբ կ՚աշխատէր թարգմանիչ եւ խմբագիր Բրիւսովը, զուրգուրանքով կը մօտենար հայ բանաստեղծութեան իւրաքանչիւր կոթողի հարազատ վերարտադրութեան եւ նոյն բարեխղճութեամբ կը համակրէր իր

ՎԱԼԵՐԻ ԲՐԻՒՍՈՎ

գործընկերներուն։ Յովհաննէս Յովհաննիսեանին եւ Յովհաննէս Թումանեանին ուղարկած նամակներուն մէջ, Բրիւսովը ամենայն անկեղծութեամբ գրած է.-

«Ամբողջ ժամանակ ես զբաղուած էի մեր ժողովածուով։ Կը գտնուէի հայկական բանաստեղծութեան շրջանակին մէջ՝ հայերէնէ բանաստեղծութիւններ կը թարգմանէի, ուղղում կատարուած թարգմանութիւններ կը գրէի հայկական բանաստեղծութեան մասին, կը սրբագրէի Հայաստանին վերաբերող գիրքերու տպարանական օրինակները։ Այսպիսով ես հոգւով ձեզի հետ եղած եմ»։

Մեծ խնդիր էր դրուած գիտնականին առաջ, ան պէտք է ռուս ընթերցողին հնարաւորին չափ հարազատութեամբ ներկայացնէր հայ բանաստեղծութեան գանձերը։ Հարկաւոր էր ոչ միայն նշգրտութեամբ վերարտադրել բնագրի հարուստ բովանդակութիւնը, այլեւ վերստեղծել անոր ձեւերու բոլոր յատկանշական արժանիքները, անոր հնչիւնային կազմը, պահպանել բնագրի բոլոր պատկերները, համեմատութիւններու համակարգը։

Միաժամանակ պէտք էր տալ այդ ինքնատիպ բանաստեղծական աշխարհի գիտական խոր վերլուծութիւնը, վեր հանել համաշխարհային գրականութեան համահնչիւն անոր թրթռումները։

Բրիւսովին կը յաջողի ցոյց տալ հայ ժողովրդական բանահիւսութեան աշխարհը՝ որպէս «Մարդկային Հոգու Ամենաակնառու Խոյանքը», որպէս միանգամայն ինքնատիպ արուեստ՝ խոր իր բովանդակութեամբ, փայլուն իր կատարման վարպետութեամբ։ Գիտնականը խոշոր տեղ կը յատկացնէ հայոց տաղերգներուն, թարգմանելով Մեսրոպ Մաշտոցի, Յովհան Մանդակունիի, Կոմիտաս Կաթողիկոսի, Ներսէս Շնորհալիի տաղերը, կու տայ նաեւ անոնց գիտական գնահատականը։ Ան կ՚ընդգծէ, որ իրօք այդ տաղերը «ընթերցողին կը հմայեն ձեւի պարզութեամբ, բովանդակութեան խտութեամբ, պատկերներու ինքնատիպութեամբ եւ ոճի հանդիսաւորութեամբ»։ Բրիւսովը վեր կը հանէ կրօնական բանաստեղծութեան այդ գոհարներու աշխարհիկ ոգին։ Իր համոզմամբ, այդ երգերու հեղինակները «կը զեղեն իրենց զգացումները՝ հեզ, զղջացող մրմունջով կամ բարիի վերջնական յաղթանակը փառաբանող օրհներգով»։

Նշելով, որ քաղաքական հանգամանքներու բերումով՝ բաց տարածութիւն գոյացած է վաղ շրջանի եւ յետագայ դարերու օրհներգուներու միջեւ, գիտնականը կը գտնէ, որ այդ բացը կը լրացնէ Նարեկացիի ստեղծագործութիւնը։ Նարեկացիի փառքի կոթողներէն կը համարէ անոր հոգեւոր տաղերը, ուրտեղ կրօնական զգացումը կը միահիւսուի բանաստեղծական հզօր ներշնչման հետ։

Այնուհետեւ մէկ առ մէկ ծանրանալով միջնադարեան բանաստեղծներու, գուսաններու, նոր ժամանակներու ստեղծագործական բնութագրի վրայ, Բրիւսովն կ՚ընդգծէ, որ վերջին հազարամեակի ամեն մէկ դարու մէջ, հայ բանաստեղծութիւնը ունի իր խոշոր ներկայացուցիչները, փառապանծ անուններ, որոնք պէտք է յիշեն ու յարգեն բոլորը, որուն համար թանկ է բանաստեղծական խօսքը։ Երէ Նարեկացին ու Շնորհալին, Ֆրիկն ու Կոստանդին Երզնկացին, Քուչակն ու Սայաթ-Նովան իրենց խոշոր ներդրումն ունին համաշխարհային գրականութեան մէջ, ապա՝ նոր ժամանակներու բանաստեղծները՝ Պէշիկթաշլեանն ու Դուրեանը, Վարուժանն ու Սիամանթոն եւս կը գտնուին նոր ժամանակներու եւրոպական առաջաւոր գրողներու մակարդակի վրայ։ Ան յատուկ զուրգուրանքով կը խօսի վերջիններուն մասին, որոնց ճակատագրի վերաբերեալ (գիրքը լոյս տեսնելու օրերուն) դեռեւս ստոյգ տեղեկութիւններ չկային, բայց ռուս գիտնական-բանաստեղծը դեռ յոյս կը տածէր, որ անոնք կան եւ դեռ շատ բան ունին ըսելու՝ ի փառս հայ գրականութեան։

Յատկապէս կանգ առնելով Յովհաննիսեանի, Թումանեանի, Իսահակեանի բանաստեղծութեանց բացառիկ նշանակութեանց վրայ, ան կը գրէ.- «Այս բանաստեղծները ամենավառ «եռաստղութիւնն» են հայոց գրականութեան երկնակամարին վրայ, եւ անոր պատմական ուղիներն այս երեքի գործունէութեան վրայով կ՚անցնին»։

Հայ ժողովուրդի պատմական ճակատագրին քաջածանօթ գիտնականը կու գայ այն եզրակացութեան, որ դարերու ընթացքին հայոց երկնակամարը ծածկող անհեղ ու հեղձուցիչ խաւարի մէջէն անցած եւ մինչեւ նոր ժամանակներն է հասած հայոց բանաստեղծութեան հրացոլքը։ Հայ բանաստեղծութիւնը «Գեղեցկութիւններու աշխարհ է, ան նոր գանձերով կը հարստացնէ բանաստեղծութեան այն պանթէոնը, որ ամեն մէկ կրթուած մարդ կը կերտէ իր հոգիին մէջ՝ բոլոր երկիրներու ու դարերու բանաստեղծներու սքանչելի

(Շար.ը տե՛ս էջ 4)

«Սեւ ամպերի միջով, որոնք շատ անգամ ծածկել են հայոց պատմութեան հորիզոնը, անհեղ ու խեղդիչ մշուշի միջով, որը շատ անգամ ծածկել է հայ ժողովրդի կեանքը, յաղթականօրէն թափանցել եւ մինչեւ օրս փայլատակում են նրա պոէզիայի հեղեն ճառագայթները։ Այդ փայլատակումը Հայաստանի ապագայ պատմական ճանապարհի աւետաւորն է նաեւ...» Այլափոխելով Թուրգենեւի խօսքերը, համեստ համոզմունքով մենք կարող ենք ասել. «Անհնար է չհաւատալ, որ նման պոէզիան մեծ ապագայ ունեցող ժողովրդին տրուած չլինի»։

ՎԱԼԵՐԻ ԲՐԻՒՍՈՎ

ՎԱԼԵՐԻ ԲՐԻՒՍՈՎ

ՀԱՅԵՐԻՆ

Կանգնած էք դուք իրար ներհակ
Մէջտեղն երկու աշխարհների,
Եւ ափերի խորքից անտակ
Կանչն էք լսում հին դարերի։

Անցել են ձեր երկրի սրտով
Հազար հողմեր մահահնչիւն,-
Եւ Կիւրոսը խուլ որոտով,
Եւ Ալեքսանդրը շառաչիւն։

Ցած բերեցիք դուք Հռոմի
Զէնն ու զարդը ամբարտաւան
Եւ, ի սասար Բիւզանդիոնի,
Ձեր քաջազօր զնդերն ելան։

Թէքել են ձեր գլուխը վար
Նման զարնան քնքուշ ծաղկի,
Լենկթիմուրն ու Չինգիզը չար,
Սեւ խրախճանքը մահիկի։

Երկու աշխարհ մարտնչում խենթ,
Եռում էին խոլ, զայրագին,
Բայց ի վերջոյ կարան անհետ
Չկքած ձեր անկոր ոգին։

Նրանց նրբասաչ քարն ալմազի,
Ամբողջ ծաղկերը պահից վառ,-
Եւ վարդի բոյր Շիրազի,
Եւ հոմերեան ցոլքը անմար։

Եւ նայիրեան ոգին կոփուեց
Ցաւերի մէջ ու աւերում։
Եւ այն, ինչ-որ սուրբ էր, պահեց
Տաճարներում իր սրբազոյն։

Այնտեղ պահեց իր թանկագին
Անձկոտ հոգու գանձը բոլոր,-
Արեւմուտքի, Արեւելքի,-
Մտքերը վեհ ու խորախոր։

Հելլադայի լոյսով անճառ
Ակն է բացուած վայելքի վէս,-
Ձեր երգերում մշտապայծառ,
Ձեր ափերում յաւերժատես։

Եւ հիմա այս խոլ մրրիկի
Հողմասասան նոր աշխարհում,
Հին դարերի տեսքով կրկին
Կանգնած էք դուք,- խիստ ու խոհուն։

Բայց եղածը կ՚ապրի անդուլ,
Ուրպէս պարզեւ ու դաս անմեռ,
Եւ դեռ հպարտ, կրում էք դուք
Բազմադարեան պսակը ձեր։

Մենք, ուխտաւոր ձեր տաճարի,
Գալիս ենք արդ սիրով անշէջ,
Լողանքին հնչում է անցեալի,
Մեր ամէն մի նոր օրուայ մէջ։

Տիգրանի ազգը յաղթական
Հողմից, մուժից դուրս կը գայ
յառ,-
Թանուն սիրոյ անապական
Ու սխրանքի նոր ու պայծառ։

Առած զանձը հին ու անգին,
Հայ քնարը յաւէտ անմեռ,
Զուլած իր նո՛ր, հզօ՛ր երգին,
Հնի վրայ հնչում է դեռ։

1916

ՔԱՐԻՒՂԻ ՏԱԳՆԱՊԸ ԵՒ ՀԱՄԱՐԱԿԱՑ ՇՈՒԿԱՆ

Ըստ Փրաւտայի, քարիւղի տագնապը զգալի հակամարտութիւններ յառաջ բերաւ Եւրոպայի դրամատիրական երկիրներուն, ինչպէս նաեւ Համարակաց Շուկային եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն միջեւ։

Արաբական երկիրներու քարիւղի արտածումը արգիլող որոշումը՝ դէպի Միացեալ Նահանգները եւ Հոլանտա, որոնք զօրավիգ կը կանգնին Իսրայէլի, ինչպէս նաեւ վառելանիւթին գիները բարձրացնող որոշումը, ոչ միայն վնաս հասցուցին այդ երկիրներուն, այլ, միեւնոյն ժամանակ, բարձրացուցին Համարակաց Շուկայի երկիրներուն միջեւ անհասկացողութեանց աստիճանաչափը։

Տագնապը իր գագաթնակէտին հասաւ, երբ Հոլանտա առաջարկեց Համարակաց Շուկայի երկիրներուն, քարիւղի պահեստները միացնել, եւ, ուժի ծնունդ տուող այդ հում նիւթին՝ անդամ երկիրներուն հայթայթումը կատարել կեդրոնաձիգ կերպով, նայած իւրաքանչիւր երկրի տնտեսութեան կարիքներուն։

Ֆրանսա եւ Անգլիա իրենց մերժումը յայտնեցին այս առաջարկին, եւ Հոլանտայի առաջարկով խանդավառուող երկիր չի գտնուեցաւ իններու խումբէն։ Այդ երկիրները նախընտրեցին- ըստ «Թայմզ» թերթին-, «ընթանալ այն ուղիէն, որ, ըստ իրենց մեկնութեան, կը յարմարի իրենց ազգային շահերուն հետ»։

Այսպէս, Համարակաց Շուկայի երկիրները, անգամ մը եւս կու գան հաստատել այն իրողութիւնը, թէ ճգնաժամային պահերուն՝ իրենց ազգային շահերը կը գերադասեն որեւէ տեսակի եւրոպական միութեան արտայայտութիւններէն։

Եւրոպական Համարակաց Շուկայի երկիրները այս աստիճանի դժուար հարց չէին դիմակալած։ Փրաւտա կ՚եզրակացնէ իր մեկնաբանութիւնը ըսելով. «Արեւմտեան Եւրոպայի մայրաքաղաքները չեն վարանիր իրենց վախը յայտնելու, թէ քարիւղի տագնապէն ծնող եւ մենատէրերուն միջեւ պառակտում ստեղծող ուժը, կրնայ հարուածել Եւրոպական Համարակաց (Իններու) Շուկային կառոյցը եւ անոր քանդումին պատճառ ըլլալ»։

Ն. Մ. Գ.

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

Պէտք է տառապիլ՝ ուրիշին տառապանքը զգալու համար։

×

Երբ առաջինն ըլլալ գիտես՝ առաջինն ըլլալէ դադրած ես։

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
31 ՅՈՒՆՎ. 1974

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Տէր եւ Տիկին Նորայր Պէնօհանեան
Տէր եւ Տիկին Արամ Մուրատեան

Իրենց սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն՝ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսին եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Շնորհազարդ Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Խորէն Ա. Կաթողիկոսին, որոնք հեռագրաւ իրենց հայրական օրհնութիւնները շնորհած էին, ինչպէս նաեւ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեանին, Գերշ. Տ. Զաւէն Եպս. Չինչինեանին, Եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահ Հոգշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանին, Անթիլիասի Դպրեվանքի փոխ տեսուչ եւ Լուսարարապետ՝ Հոգշ. Տ. Սուրէն Վրդ. Գաթարոյեանին, Ս. Պօղոս-Պետրոս Եկեղեցւոյ Քահանայից եւ Դպրաց դասուց, որոնք իրենց մասնակցութիւնը բերին Կրօնական արարողութեան, Ս. Էջմիածնի դիւանապետ՝ Գերաշնորհ. Տ. Արսէն Եպս. Պէրպէրեանին, Անթիլիասի Դպրեվանքի տեսչական՝ Հոգշ. Տ. Եզնիկ Վրդ. Պալյեանին, իրենց օրհնաբեր հեռագիրներուն համար, Աղեքսանդրիոյ Հայ Կաթողիկէ Համայնքի Առաջնորդական փոխանորդ՝ Գերապատիւ Տէր Յովսէփ Ծ. Վրդ. Պասմաճեանին, Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեան, Հայ Աղքատախնամ Ընկերակցութեան, Հայ Կարմիր Խաչին, «Կամք» Մարմնամարզական Ակումբին, «Յառաջդիմասէր» Մշակութային Տան եւ բոլոր անոնց, որոնք անձամբ ներկայ գտնուելով, ծաղկեպսակ ուղարկելով, հեռագրաւ եւ բարենպաստ հասցէներով, նուիրատուութիւններ կատարելով շնորհաւորութիւններ կատարեցին իրենց զաւակաց՝ Օր. Շաքէ Պէնօհանեանի ընդ Տոքթ. Արթօ Մուրատեանի նշանախօսութեան առթիւ:

ԱՊԱՔԻՆՄԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ

Ուրախ ենք տեղեկանալով, որ Պէյրութի Սահակեան Լիսէի բազմաբեղուն տնօրէն՝ ընկեր Բենիամին Ժամկոչեան, որ լուրջ հիւանդութեան մը պատճառով վերջերս հիւանդանոց փոխադրուած ու բժշկական գործողութեան մը ենթարկուած էր, այժմ վերադարձած է իր բնակարանը եւ ապաքինման շրջանը կը բոլորէ:

Խմբագրութիւնս սրտանց կը մաղթէ, որ բազմավաստակ ընկեր Բենիամին Ժամկոչեան մօտ ատենէն կատարելապէս ապաքինի, եւ վերադառնայ իր սիրած պաշտօնին ու օգտակար առաքելութեան:

ՎԱԼԵՐԻ ԲՐԻՈՒՍՈՎ ԵՒ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

կերտուածքներն այնտեղ պահելու: Այդ իսկ պատճառով՝ «Հայ բանաստեղծութեան ծանօթանալը պէտք է պարտաւոր ըլլայ ամէն մէկ կրթուած մարդու համար, ինչպէս որ պարտաւոր է Շեքսփիրի արտամասերուն, Վիկթոր Հիւկոյի պատմուածներուն ծանօթ ըլլալը»:

Գիրքը լոյս տեսաւ 1916 թ. Օգոստոսին, Յ. Թովմանեանին գրած նամակին մէջ ան կը յայտնէր. «Մտքիս խիղճով կարող եմ ըսել, որ ես բրի այն, ինչ կարող էի: Կ'ափսոսամ յետագային աւելի լաւ, աւելի արժանավայելչօրէն հասուցել ձեր հրամանը՝ հայերէնքին, որու ձեռ աւելի կը համամարմնաւորուիմ, որովհետեւ կը տարուածիմ աշխարհէ Հայաստանի պատմութեան վրայ (կը պատրաստեմ յատուկ գիրք, որն արդէն սկսած է պատրաստել)»: Այսպէս խօսէր. «Հայ ժողովուրդի Պատմական ճակատագրի Տարեգրութիւն» պատմական աշխատութեան մասին էր, որը լոյս տեսաւ Գոյն շարունակ մէկ:

«Հայաստանի Պոէզիան» մեծ խանդավառութեամբ ընդունեցուաւ ռուս գրական շրջանակներուն կողմէ: Մ. Կորքին «Լեթոպիս» հանդէսին կը գրէր, որ այդ գիրքը «ոչ միայն իրադարձութիւն է հայ գրականութեան համար, այլեւ մեծ սօն ռուս գրականութեան մէջ»:

Առաւել մեծ էր ազնուականութիւնը հայկական շրջանակներուն մէջ: Մեծ էր անոր հաղթանակը եւ բարոյական Ընտանակութիւնը. ան ախոյանին ցոյց կու տար բարբարոս սուլթան ... Հայաստան ախոյանէն ... ազգին: ... կը գրէր. «Միայն բանաստեղծը կարող էր ընել այն, ինչ որ բրաւ Վալերի Բրիւսովը՝ ոչ միայն պատմութեան կործանիչ փոթիկն մաքրել պրոնգեան ձուլուածքը, այլեւ շունչ տալ ու կեանք տալ անոնց, այլեւ ըսփպել անոնց սարժիլ, խօսիլ, երգել»:

Գիրքը ջերմ արձագանգ գտաւ նաեւ արտասահմանեան գաղթօջախներու մէջ: Վենետիկի մէջ առանձին գիրքով լոյս տեսաւ Բրիւսովի գիրքի յառաջաբանը՝ հայերէն թարգմանութեամբ: Փարիզէն Արշակ Չօպանեանը նամակով ողջունեց ռուս ազգի գործիչին, որը «կը յայտնաբերէր վերլուծում եւ կը փառաւորէր այնքան քիչ ծանօթ եւ քիչ գնահատուած Հայաստանի բանաստեղծական ոգին», նշելով, որ անոր հրատարակած ժողովածուն պէտք է ընդունիլ՝ որպէս «ազգին սփոփանք, որ կը շնորհուի մեզ այն խոր վէրքի մէջ, որու մէջ մեզ խորասուզած է մեր ժողովուրդին զարնող ահաւոր աղէտը»:

Իր «Հայաստանի Պոէզիան» ժողովածուով, «Հայ ժողովուրդի Պատմական Ճակատագրի Տարեգրութիւն» աշխատութեամբ, հայ գրականութեան եւ պատմութեան հարցերու շուրջ՝ հայկական եւ օտար լսարաններու մէջ կարդացած դասախօսութիւններով, «Հայերուն», «Հայաստանին», «Արարատը Երեւանէն» եւ այլ սրտաբուղխ բանաստեղծութիւններով, հայ մշակոյթի գործիչներու հետ ունեցած սերտ բարեկամութեամբ՝ Բրիւսովը դարձաւ հայ ժողովուրդի եւ հայ մշակոյթի անկեղծ ու սրտակից բարեկամը:

ԳԷՈՐԳ ՄԱՍՈՅԵԱՆ
Բանասիրական Գիտութիւններու Թեկնածու

ԱՊԱՔԻՆՈՒՄԻ ՄԱՂԹԱՆՔ

«Արարատ» օրաթերթէն կը տեղեկանանք, որ Դամասկոսի Թարգմանչաց Վարժարանի Տնօրէն՝ Ընկեր Տիրան Ակինեան, ներկայն Ֆրանսական Հիւանդանոցին մէջ վիրաբուժական յաջող գործողութեան մը ենթարկուած է:

Արագ ապաքինում կը մաղթենք յարգելի Ընկերոջ:

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իրենց դստեր՝ Օր. Շաքէ Պէնօհանեանի ընդ Տոքթ. Արթօ Մուրատեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ եւ ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Նորայր Պէնօհանեան (Աղեքս.) կը նուիրեն 1000 *ե. դ.*:

Պր. Լեւոն Հեղինեանի ընդ Օր. Վիքթորիա Մաքսուտեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ վասն շնորհաւորական հեռագիրի, Տէր եւ Տիկին Մինաս Պահարեան կը նուիրեն 100 *ե. դ.*:

Տոքթ. եւ Տիկին Ժիրայր Արթինեան 100 *ե. դ. կը նուիրեն վասն խնդակցութեան՝ Պր. Վաչէ Վարժապետեանի ընդ Օր. Հերմինէ Պալաեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ:*

Պր. Անթուան Գասպարեանի ընդ Օր. Ազատնի Բաբազեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Հայկ Օհաննէսեան	100
Տոքթ. Արեգ Օհաննէսեան	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Իր քեռայրին եւ մօրաքրոջ՝ ողբացեալք Սարգիս եւ Նուարդ Ենիգոմշեաններու մահուանց ա. տարելիցին առթիւ եւ անոնց քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Օր. Լիւսի Կէրիկեան	200
Պր. Մուշեղ Կէրիկեան	200

Իրենց քեռայրին ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան ա. տարելիցին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Տէր եւ Տիկ. Նուպար Կէրիկեան	100
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	100
Պր. Մուշեղ Կէրիկեան	100

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրեցեալ ծնողաց՝ ողբացեալք Սարգիս եւ Նուարդ Ենիգոմշեաններու մահուանց առաջին տարելիցին առթիւ եւ անոնց քաղցր յիշատակին, Տէր եւ Տիկին Նուպար Կէրիկեան եւ Պր. Համբարձում Ենիգոմշեան (Միաց. Նահանգներ) կը նուիրեն.

Գերեզմանատան բարեզարդման	100
«Այծեմնիկ»ին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
Գալուստեան Ազգ. Վրժ.ի Մնողք-Ուսուցիչ Սրահին	100
«Յուսաբեր»ին	100
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Իր սիրեցեալ ամուսնոյն՝ ողբ. Յարութիւն Սիւրմէնեանի մահուան առաջին տարելիցին առթիւ եւ անոր քաղցր յիշատակին, Տիկին Վերժին Սիւրմէնեան կը նուիրէ.

«Այծեմնիկ»ին	100
Հայկական Ընթերցասրահին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Իր սիրեցեալ խնամիին՝ ողբ. Ծորճ Խաչոյեանի (Մելպուրն, Աւստրալիա) մահուան քառասունքին առթիւ Տէր եւ Տիկին Նշան Սարաֆեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

«Այծեմնիկ»ին	100
Եկեղեցւոյ իւղի համար	100
Դալուստեանի ճաշի սեղանին	100
Աղքատախնամին	100
«Ջահակիր»ին	100

(Ստանալ «Ջահակիր»էն)

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

Պր. Համբարձում Ենիգոմշեան (Ա.Մ.Ն.), Տէր եւ Տիկին Նուպար Կէրիկեան եւ զաւակունք, Երիցուհի Նուարդ Ենիգոմշեան եւ զաւակը (Ա.Մ.Ն.), ինչպէս նաեւ Ենիգոմշեան (Ա.Մ.Ն., Պէյրութ եւ Հալէպ), Կէրիկեան, Սիւրմէնեան, Փանոսեան (Սիտնի) Մարաշլեան (Պէյրութ), Չիլինկիրեան (Պէյրութ), Պայրամեան, Տէր Խորէնեան, Տէր Գէորգեան ընտանիքները եւ համայն ազգական պարագաները կը տեղեկացնեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 3 Փետրուար 1974, կ. ա. ժամը 10ին. Հելիոպոլսոյ Ազգային գերեզմանատան Ամենայն Սրբոց մատրան մէջ, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, իրենց սիրեցեալ հօր, մօր, մեծհօր եւ ազգականներ՝

ՈՂԲ. ՍԱՐԳԻՍ ԵՆԻԳՈՄՇԵԱՆԻ ԵՒ ՈՂԲ. ՆՈՒԱՐԴ ԵՆԻԳՈՄՇԵԱՆԻ

մահուանց առաջին տարելիցներուն առթիւ:

Ողբացեալներուն յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

Հ Ո Գ Ե Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

Այրի Տիկին Վերժին Սիւրմէնեան, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Սիւրմէնեան եւ զաւակը (Մոնթրէալ), Տէր եւ Տիկին Թադէոս Աստուրեան եւ զաւակը (Մոնթրէալ), Տէր եւ Տիկին Գէորգ Դարմանեան, Կէրիկեան եւ Փանոսեան (Սիտնի) ընտանիքները եւ համայն ազգակից պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 3 Փետրուար 1974, կէսօրէ առաջ ժամը 10ին, յետ աւարտման Ս. Պատարագի, Հելիոպոլսոյ Ազգային գերեզմանատան մատրան մէջ պիտի կատարուի հոգեհանգստեան պաշտօն, իրենց սիրեցեալ կողակիցին, հօր, մեծ հօր եւ ազգականին՝

ՈՂԲ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԻՒՐՄԷՆԵԱՆԻ

մահուան առաջին տարելիցին առթիւ:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

Տիկին Գոհար Սարեան, իր անզուգական ամուսնոյն՝ յաւէտ ողբացեալ Վահան Սարեանի մահուան առաջին տարելիցին եւ անոր քաղցր յիշատակին, փոխան հոգեճաշի կ'ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Աղքատախնամին	500
Այծեմնիկին	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
«Յուսաբեր»ին	300
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդարանէն)

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պիրմինկհամէն (Միչիկըն - Ա.Մ.Ն.) ընկեր Խաչիկ Տէր Փիլիպպոսեան մէկ տարուան «Ջահակիր» կը նուիրէ իր սիրելի բարեկամին՝ ընկեր Յակոբ Թորոյեանի (Տիթրոյթ-Միչիկըն):

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընկեր Խաչիկ Տէր Փիլիպպոսեան (Պիրմինկհամ-Միչիկըն) կը նորոգէ իր բաժանորդագրութիւնը 15 տոլարով:

Ընկեր Մկրտիչ Շահպազեան (Ծամայիքա Փլէյն-Մասս) կը նորոգէ իր բաժանորդագրութիւնը (1974):

0022

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ـ ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز ، السيدة عايدة سروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél.915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԷՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր— ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼՅԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 514—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1974 · ՀԱՏԸ ՉԵՐՈՒՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. · عدد رقم ٥١٤ ـ الخميس ٧ فبراير ١٩٧٤

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ կը նախատեսէ Հայկական Նահանգներու վերադարձումը

Հայրենի բանաստեղծուհի՝ Սիլվա Կապուտիկեան, կիրակի, 23 Դեկտ. 1973, Նիւ Եորքի «Սթեթլըր Հիլթըն» Օթելի մէջ՝ և ներկայութեան 500 ունկնդիրներու, աննախընթաց և զգայացունց ելոյթ մը ունեցաւ և ո՛չ միայն բուռն ծափահարութեանց արժանացաւ, այլ նաև յուզեց բոլորին հոգին և սիրտը: Շնորհալի բանախօսուհին ներկայ Խ. Հայաստանի իրականութիւնը՝ արտասահմանեան հայութեան ներշնչման աղբիւր մը ըլլալը բացատրելէ յետոյ աւելցուց...

«Միշտ պէտք է յիշենք, թէ Սևանայ լիճին արիւնովը և հայ աշխատաւորութեան ջանքերովը Երևանի մէջ փայլող լոյսերը, ո՛չ միայն կը լուսաւորեն Երևանի կամ Շիրակի, Լոռիի, Կիրովականի կամ Լենինականի փողոցները, այլ նաև սահմանէն անդին, Թուրքիոյ մէջ գտնուող ամայացած և անմշակ պողոտաները, յուսալով, որ օրին մէկը զանոնք պիտի գործածեն մահուան կարաւանէն վերապրողները, որոնք, վերադառնալով, պիտի մշակեն հայ հողը և պիտի լուսաւորեն նաև Վանը, Կարինը, Պիթլիսը, Խարբերդը և ներկայիս բռնագրաւուած տարբեր քաղաքները»:

... Հայրենի հիւրը իր բանախօսութիւնը սկսաւ ըսելով, թէ հայ ժողովուրդը բաղդատմամբ ուրիշ շատ մը տարբեր ազգերու, մանաւանդ նախապատուութիւններ ունի: Հայ ժողովուրդը նախընտրած չէ՛ թագաւորներու դամբարաններու պահպանութիւնը, այլ նախընտրած է պահել Մեսրոպ Մաշտոցի՝ 1600 տարիներ առաջ հայ տառերու գիւտարարին ձեռագրերը: Հայերը յաղթանակի տօնակատարութեան շատ օրեր երբե՛ք չունեցան, սակայն դարերէ ի վեր տօնած են մշակութային եւ յառաջդիմական թուականները: Ըստ բանախօսին, այս երևոյթը հայ հոգիին եւ ոգիին հետ կապ ունի, որոնք միշտ մերժած են քանդել՝ յաղթանակ մը տանելու համար:

«Մեր պատմութեան ամենէն մութը՝ 1915ը եղաւ, երբ ծրագրուած ջանք մը թափուեցաւ՝ աշխարհիս երեսէն հայութիւնը բնաջնջելու համար: Ասո՛ր հետեւանքով այսօր վերապրող հայեր աշխարհիս չորս ծագերուն ցրուած կը մնան, բացի Հայաստան հայրենիքէն: Դժբախտաբար մեր տրամադրութեան տակ շատ փոքր հողամաս մը ունինք, եւ անկարող ենք աշխարհին ցոյց տալու՝ թէ հայ ժողովուրդը ինչե՛ր կարող է ստեղծագործել, եթէ խաղաղութեամբ շրջապատուած ըլլայ»:

Սիլվա Կապուտիկեան յետոյ թուեց մախիրի վերածուած երկրի մը վերաշինման ունեցած դժուարութիւնները, ըսաւ, թէ հակառակ որ կարգ մը հայեր Աստուծոյ չեն հաւատար, սակայն բոլոր հայերը կը հաւատան հայ ժողովուրդին աստուծոյն, հաւատալով այն ոգիին, թէ ի վիճակի են կատարելու անհնարար աշխատանքներ՝ ինքնավստահութեամբ եւ վճռակամութեամբ:

Ան աւելցուց նաեւ, թէ յառաջդիմութիւնը սահմանափակուած չէ միայն Հայաստանով: Հայրենի սահմաններէն դուրս կատարուած վերելքները ծառայեցին վերածաղկելու մեր անցեալը: Արուեստը առաջնութիւնը մի միայն կրնայ տալ ծիլին կանչութեան: Եթէ այս ծիլը խորութիւն չունենար, ոչ ոք պիտի գիտնար թէ արմատ մը ունինք, որով կրնանք հպարտանալ: Հայրենի հայ ոգին ովկիանոսներէն անցնելով, կարեւոր դեր մը կատարած է հայաբնակ որեւէ աշխարհամասի մէջ: Հայ ժողովուրդը ներկայիս մեծ դեր մը ստանձնած է՝ համաշխարհային ժողովուրդի մը վերածուելով:

«Մենք մեծապէս կը հպարտանանք նոր Հայաստանի մը մեր ստեղծումով: Սակայն բոլո՛րը պէտք է գիտնան, որ այս նոր Հայաստանը ստեղծեցինք ոչ միայն մեզի համար, այլ հաւասարապէս մեզմէ հեռուներ գտնուող մեր քոյրերուն եւ եղբայրներուն համար»:

Ս. Կապուտիկեան Ամերիկահայութեան մասին կազմած իր գաղափարներուն անդրադառնալով՝ ըսաւ, թէ հանոյքով զգած է, թէ այս երկրին մէջ ազգային զգացումը հետզհետէ կը զօրանայ, թէ որոշ նշաններ կան որ ամերիկահայութիւնը այս երկրին մէջ պիտի գոյատեւէ: Ան շեշտեց հայ լեզուի պահպանութեան անհրաժեշտութիւնը, միաժամանակ թելադրելով որ

(Շար. տես էջ 2)

ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՊԱՐՊԵԼ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԸ

ՍՈՒԷԶ ՔԱՂԱՔԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԼԻՃԵՐԸ ԳՏՆՈՒՈՂ ՄԱՍԵՐԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

Երկուշաբթի, 4 Փետրուար 1974, կէսօրէ ետք, իսրայէլեան ուժերը, կանխատեսուած պայմանաժամին համաձայն պարպեցին՝ Սուէզի Ջրանցքին արեւմուտքին գրաւեալ հողամասերուն այն շրջանը, որոնք պարպումի պայմանագրութեան բ. հանգրուանը կը կազմէր: Այդ շրջանը ՄԱԿի Ստիպողական Ուժերուն կողմէ յանձնուեցան եգիպտական հրամանատարութեան:

Պարպումի գ. հանգրուանը սկսաւ Երեքշաբթի, 5 Փետրուար 1974, և պիտի տեւէ մինչև 21 Փետրուար: Այս գ. հանգրուանին վերջաւորութեան, Սուէզի Ջրանցքին արեւմտեան ափին վրայ ոչ մէկ իսրայէլացի զինուոր պիտի մնայ:

Առ այդ Եգիպտոսի նախարարաց խորհուրդին կողմէ՝ Սուէզի Ջրանցքին երկայնքին կատարուելիք վերաշինական աշխատանքներուն համար կազմուած մասնաւոր յանձնախումբը, անհրաժեշտ միջոցառումներ կ'ուսումնասիրէ, շուտով վերըսկսելու համար այդ շրջանին մէջ գտնուող քաղաքներուն և ճանապարհներուն վերակառուցումին:

Գալով Սուէզի Ջրանցքին յատակի մաքրագործման, այս աշխատանքներուն պիտի սկսուի մօտ ատենէն և պիտի տեւեն վեց ամիս, որմէ ետք հաւանաբար Ջրանցքին վրայ երթեւեկումը վերահաստատուի:

ԵՐԵՒԱՆԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ԿԱՐՐԱՐԱ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս պաշտօնական այցելութեամբ Հայաստան կը գտնուէր՝ Իտալիոյ Կարրարա քաղաքի Քաղաքապետական խորհուրդի պատուիրակութիւնը: Հիւրերուն մեկնումէն առաջ տեղի ունեցաւ՝ երկու քաղաքներուն միջեւ բարեկամական կապերու յետագայ զարգացման նուիրուած փոխօգնութային համաձայնագրի ստորագրութիւն:

ՆԿԱՐԻՆ ՄԷՋ՝ Իտալիոյ Կարրարա քաղաքի Քաղաքապետական խորհուրդի Գործադիր Կոմիտէի նախագահ՝ Սաւուրօ Տէլլամուր (աջին) եւ Երեւանի Քաղաքապետական խորհուրդի նախագահ՝ Գրիգոր Հասրաթեան:
Լուսանկար՝ Կ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆԻ

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմը որոշում ընդունեց՝ 1974 թուականի Հոկտեմբերին նշել հայ մեծ բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեանի ծննդեան հարիւրամեակը: Այդ առթիւ ստեղծուել է հանրապետական յոբելեանական յանձնաժողով՝ Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի առաջին քարտուղար Անտոն Քոչինեանի գլխաւորութեամբ: Յանձնաժողովի նախագահի տեղակալներն են՝ Հայկական ԽՍՀ Նախարարների խորհրդի նախագահի տեղակալ Լարիսա Սէփանեանը եւ Հայաստանի Գրողների Միութեան վարչութեան առաջին քարտուղար Էդուարդ Թոփչեանը:

Յոբելեանական յանձնաժողովի կազմում են Հայաստանի անուանի գրողներ, արուեստագէտներ, կուսակցական եւ խորհրդային ղեկավար աշխատողներ, նախարարներ, գերատեսչութիւնների, ստեղծագործական միութիւնների, մամուլի օրգանների ղեկավարներ:

Հայ մեծանուն բանաստեղծի հարիւրամեայ յոբելեանը ոչ միայն խորհրդահայ, այլ ողջ խորհրդային մշակոյթի տօնն է: Այն լայնօրէն նշուելու է, ինչպէս Հայաստանում, այնպէս էլ եղբայրական հանրապետութիւններում եւ Մոսկուայում:

ԿՐՈՄԻՔՕՅԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Ինչպէս արդէն հաղորդել ենք, Յունուարի 18ին Երեւան ժամանեց ՍՄԿԿ կենտկոմի քաղբիւրոյի անդամ, ԽՍՀՄ արտաքին գործերի նախարար՝ Անդրէյ Անդրէեւիչ Կրոմիքօն:

Երեւանում գտնուելու առաջին օրը՝ ընկեր Ա. Կրոմիքօ այցելեց մաթեմաթիկական մեքենաների գիտահետազօտական ինստիտուտը: Այստեղ նրան պատմեցին կառավարման նոր ավթոմաթացուած սիսթեմների, երրորդ և չորրորդ սերնդի էլեկտրոնային հաշուիչ մեքենաներ նախագծելու ուղղութեամբ

(Շար.ը տես էջ 4)

ՎԻՔԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ԳԻՏ. ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՊԱՏՈՒՈՅ ԱՆԴԱՄ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԹԱՍՍ).- Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի Ակադեմիկոս և միեւնոյն հաստատութեան նախագահ՝ Վիքթոր Համբարձումեանը, Նիւ Եորքի Գիտութիւններու Ակադեմիայի պատուոյ անդամ ընտրուեցաւ: Արդարև, ան այս պատուին արժանացած է՝ աստղագիտութեան և տիեզերքի հետազօտութեանց բնագաւառին մէջ իր ցուցաբերած նպաստին համար:

Նշենք նաև, որ Վիքթոր Համբարձումեան, օտար երկիրներու 30 տարբեր գիտական ակադեմիաներու, միութիւններու և համալսարաններու պատուոյ անդամ է:

Փրավիտենսի Հնչակեան Մասնաճիւղերու Նոր Տարուան Խրախճանքը

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Ս. Դ. Հնչ. Կուսակցութեան Փրաւիտենսի Արանց-Կանանց Մասնաճիւղերու Նոր Տարուան խրախճանքը տեղի ունեցաւ՝ 31 Դեկտ. 1973, Երկուշաբթի, կ. ե. ժամը 8.30էն սկսեալ, տեղւոյն Հնչակեան Ակումբին սրահին մէջ, ուր, հակառակ անձրեւոտ օդին, հաւաքուած էր կոկիկ բազմութիւն մը:

Տօնախմբութեան ղեկավար ընկեր Եփրեմ Մուրաչեան, յատուկ պատշաճի բանի մը խօսքերով խրախճանքին բացումը կատարելէ յետոյ, ընթացք տուաւ յայտագրի գործադրութեան եւ սրահին մէջ կարգ մը գործերու կարգադրութեան, իրեն օգնականներ ունենալով Ընկերներ՝ Մուշեղ Տէրտէրեանը, Հայկ Թեփիկեանը, Կարապետ Գարակեօզեանը. Սերոբ Կոչկարեանը որոնք ձեռնհասօրէն կատարեցին իրենց ստանձնած պարտականութիւնները։

Հրաւիրուեցաւ՝ Ֆրանսայէն նոր ժամանած ընկեր Գասպար Արզումանեանը, որ բանի մը խօսք ըսաւ։ Հիւր ընկերը կարճ ուղերձով մը դրուատիքն ըրաւ Հնչակեան Կուսակցութեան երկար տարիներու հերոսական գործունէութեան եւ անոր գաղափարապաշտ հիմնադիրներուն, եւ արժանացաւ բուռն ծափահարութեան:

Յաջորդ խօսողը եղաւ Արանց Մասնաճիւղի Ատենապետ՝ ընկեր Հայկ Թեփիկեան, որ բանի մը խօսքերով արտայայտուեցաւ Սահակեան Վարժարանի անցեալին կատարած դերին եւ շինուող նոր շէնքին շուրջ։

Ժամը 9.30ին, ուրախ ու զուարթ մթնոլորտին մէջ սպասարկուեցան համադամ ճաշերը, պատրաստուած ընկերուհիներ՝ Մէրի Կոչկարեանի եւ Աղաւնի Տէրտէրեանի կողմէ: Ապա, համայնքիս Հոգեւոր Հովիւ՝ Արժ. Տէր Հայկ Քհնյ. Տօնիկեան, յատուկ պատշաճի իր բանի մը իմաստալից խօսքերէն յետոյ, շնորհաւորեց ներկաներուն Նոր Տարին եւ մաղթեց աշխարհի խաղաղութիւն եւ մարդոց հաճութիւն:

Շնորհաւորական սրտագին բարեմաղթութիւններ ըրին նաեւ այլ ընկեր եւ ընկերուհիներ։ Այս ձեռնարկին արդիւնաւորման համար, տեղւոյն վրայ դրամական նուէրներ ըրին ընկեր-ընկերուհիներ՝ Եփրեմ Մուրաչեան, Մուշեղ Տէրտէրեան, Հայկ Թեփիկեան, Սերոբ Կոչկարեան, Կարապետ Գարակեօզեան, Նոյեմզար Գրիգորեան. Նուարդ Գինոսեան, Մէրի Աշարեան, Սիրանուշ Մասոյեան, Համազասպ Վարդեան:

Այս ձեռնարկին պատրաստութեան առթիւ, կանխաւ խմորեղէն, ըմպելի եւ ուտելիք նուիրած էին հետեւեալ ընկեր-ընկերուհիները․

Մարգար Սիմոնեան, Սիրական Արզումանեան, Աննա Նահապետեան, Արմաւենի Ղուկասեան, Սիմա Բարնակեան, Նոյեմզար Գրիգորեան, Մարեամ Ղուկասեան, Մարգրիտ Մկրտիչեան եւ Մարեամ Ջագրեեան։

Այնուհետեւ, Միհրան Մխիթարեանի Նուագախումբին առաջնորդութեամբ սկսան խրախճանքն ու Ամանորի տօնակատարութիւնը, եւ ցնծալի մթնոլորտին մէջ՝ մեծապարերն ու շուրջպարերը շարունակուեցան մինչեւ ուշ ատեն, ստեղծելով ընդհանուր խանդավառութիւն։

Ամբողջ հանդիսութեան ընթացքին տիրող կարգապահութիւնը եւ Ամանորի տօնակատարութեան համապատասխան զարդարուած սրահին շքեղութիւնը աչքի կը զարնէին: Գնահատելի են Յանձնախումբին անդամները։

Տօնակատարութիւնը վերջացաւ ուշ ատեն եւ հանդիսականները սրահէն բաժնուեցան՝ գոհ տպաւորութեան տակ։

ԽՈՆԱՐՀԻԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Փրաւիտենս, Ռ. Ա.

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

(Շար. Ա. էջէն)

մեր ջանքերը հասցնենք բարձրագոյն մակարդակի մը։ Լեզուն պահելով հանդերձ, հարկ է ջանալ զգեցնելու նոր սերունդին մօտեցման

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

Նիւ Եորքի «Սթէթլըր Հիլթըն» պանդոկին մէջ՝ իր ելոյթի պահուն

նորագոյն միջոցները, զանոնք ցեղային շրջանակէն ներս պահելու համար։ Պէտք է մեր զաւակներուն բացատրենք հայ ըլլալու կարեւորութիւնը եւ անոր գնահատումը նոր սերունդին կողմէ։ Առանց արմատի ժողովուրդներ ոգիով աղքատ կը մնան։ Հայ երիտասարդութիւնը անհրաժեշտ է որ հասկնայ, թէ հայ ըլլալը կամ հայերէն խօսիլը պերճանք մը չէ, պէտք չէ ծառայէ միայն գոհացնելու մեծ մայր մը կամ մեծ հայր մը։ Ազգային ինքնութիւն մը անհրաժեշտ է մարդկային ընտանիքէն ներս ընդունելու եւ յանուն մարդկութեան դրական կերպով ծառայելու համար։

Հայրենասէր բանախօսուհին մասնաւոր կերպով շեշտեց այն կարեւորութիւնը, թէ հայ երիտասարդութիւնը պէտք է սորվի հպարտանալ իր ժողովուրդով եւ Հայաստանով, որպէսզի հայ ժողովուրդը կարենայ տարածել իր անունը՝ արտաքին աշխարհին ներս եւ աշխարհին բուն պատմութեան տեւողութեան հայութեան կատարած դերը, որ գովաբանութեան եւ վարձացումի արժանի է: Այս նպատակը ձեռք բերելու համար կարգ մը թելադրութիւններու կարգին՝ հայերէն գործեր անգլերէնի թարգմանելով հրատարակութեան տալը նպաստաւոր գտաւ: «Հայաստան պէտք է շարունակէ ներշնչման ակ մնալ բոլորի՛ն»։

«Մտքէս հարց կու տամ ինքզինքիս թէ՝ եթէ գոյութիւն չունենար ներկայ օրերու Հայաստանը, ի՞նչ բանէ կրնայինք ներշնչուիլ՝ մեր անցեալը ապրեցնելու համար մեր ներկային, քանի որ ոչ մէկ ժողովուրդ կրնայ ապրիլ մի միայն իր անցեալով, անցեալի փառքով»։

×

Վերոյիշեալ յայտագրին վերջաւորութենէն յետոյ, կազմակերպիչ յանձնախումբը ճաշկերոյթ մը տուաւ՝ ի պատիւ Սիլվա Կապուտիկեանի, «Տարտանել» հայկական ճաշարանին մէջ։

Դեկտեմբեր 29ին, Շաբաթ երեկոյեան, Վասպուրականի Հայրենակցական Միութիւնը հիւրասիրեց հայրենի հիւրը, որ Վանեցի ընտանիքէ մը կը սերի:

«ՏՀԸ ԱՐՄԻՆԻԸՆ ՌԻՓՈՐԹԸՐ»

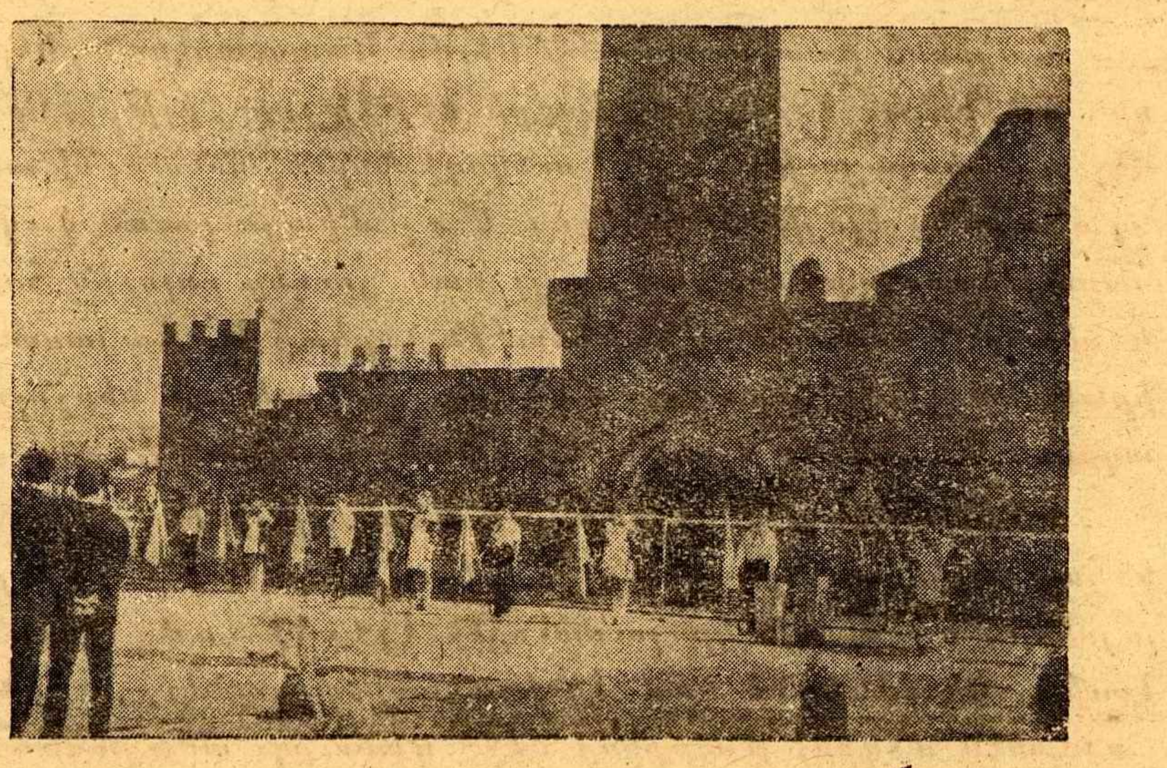
Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՃԸՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Հոյակապ կառոյց մը եւս մայր հողին վրայ, արգասիքը՝ հերոսական աշխատանքի:

Անոր նախագիծը խորիմաստ մտայղացումն եղած է տաղանդաւոր ճարտարապետ Ռաֆայէլ Իսրայէլեանին, որ ափսո՜ս, երջանկութիւնը չունեցաւ իր ողջութեանը դէպի յաւերժութիւն խոյացող կոթողին բացումին անկրկնելի ցնծութեան եւ երախտագէտ արտայայտութիւնները ընկալելու, քանի մը շաբաթ առաջ մահացած ըլլալով:

Շաբաթ, 13 Հոկտ. 1973, երեկոյեան, Ս. Էջմիածնայ Մայր Տաճարին մէջ, Հաճընի հերոսամարտի զոհերուն հոգեհանգստեան արարողութեանը Նախագահեց՝ Վեհափառ Վազգէն Ա Կաթողիկոս եւ ապա ընդունելութեան սրահին մէջ հայրական օրհնութիւնները բաժնեց՝ արտասահմանէն ժամանած հաճընցիներուն։ Շնորհակալութեան խօսքը ըրաւ «Նոր Հաճըն»ի խմբագիրը:

Նկար մը՝ Հաճնոյ Նահատակաց Յուշակոթողի հանդիսաւոր բացումէն, Մայր Հողին վրայ վերածնած Նոր Հաճըն Աւանին մէջ

Հոկտ. 14ի Կիրակին եղակի տօնական օր էր՝ Նոր Հաճընի բնակիչներուն, հայրենադարձ հաճընցիներուն եւ 30 երկսեռ հիւրերուն, որոնք եկած էին Լիբանանէն, Յունաստանէն, Անգլիայէն, Գալիֆորնիայէն եւ Արժանթինէն, իրենց յարգանքը մատուցանելու եւ հիացումը յայտնելու հայրենի ժողովուրդին, որ Սարդարապատի վեհագոյն կոթողէն ետք հոյակապ կոթող մըն ալ կառուցած էր՝ պանծացնելու համար Կիլիկեան Հաճընի ութամսեայ հերոսամարտը եւ համայն նահատակ հաճընցիներու անմար յիշատակը։

Հոկտ. 14ին, Նոր աւանին ողջ բնակչութիւնը թափած էր քաղաքին հրապարակը: Հանդիսաբեմին վրան են պետական գործիչներ, աւանային ղեկավարներ, հիւրեր, Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապի Կոմիտէի Նախագահ Վ. Համազասպեանը եւ բաժնի վարիչներ։

Միթինկը բացաւ շրջկոմի քարտուղար Անդրանիկ Սարգիսեանը։ Տեղի ունեցան ելոյթներ:

Սփիւռքի հիւրերուն կողմէ շնորհակալութեան խօսք ըսին՝ ընկեր Վահրիճ Ճէրէճեանը, Հ. Աթէշեանը եւ Աբրահամ Գրաճեանը։ Պր. Յարութիւն Գալապանեան Նոր Հաճընի թանգարանին յանձնեց այն սուրը, որ գործածած էր Զէյթունի պատերազմին հերոս Աղասին։ Սփիւռքէն եկած հաճընցիներ՝ հաւաքաբար ստորագրած, պատուոյ գիր մը յանձնեցին ողբացեալ ճարտարապետ Ռ. Իսրայէլեանի ընտանիքին:

Ութամսեայ գոյամարտէն վերապրած հերոս եւ հայրենադարձ Վ. Ճէրէճեանը (Կահիրէ) կտրեց յուշարձանին ժապաւէնը: Ֆանֆառը հնչեցուց պետական քայլերգը, ժողովուրդը խանդավառ ծափահարեց եւ դիմեց յուշարձան՝ ամէն կողմէ դիտելու:

Հոյակապ կառոյց է, իմաստալի գաղափարով յղացուած եւ վարպետ ձեռքերով կոթողուած:

Յայտագրին երկրորդ՝ գեղարուեստական բաժինը սկսաւ շնորհալի ասմունքով եւ բեմավարութեամբը Օր. Անահիտ Շնորհաւորեանին։ Հայրենադարձ բանաստեղծ Միհրան Բոլսուզեան կարդաց ինքնագիր բանաստեղծութիւն մը՝ նուիրուած ճարտարապետ Ռ. Իսրայէլեանին:

Հայաստանի Երգչախմբային Ընկերութեան մանկական խումբը երգեց՝ Ալ. Յարութիւնեանի ձայնագրած Նոր Հաճընի զովերգը։ Շնորհակալ մասնակցութիւն ունեցան ժող. սիրուած արթիստ-երգիչներ՝ Յովհ. Պասալեանը, Մելանիա Աբովեանը, Վերա Յակոբեանը եւ Հ. Մինասեանը։

Երգ եւ ասմունքով մասնակցեցան Նազելի Թաթուլեանը, Ն. Շնորհաւորեանը, Լեւոն Մինասեանը, Մարգարիտա Կիրակոսեանը, Անժելա Սիմոնեանը, Անահիտ Բուլուզեանը, Ս. Մկրտիչեանը, Սամուէլ Դանիէլեանը եւ ուրիշներ։ Գալիֆորնիայէն՝ 88ամեայ Պր. Մանուկ Էվխանեան մեներգեց «Նպատակիս հասնիմ միայն»ը։ Պր. Կարապետ Կէրթմէնեան եղանակ մը մեներգեց Հաճընի բարբառով:

Ծոխ յայտագրին կատարումները վերջացան՝ շնորհակալ աշխատակցութեամբը Նոր Հաճընի Երգի եւ Պարի համոյթին, ղեկավարութեամբ Սարգիս Մալեանի:

Հանդէսի ամբողջ տեւողութեան գործեցին պատկերահան եւ ժապաւէնող մեքենաները։ Հայրենի թերթերն ու ռատիոհաղորդումները արձագանգը եղան՝ Նոր Հաճընի կոթողական յուշարձանին բացման ամբողջ օրուայ մը հանդիսութեան։

Շնորհակալութի՛ւն հայրենի ժողովուրդին, հարազատ կառավարութեան եւ Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապի Կոմիտէին։

Երեւան, 1973 ԱԲ. ԳՐԱՃԵԱՆ

Ծ. Խ.— Յօդուածագիր գաղափարական ընկերը՝ որ «Նոր Հաճըն» ամսագրի խմբագիրն էր, իր մահկանացուն կնքեց Մոսկուայի մէջ, երբ իր բնակավայրը՝ Պուէնոս Այրէս կը վերադառնար, հայրենիքէ իր այցելութեան աւարտին։ Ողբացեալ ընկերոջ անկենդան մարմինը Մոսկուայէն Ս. Հայաստան բերուեցաւ եւ թաղուեցաւ մայրենի հողին տակ՝ Նոր Հաճընի մէջ։ «Ջ»

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԹԵՆՈՐ ԳԷՈՐԳ ՊՈՅԱՃԵԱՆ «ՊԱՐՊԻԷ ՏԸ ՍԷՎԻՅ» ԵՒ «ՊԱԼԱՏԷՆ ԱՂՋԻԿ ԱՌԵՒԱՆԳԵԼ» ՕՓԵՐԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Մինչ մէկ կողմէ բացառիկ յաջողութեամբ կը շարունակուին «Պարպիէ Տը Սէվիյ»ի ներկայացումները, միւս կողմէ Իսթանպուլի Պետական Օփերան կը պատրաստուի ներկայացնել Մոցարթի նշանաւոր «Պալատէն Աղջիկ Առեւանգել» օփերան։

Նկարին մէջ՝ թենոր Գէորգ Պոյաճեան (Գոնթ Ալմավիրա) եւ սոփրանօ Ալիս Մանուկեան (Ռոզինա), Իսթանպուլի Պետական Օփերայի բեմին վրայ:

«Պալատէն Աղջիկ Առեւանգելը» մօտ ատենէն պիտի սկսի ներկայացուիլ։ Նուագախումբը պիտի վարէ Ռոպէրթ Վակնէր: Սունա Գորատ պիտի մեկնաբանէ Գոսթանցէի դերը։ Իսթանպուլի երաժշտասէրները սոյն օփերային մէջ կրկին առիթը պիտի ունենան լսելու տաղանդաւոր թենոր, Գէորգ Պոյաճեան, որ պիտի վերցնէ Պէյմոնթէի դերը։ Իսթանպուլի Փառատօնի օրերուն, երբ ներկայացուած էր «Պալատէն Աղջիկ Առեւանգելը», Լոնտոնի «Թայմզ» օրաթերթը խիստ ներբողական տողերով արտայայտուած էր Գէորգ Պոյաճեանի մասին։

Գէորգ Պոյաճեան նոյնքան յաջողութեամբ կը շարունակէ մեկնաբանել՝ Կոմս Ալմավիվայի դերը «Պարպիէ Տը Սէվիյ»ի մէջ։

8024

ԱԲՈՎԵԱՆ՝ ՈՒՂԵԿԻՑ ՔԱՂԱՔ

Երկրագնդի հնագոյն քաղաքներից մէկը՝ Խորհրդային Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանն այս տարի դառնում է 2755 տարեկան... Իսկ նրա ուղեկիցը՝ հանրապետութեան ամենաերիտասարդ քաղաքը՝ Աբովեանը, նշեց իր ծննդեան տասնամեակը։

2755 և 10... [illegible] ինչպիսի՜ տարբերութիւն։ Եւ եթէ Երեւանի կենսագրութիւնը հազիւ է տեղաւորւում մի քանի հատորների մէջ, ապա Աբովեանի տարեգրութեանն այսօր բաւական է մի քանի էջն անգամ։

Տեսարան մը Աբովեան քաղաքէն

— Դուք մեր քաղաքի ոչ առաջին և գուցէ ոչ էլ վերջին հիւրն էք, որ սխալւում է այս ուղղութեամբ,- ասաց ուղեկից քաղաքի գլխաւոր ճարտարապետ Հենրիկ Աւետիսեանը։ Թէև մենք շատ ենք երիտասարդ, բայց մեր կենսագրութեանը կարող է նախանձել հնամենի քաղաքներից որեւէ մէկը։

Ես միայն ժպտացի։ Ի՞նչ կենսագրութեան մասին կարող է խօսք լինել։ Գուցէ էլ՝ Հենրիկ Աւետիսեանը, թէ՝ ուրիշ բազում աբովեանցիներ, սիրահարուած լինելով իրենց քաղաքին, մի քիչ չափազանցում են։

Յետոյ ես քայլեցի քաղաքի փողոցներով, այցելեցի արդիւնաբերական և շինարարական ձեռնարկութիւնները, ծանօթացայ բնակիչների հետ, համակուեցի ծրագրերով բոլոր նրանց, ովքեր կառուցում են քաղաքը, և աւելի ու աւելի համոզուեցի գլխաւոր ճարտարապետի խօսքերի ճշմարտութեանը...

Աբովեան քաղաքը՝ Երեւանի ուղեկիցը, ծնունդ առաւ 1963 թ. և կոչուած է հայ մեծ լուսաւորիչ Խաչատուր Աբովեանի պատուին։ Քաղաքն իր մասնագիտութեամբ [illegible] է։ Թէև նա նման է մեր մոլորակի հազարաւոր քաղաքներին, բայց նրանցից որեւէ մէկին նման չէ։

Այսօր Աբովեանում կան մի շարք արդիւնաբերական ձեռնարկութիւններ, դպրոցներ, մանկապարտէզներ և մանկամսուրներ, ուսումնական հիմնարկութիւններ, մշակութային, կենցաղային և առեւտրական կէտեր, հիւանդանոցային կոմպլեքսներ, կինոթատրոններ և տեխնիկումներ։

Աբովեանի պատանի դպրոցականներէն

Աբովեանն առանց մանրաշրջանների քաղաք է, կառուցուած կոմպլեքսներով, որոնք սահմանուած են 2500 հոգու համար։ Իւրաքանչիւրի մէջ մտնում են մի քանի բնակելի տներ, սպասարկման կէտ, հանգստի գօտի և մանկապարտէզ։

ԱՌԱՅԺՄ 30 ՀԱԶԱՐ

Աբովեանի կառուցապատումն ու բարեկարգումը շարունակւում են արագ թափով։ Քաղաքը կերտում են Խորհրդային Միութեան բազում ազգութիւնների ներկայացուցիչներ՝ հայեր ու վրացիներ, ռուսներ և ուկրաինացիներ, բելոռուսներ և ադրբեջանցիներ։

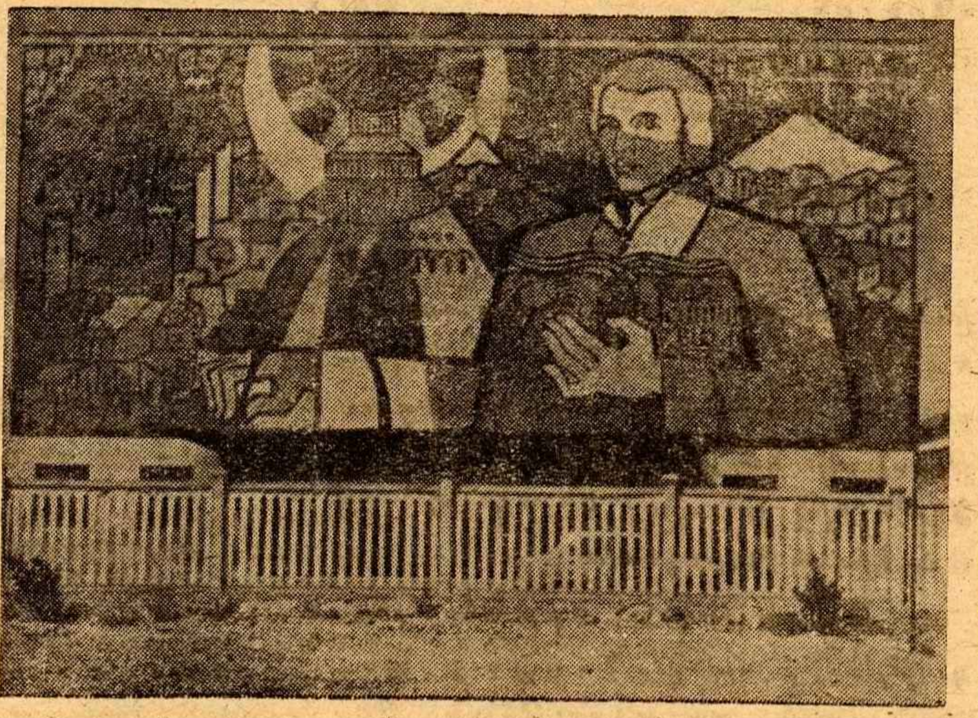
Արդէն իսկ կատարուածի և ծրագրուածի հիման վրայ կարելի է չկասկածել, թէ Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանին մերձ աճում է իր արտաքինով և ուժով նրան արժանի մի ուղեկից... Եթէ նախայեղափոխական Հայաստանում կային ընդամէնը չորս քաղաքներ՝ 90 հազար բնակչութեամբ, ապա այսօր հանրապետութեան բազում քաղաքներից մէկը՝ Աբովեանն ունի աւելի քան [illegible] հազար բնակիչ։ Այդքանը՝ հիմա։ Վիճակագիրները հաշուել են, որ 2000 թուին, Աբովեանի բնակչութեան թիւը կը հասնի 100 հազարի։

ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՅԱՐՄԱՐԱՒԵՏՈՒԹԻՒՆ

Աբովեանում բնակելի տները կառուցւում են հաւաքարար, երկաթբետոնով, տուֆով երեսպատուած։ Նրանց բարձրութիւնը տարբեր է, հինգ մինչև 18 յարկ։ Երկյարկանի կառուցած հատուածը բնակիչների տրամադրութեան տակ կը դնի մշակութային-կենցաղային ծառայութիւնների լայն ընտրութիւն։ Այստեղ կը տեղաւորուեն ճաշարաններ, լուացքատուն, կառաժներ, սիրողական աշխատանքի արհեստանոցներ...

Հանգստի գօտին սարքաւորւում է լողաւազանով, մարզական հրապարակներով, մանուկների համար հեծանուային ուղեգիծով։ Բնակելի կառուցուածքը թոյլ է տալիս տափակ տանիքների վրայ ստեղծել ծաղկանոցներ, փոքրիկ սրճարաններ և նոյնիսկ սիրող արթիստների համար բեմահարթակներ։ Իսկ առաջին յարկերի ազատ տարածութիւնն ամռան ամիսներին, երբ Յուլիսի ջերմաչափով 35-40 աստիճանի է հասնում շոգը, զովութեան ցանկալի կղզեակ կը դառնայ։

Բնակարանների տեսակներն ու յատակագծումը որոշել են ճարտարապետները՝ ըստ ընտանիքի կազմի։ Ամուրիներն ու միայնակները ապրելու են մէկ սենեականոց, առանձին բնակարաններով տներում։ Խոհանոցն ու ճաշասենեակը բաժնուած են շարժուն միջնորմով։ Այս բանը անհրաժեշտութեան դէպքում հնարաւորութիւն կը տայ մի ընդարձակ սենեակի վերածել դրանք։ Նման տները նախագծուած են սպասարկման կէտի մօտ։

Աբովեանի գործարաններէն միոյն որմնաքանդակը

Ընտանիքաւորներին յատկացուած բնակարանները երեք, չորս և հինգ սենեականոց են։ Ամէն մէկի մէջ կան ընդարձակ խոհանոց, լոգարան, սրահ, օժանդակ զետեղարաններ և երկու պատշգամ։ Բոլոր տներն ունեն վերելակ, տաք և պաղ ջուր, կազ, հեռախօս և աղբամուղ։ Բնակատեղիի և քաղաքի կեդրոնի առաւելագոյն հեռաւորութիւնն է 500-600 մեթր, իսկ մինչև աշխատանքի վայրը՝ 20-30 րոպէ քայլելով։

ԱՌԱՆՑ ՑԵԽԻ ԵՒ ԱՂՄՈՒԿԻ

Քաղաքը կը դառնայ ոչ միայն մաքուր, այլ նաև անծուխ և անաղմուկ։ Նա կը զատուորուի օղակապտոյտ ճանապարհներով, որոնցով որոշուած է բաց թողնել բանեցրած կազերով օդը չկեղտոտող էլեկտրասայլակներ։ Բնակելի մասսիւների և արդիւնաբերական գօտու երթևեկային հաղորդակցութիւնը պէտք է կատարուի թըրոլէյպուսներով։

Փողոցներ, այս բառի սովորական հասկացողութեամբ, չեն լինելու։ Նրանց տեղ կիսաօղակներով կը ձգուեն կանաչ գօտիներ, որոնք կը շրջանակեն շէնքերը։ Իր ձևով կեդրոնը կը յիշեցնի մի խաղասպարէզ, ուր կը տեղաւորուեն վարչական, հասարակական և մշակութային կառոյցները։ Սրանք կը լինեն բազմագոյն տուֆով շինուած երեք-չորս յարկանի շէնքեր։ Զուգակցելով հարուստ բուսականութեան ու շատրուաններին, կեդրոնը կը փայլփլի, ինչպէս գունագեղ, խճանկարային մի բանօ, որ կ'երևայ բոլոր կոմպլեքսներից։

Կեդրոնի գլխաւոր կառոյցը կը դառնայ քաղաքի Մշակութային Պալատը, մի կոմպլեքս, որ կը բաղկանայ ճարտարապետական մի ամբողջութիւն կազմող մի քանի շէնքերից։ Նրա մէջ կը տեղաւորուեն թատրոնի և կինոյի դահլիճները, դասախօսարանն ու Հայաստանի ամենամեծ մարմնամարզարաններից մէկը։ Կանխատեսուած է նաև ներքին գաւիթ, որ զարդարուած կը լինի գունաւոր-[illegible]րերով։

Նոր քաղաքը կը դառնայ քաղաք-պարտէզ ապագայի քաղաք։

Ն.Մ.Գ.

ԳԷՈՐԳ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

ՆՈՒԷՐԸ

Երբ որեւէ մէկն իր ծննդեան տարեդարձի առիթով հրաւիրել է մեզ, ապա մենք, ըստ ամենուր ընդունուած սովորութեան, անպայման պէտք է նուէր տանենք։ Այդ նպատակով տան ծակուծուկերում այնպիսի մի իր ենք փնտռում, որը մեզ հարկաւոր չէ։ Բոլորից շատ այդ նպատակին են ծառայում այն այլանդակ իրերը, որոնք ժամանակին՝ մեր ծննդեան օրուայ առիթով մեզ են նուիրել։ Այստեղ անհրաժեշտ է միայն յիշել, թէ այդ իրը ով է նուիրել, որպէսզի խուսափենք՝ թիւրիմացութիւնից, այսինքն՝ իրը չվերադարձնենք նրան, ով այն մեզ է նուիրել։

Ի միջի այլոց, երբեմն մենք այնպիսի ջանասիրութեամբ ենք մեր բնակարանը մաքրում ամեն տեսակ հնոտիից, որ երբ հիւր ենք հրաւիրուած լինում, յարմար բան չգտնելով, ստիպուած ենք որեւէ բան ընտրել սեփական իրերից։ Եւ, չնայած բոլոր նախազգուշական միջոցներին, երբեմն պատահում է, որ նուէրը յանձնելուց յետոյ մենք խոր ափսոսանք ենք զգում, մեր աններելի շռայլութեան պատճառով։

Նման դէպք ինձ հետ պատահել է։ Մի անգամ ծանօթներիցս մէկը ծննդեան տարեդարձին էր հրաւիրել։ Քչփորեցի ձեղնայարկի եւ նկուղի բոլոր անկիւնները, եւ, ի հարկէ, յաջողութիւն չունեցայ։ Հօ չէ՞ր կարելի արդուկի տակի ժանգոտ պատուանդանը նուէր տանել։ Երկար մտածելուց յետոյ այն եզրակացութեան յանգեցի, որ միակ յարմար բանը, որը կարելի էր զոհաբերել, դա փչացած ռադիօընդունիչն էր։ Ռադիոյի վերանորոգման արհեստանոցներում հրաժարուել էին այն վերանորոգման վերցնելուց, իսկ այն գնել չցանկացան նոյն իսկ մետաղ-լոմի ընդունման կէտերում։

Ես յատուկ փլան մշակեցի, որի համաձայն ռադիօընդունիչը յանձնելիս, իբր պատահաբար, վայր կը գցէի։ Բոլորը կը մտածէին թէ ընդունիչը յատակին ընկնելուց յետոյ փչացաւ։

Ամեն ինչ ճիշդ ու ճիշդ փլանին համապատասխան ընթացաւ։ Շնորհաւորելուց յետոյ, ես անմիջապէս ցած գցեցի ընդունիչը։ Ապահովութեան համար վերարկուս հանելիս մի անգամ էլ վայր գցեցի։ Դրանից յետոյ ոչ մէկի մօտ կասկած չմնաց։

Ծանօթս, որի ծննդեան օրն էր, շնորհակալութիւն յայտնելուց յետոյ բարձրացրեց ընդունիչը, խնամքով հանեց ստուարաթղթի տուփից եւ միացրեց էլեկտրացանցին։ Դուք կարո՞ղ էք պատկերացնել իմ կատաղութիւնը, երբ ընդունիչն աշխատեց։ Ա՜յ քեզ բան։

Ծանօթս, որի ծննդեան օրն էր, սկսեց շնորհակալութիւն յայտնել հիանալի նուէրի համար։ Հիւրերն էլ հիանալի երաժշտութիւն լսեցին, որն իմ ընդունիչն էր հաղորդում, եւ մեծ բաւականութիւն ստացան։ Միայն ես էի մռայլօրէն լռում ամբողջ երեկոյի ընթացքում։

Հիմա իմ ծննդեան օրն է մօտենում։ Կը հրաւիրեմ ծանօթիս։ Բայց, ի հարկէ, յոյս չպէտք է ունենալ, որ նա իմ ռադիօընդունիչը որպէս նուէր կը բերի։ Այդպիսի բան չի անի, որովհետեւ նա խելքը գլխին մարդ է։

ՍԱՆՈՒՇ ՕՍԵՆԿԱ
Լեհ երգիծագիր

ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՅՏԱ ԳԱՎԱՖԵԱՆ

Արագօրէն բարձրացող աստղ մըն է երիտասարդ ջութակահարուհի Այտա Գավաֆեանը, որ վերջերս իր յաջողութեանց շարքին վրայ աւելցուց փայլուն յաղթանակ մը եւս, շահելով առաջին մրցանակը՝ Լիզպոնի Վիննա Տա Մոթթա ջութակի 6րդ մրցանքին։

Աշխարհի բազմաթիւ երկիրներէն 48 երիտասարդ ջութակահարներ կը մասնակցէին մրցումին։ Մրցակցութիւնը շատ զօրաւոր էր. այսուհանդերձ, սքանչելի կատարումներով Այտա Գավաֆեան շահեցաւ առաջին մրցանակը, որուն պարգևն է 4000 տոլար, ձայնագրութեան պայմանագրութիւն մը՝ Տէօյչե Կրամոֆոն անուանի ընկերութեան հետ, ինչպէս նաև նուագահանդէսներու շարք մը՝ Լոնտոնի, Փարիզի, Փորթուկալի ու Սպանիոյ զանազան քաղաքներու մէջ։

Մրցումին ընթացքին ան հանդէս եկաւ իբրև մենակատարը՝ Զագրէպի Սենֆոնիք Նուագախումբին։

Մրցումին դատական կազմը կը բաղկանար 9 անուանի երաժիշտներէ, որոնց նախագահն էր ջութակահար Հենրիք Շերինկ։

Փորթուկալի մամուլը հիացական սքանչելի տողեր նուիրեց Օր. Գավաֆեանի կատարումին մասին։ Օրինակ, «Օ Սքուլօ» թերթը գրեց. «Գարթոքի իր նուագածութիւնը՝ մրցանքին բոլոր մասնակիցներէն գերազանց էր, զուտ բանաստեղծութիւն էր։ Գըլուքի «Նիկուն»ը կարօտաբաղձ զգացումներու ամենէն ազնուական արտայայտութեամբ ոգեկոչում մըն էր։ Պախ, Պեթհովէն և Մոցարթ, ամէն մէկը իւրայատուկ կերպարանափոխումով մը վերընտին երիտասարդացան՝ թարմ արեան և բեղուն երևակայութեան ընդմէջէն»։

Ամերիկա գաղթելէ ետք, շատ թարմ տարիքին, Այտա Գավաֆեան ջութակի դասերու սկսած է՝ ծանօթ ուսուցիչ Արա Տէրունեանի մօտ, և իր առաջին նուագահանդէսը տուած է դեռ ութը տարեկանին։ Այնուհետև իր մասնագիտական զարգացումը ձեռք ձգած է Միշա Միշակոֆի և Իվան Կալամեանի մօտ. իսկ ներկայիս ան տակաւին կ'աշակերտէ Ասքըր Շուլմըքի Նիւ Եորքի Ճուլիարտ երաժշտանոցին մէջ։

Օր. Գավաֆեան շատ ընդարձակ և փայլուն ասպարէզ ունի տակաւին իր դիմաց։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

7 ՓԵՏՐ. 1974

Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ի Ք

Այրի Տիկին Անուշ Գալաճեան եւ Տէր եւ Տիկին Կարօ Վարժապետեան, իրենց ջերմագին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ թեմերու բարեխնամ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տիրայր Եպս. Մարտիկեանին, Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ՝ Գերապատիւ Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանին, Արժանապատիւ Հայրեր՝ Տ. Սահակ Ա. Քհնյ. Շաքարեանին, Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընճեանին, Հ. Գ. Մ.ի, Կոկանեան Սրահի, Այծեմնիկ Տիկնանց Միութեան, Աղքատախնամին, եւ Հ. Մ. Ը. Մ.-Նուպարի վարչութեանց, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնց՝ որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, գրկելով, հեռագրաւ եւ բարենպաստ հատուցութեանց նուիրատուութիւններ ընելով, շնորհաւորեցին իրենց զաւակաց՝ Օր. Հերմինէ Ն. Գալաճեանի ընդ Պր. Վահէ Կ. Վարժապետեանի նշանախօսութիւնը։

ՖՈՒԹՊՈԼ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԹԵՐԹԵՐԸ «ԱՐԱՐԱՏ»Ի ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ.— Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ի ֆութպոլի թիմը, իր պատմութեան մէջ գրեց ամենափայլուն էջը՝ նուաճելով Խորհրդային Միութեան 1973 թուականի ֆութպոլի ախոյեանական գաւաթը։ Արարատցիներու գեղեցիկ խաղի, բարձր վարպետութեան մասին կեդրոնական թերթերը տպագրած են կարգ մը յօդուածներ։

«Փրաւտա» թերթը իր յօդուածը վերնագրած է «Արարատի պատուոյ շրջանը»։ Թերթին մէջ զետեղուած է Երեւանի ֆութպոլիստներուն եւ մարզիչներուն խմբանկարը, գաւաթը նուաճելէն ետք։

«Կոմսոմոլսկայա Փրաւտա»ն խաղին վերաբերող իր հաշուետուութեան տուած է «Յաղթանակի Գաւաթը» խորագիրը, որ մակագրուած է հետեւեալ տողերով. «Ահա ան, Խ. Ս. Հ. Մ. Գաւաթի 10րդ նուաճողը՝ Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ը։ Խումբ մը, որուն յաղթանակ բերաւ յարձակողական խաղաոճը»։

Հանգամանալից, վերլուծական յօդուած տպագրած է «Իզվեսթիա» թերթը։ Մարզական յայտնի տեսաբան Պորիս Ֆետոսովի «Ապրի՛ս ԱՐԱՐԱՏ» մեկնաբանութեան մէջ դրուատական ջերմ խօսքեր ըսուած են ֆութպոլիստներուն բարձրարուեստ, թեքնիքապէս հարուստ եւ յագեցուած խաղի, ինչպէս նաեւ մարզիչներուն մասին։ Երբ թիմը պարտուած էր 0-1 հաշուով, «ԱՐԱՐԱՏ»ին մարզիչը ընտրեց միակ ճիշդ չարունակութիւնը, որ յաղթանակ բերաւ։ Ահա թէ ինչ կը գրէ թերթը.-

«... ԱՐԱՐԱՏը փոքր ինչ չփոթեցաւ, ինչպէս բռնցքամարտիկը նոքաուտէն յետոյ։ Եւ այստեղ խաղի մէջ «մտան»... մարզիչները։ 67րդ վայրկեանին, Նիքիթա Սիմոնեանը էդուարդ Մարգարովի եւ Սերկէյ Պոնտարենքոյի փոխարէն դաշտ իջեցուց՝ յարձակողներ Սերկէյ Պօղոսեանը եւ Նիքոլայ Ղազարեանը։ «ԱՐԱՐԱՏ»ը ուժեղացուց յարձակումը, իսկ Քիեւցիները որոշեցին ետ քաշուիլ պաշտպանութեան, ջանալով պահպանել հաշուի նուազագոյն առաւելութիւնը, ժամանակ առ ժամանակ հայեացք ձգելով մարզադաշտի ժամացոյցին։ Այդ սխալը խորացուց «Տինամօ»յի մարզիչը՝ Ա. Սեւիտովը, որ երկրորդ կիսախաղի սկիզբէն երկու վայրկեան առաջ, ամենաեռանդուն խաղացողներ Օ. Պլոխինի եւ Լ. Պուրեակի փոխարէն, դաշտ մտցուց երիտասարդ պաշտպաններ՝ Վ. Զուեւը եւ Վ. Քոնդրատովը։

Հիմնական ժամանակէն մէկմէկուկէս վայրկեան առաջ, «Տինամօ»յի դարպասի մօտ ստեղծուած խառն իրավիճակին մէջ, Լեւոն Իշտոյեանը խփեց պատասխան գնդակը՝ 1-1։

Լրացուցիչ կէս ժամուան ընթացքին, «Տինամօ»յի մարզիչ Ա. Սեւիտովը հանդերձարան էն դուրս չեկաւ։ «ԱՐԱՐԱՏ»ի ֆութպոլիստները արդէն դաշտի տէր ու տնօրէն էին։ Եւ խաղի 103րդ վայրկեանին, ճիշդ նոյնանման իրադրութեան մէջ, երբ խփուեցաւ պատասխան գնդակը, նոյն Լ. Իշտոյեանը վճռական գնդակը անցուց Քիեւցիներու դարպասէն ներս՝ 2-1։ «ԱՐԱՐԱՏ»ը յաղթեց Քիեւի «Տինամօ»յին, իսկ մարզիչ Ա. Սեւիտովը պարտուեցաւ իր պաշտօնակից՝ ֆութպոլի աւելի հմուտ սիրահար Նիքիթա Սիմոնեանէն։

Եւ բանը միայն այն չէ, որ Ն. Սիմոնեանը, առաջին անգամ չէ որ ֆութպոլի ակումբները կը հասցնէ յաղթանակի՝ երկրի առաջնութեան ու գաւաթի եզրափակիչ հանդիպումներու ընթացքին։ Մէկ անգամ ալ, 1958 թուականի Նոյեմբեր 2ին, երկրի գաւաթի եզրափակիչ հանդիպումին, ան խփեց վճռական գնդակը՝ Մոսկուայի Թորփետոյին դարպասը (ի դէպ այդ կատարուեցաւ եզրափակիչ ժամանակի ընթացքին)։ Մարզիչին յաջողութեան գաղտնիքն է, որ ան մինչեւ խաղին վերջին վայրկեանները կը հաւատար՝ թէ կարելի է յաղթել եւ կարողացաւ այդ հաւատքը ներշնչել իր սաներուն, որոնք անձնուրաց խաղով արժանացան այդ հրաշալի յաղթանակին։

Յաղթանակի նկատմամբ ցուցաբերուած կամքը եւ այդ յաղթանակի հաւատքին համար, կը գրէ Պ. Ֆետոսովը, գովեստի արժանի են «ԱՐԱՐԱՏ»ին բոլոր խաղացողները։ Փառք ու պատիւ նաեւ Հայկական Խ. Ս. Հ. վաստակաւոր մարզիչներ Ե. Քեհեեանին, Ե. Աբրահամեանին եւ առաջին հերթին՝ սփորի վաստակաւոր վարպետ, Խ. Ս. Հ. Մ.ի վաստակաւոր մարզիչ Նիքիթա Սիմոնեանին։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Պր. Վահէ Վարժապետեանի ընդ Օր. Հերմինէ Գալաճեանի նշանախօսութեան ուրախ առթիւ, Տէր եւ Տիկին Մինաս Գահամբեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Նոր Տարուայ առթիւ առ ի քաջալերութիւն կը նուիրեն.

Տիրամայր Լիւսի Զինչինեան (Աղեքս.)	100
Տէր և Տիկին ընկեր Հայկ Տէօքմէճեան (Աղեքս.)	100

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տիկին Լուիզ Բոմպուքճեան, յաւէտ ողբացեալ իր սիրելի ամուսնոյն՝ Գէորգ Բոմպուքճեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ կ'ընէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Ազքատախնամին	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
«Այծեմնիկ»ին	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
«Յուսաբեր»ին	300
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(ստանալ նուիրատուէն)

Ողբ. Տիկին Գայեանէ Փափազեանի մահուան տխուր առիթով՝ վասն ցաւակցութեան և փոխան ծաղկեպսակի, Պր. Սարգիս Պօղիկեան և դուստրը՝ Օր. Արմինէ (Մոնթրէալ) կը նուիրեն.

Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	200
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(Ստանալ «Արեւ»էն)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Հերմինէ Ն. Գալաճեանի ընդ Պր. Վահէ Կ. Վարժապետեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Նուպար Կէրիկեան	100
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	100

Ողբ. Տիկին Սրբուհի Թոգաթլեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Զաւէն Գալաճեան կը նուիրեն 100 ե.դ.։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Ընկեր Վրէժ Սէֆերեան (Աղեքս.) մէկ տարուան բաժանորդագրութիւն կը նուիրէ Գերշ. Տ. Զաւէն Արք. Թումայեանի (Լոնտոն)։

ԱՂԵՔՍ. Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ

Տէր և Տիկին Մաքսուտ Սարաֆեան, առ ի գնահատութիւն Միութեան Տիկնանց Յանձնախումբին ժրաջան գործունէութեան, կը նուիրեն 200 ե.դ.։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Օգտային թղթատարով, շնորհակալութեամբ ստացած ենք ARMENIAN DIGESTի 1973 տարուան Սեպտ. - Դեկտ. միացեալ համարը։

Անգլերէն լեզուով այս գեղեցիկ հրատարակութիւնը, իր բազմահազար (25000) տպաքանակով, մեծապէս կը նպաստէ Հայութեան և Հայ Դատին, մանաւանդ անգլիախօս օտար շրջանակներէ ներս։

Հրատարակիչը և խմբագրութեան տնօրէնն է Պր. Յակոբ Թանքեան (Նազարենց)։

Տարեկան բաժնեգինն է ԱՄՆի համար 10 տոլար, Գանատայի համար 11 տոլար իսկ աշխարհի Միացեալ երկիրներուն համար 12 տոլար։

Բաժանորդագրուելու համար դիմել՝

Armenian Digest
G.P.O. Box 638
New York, N. Y. 10001
(U. S. A.)

ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

Կիրակի, 17 Փետր. 1974, կ. ա. ժամը 11ին

ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ «ԹԸՔԷԵԱՆ ՍՐԱՀ»ին մէջ բացումը կը կատարուի

Երիտասարդ Նկարիչ

ՎԱՀԷ Կ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ

Նորագոյն գործերուն ցուցահանդէսին

Նախագահութեամբ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՐԹՕ ՊԸԼԸՔՏԱՆԵԱՆԻ

(Ատենապետ Գատկ. Թեմական Ժողովի)

Ցուցահանդէսը պիտի տեւէ մինչեւ Երեքշաբթի 19 Փետրուար

Այցելութեան ժամեր — կ. ա. 10-1, կ. ե. 6-9

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ Ս. ԹԵՐԵԶԱ ՍՐԱՀ-ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

ՓԻՆԿ - ՓՈՆԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

«ՄԱՀԵՐ ՏԷԼՄԷԹԻՆԵԱՆ» ԲԱԺԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋ

մասնակցութեամբ

ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՈԼՈՐ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐՈՒՆ

Յ Ա Յ Տ Ա Գ Ի Ր

Այսօր, Հինգշաբթի 7 Փետր. 1974, կ. ե. ժամը 5էն սկսեալ

1) Հ.Մ.Մ. (ՀԱՅԿ. ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ) ընդդէմ ՀԱՅ ԳԵՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
2) Ս. ԹԵՐԵԶԱ (Ա.) » Ս. ԹԵՐԵԶԱ (Բ.)Ի
3) Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ » Հ.Մ.Ը.Մ.-ԱՐԱՐԱՏԻ
4) ՆԻԸՐ ԻՍԹ » ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀԻ

Ուրբաթ, 8 Փետր. 1974, կ. ե. ժամը 6էն սկսեալ

ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԹԻՒ 1 ընդդէմ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԹԻՒ 2Ի
ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԹԻՒ 3 » ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԹԻՒ 4Ի

Կիրակի, 10 Փետրուար 1974, կ. ե. ժամը 5ին

ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

ժամը 7.30էն սկսեալ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ Ս. ԹԵՐԵԶԱ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Հայ հասարակութիւնը սիրով հրաւիրուած է

Հ.Մ.Ը.Մ.ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՎԵՐԻՆ ՄԱՐՄԻՆ

Կիրակի, 24 Փետր. 1974, կ. ե. ժամը 6ին

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԾՊՏԵԱԼՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ՄՐՑԱՆՔ

Ն Ա Ե Ւ

Gala des Amateurs

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՍ ԲՈԼՈՐ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿՐՈՄԻՔՕՅԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

այս գիտական հիմնարկում կատարուող աշխատանքների, ինչպէս նաեւ նոր ֆիզիկական սկզբունքների կիրառմամբ ստեղծուող սարքերի մասին։ Նա ծանօթացաւ նաեւ ինստիտուտի հաշուողական կեդրոնին։

Նոյն օրը ընկեր Ա. Կրոմիքօ ծանօթացաւ հանրապետութեան մայրաքաղաքի տեսարժան վայրերին, նրա նորակառոյցներին, ճարտարապետական յուշարձաններին։

Մեսրոպ Մաշտոցի անուան հին ձեռագրերի գիտահետազօտութեան ինստիտուտում՝ Մատենադարանում, ընկեր Ա. Կրոմիքօյին պատմեցին հայ գրչութեան ու մշակոյթի եզակի յուշարձանների մասին։

«Յաղթանակի» զբօսայգում ընկեր Ա. Կրոմիքօն ծաղիկներ դրեց անյայտ զինուորի գերեզմանին։

Նա եղաւ «Խորհրդային Հայաստանը Հայրենական Մեծ Պատերազմում» թանգարանում։

Ընկեր Ա. Կրոմիքօյին ուղեկցում էին Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի առաջին քարտուղար՝ Անտոն Քոչինեանը, Հայկական ԽՍՀ Գերագոյն Խորհրդի Նախագահութեան նախագահ՝ Նազուշ Յարութիւնեանը, նախարարաց խորհրդի նախագահ՝ Գրիգոր Արզումանեանը, Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի քարտուղարներ։

Յունուարի 20ին Ա. Կրոմիքօ մեկնեցաւ Երեւանէն Մոսկուա, այցելելէ ետք Սեւան։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة اسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

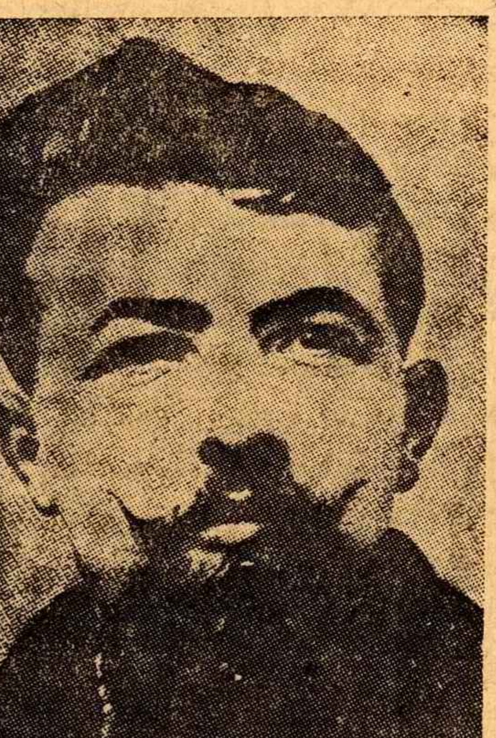
Արտօնատէր — ԱԻՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 515 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1974 — ՀԱՏԸ ՋԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٥١٥ — الخميس ١٤ فبراير ١٩٧٤

ՄԵԿԻ ԴԷՄ ՀԱԶԱՐ ԿԵԱՆՔՈՎ

Սարգիս Տխրունի... պայծառ ու նուիրական անուն, որ կը շարունակէ փողփողել գաղփարի նահատակներու աստղաբոյլին մէջ. և 1929ի Յունուարի ցրտահար ու մթամած երեկոյէն քառասուն և հինգ տարիներ ետք, առինքնել ու խրախուսել մեզ, իմաստնել ու առաջնորդել իր ճաճանչներուն իմացական փայլովը, խաւարին դէմ բոցավառող իր խորհուրդովը, որ կեանքի իրականութենէն և մարդուն ազգային և ընկերային հարազատ ապրումներէն կը բղխի։

ՍԱՐԳԻՍ ՏԽՐՈՒՆԻ

Գրել իր մասին՝ կը նշանակէ բնութագրել Անհատը և իր մէջէն լոյսի ներքև բերել պատմական մէկ շրջանը՝ ընդհանրապէս Սփիւռքահայութեան և մասնաւորապէս Միջին Արևելքի մեր գաղութներուն, ուր ապրեցաւ և գործեց Սարգիս Տխրունին (Գէտէրեան), դառնալով բանբերը Հնչակեան Կուսակցութեան գաղափարախօսութեան, անոր ազգային քաղաքականութեան ու փրկարար դերին՝ Սփիւռքահայութեան արևելումին մէջ։

Խօսիլ Տխրունիի մասին կը նշանակէ՝ տալ գնահատութիւնը յետ-եղեռնի տասնամեայ գործունէութեանը Հնչակեան Կուսակցութեան, որուն հետ սերտօրէն ու անխզելիօրէն առընչուած է Ս. Տխրունիի անունը։

Կը նշանակէ՝ վերակրկնել ու հաստատել պատմական այն ճշմարտութիւնը, թէ՝...

... Ապրիլեան Եղեռնէն ու Կիլիկիոյ կորուստէն ետք, երբ Հայութեան մնացորդացը յուսաբեկ և շուար կը դանդաչէր ըՍփիւռքի քառուղիին վրայ, Հնչակեան Կուսակցութիւնը հոգեփոխեց ժողովուրդը։ Նոյեմբերի արևով շառագունած հայուն նորաստեղծ Հայրենիքն ու Պետութիւնը մատնացոյց ընելով պատգամեց հայ գաղթական կարաւաններուն՝ «Հո՛ն, հո՛ն, Արարատի փէշերուն զարնել վրաններդ», այլ նոյնուածքնելը չսեւեռել օտար հորիզոններուն, ուր դանդաղ և ստահով կոյուում կը սպասէ։ Ապահովութիւն և օճախ չյուսալ՝ Եւրոպայի ուխտադրուժ և բարոյազուրկ պետութիւններէն, քանի հայութիւնը իր յաղթական լրումին հասցուցած է Սարդարապատով սկսուած դիւցազնամարտը և վերականգնած է իր ազատ ու անկախ Պետութիւնը, ճշմարիտ բարեկամութեամբը Խ. Ռուսաստանին, որ Արևմուտքին դրուժանութեան դիմաց՝ անվրդով խաղաղութիւն ու ազգային նախընթացը չունեցող ծաղկումի հնարաւորութիւն ընծայեց եաթաղանէն վրիպած հայութեան վերջին բեկորին։

... Մայր Հողէն արմատախիլ եղած հայութեան, որ իր մայրամուտը կ'ապրէր օտար կիզիչ արեւներուն տակ, Հնչակեան Կուսակցութիւնը փրկութեան ամպհովանի դարձուց հոգեկան սերտ կապը՝ վերածնած Հայրենիքին հետ։ Նորաստեղծ ազգային պետութեան յառաջդիմութիւնները սպեղանի ըրաւ գաղթական հայուն վէրքերուն, անոնց շառայլով խանդավառեց և յուսադրեց յուսակտուր բեկորները՝ որոնք վերականգնեցան, դալարեցան ու բռնեցին հայրենադարձի ճամբան։

... Օտար միջավայրին ինքզինք անհարազատ, տեղացիներու կասկածոտ վերաբերումին ենթակայ տարագիր հայութեան ճիշ՛դ կեցուածք թելադրեց Հնչակեան Կուսակցութիւնը։ Մղեց որ բարեկամանան բնիկներուն հետ, հոգեկցին՝ բաժնելով անոնց ազգային տենչերն ու ընկերային ակնկալութիւնները, միատեղ պայքարին օտար գրաւողներու և ներքին ճնշողներու դէմ, որոնք ժողովուրդներուն հասարակաց թշնամիներն են։ Ժողովուրդներու բարեկամութեան գաղափարի լոյսով ցրուեց խաւարը՝ ազգային ու դաւանական մոլեռանդութեան, որ մեր ժողովուրդը իր հետ բերած էր երկրէն։ Մղեց սրտակցութեան և ատով բնիկներու գնահատանքին և ապաստանութեան արժանացուց շինարար և երախտագէտ հայութիւնը, որ, բարեկեցութեան հետ, ապահովեց ազգային գոյութեան միջոցներ եւ կրցաւ ամէնօրեայ կապ հաստատել Մայր հողին հետ։

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՍՈՒՏԱՆ - ԵԳԻՊՏՈՍ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երկուշաբթի, 11 Փետրուար 1974, կէսօրին, Եգիպտոսի առեւմտեան անապատի օդանաւակայաններէն մին ժամանեց Սուտանի Նախագահ՝ Զօր. Կաաֆար էլ Նըմէյրի եւ դիմաւորուեցաւ Եգիպտոսի Նախագահ՝ Անուար էլ Սատաթի, ինչպէս նաեւ պետական աւագանիին կողմէ։ Կարճ հանգիստէ մը ետք, նոյն օրուան մէջ զետեղուող հանգստեան տան մէջ սկսան Սուտանի եւ Եգիպտոսի նախագահներուն ինչպէս նաեւ երկու երկիրներուն պատուիրակութիւններուն միջեւ կարեւոր բանակցութիւններ, որոնք դադար մը ետք շարունակուեցան նոյն օրը յետ միջօրէի։

Այս բանակցութեանց առանձին հանդիսացան արաբական այժմէական հարցերը եւ երկու քոյր երկիրներուն միջեւ յարաբերութեանց սերտացման միջոցները։

Երկու նախագահներուն խօսակցութիւնները նպատակ ունին համակարգումը՝ զանազան մարզերու մէջ Եգիպտոսի եւ Սուտանի միջեւ համագործակցութեան։

Սատաթ-Նըմէյրի բանակցութեանց աւարտին, շատ կարեւոր հաղորդագրութիւն մը պիտի ծանուցուի։

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ՅԱՆՁՆՈՒԵՑԱՒ «ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ» ՇՔԱՆՇԱՆԸ

Շաբաթ, 19 Յունուար 1974, մեծ տօն էր հայ ժողովուրդին համար, որուն ազգային դրօշին վրայ կցուեցաւ 4րդ շքանշանը՝ «Ժողովուրդներու Բարեկամութեան»ը։ Ասկէ առաջ Ս. Հայաստանի Հանրապետութիւնը պարգեւատրուած է Լենինի շքանշանով (երկու անգամ) եւ «Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան» շքանշանով, որոնք կը փայլին Հ.Ս.Ս.Հ.ի դրօշին վրայ։

Երեւանի Օփերայի թատրոնին մէջ տեղի ունեցած հանդիսաւոր նիստին, Ս.Մ.Կ.Կ.ի Կեդրոնական Կոմիտէի Քաղաքական Բիւրոյի անդամ եւ Ս.Մ.Հ.Մ.ի Արտաքին Գործոց Նախարար՝ Անտրէյ Կրոմիքօ, յանուն Ս. Միութեան Կ.Կ. Կեդրոնականին եւ Կառավարութեան, «Ժողովուրդներու Բարեկամութեան» շքանշանը յանձնեց Հայաստանի աշխատաւորութեանը։

Անտրէյ Կրոմիքօ այս առթիւ մեծ ճառ մը խօսեցաւ, որուն մէջ անդրադարձաւ Ս. Միութեան ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան մասին, ինչպէս նաեւ բարձր գնահատեց Ս. Հայաստանի ձեռք բերած մեծ յաջողութիւնները։

Պատասխան ճառով հանդէս եկաւ Հայաստանի Կոմկուսի Կեդրոնական կոմիտէի առ. քարտուղար՝ Անտոն Քոչինեանը։

Երկու օրերու ընթացքին Անտրէյ Կրոմիքօ ծանօթացաւ Հայաստանի առօրեային, այցելեց զանազան հաստատութիւններ եւ տեսարժան վայրեր, ու հանդիպում ունեցաւ Հայաստանի Կուսակցական եւ պետական ղեկավար կազմի հետ։

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ՊԱՐՊԱԾ ՀՈՂԵՐԸ ԿԸ ՅԱՆՁՆՈՒԻՆ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԶԻՆԵԱԼ ՈՒԺԵՐՈՒՆ

Սուէզի Ջրանցքին արեւմտեան ափին՝ իսրայէլեան ուժերու կողմէ գրաւեալ հողերու պարպումը կը շարունակուի։

Պարպումի գ. հանգրուանին մասնակցող հողամասերը, ՄԱԿի Ապահովութեան Ուժերուն կողմէ երէկ յանձնուեցան եգիպտական զինուորական իշխանութեանց։

ԻՍՐԱՅԷԼ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԱՆՏԵՍԵԼ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ԿԱՄՔԸ

Սովետ մամուլը կը շարունակէ լայնօրէն անդրադառնալ Միջին Արեւելեան հարցին մասին։ Ահա՛ թէ ինչ կը գրէ Փրաւտայի դիտող՝ Վլատիմիր Պոլշաքոֆ, ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ շաբաթաթերթին մէջ։

«Խաղաղ կարգադրութեան մը որոնումը, որ զանգուածային կազմակերպչական ձեւ զգեցաւ Ժընեւի խորհրդաժողովին մէջ, ուր Սովետ Միութիւնն ու Միացեալ Նահանգները միասնաբար կը մասնակցին՝ Արաբ երկիրներուն և Իսրայէլի հետ Միջին Արեւելքի հարցերուն կապակցութեամբ, նոր փուլի մը մէջ մտաւ։ Խորհրդաժողովը իր աշխատանքները առկախած է ժամանակի մը համար։

Վերջին նիւթը նուիրուած էր Եգիպտական և Իսրայէլական ուժերուն տարանջատման վերաբերեալ քարտէզներու և յատակագիծերու վերջնական համակարգումին։

Եգիպտական հողերու մէկ մասին վրայէն իսրայէլեան ուժերուն հեռացման համաձայնութիւնը, որ ստորագրուեցաւ Գահիրէ-Սուէզ երթուղիին 101րդ քիլոմեթրին վրայ, այնպէս, ինչպէս միջազգային հասարակութիւնը կը պահանջէ, պէտք է որ հաստատ քայլ մը ըլլայ՝ դէպի Միջին Արեւելքի մասին Ապահովութեան Խորհուրդին ծանօթ որոշմանց գործադրումը։ Այդ որոշումները կը նախատեսեն իսրայէլական ուժերուն ամբողջական հեռացումը՝ գրաւեալ բոլոր հողերէն և Պաղեստինի Արաբ Ժողովուրդին օրինական իրաւունքներուն կատարեալ պաշտպանութիւնը։

Այսուամենայնիւ, մամուլին մէջ երեւցած տեղեկագիրներէն յստակ կ'երեւի, թէ Իսրայէլ, ինչպէս նախապէս, նոյնպէս և հիմա կը փորձէ երկարաձգել տագնապին կարգադրութիւնը, սառեցնելով զայն իր առաջին փուլին մէջ։

Իսրայէլ կը շարունակէ ցած պահել լարուածութեան աստիճանաչափը, մէկը միւսին ետեւէն միակողմանի ռազմավարութիւն խաղալով. մէյ մը Սինայի մէջ, մէյ մըն ալ Կոլանի բարձունքներուն վրայ։

Իսրայէլական զօրքերուն այս վերջին փորձը՝ թշնամութեանց սկսելու Սուրիական ճակատին վրայ, վերայիշեալ ռազմավարութիւնը փաստելու կը ծառայէ։

Արաբ երկիրները և իրենց զօրավիգ կանգնող բոլոր խաղաղութեան ուժերը, մեծ ճիգ ունին թափելիք՝ Արաբ ժողովուրդներու արդար դատին յաղթանակը ապահովելու համար։

Հակառակ բոլոր այն դժուարութեանց, որ կը յարուցանէ կարգադրութեան համար, Իսրայէլ բնաւ չի կրնար անտեսել աշխարհի ժողովուրդներուն յստակ ու մեկին կամքը, որով կը պահանջեն որ Արաբ երկիրներու հողերու նոր գրաւումները կասեցուին։

Միջազգային լարուածութեան մեղմացումին համար աշխատող ուժերը կ'ստիպեն՝ ուժի քաղաքանութեան դիրքերուն նահանջել։

Արաբ ժողովուրդները գործնականապէս համոզուած կ'զգան՝ Արաբ համերաշխութեան անհրաժեշտութեան, Սովետ Միութեան և ուրիշ ընկերվարական երկիրներու հետ իրենց համագործակցութեան կարեւորութեան, և, վերջապէս, քաղաքական արդար կարգադրութեան մը համար՝ խաղաղ գոյակցութեան քաղաքականութեան օգտակարութեան։

Ն. Մ. Գ.

ՄԷԿԻ ԴԷՄ ՀԱԶԱՐ ԿԵԱՆՔՈՎ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

... Հնչակեան Կուսակցութիւնը եղաւ առաջին ողջունողը Նոյեմբերեան Հայաստանի ծնունդին և անգերազանցելի պաշտպանը՝ Սփիւռքի մէջ։ Դարձաւ մունետիկը ճշմարտութեան, որ հայութեան ազգային ու պետական նախընթացը չունեցող վերածնունդին էր։ Ամբողջ հասակովը ծառացաւ այդ իրականութիւնը ծածկել ու աղօտել փորձողներուն դէմ։ Հայրենական պայծառ իրականութեան լոյսը հասցուց մինչև Սփիւռքի հեռուները, լուսաբանելով նախապաշարուած մտքերը, դարձի բերելով մոլորեալը և զգօնեցնելով տարակուսողները։ Համարձակօրէն պատգամեց, որ Խ. Հայաստանը համայն հայութեան միակ ու անփոխարինելի հայրենիքն է, մեր միակ ու վերջին յոյսը՝ որ կը ծլի ու կը ծաղկի, որուն հանդէպ գուրգուրանք պարտի ունենալ իւրաքանչիւր հայ, որովհետեւ, այս, սոսկ ա՛յս հայրենիքը պիտի կրնայ պարգեւել մեր մնացեալ յոյսերուն ամբողջական պսակումը։

Իր հետեւողական և անտեղիտալի քարոզչութեամբ՝ Հնչակեան Կուսակցութիւնը յաջողեցաւ Սփիւռքի զանգուածները համախմբել Մայր Հողին շուրջ, որ հայութեան մեծ երազի իրականացման միակ ուղին և նախապայմանը կը կազմէ։

Ընդունիլ Նոյեմբերեան Յեղաշրջումին պատմական փրկարար իրականութիւնը, ձգտիլ հայութեան վերամփոփումին՝ իր պատմական տարածքը գտած Հայաստանի հողին վրայ, բարեկամութիւն՝ տեղական ժողովուրդներու հետ և պայքար՝ հաւասարակաց թշնամիներու դէմ, Խ. Հայաստանը դարձնել հայապահպանումի կռուան և գործնական հայրենասիրութեան ոգիով դաստիարակել

ՆՇԽԱՐ ՄԸ՝ ՍԱՐԳԻՍ ՏԽՐՈՒՆԻԷՆ

«ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ»ի 16 Դեկտ. 1925ի թիւին մէջ, ՀՕԿի եւ Կ. Խաչի պատուիրակներու Սուրիա այցին առթիւ, ընկեր Ս. Տխրունիի խմբագրականէն հատուածներ.–

«... Դեռ հինգ տարի առաջ Արարատեան դաշտին վրայ Սով-Արքային և Մողոքին տիրապետութիւնը տեսնող, Մասիսի ստորոտէն ողբի ու հեկեկանքի ձայներ, օգնութեան աղաղակներ լսող գաղթական հայուն չհաւատալը կու գայ այն սքանչելահրաշ այլակերպութեան, զոր ունեցաւ երբեմնի որբերու, այրիներու և գաղթականներու հանրապետութիւնը, մէկ օրէն միւսը, Նոյեմբերեան յեղաշրջումէն ասդին»։

«... Այսպիսի համոզում մը կու գայ կազդուրելու ջիղերը՝ կեանքի գժնդակ պայքարին մէջ խոնջած հայ տարագրին ու կը ներշնչէ հաւատք մը՝ ապրելու, և այդ կ'ըլլայ բարոյական ամենամեծ վարձատրութիւնը՝ Հայ ազգը ու Հայրենիքը վերակազդուրելու և վերաշինելու սրբազան աշխատանքին լծուած մեծ մշակներուն»։

նորահաս սերունդները։ – Ահա՛ Հնչակեան Կուսակցութեան այդ շրջանի ազգ. քաղաքականութեան հիմնական ուղղութիւնը, որուն անգերազանցելի բանբերն եղաւ Ս. Տխրունին, զինք յատկանշող պերճախօսութեամբ և խիզախութեամբ, որոնք կը կազմեն աւանդը Փարամազներու։

Մարմնաւորելով Հնչակեան Կուսակցութեան գաղափարախօսութիւնն ու ազգային ձգտումները, դրսեւորելով անհատական ու բարոյական սքանչելի արժանիքներ, Սարգիս Տխրունին հանդիսացաւ սփիւռքահայ զանգուածներուն ճշմարիտ հայրենասիրութեան ու անխախտ ազգասիրութեան առաջնորդը, որ իր խօսքին և պայծառատեսութեան հմայքին տակ պահեց ժողովուրդը։

Ոչ մէկ ուժ կրցաւ հեռացնել զինք և իր Կուսակցութիւնը ճշմարտութեան ուղիէն, ո՛չ ֆրանսական գաղութարարներուն սուինները և ոչ ալ անոնց կամակատար ներքին յետադիմութեան ճնշումները։

Եւ ոչ ալ այն գնդակները՝ որոնք իր կռնակէն արձակուեցան 1929ի Յունուար 17ի երեկոյեան, կրցան լռեցնել ճշմարտութեան և Արդարութեան բոցաշունչ մունետիկին, որուն սիրտը եթէ դադրեցաւ բաբախելէ, սակայն իր քարոզած գաղափարն ու հայրենասիրութիւնը շարունակեցին ապրիլ, ուռճանալ և յաղթանակել։

Խորհրդային Մայր Հայաստանի առինքնող ներկան, Սփիւռքահայութեան սերտ միասնութիւնը՝ Հայրենիքին հետ, դէպի միութիւն և ազգային երազներու ամբողջական իրականացում դիմող հայութիւնը – անժխտելի ապացոյցը կը կազմեն Հնչակեան Կուսակցութեան ազգային քաղաքականութեան ճշդութեան։ Կը հաստատեն կենդանութիւնը՝ Սարգիս Տխրունիին, որ ինկաւ յանուն այդ փրկարար քաղաքականութեան կենսագործումին։ Ինք չկայ ֆիզիքապէս, բայց որպէս զգացում և գաղափար կ'ապրի տասնեակ հազարներու մէջ, կը խօսի անոնց շրթներով ու կը գործէ ուրիշ տասնեակ հազարներու ձեռքերով։ Կը շարունակէ ապրիլ անմահութեանը մէջ իր մեծ գործին եւ գաղափարներուն, որոնց սիրոյն զոհեց իր երիտասարդ կեանքը և որոնք, իր մահէն 45 տարի ետք, կը դառնան յաղթանակի կոթող իր շիրիմին վրայ։

Մէկ մահով բաժնուեցաւ ան մեզմէ. այսօր կ'ապրի՝ հազարներու կեանքով։

Խմբ. «ԱՐԱՐԱՏ»ի

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն ղրկած իրենց բաժնեգինը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը։ Չէք կամ մանտա-փոստ գրել «JOURNAL TCHAHAKIR» անունին եւ ուղարկել փոստարկղ թիւ 2111, Գահիրէ, Եգիպտոս։

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 800 ԱՄԵԱԿԸ ՆՇՈՒԵՑԱՒ՝

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ Ս. ԹԵՐԷԶԱ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Օգտուելով, Ամենապատիւ Տէր Իգնատիոս Պետրոս ԺԶ. Պաթանեան Կաթողիկոս-Պատրիարքի՝ Գահիրէ իր օրհնաբեր այցելութեան բարեպատեհ առիթէն, Գահիրէի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի նախաձեռնութեամբ եւ կազմակերպութեամբ Հելիոպոլսոյ Ս. Թերէզա Ժողովրդ. Սրահի վարչութեան, ոգեկոչուեցաւ յիշատակը՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ մեծագոյն կաթողիկոսներէն Ս. Ներսէս Շնորհալիի, անոր մահուան 800 ամեակին առթիւ։

Նորին Ամենապատուութիւն Իգնատիոս Պետրոս ԺԶ. Կաթողիկոս-Պատրիարքը՝ իր ուսումնասիրութեան ընթերցման պահուն։

Հոծ թիւով հասարակութիւն մը՝ որուն մէջ բազմաթիւ հայ լուսաւորչական համայնքի անդամներ, եկած էր ունկնդրելու Պաթանեան Կաթողիկոսի Ֆրանսերէն լեզուով պատրաստած ուսումնասիրութիւնը՝ Ս. Ներսէս Շնորհալիի մասին, որուն բնագիրը Նորին Ամենապատուութիւնը վերջերս յանձնած էր, Վատիկանի մէջ, Սրբազան Քահանայապետին։

Ներկայ էին, Հայ Կաթողիկէ Վիճակաւոր Գերապայծառ Ռափայէլ Եպս. Պայեանի կողքին՝ եգիպտահայոց Առաջնորդական Տեղապահը Գերապատիւ Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բոզաբալեանը, կաթողիկէ օտար եկեղեցիներու կրօնական ներկայացուցիչներ, Հայ Կաթողիկէ Վարդապետներ եւ Քոյրեր, Ազգ. Իշխանութեան բազմաթիւ անդամներ եւ այլ ներկայացուցիչներ։

Հանդիսութեան բացումը կատարեց Գերապայծառ Ռափայէլ Եպս. Պայեան, որ նախ հայերէնով եւ ապա Ֆրանսերէնով բացատրեց հանդիսութեան նպատակը, ու միաժամանակ տուաւ հետաքրքիր տեղեկութիւններ՝ Ս. Ներսէս Շնորհալիի մահուան 800 ամեակին առթիւ Վատիկանի իշխանաւորներուն կարգադրութեամբ տեղի ունեցած հանդիսութիւններուն եւ այլ միջոցառումներուն մասին։ Գերապայծառը հպարտութեամբ յայտարարեց, որ այս տօնակատարութեան առթիւ Վատիկանի թղթատարութիւնը 3 դրօշմաթղթերէ բաղկացած շարք մը հրապարակ հանած է Սուրբին նկարով եւ պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով՝ հայերէն տառերով, որուն տպաքանակը եղած է երեք միլիոն եւ որոնք մի քանի շաբաթներու ընթացքին ամբողջութեամբ սպառած են։ Նաեւ Շնորհալիի կեանքին ու գործին նուիրուած ընդարձակ հաղորդում մը՝ Վատիկանի կայանէն ձայնասփռուած է 22 լեզուներով։

Ամենապատիւ Պաթանեան Պատրիարք իր ուսումնասիրութեան առաջին մասին մէջ ներկայացուց Ս. Ներսէս Շնորհալիի կեանքն ու գործը։

Յայտագիրը շարունակուեցաւ Շնորհալիի գործերու կատարումներով։

Հայր Համբարձում Վրդ. Անտոնեանի ղեկավարութեամբ, երգչախումբը կատարեց «Առաւօտ Լուսոյ»էն մաս մը եւ «Յոյս իմ ես դու Տէր»ը։ Օր. Սրբիգ Պաթանեան կարդաց «Հաւատով խոստովանիմ»ը (Ֆրանսերէն թարգմանութիւն), որուն յաջորդեց երգչախումբը՝ «Տարածեալ»ի կատարմամբ։

Ամենապատիւ Պաթանեան Պատրիարք իր ուսումնասիրութեան երկրորդ բաժինին մէջ արտայայտուեցաւ Ս. Ներսէս Շնորհալիի՝ Քրիստոնեայ եկեղեցիներու միացման գործին առնչութեամբ կատարած աշխատանքներու։

Նորին Ամենապատուութիւնը, յենելով կարգ մը լատին եւ այլ հոգեւորականներու գրաւոր կարծիքներուն վրայ, ջանաց փաստել, որ Ս. Ներսէս Շնորհալի Քրիստոնեայ եկեղեցիներու միաւորման առաջին ջատագովներէն, ձգտողներէն եւ նախաձեռնողներէն մին եղած է։

Պաթանեան Պատրիարքին այս ուսումնասիրութիւնը, մեծապէս կը նպաստէ հայ կաթողիկէ բայց ոչ հայախօս շրջանակին մէջ՝ Ս. Ներսէս Շնորհալիի անձին ծանօթացման եւ փրոփականտային, եւ սակայն, այն կարգ մը եզրակացութեանց՝ որոնց յանգեցաւ Սրբազան Պատրիարքը, դաւանական գծով վիճելի կէտեր կը պարունակէ՝ ինչ կը վերաբերի Շնորհալիի միջեկեղեցական գործունէութեան։

Հանդիսութեան փակման խօսքը բրաւ սրահին ղեկավարներէն՝ Տոքթ. Ժորժ Պարկուս, որ միաժամանակ շնորհակալութիւն եւ մաղթանքներ յայտնեց Սրբազան Հիւրին եւ ներկայ հասարակութեան։

Ապա տեղի ունեցաւ պատւասիրութիւն։

Ս. Պ.

«ԷԼ ԷՊՈՒՐ» (ԱՆՑՔԸ)

Անցեալ 25, 27 եւ 28 Յունուար 1974, Գահիրէի Ֆրանսական Մշակոյթային Կեդրոնին մէջ բեմադրուեցաւ, արաբերէն լեզուով, Համտի Ապպասի ստեղծագործութիւններէն «Էլ Էպուր» (Անցքը) 16 տեսիլնոց երգիծանքով լեցուն թատերախաղը, բեմադրութեամբ Պր. Ուիլեամ Տանիէլի ու խաղարկութեամբ «Ցուփ բեմ» ընկերակցութեան անդամներուն։

Թատերգութիւնը կը ներկայացնէր եգիպտացի ժողովուրդին զգացումներն ու ապրումները՝ 5 Յունիս 1967էն մինչեւ 6 Հոկտեմբեր 1973 եւ անկէ յետոյ եւս։ Խաղը գրուած էր ազգային ըմբռնումով ու իր այլազան պատկերներով, հեղինակը ուզած էր երգիծանքով յղկել կարգ մը տգեղ բարքեր ու սովորութիւններ, որոնք գոյութիւն ունին տակաւին եգիպտացի ժողովուրդին մէկ խաւին մէջ։

Խաղին տեւողութիւնը մօտ 90 վայրկեան էր։ Բաղկացած ըլլալով 16 թաբլոներէ, պէտք էր որ արագօրէն փոխուէին տեսարանները։ Գոյութիւն չունէր որեւէ մէկ մասնայատուկ տեսարան մը, այս պատճառով ջանացուած էր նուազագոյնին իջեցնել բեմական իրեղէնները։ Յատկանշական էին՝ դաշտին, օթոպիւսին կայարանին, եւ տան ռատիոյին եւ թելեվիզիոնին, սրճարանին, ինչպէս նաեւ տանջանքի ու երազի տեսարանները։

Խաղացողները ըլլալով եգիպտացիներ եւ որոշ ուսումնական մակարդակի վրայ գտնուող անձինք, իրենց դերերը լաւ ըմբռնած էին եւ կը խաղային համարձակ ապրումներով, որովհետեւ կապ կար իրենց ամենօրեայ կեանքին հետ։ Խաղը գրեթէ առանց յուշարարի կը խաղացուէր եւ երբ դերասան մը կը կորսնցնէր կապը՝ իր ընելիքին, ան վարժ ըլլալուն, անզգալիօրէն կը շարունակէր իր խօսակցութիւնը՝ առանց նիւթէն շեղելու։

Լաւագոյն դերակատարն էր Պր. Ալի Ապու Էլ Ուարտ, որ «Օթոպիւսին կայարանը», «Տան Ռատիոն եւ Թելեվիզիոնը» ներկայացնողն էր եւ որ միեւնոյն ատեն սրճարանի տեսարանին մէջ ծերուկ յաճախորդն էր։ Մնացեալ դերակատարներն ալ տէրն էին իրենց դերերուն։

Լոյսերու խաղերը յաջող էին իրենց ժամանակներուն նկատմամբ։ Բեմին փոքրութիւնը մեծ դեր խաղաց, տարբեր տեսարաններուն իրերը արագօրէն փոխելու գործին։ Խաղին ընկերացող երաժշտութիւնը ազգային բնոյթ ունէր։

Գալով բեմադրիչին. զգալի էր որ ան մեծ ճիգ թափած էր ներկայացման յաջողութիւնը ապահովելու համար, ըլլայ դերաբաշխման մէջ կամ թէքնիք գծով։ Ան գաղափարը ունեցած էր օգտագործելու Սինեման՝ այս թատերական ներկայացման ընթացքին եւ այսպէսով փորձած էր կապել եղելութիւնները՝ Ֆիլմին ցուցադրութենէն առաջ կամ վերջը, եւ կամ ամբողջացնել բեմադրութեամբ։

Կարելի էր մնալ զուտ թատերական գծին մէջ, բեմին խորքը զետեղելով պաստառ մը՝ վրան գծուած նիւթին համապատասխան ճակատամարտի տեսարան մը, մինչդեռ խաղը նմանեցաւ Չեխոսլովաք «Լանթերնա Մաճիքա»ին, որ ներկայացուած է Եգիպտոսի մէջ՝ 50 ական թուականներուն։

Փափաքելի եւ հպարտալի պիտի ըլլար, որ յայտագրին վրայ բեմադրիչին հայկական անունը՝ Ուիլիամ Դանիէլ Ղազարեան արձանագրուած ըլլար, չփոթելու համար ղպտիի, սուրիացիի կամ լիբանանցիի մը անուան հետ։ Անոր հետեւանք կարելի է նկատել, որ

(Շար. տես էջ 3)

ԼԻԲԱՆԱՆ

ԵՐԿՐԱՉԱՓ ՓԱՍՔԱԼ ՓԱՊՈՒՃԵԱՆ Ի ՊԱՏՈՒԻ

«Արարատ» օրաթերթէն ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, թէ Պէյրութի Ֆրանսայի Դեսպան՝ Պր. Ֆոնթէնի առաջարկով, Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահ՝ Ժորժ Փոմփիտու «Օրտր Նասիոնալ Տիւ Մերիթ Շըվալիէ»*ի աստիճանով պատուած է Լիբանանահայ ծանօթ անձնաւորութիւններէն՝ երկրաչափ Փասքալ Փապուճեանը։*

Այս ուրախ առթիւ խմբագրութիւնս ջերմօրէն կը շնորհաւորէ Պր. Փասքալ Փապուճեանը։

ՄԱՐՄՆԱՑԱԾ ԵՐԱԶ

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

Երկրագնդում շատ չեն վայրեր, որոնց մակերեսն այնպէս ենթարկուէր ողողամաշմանը, ինչպէս Հայաստանի հարաւային և հարաւ-արեւմտեան շրջանները։ Գառնիան Արաքսի ձախ վտակները ամէն տարի մեր լեռների հարաւային լանջերից մեծ քանակութեամբ հող ու տիղմ են տանում։

Եւ ահա ամէն տարի ցանքաշրջանառութիւնից դուրս են մնում նորանոր հողատարածութիւններ, որոնք դեռ վերջերս վատ բերք չէին տալիս։ Ողողամաշումը մեծ աղէտ է։ Եթէ նրա դէմ ձեռք չառնուեն ամենավճռական միջոցներ, ապա ծաղկած լանջերը, զրկուելով բուսական ծածկոյթից, գորշ ու մռայլ պատկեր կը ստանան, և ժամանակի ընթացքում հարենի բնութեան տեսքն աստիճանաբար կը փոխուի։

Նման երեւոյթների առաջքն առնելու համար, Հայկական ՍՍՀ կառավարութիւնը պետական նշանակութիւն ունեցող լայն միջոցառումների կենսագործման ձեռնամուխ եղաւ։ Դրանցից մէկը մեր լեռների մերկ լանջերին անտառներ տնկելն է։ Մենք անտառտնտեսութեան աշխատակիցներից մէկի հետ բարձրացանք Գեղամայ հատանքն ի վեր, ուր, սկսած Հրազդանի ձախ ափից, մինչև Ազատ գետը ձգւում է մանրախճով և մամխու թփերով ծածկուած անապատային մի գօտի։ Ցաւիտեանս ջրի կարօտ այս տարածութեան վրայ, նեղ ձորերում, ուր հաւանաբար ջուր է եղել, այստեղ ու այնտեղ հանդիպում էին փոքր ու կանաչ օազիսներ։ Կանգնում եմ մի մերկ բլրի գագաթին և նայում այնտեղ ուր ժամանակին որս եմ արել։ Նայում եմ այն զարմանքով, ինչ զարմանքով որ Երեւանին նայեց յիսուն տարուայ բացակայութիւնից յետոյ Նիւ Եորքից հայրենիք վերադարձած հօրեղբօրս տղան՝ Արամը։ Նորքի բարձունքից դիտելով Երեւանը, նա, զարմացած ու շփոթուած, ասաց.

— Այո՛, յիշում եմ, այս գոգահովտում Երեւանն էր... Բայց Երեւանը չէ սա։ Սա ուրի՞շ քաղաք է...

Այդպէս էլ ես դիտում էի, դիտում շուրջ բոլորս և չէի ճանաչում այն վայրերը. ուր մեծ արօսի և դահուճի որս էի արել։

Գեղամայ լեռներից դէպի Արարատեան դաշտն են ձգւում երկու ձորեր, որոնք կանաչի ու ծաղիկների տակ են թաղուած։ Ձորերի յատակը, լանջերն ու բլրակները զարդարուած են մարդու ձեռքով։ Այստեղ հազարաւոր ակօսներ կան, որոնց միջև մատղաշ ծառերի՝ արարատեան անընման ծիրանենու, նշենու և դեղձենու ալացիկ շարքերն են։

Գողատու նոր անտառները ձգւում են Նորքի շրջակայքից մինչև Ատիս լեռան լանջերը։ Նրանք զարդարում են Ողջաբերդ և Գեղադիր գիւղերի շրջակայքի ժամանակին մերկ ու մռայլ դաշտերը, ձորերը, բլրակներն ու զառիթափները։ Նրանց գրաւած հողատարածութիւնը երեսուն-քառասուն քիլոմեթր լայնութիւն ունի։ Այս հսկայ տարածութեան իւրաքանչիւր հեքթարի վրայ տնկուած են ութ հազարական ագացիա, նշենի և ծիրանի ծառ։

Գնում ենք առաջ։ Հսկայական այգի-անտառ է շրջապատում գիւղերը, հասնելով տներին ու բակերին։ Գիւղերի շրջակայքում հանդիպող հին ու լքուած կալերը զարդարուած են ծառերով։ Մարագները քանդուած են, և նրանց տեղում տնկուած են ծառեր։ Հինաւուրց կառոյցները վերացուած են, և հիմայ այնտեղ ծաղկում են նորատունկ այգիներ։ Քուրջերը, աղբիւսները, ցեխն ու մռայլ փլատակները՝ հին գիւղի այդ «բընորոշ յատկանիշները» արդէն գոյութիւն չունեն։

Հեռուից երեւում են լեռների լանջերով ձգուող խրամատները։ Այժմ հեղեղները չեն գահավիժում ներքև, դէպի Երեւան և չեն անհանգստացնում նրան։ Նրանք՝ պղտոր, պարարտանիւթով հարուստ, լցւում են հազարաւոր խրամատների մէջ, որոնց յատակում աճում են ծառատունկերը։ Լցւում են այնտեղ, մշտական խոնաւութիւն են տալիս հողին և ջրի մէջ լուծուած նիւթերով սնում մատղաշ ծիլերը։

Ընդհանուր տեսարան մըջ վէժ գիւղէն

Խրամատները մի այլ կարեւոր դեր էլ են խաղում։ Տեղատարափ անձրեւները լեռնալանջերից տարել են հողի ծածկոյթը, մերկացնելով նրանք։ Ամենակարող ձեռքը կանգնեցրել է ողողամաշումը։ Այժմ հողը հասնում է խրամատներին, նիւթեր են գոյանում, որոնք սնում են պտղատու մատղաշ ծառերը՝ բալենիները, ծիրանիները, դեղձենիները, տանձենիները, խնձորենիներն ու նշենիները։ Նրանք հազարներով, հարիւր հազարներով, միլիոններով, տասնեակ միլիոններով են լցրել բոլոր փոսերը։ Իրենց կանաչ շորերով նրանք պսպղում են նաև լեռների գագաթին։

Իմ երազը մարմնացաւ։ Մարմնացաւ մեր բոլորի երազը։ Այս հսկայական անտառում աճող ծառերի վաթսուն տոկոսը պըտղատու է։ Նրանք արդէն միրգ են տալիս։ Երեկուայ անապատը լեցուն է հրաշալի մրգերով։ Սա արդէն անտառ է, իր նմանը չունեցող, նոր տեսակի մի անտառ։

Ճամփեզրին կաթի մի սիթեռն կայ։ Արդեօք որտեղի՞ց։

— Մեր «տղեկներին» ենք կաթ տալիս,- ծիծաղում է մի բանուորուհի։

Նա բալենիների մօտ փըխրեցնում է հողը։ Բոլորը ծիծաղում են։ Այս արեւակէզ վայրերի տնկիներին այնքա՛ն չի հերիքում ջուրը, որ անտառտնտեսութեան մարդիկ ստիպուել են կաթ փոխադրող մեքենաներ խնդրել, ջուր բերելու նպատակով։

Մի տարի սոսկալի երաշտ էր։ Ամբողջ ամառ կաթիլ մը անձրեւ չեկաւ։ Վերջի[illegible]ը չորացաւ, քար կտրեց։ Այն ժամանակ տնկիներն իրենց արմատները երկարեցին յաջորդ հողաշերտին։ Երբ այնտեղ էլ սպառուեց ջուրը, նրանք ջրի ու սնունդի համար շտապ իրենց արմատներն ուղղեցին աւելի առաջ, դէպի հողի խորքը։ Այդ ձեւով, մանրիկ բոյսը ձեռք բերեց մեթրանոց արմատ և այնպէս ամրացաւ, որ այլեւս ոչ մի աղէտ չէր կարող ոչնչացնել այն. Նա նման էր պատուհասների մէջ փոքրուց ամրապնդուած մանկան։ Չէ՞ որ առջեւում Օգոստոսն էր իր խորշակներով։ Գետինը քարացաւ, ծծերը մտան հողի տակ, մի մեթր խորութեան մէջ ջրի հետքն անգամ չկար։ Թւում էր, թէ մատղաշ տնկիներն այլեւս ուժ չունեն պայքարելու երաշտի՝ այդ ահաւոր աղէտի դէմ։ Թւում էր, թէ նրանց մահն անխուսափելի է։ Այնժամ մեռնող տնկիները դիմեցին հետեւեալ միջոցի՝ ամառուայ կէսին շտապով թափեցին իրենց տերեւները և քուն մտան...

Պատկերացնո՞ւմ էք, թէ ինչպիսի՛ փարթամութեամբ կը ծաղկէ՝ իր կեանքի առաջին տարում արիաբար նման անյաջողութիւններ կրած սերունդը։

Եւ աճո՛ւմ է։ Յաջորդ տարի, ամառնամուտին իսկ, նրանք մեթրանոց ծիլեր տուին։

Այս բարձունքից ներքև է իջնում նոյնպէս նոր անտառներով ծածկուած մի ձոր և հասնում մինչև Երեւանի ծայրամասերը։ Բոլոր լանջերին երեւում են զուգահեռ երկարող խրամատները։ Ձորը հարուստ է փարթամ բուսականութեամբ. բոլոր հեղեղատները ծածկուած են թաւ խոտով։ Ա՛յ փասիան բուծելու սքանչելի տեղ, մտածում եմ ես։

Ինչ որ հրաշքով իմ միտքը փոխանցուեց ուղեկցիս։

— Այստեղ փասիանն սքանչելի կը բուծուի,- ժպտաց նա,- տաք է, լանջերն՝ արև կայ. մընում է անտառը. նա էլ արդէն աճում է։ Նրա մէջ թռչունները կեր ու ապաստան կը գտնեն, և այն ժամանակ Արզնիում գտնուող փասիանների արգելանոցից թռչուններին կը փոխադրենք այս ձորերը։

Հիանալի կը լինի։ Այդ քանչելի թռչունները ինչպէ՜ս կը զարդարեն մեր անտառները։ Չէ՞ որ ժամանակին փասիաններ են եղել այս կողմերում, Ազատ գետի հովտում։

Հանդիսաւոր քայլերով, մի փողանի հրացանն ուսին, արեւահար գլխով և կկոցուող աչքերի

(Շար. տես էջ 4)

ԻՄԱՑՈՂԻՆ ՀԱԶԱՐ ԲԱՐԻ

ՆԱԽԱՆՁԸ

Մարդ արարածին ստեղծուելէն ի վեր, նախանձը եղած է անոր նկարագիրը խաթարող կիրքերէն մէկը։

Հին Կտակարանին մէջ Աբելին սպանութիւնը Կայէնին կողմէ կ'ապացուցանէ, թէ առաջին օրէն իսկ մարդուն ունեցած զանազան զգացումներուն մէջ՝ ամենագլխաւոր և յոռի դերերէն մէկը կը կատարէ նախանձը։

Այս մոլութիւնը ենթակային մէջ խղճին ձայնը կը խեղդէ, կ'ունճացնէ ատելութիւն, թշնամութիւն, արհամարհանք, վարկաբեկելու և զրպարտելու մոլուցք, մէկ խօսքով բոլոր չարութեան սերմերը, նոյնիսկ ոճիր գործելու հակամտութիւն։

Ստանալու անյագ ունակութիւն մըն է նախանձը։ Փառքի, հարստութեան, ճոխ և հաճոյալի կեանքի մը տիրանալու, սիրոյ մէջ միշտ կասկածամիտ, հաւատարմութիւն փնտռող մըն է ան, ապա թէ ոչ... Ինչպէս ուրիշներուն յաջողութիւնն ու երջանկութիւնը անոր ներքնաշխարհը տակն ու վրայ կ'ընեն, կը տառապեցնեն և կը դարձնեն անմխիթար, նոյնպէս անոնց ձախողութիւնը, անկումը կամ դժբախտութիւնը՝ անպատում գոհունակութիւն կը պատճառեն անոր։ Շատ ճիշդ ըսած է, Քրիստոսէ առաջ վեցերորդ դարուն ապրող՝ Թէոկնիս իմաստասէրը.

— Բարիին դժբախտութիւնը, չարին՝ նախանձին երջանկութիւն կը բերէ։

Այն ինչ աւեր որ խլիրդը կը գործէ մարմին, նոյնը կ'ընէ նախանձը հոգիին համար։ Զայն կըրծող որդը՝ որ միջատներուն մէջ ամենէն մաշեցնողն է, սպաննելու համար ամենէն ահարկու զէնքերը անգամ անզօր են։ Նոյնիսկ ամենատոկուն կամազօր, ինքնավստահ մարդիկն անգամ անդիմադրելի տկարութիւն ցոյց կու տայ ու կ'ենթարկուի այդ մոլութեան թունաւոր ազդեցութեան, որմէ բուժումը աւելի դժուար է քան խլիրդէն։

Որքան ընտանիքներ, ազգեր, պետութիւններ քայքայուած են նախանձին պատճառով ու տակաւին պիտի շարունակուին քայքայուիլ, որովհետեւ, թէեւ բոլոր հիւանդութիւններուն դարմանը գրեթէ գտնուած է և նոյնիսկ քաղցկեղը տակաւ պարտուելու վրայ է, սակայն քանի մարդկութիւն գոյութիւն պիտի ունենայ, նախանձը պիտի ապրի անոր մէջ ու զայն անողոքաբար պիտի դըժբախտացնէ։

Ի զո՞ւր Սեպաստիան Շամֆոր նախանձին ծուլութիւն կը մաղթէ։ Անկարելի է որ նախանձը ծուլանայ, ընդհակառակն՝ ան միշտ աշխոյժ պիտի պահէ ինքզինքը, որովհետև փիզիքական քայքայում, բարոյական պարտութիւն կը սպասէ իրեն, եթէ ներսը կուտակուած թոյնը պատեհ առիթին չարտաքսէ։

Դժբախտաբար հայ ժողովուրդին մէջ ալ այդ ախտը տեւականօրէն իր աւերը գործած է։ Մեր պատմութեան որ մէկ էջը դարձնելու ըլլա՛նք, անպակաս են ցայտուն օրինակները։ Թագաւորներ, նախարարներ, պալատականներ, կրօնականներ նախանձէ դրդուած իրար վարկաբեկելու, իրարու դէմ դաւադրելու համար ամէն միջոց գործադրած են, պատճառ ըլլալով մեր պետական մեքենային քայքայման, անկախութեան կորուստին։

Անցեալ դարերէն մեզի ժառանգ այդ որդը՝ ոչ միայն տակաւին մինչեւ այսօր չենք կրցած ճզմել մեր մէջ, ընդհակառակն, գիտակցօրէն կ'աշխատինք անոր սնունդ հայթայթել։ Իրար չքաշելու սովորութիւնը կը շարունակուի։ Նոյնիսկ շահակցական տեսակէտով մարդիկ կ'ուզեն պահել իրենց անհատականութիւնը, չեն փորձեր իրարու մօտենալ եւ ընկերութիւններ կազմել, նիւթական աւելի յաջողութիւն ձեռք բերելու համար։

Տխուր է մեր ազգային, հասարակական կեանքը։ Նախանձը անողոքաբար իր դերը կը կատարէ։ Իրերամերժ պայքարը կը շարունակուի։ Բարի կամեցողութիւն ունեցող մարդիկ, քով քովի եկած ազգօգուտ գործ մը յաջողցնելու համար երբ ամէն զոհողութիւն յանձն կ'առնեն, անմիջապէս, ուրիշներ իրենց անճարակութիւնը ծածկելու, փորձերնուն ցաւը մեղմելու յետին մտքով՝ կը սկսին խափանարարութեան և ծաղրանքի։

Այսօր հարց կը ծագի, թէ բարի նախանձ ըսուածը արդեօք տակաւին գոյութիւն ունի՞ մեր մոլորակին վրայ, մանաւանդ հայերուս մէջ։

«Աշխարհ» ՀՈՒՐ-ԱՆԴ

«ԷԼ ԷՊՈՒՐ» (ԱՆՑՔԸ)

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

հայ հասարակութիւնը ցանցառ թիւով եկած էր։

Եգիպտահայերը ուրախ պիտի ըլլան, եթէ Գր. Ղազարեան գործէ հայ բեմերու վրայ, հայութեան մէջ եւ հայ գրողներու գործեր բեմադրէ։

Եգիպտահայ բեմը առանց խտրութեան բաց եղած է միշտ ամէն հայու առջեւ, որոնք եկած են ծառայելու իրեն, ընդհանրապէս հայ մշակութային միութիւններու միջոցաւ։ Գաղութը գիտցած է գնահատել իր զաւակները, որոնք իրենց համեստ պայմաններով ջանացած են նոյնիսկ հայ մշակութային միութիւններու բեմեր, իրենց գրպաններէն ծախսելով եւ ոչ թէ ապաւինելով օտարներու կրամական առատաձեռն աջակցութեան։

Եգիպտահայը գիտէ իր ազգակիցները եւ զաւակները քաջալերել։ Վերջերս, Գահիրէի Եգիպտական Համալսարանի սրահին մէջ տեղի ունեցան Եգիպտական Պալէի խումբին 15 ամեակին առթիւ ներկայացումներ, որոնց մասնակից եղաւ՝ հիւրաբար խաղախ գտնուող հայազգի պալէրմայեսթրօ Վիլէն Գալստեան։ Երբ խօսնակը յայտարարեց մեր ազգակիցին անունը՝ «Գալստեան», ներկայ գտնուող բազմաթիւ եգիպտահայերը բուռն ծափերով թնդացուցին սրահը։

Մեր երիտասարդ բեմադրիչը պէտք չէ սպասէ որ հայ բեմը կըրնայ իրեն երթալ։ Հայ բեմը տեղէն չի շարժիր։ Անհրաժեշտ է որ զգացումով եւ յարգանքով անոր մօտենան հայեր, մեր թատրոնին՝ որ 2000 տարուան պատմութիւն ունի։ Բայց եթէ Գր. Ղազարեան կը յուսայ Արաբերէն թատերգութիւններ՝ Արաբերէն լեզուով ներկայացնել հայ մշակութային սրահներու բեմերէն, լաւ կ'ըլլայ որ ան մնայ այն միջավայրին մէջ, ուր որ է այժմ, որովհետեւ հայ բեմը պէտք չէ դադրի «Հայ Բեմ» ըլլալէ։

ՀՐԱՉ ՎԱՀԱՆ ՀԱՊԷՇԵԱՆ

ՋԱՀԱԿԻՐ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
14 ՓԵՏՐ. 1974

ՓԻՆԿ-ՓՈՆԿ

Հ.Մ.Մ.ի (Հայկական Ընթերցասրահ) փինկ-փոնկի խումբը տիրացաւ «ՄԱՀԷՐ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ» Բաժակին

Անցեալ Կիրակի, 10 Փետր. 1974, կ. ե. ժամը 5,30ին, տեղի ունեցաւ «Մահեր Տիլիմէթինեան» արծաթաձոյլ բաժակին շուրջ՝ Հայ Կաթողիկէ Ս. Թերեզա Ակումբին կողմէ կազմակերպուած Փինկ Փոնկի Գահիրէի հայկական միջակումբային մրցաշարքին աւարտական մրցումը, ընդմէջ «Նիըր Իսթ»ի եւ Հայկական Ընթերցասրահի Հ.Մ.Մ.ի խումբերուն։

Աւարտական այս մրցումին, Հայկական Ընթերցասրահի Հ. Մ. Մ.ի փինկ փոնկի խումբը յաղթական դուրս եկաւ՝ 3-1 արդիւնքով եւ տիրացաւ բաժակին ու ոսկեզօծ մետալներուն։

Մրցաշարքին մանրամասն նկարագրականը եւ թէքնիք արդիւնքները պիտի տանք մեր յաջորդ թիւով։

ՄԱՐՄՆԱՑԱԾ ԵՐԱԶ

(Շարունակութիւն Դ. էջէն)

անկիւններում կնճիռներ ունեցող մի մարդ մօտեցաւ մեզ։ Քեռի Վահանն էր, Ջրվէժի անտառապետութեան պահակը։ Եօթանասունհինգ կայ, բայց տեսքով ոչ աւելի է, քան յիսուն տարեկան։ Քեռի Վահանը Ջրվէժի հին երկրագործներից է։ Իր հնամենի աւորով քչփորել է արտը, սերմ է շաղ տուել քարի պէս պինդ հողին և երկնքին է յառել իր հայեացքը։ Եղել է, որ ամբողջ ամառ երկինքն անձրև չի կաթեցրել, արևը կրակ է թափել հողին։

Քեռի Վահանը նայում է զմրուխտ լանջերով կարկաչող Սևանի ջրին, նայում է նախանձելով, ոգևորութեամբ։ Ամբողջ կեանքում ջրի այսպիսի առատութիւն է երազել։

— Գիտէք՝ ինչո՞ւ մեր գիւղը կոչւում է Ջրվէժ,— ծանրաբարոյ մեզ դիմեց քեռի Վահանը։— Մեր հայրերի ու պապերի կեանքը յանուն ջրի՝ անցաւ վէճերի, կռիւների և գինեալ բախումների մէջ։ Գիւղը կոչւում է Ջր-վէճ, այսինքն՝ վէճ ջրի համար։ Յետոյ սկսեցին Ջր-վէժ ասել... Վերեւում, տեսնո՞ւմ ես, երկու լեռների միջև մի ձորակ կայ։ Այդտեղից մի փոքրիկ առու էր գալիս, մի բարակ ջուր։ Վէճերը դրա համար էին։ Մի երաշտ ամառ այս ձորում հաւաքուել էին. շրջակայ գիւղերի բնակիչները, որպէսզի ոռոգման ջրի հերթ հաստատեն։ Վերջ ի վերջոյ գիւղապետն ասում է՝ ով որ առաջինն այստեղ բերի մատաղի կենդանուն, նրա գիւղն այսօր կը ստանայ ոռոգման ջուրը։ Ջրվէժցիները շշմում են։ Ի՞նչ անել։ Չէ՞ որ Ջրվէժը բաւականին հեռու է այստեղից։ Միւս գիւղերը կարող են աւելի շուտ բերել մատաղի գառը։ Այսուհանդերձ վազում են։ Այլապէս, եթէ ջուրը չստանան, արտերը կը վառուեն արևի տակ, և սով անխուսափելի կը դառնայ։ Բայց ահա՛ մեր պապերից մէկն ասում է. «Իսկ որպէս մատաղ ընդունելի՞ է մարդու կեանքը»։ Մի քիչ մտածելուց յետոյ գիւղապետն ասում է. «Ընդունելի՛ է»։ «Եթէ այդպէս է, ես ինձ զոհ եմ բերում, ջուրը տուէք մեր գիւղին»։ Եւ վայրկենապէս դաշոյնը քաշելով, շշմած ժողովրդի աչքի առաջ սպանում է ինքն իրեն...

Ահա թէ ինչ էր նշանակում ջուրն այն ժամանակ։

Քեռի Վահանը մի րոպէ լռեց։ Յուզուած էր։ Մի քիչ հանգստացած՝ շարունակեց.

— Այժմ ուրիշ է։ Ջրի համար վէճեր չկան,— եզրակացրեց նա,— միայն չեմ հասկանում՝ ինչո՞ւ ենք հին անունով կոչում մեր գիւղը։

Քեռի՛ Վահան, հին անունը մնում է, որպէսզի գալիք սերունդներն իմանան, թէ ի՛նչ էր նշանակում ջուր, ի՛նչ էր արժում նա այս քարքարոտ տեղանքում ապրող գիւղացիներին, և ինչպէ՜ս էին նրանք ջրի կարօտ։

Հին Աշտարակի հարաւային մատոյցները՝ Ազատ գետից մինչև Հրազդան, կանաչ պատմուճան են հագել։ Վերակենդանացուած են թշնամական բանակների արշաւանքներից վնասուած ու ոչնչացած անտառները, որոնք հին-հին դարերում սոսափել են այստեղ։

Սակայն նոր անտառը բնաւ նման չէ իր նախորդին՝ ո՛չ գըզգըզուած է, ո՛չ վայրի։ Նա հըմայում է սլացիկ ծառերի շարքերով։ Խնամում են այն, պարարտացնում, բուժում։ Նոր տեսակի անտառը հներից շատ աւելի գեղեցիկ է։ Նոր տեսակի բնութիւն։

Սոճու կողքին պսպղում է Արարատեան դաշտի սքանչելի դեղձենին, հացենու ստուերին հիւթակալում է բալենին, անտառային բացատը ծածկուած է վազերով, իսկ թաւուտներում անթիւ են ծիրանի ծառերը։

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Ութսուն տարեկան ծերուկ մը բժիշկին հարցուց, թէ կրնա՞յ երեսուն տարեկան կնոջ մը հետ ամուսնանալ։

— Չեմ կրնար ոչ ըսել, բայց կը թելադրեմ, որ ինքզինքդ զգուշես։ Ծայրայեղութիւնը կրնայ մահացու ըլլալ։

— Ի՞նչ կրնամ ընել, եթէ պիտի մեռնի, թող մեռնի։

×

Ութը զաւակներու տէր մայրը իններորդին ծնունդին համար հիւանդանոցն էր։ Ամուսինը սենեակ մտաւ, ուր կինը պառկած էր, տեսաւ որ կը քնանայ, ծռեցաւ եւ կամաց մը երեսը համբուրեց։ Կինը աչքերը բացաւ եւ քմծիծաղով ըսաւ.

— Հը՞մ, նորէ՞ն կը սկսիս։

***

ՕՐ. ՄԱՅՏԱ ԹԱԹԻԿԵԱՆ
ՊՐ. ՆՈՒՊԱՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
Ամուսնացեալք

Լոս Անճելըս 26-1-1974

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները ու երջանկութեան մաղթանքները՝ նորապսակ ամոլին և խնդակցութիւններ թերթիս բարեկամներէն՝ Տէր և Տիկին Մարտիկ Թաթիկեանի։

***

ԾՆՈՒՆԴ

Տէր և Տիկին ընկ. Երուանդ Գալեան (Պէյրութ), աղջիկ զաւակով մը բախտաւորուելնուն ուրախ առիթով, հետևեալ նուիրատուութիւնները կ'ընեն.

	Լ.Ո.
«Արարատ» օրաթերթին	25
«Աղասի» Մ. Միութեան	25
Հայկական Ընթերցասրահին (Գահիրէ)	25
«Ցաղթանակ»ին (Փարիզ)	25
«Ջահակիր»ին (Գահիրէ)	25
Նազարբէկ Ուս. Միութեան	15
Էլճանեան Ուս. Միութեան	10

Այս երջանիկ առիթով, խմբագրութիւնս կը խնդակցի բաղդաւոր ծնողաց՝ Տէր եւ Տիկին ընկեր Երուանդ Գալեանին եւ երկար ու երջանիկ կեանք կը մաղթէ նորածինին։

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Իրենց սիրելի դստեր՝ Օր. Մայտա Թաթիկեանի ընդ Պր. Նուպար Մարգարեանի ամուսնութեան (Լոս Անճելըս) բարեբաստիկ եւ ուրախ առիթով, Տէր և Տիկին Մարտիկ Թաթիկեան կը նուիրեն 1000 ե. դ.։

Օր. Հերմինէ Ն. Գալաճեանի ընդ Պր. Վահէ Կ. Վարժապետեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առիթով, Տէր և Տիկին Մերուժ Գույումճեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ս. Սարգիսի տօնին առթիւ, իր սիրեցեալ եղբօր՝ ողբ. Սարգիս Գըզըլեանի քառսնօրեայ յիշատակին, Տէր և Տիկին Վահան Գըզըլեան կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	1000
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Գալուստեանի Ծնողաց Մարմին	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
Գահիրէի Ազգատախնամին	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
«Յուսաբեր»ին	300
«Արև»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ Գըզըլեան Հաստատութենէն)

Այրի Տիկին Վալանթին Սահակեան, իր սիրեցեալ ամուսնոյն՝ ողբ. Ֆերտինանտ Սահակեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, նաև իր շատ սիրելի համայնքընկերոջ քառսնօրեայ յիշատակին՝ կ'ընէ հետևեալ նուիրատուութիւնները.

Եկեղեցւոյ պայծառութեան	1000
Աղեքս. Ազգատախնամին	1000
«Տիգրան Երկաթ»ին	500
«Յառաջդիմասէր»ին	500
«Յուսաբեր»ին	300
«Արև»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ Եր. Գալփաքճեանէ)

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԷ

Ընկեր Հայկ Տէօքմէճեան (Աղեքս.) մէկ տարուան բաժանորդագրութիւն կը նուիրէ Պր. Վահան Ծիպէլեանի (Լենինական)։

Կ Ո Չ

Հ. Բ. Ը. Մ.Ի ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ՝

ՈՒՂՂԵԱԼ ԲՈԼՈՐ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ

Մեր հայ հասարակութեան քաջ ծանօթ է, որ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան «ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ» Մատենադարանը, մօտ կէս դարէ ի վեր կը ջանայ միջազգային այս Լոյսի Ոստանին մէջ տանելու հանրօգուտ առաքելութիւն մը՝ իր բազմահարիւր հայ թէ օտար հատորներով, Հայ Մշակոյթն ու Պատմութիւնը ծանօթացնելու իր հայ և օտար ընթերցողներուն և ուսումնասիրողներուն, մասնաւորաբար հայագիտական մարզերու մէջ։

Շնորհակալ ենք, որ բազմաթիւ հեղինակներ ու հրատարակիչներ ու թերթերու վարիչներ, ինքնաբերաբար իրենց առաքումներով կը ճոխացնեն ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆը, ու այդ կերպով զօրավիգ կը հանդիսանան մեր ջանադրութեան արդիւնաւորման։

Բայց կը թուի ոմանց անծանօթ ըլլալ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻՆ այս դերը, ու կան հեղինակութիւններ՝ որոնցմէ զրկուած կը մնանք։

Հետևաբար, կը խնդրենք բոլոր հեղինակներէն ու հրատարակիչներէն, ու նաև բոլոր մեր ազգայիններէն՝ որոնք իրենց մօտ ի պահ ունին մասնաւորաբար հայութիւնը շահագրգռող հին թէ նոր հրատարակութիւններ, թերթերու կամ պարբերաթերթերու հաւաքածուներ, ամէն լեզուէ, - նոյնիսկ երաժշտական, թատերական և նկարչական-, որ բարեհաճին զանոնք նուիրել «ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ» Մատենադարանին, որպէսզի վերջինս լաւագոյնս կարենայ շարունակել իր առաքելութիւնը ու ընդարձակել իսկ զայն։

Առաքումները կատարել հետևեալ հասցէով՝

BIBLIOTHEQUE NUBAR de l'U. G. A B.
11, Square Alboni — 75 — PARIS, (16e) FRANCE

Կանխայայտ ջերմ շնորհակալութիւններով՝
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ» ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة اسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز، السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 91 5013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 516 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1974 ՀԱՏԸ ՋՆՈՒԲԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. عدد رقم ٥١٦ — الخميس ٢١ فبراير ١٩٧٤

ԱՆԼՌԵԼԻ ՓԱՌՔ

Յունուար 26ին լրացաւ խորհրդահայ ականաւոր բանաստեղծ Պարոյր Սեւակի ծննդեան յիսնամեակը։ Այդ առթիւ կը հրատարակենք բանաստեղծ Գէորգ Էմինի յօդուածը՝ նուիրուած վաղամեռիկ բանաստեղծին։

Պարոյր Սևակի մասին գրելը և հեշտ է, և դժուար...

Հեշտ է, որովհետև իմ աչքի առջև է անցել նրա ամբողջ մարդկային ու ստեղծագործական կեանքը, սկսած 1942 թուականի այն օրից, երբ Չանախչի գիւղից Երևան եկաւ պատանի Պարոյր Ղազարեանը։

Եւ դժուար, որովհետև Պարոյրը դեռ գրականութիւն չէ ինձ համար, այլ կենդանի կեանք ու արիւն, և այնքան էլ հեշտ չէ նրան ընկալել՝ որպէս փաստ ու յիշատակ, կամ ճիգ գործադրել նրա մասին, գրել բայի կամ բայերի անցեալ ժամանակով...

Հենց սկզբից ասեմ, որ Պարոյրը, թէև գիւղից էր եկել, բայց պոէզիայում գիւղացի չէր ու նրա առաջին իսկ բանաստեղծութիւնները աւելի ուրբանիստական թեքում ունէին...

Նարեկացու և Ուոլթ Ուիթմէնի պոէզիայի մի զարմանալի համաձուլուածք էին՝ նրա առաջին բանաստեղծութիւնները, օժտուած՝ առաջինի հուժկու թափով ու խորքով և վերջինի լայն աշխարհազգացումով...

Ցնցող էր նրա՝ ինձ կարդացած առաջին իսկ անտիպ գործերի տպաւորութիւնը...

Ցաւում եմ, որ Սևակն իր այդ շրջանի բանաստեղծութիւնների մի զգալի մասը գրքերու մէջ չի զետեղել, որովհետև նրանք, իմ կարծիքով, անհամեմատ աւելի բարձր, խոր ու ինքնատիպ էին, քան Սևակի առաջին, համեմատաբար անյաջող «Անմահները Հրամայում են» գրքոյկը, որով նա 1948 թուականին մուտք գործեց գրականութեան մէջ։

Պարոյր Սևակը վերջնականապէս գտաւ իրեն, աւելի շուտ՝ վերադարձաւ իր տարերքին միայն 1957 թուականին տպագրած «Նորից քեզ հետ» գրքով (որն աւելի ճիշդ կը լինէր վերագրել «Նորից ինձ հետ»...)։

Վերևում ես գործածեցի «անյաջող» բառը, որը երևի բացատրութեան կարիք ունի...

Նախ ասեմ, որ իսկական բանաստեղծի նոյնիսկ ամենից անյաջող գիրքը՝ ոչ բանաստեղծի մի քանի յաջող գրքը արժէ....

Եւ ապա աւելացնեմ, որ Պարոյր Սևակն այն բանաստեղծներից է, որի նոյնիսկ անյաջող գործերը մեծ հետաքրքրութիւն են ներկայացնում թէ՛ ընթերցողների, թէ՛ մանաւանդ, բանաստեղծների համար, որովհետև բանաստեղծութեան մէջ կարևորը լաւ ու վատ տողերը չեն (լաւ տող կարող է երբեմն յօրինել նաև վատ բանաստեղծը...), այլ այն, թէ ո՞վ է կանգնած այդ տողերի ետևում, այն, թէ զգացւում է այդ տողերի ետևում իր բնաւորութիւնը, իր բախտը և աշխարհի մասին իր ուրոյն պատկերացումն ունեցող մարդը,

(Շար. տես էջ 3)

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Պարոյր Սևակի ծննդեան 50 ամեակի առթիւ մի խումբ գրողներ, գրականագէտներ, մայրաքաղաքի մտաւորականութեան ներկայացուցիչներ եղան բանաստեղծի ծննդավայրում։ Նրա գերեզմանին դրուեց ծաղկեպսակ՝ «Անմոռանալի Սևակին՝ գրող ընկերներից» մակագրութեամբ։

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Է ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿԻՆ

Հայ ականաւոր բանաստեղծ Պարոյր Սևակի ծննդեան 50 ամեակին է նուիրուած՝ Ալ. Մեասնիկեանի անուան հանրապետական գրադարանում կազմակերպուած ցուցահանդէսը։

«Եթէ ճշմարիտ ու մեծ բանաստեղծն է խօսում, լռում է նրա կենսագրութիւնը»։ Սևակի այս խօսքերը դարձել են նրա գրական ժառանգութիւնը ցուցադրող բաժնի խորագիրը։ Այստեղ ներկայացուած են Հայաստանում, ՍՍՀՄ մի շարք քաղաքներում, ինչպէս նաև արտասահմանում տպագրուած ժողովածուները, բանաստեղծութիւնների գրքերը, «Սայաթ-Նովա» մենագրութիւնը։

«Նրա մասին» բաժնում ներկայացուած են Պ. Սևակին նուիրուած ուսումնասիրութիւնները։ Ցուցահանդէսում տեղ են գտել ականաւոր բանաստեղծի կողմից խմբագրուած մի շարք գրքեր։

(ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒՆ ՓԱՌԱԲԱՆՈՒՄԸ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ԻՐ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՃԱՌՈՎ, ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԵՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐԳԱՆՔԸ ՄԱՏՈՅՑ՝ 6 ՀՈԿՏ.Ի ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՀԵՐՈՍԱՑԱԾ ԱՄԷՆ ԴԱՍԷ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Երեքշաբթի, 19 Փետրուար 1974, ժամը 12.30ին, նախագահ Անուար էլ Սատաթ, իր կողքին ունենալով Պատերազմական Նախարարը՝ Ա. Զօրավար Ահմէտ Իսմայիլ Ալին, փառահեղ թափօրով մը և ժողովրդական խանդավառ ցոյցերու ներքև ժամանեց Ժողովրդական Խորհուրդի Նստատեղին (Խորհրդարան) և ընդունուեցաւ մեծ պատիւներով։

Խորհրդարանին մէջ նախագահին կողքին տեղ գրաւած էին՝ Լիպիոյ Նախագահ Զօր. Մուամմէր էլ Քազզաֆին և Զայիրի Նախագահ Մոպութու Սեսէ Սեքոն։

Խորհրդարանին նախագահ՝ Հաֆէզ էլ Պատաուիի բացման և բարի գալստեան խօսքերէն ետք, յաջորդաբար խօսք առին նախագահներ Մոպութու և Քազզաֆի, որոնք ներբողականը ըրին եգիպտական բանակին և հերոսներուն։ Եգիպտոսի նախագահը ապա պատմական ճառ մը խօսեցաւ և վեր առաւ եգիպտական բանակին հերոսական

(Շար.ը տես էջ 4)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Վարդանանց ոգեկոչման Տօնին առթիւ, «Ճահակիր» ջերմօրէն կը շնորհաւորէ իր այն աշխատակիցները, ընթերցող բարեկամներն ու աշխատաւոր հայերը, որոնք կը կոչուին Վարդան, Ղեւոնդ, Վահան, Խորէն, Արշակ, Գիւտ, Թաթուլ, Արշաւիր, Շմաւոն, Տաճատ, Ատոմ, Կարէն, Խոսրով, Հայկ, Հմայեակ, Տիգրան, Ներսէս, Արսէն, Շուշան և այլ հայկական անուններով և որոնք մասնաւոր տօնակատարութեան օր չունին մեր օրացոյցին մէջ։

«ԱՐԱՐԱՏ» ՊԷՅՐՈՒԹ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ

Ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանանք որ հայրենի ֆութպոլիստները Պէյրութ պիտի ժամանեն 20 Փետրուար, Հ.Մ.Մ.ի Պէյրութի շրջանի հրաւէրով, չորս մրցումներ ունենալու համար տեղական զօրաւորագոյն կազմերուն և Լիբանանի հաւաքականին հետ։ Խորհրդային Միութեան ֆութպոլի կեդրոնական ֆետերասիոնէն ստացուած է հեռագիր մը, որով կը հաղորդուի՝ թէ Խորհրդային Միութեան ախոյեանները Փետր. 20ին յետաձգած են իրենց Լիբանան գալուստը։ Ինչպէս ծանօթ է, ԱՐԱՐԱՏը Պէյրութ կը սպասուէր Փետր. 6ին։

Վստահ ենք որ այս լուրը մեծ գոհունակութիւն պիտի պատճառէ հայրենի խումբին երկրպագուներուն, մանաւանդ, նկատելով որ վերջին օրերուն կարգ մը թերթեր գրած էին՝ թէ ԱՐԱՐԱՏի գալուստը վերջնականապէս ջնջուած է, ինչ որ անհիմն գուրս եկաւ։

ԻՆՉ ԲԱՆ ԿԸ ՎՏԱՆԳԷ ԻՍՐԱՅԵԼԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻՔԹՈՐ ՍԵՐԿԵՅԵՒ

Երկար ատենէ ի վեր ցանկացուած խաղաղութիւնը չէ եկած տակաւին Միջին Արեւելքին։ Ներկայիս, սակայն, իսկական պատեհութիւններ կան իրագործելու համար զայն։ Անիկա յստակ դարձաւ Ժընեւի խորհրդաժողովին բացումով, որուն որոշումները մեծ հետաքրքրութեամբ եւ մեծ յոյսով կը դիտուին միջազգային հասարակութեան կողմէ։

Արաբ երկիրներու առաջնորդները, խորհրդաժողովին մասնակցելու իրենց որոշումով, իրենց պատրաստակամութիւնը եւ բարիկամեցողութիւնը արտայայտեցին, Միջին Արեւելքի տագնապը խաղաղ միջոցներով կարգադրելու համար։ Միեւնոյն ժամանակ, Իսրայէլը կառավարող շրջանակները, թէեւ իրենց պատուիրակութիւնը Ժընեւ ղրկեցին, սակայն եւ այնպէս տակաւին չեն զիջած հողային կցումներու իրենց պահանջէն։ Մեր ականջներուն կը հնչեն տակաւին Իսրայէլի քաղաքագէտներու հին ասացուածքը՝ «ինչ կը վերաբերի իրենց համար պահելու», այսինքն, կցելու մաս մը՝ Արաբ հողամասերէն, այն պատրուակով, որ այդ հողամասերը կրնան երաշխաւորել Իսրայէլի ապահովութիւնը։

Այսուամենայնիւ, այս տեսակ հաւաստիքներու հեղինակները՝ անհամաձայնութեան կը բախին այնպիսի խստապահանջ բաներու հետ, ինչպիսին են իրողութիւնները։ Ի՞նչ ապահովութեան մասին կարելի է խօսիլ, երբ նոյնինքն յարձակողական քաղաքականութիւնն է՝ Իսրայէլը կառավարող շրջանակներուն- յամառ իրենց անբարեացակամութեան մէջ՝ իրենց զօրքերը քաշելու Արաբական գրաւեալ հողամասերէն-, որը պատճառ դարձաւ Հոկտեմբերեան ընդհարումներու պոռթկումին, որուն ընթացքին Իսրայէլ մեծ կորուստներ կրեց, անդրադառնալով՝ ի՛ր երկրին գոյութեան պատմութեան մէջ 1973 Հոկտեմբերին. Իսրայէլի կցումի վարդապետութիւնը բախեցաւ «Պարլեւի գիծին»։

Շատ մը իսրայէլացիներ վերատեսութեան ենթարկեցին իրենց դիրքը՝ կառավարութեան պաշտօնական քաղաքականութեան հանդէպ, որուն անպատասխանատու եւ ճակատագրական հետեւանքները ինքնին ըստ ինքեան յստակ դարձան։

Իսրայէլացի գիտնական Տոքթ. Շլոմօ Ավինէրիի՝ «Հաարեց» օրաթերթին մէջ լոյս տեսած հետեւեալ հաստատումը յատկանշական է.— «Հոկտեմբերեան պատերազմը ապարէգ կարդաց Սիոնական այն թէզին՝ թէ Իսրայէլ հրեաներուն համար ամենաապահով վայրն է»։ Նոյն թերթը, անցեալ տարուայ իր 26 Նոյեմբերի թիւով հրատարակեց իսրայէլացի մեծ խումբ մը գիտնականներու, մշակոյթի մարդոց եւ հասարակական գործիչներու ուղերձը, ուր ի միջի այլոց, կ'ըսուի.

«Եթէ խաղաղութիւնը չ'իրականացնենք, նոր պատերազմներ մեզի պիտի սպասեն, ուրկէ աւելի յանդուգն պիտի ըլլան քան Հոկտեմբերինը։ Իսրայէլ պէտք է ճանչնայ Պաղեստինի ժողովուրդին գոյութիւնը։ Խաղաղութիւնը աւելի կարեւոր է՝ քան գրաւեալ հողերը»։

Խաղաղութեան ելքը գլխաւորն էր նաեւ Իսրայէլի վերջին խորհրդարանական ընտրապայքարի ընթացքին։ Դիպուածով չէ որ երկրին ամենամեծ քաղաքական կուսակցութիւնները փորձեցին քուէարկողները վստահեցնել՝ իրենց խաղաղասիրութեան մասին։ «Մաարախ»ն այնքան հեռու գնաց, որ ընտրական յայտարարութիւններ հրատարակեց խաղաղութեան աղաւնիին նկարով։

Կեղծաւոր յայտարարութեանց ետին պահուըտած Իսրայէլի ռազմիկները տեղի չեն տար իրենց հողային պահանջներէն։ Օրինակի համար, Իսրայէլ Կալիլի՝ Մայրի կառավարութեան անպաշտօն նախարարը, իր 4 Յունուարի ճառին մէջ ջատագովեց հաստատումը, Իսրայէլի սահմաններուն, որոնք [illegible] Արաբ

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆԿԱՐԻՉ ՕՂԲ. ԱՇՈՏ ԶՕՐԵԱՆԻ ԿՏԱՒՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒՆ ԵՐԵՒԱՆ ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ

ԵՐԵՒԱՆ.– Եգիպտահայ հանրածանօթ նկարիչ՝ օղբացեալ Աշոտ Զօրեան, իր իւղանկարներուն հաւաքածուն՝ որուն մաս կը կազմեն նաեւ այլ նկարիչներու գործեր, Ս. Հայաստանի Պետական Պատկերասրահին նուիրած էր:

Վերջերս պատկերասրահը բացաւ այդ հաւաքածուն, որ կը բաղկանայ հարիւր երեսուն եօթ կտաւներէ, որոնք այժմ կ'ուսումնասիրուին եւ կը բուազրուին։ Կը յուսացուի որ այս արժէքաւոր կտաւներէն մաս մը մօտ ատենէն ցուցադրուի։

Հայաստանի Պետական Պատկերասրահը ունի աւելի քան 18000 նկարչական գործերու հաւաքածու մը հայ, արեւմտա-եւրոպացի եւ ռուս արուեստագէտներու, ինչպիսին Ռիւպենս, Վան Տայք, Այվազովսքի եւ ուրիշներ։

ՈՐՊԷՍ ՅԱՒԵՐԺԱՑՈՒՄ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).– Հայ ժողովրդի ազատատենչ զաւակների հերոսամարտին նուիրուած բազմաթիւ յուշարձաններ են կանգնեցուել հայրենի հողի վրայ։

Հայրենասիրական ազնիւ միտումներով արուած մի նոր նախագիծ եւս սպասում է իրականացման։ Խօսքը Վասպուրականցիների 1915 թ. գարնանը մղած հերոսամարտի մասին է, այն մասին, թէ ինչպէս Վանի պաշտպանները քաղաքամիջում, այգեստաններում ու շրջակայ գիւղերում կանգ առան մահու անհաւասար կռուի դուրս եկան՝ թուրք բռնակալների դէմ, եղեռնից փրկուելու ու գոյատեւելու համար։ Այդ հերոսապատման մասին շատ էր լսել ճարտարապետ Ջիմ Թորոսեանն իր հօրից ու հարազատներից։ Եւ նա յանձն առաւ այդ հերոսամարտը յաւերժացնող նախագծի մշակումը։

Կոթողը մտայղացուած է մի պարզ յօրինուածքով։ Այն ներկայացնում է Վանայ անառիկ բերդի պարիսպները։

Պատը երկատւած է, երկու մեթր արանքով, հիմքում ունի քսանհինգ մեթր լայնութիւն։ Դէպի վեր նեղացող երեսուն մեթր բարձրութեամբ պատը պսակւում է գեղեցիկ ատամնաշարով։ Կենտրոնական մասում տեղաւորուած կամարակապ մի բացուածքում, յաղթականօրէն թառել է Արծիւ Վասպուրականին՝ ժողովրդի արիութեան խորհրդանիշը։

Գլխաւոր ճակատի վրայ, ձախակողմեան մասում տեղադրուած դուռը տանում է դէպի զոհուած հերոսների խորհրդանշական տապանատունը։ Աջակողմեան ընդարձակ հարթութիւնը պէտի ծածկուի հերոսամարտին վերաբերող վիմագրութիւններով։

Երկու պատերի միջև լինելու են քարէ սանդուղներ, որոնք տանելու են դէպի տարբեր բարձրութեան կամարակապ հարթակները, որտեղից երեւում են Արարատեան Դաշտի զմայլելի բնապատկերները։

Յուշարձանը նախատեսւում է կանգնեցնել Էջմիածին-Հոկտեմբերեան մայրուղու եզրին, Սարդարապատի յուշարձանախումբը տանող ճանապարհին։ Կոթողը վեր կը խոյանայ Արարատեան Դաշտի մի հատուածում և ոչինչ չի խանգարի նրա լիարժէք ընկալմանը։ Կոթողի յետնամասում աստիճանով շրջապատուած մի քառակուսի տարածութիւն է ստեղծուելու, կենտրոնում՝ ջրաւազան։

Այս բոլորը դաշնութիւն պիտի կազմեն՝ յուշարձանի սլացիկ ու յաղթական ծաւալի հետ, կառուցուած՝ Հոկտեմբերեանի կարմիր տուֆից։

ՎԱՐԱԶԴԱՏ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ
Հայաստանի Ճարտարապետների Միութեան Նախագահ

ՆԻՔԻԹԱ ՍԻՄՈՆԵԱՆԸ ՏԱՐՈՒԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՐԶԻՉԸ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ).– Երեւանի «Արարատ»ի աւագ մարզիչ, ԽՍՀՄ վաստակաւոր մարզիչ և սպորտի վաստակաւոր վարպետ Նիքիթա Սիմոնեանը ճանաչուել է Խորհրդային Միութեան 1973 թուականի լաւագոյն մարզիչը։ Այդ բանը որոշել են ընթերցողները։ Այո՛, կայ այդպիսի մի մրցոյթ, որին մասնակցում են միայն ընթերցողները։

«Իզվեստիա» թերթի յաւելուած «Նեդելիա» շաբաթաթերթին խմբագրութիւնը, անցեալ տարուայ սկզբին դիմել էր ընթերցողներին, որոշելու համար մրցաշրջանի վեց լաւագոյն մարզիկներին, մարզիչին և ամենավեհանձն մարզիկին։ Սպորտի գիտակների այս իւրօրինակ մրցոյթին մասնակցել են հանդէսի հազարաւոր ընթերցողներ, ամենատարբեր մասնագիտութեան տէր մարդիկ։

Նրանց ուղարկած նամակների հիման վրայ էլ որոշուեցին տարուայ դափնեկիրները։ Ընթերցողների բացարձակ մեծամասնութիւնը՝ 1973 թուականի լաւագոյն մարզիչ է համարել Նիքիթա Սիմոնեանին՝ Խորհրդային Միութեան ախոյեանի և գաւաթակիր ակումբի դաստիարակին։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՀԱՅԵՐ՝ ՋԱՅՆԱՍՓԻՒՌԷՆ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱՍՓԻՒՌԷՆ

— Ռումէն հեռուստատեսութիւնը երեք շաբաթներու ընթացքին ներկայացուց՝ Պալզաքի «Լա Դուզին Պեք» վէպին հետեւողութեամբ շարժանկարը։ Գլխաւոր դերով ելոյթ ունեցաւ Ֆրանսահայ անուանի դերասանուհի Ալիս Սափրիչ։

— Նոյն հեռուստատեսութիւնը հաղորդեց «Երեք Հրացայլ Զաւակներ» շարժանկարը, որուն մէջ ելոյթ ունեցաւ Ռուզի Վարդ, Ֆրանսահայ նոյնպէս ծանօթ դերասանուհին։

— Վերջերս, Պուքրէշի ռատիօն միջօ հատուածներ կը ներկայացնէ Շառլ Ազնաւուրի «Պարոն Գառնավալ» օփերէթէն։

— «Օփերայի մը կենսագրութիւնը» հաղորդման ընթացքին, Պուքրէշի ռատիօն ներկայացուց Ժորժ Էնեսքուի «Էտիփ»ը, դերակատարութեամբ անուանի երգիչ Դաւիթ Յովհաննէսեանի։

Մ. Գ.

ԳԱՀԻՐԷ

ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

Անցեալ Կիրակի, 17 Փետր. 1974, կ.ա. ժամը 11ին, Գահիրէի Հայ Գեղ. Միութեան «Թէքէեան» սրահին մէջ բացումը կատարուեցաւ, համայնքէս ներս մեծ ճանաչում ստացած՝ երիտասարդ նկարիչ Վահէ Կ. Վարժապետեանի նորագոյն գործերուն ցուցահանդէսին, ի ներկայութեան ընտրանի հոծ բազմութեան մը։

Բացման նախագահեցին՝ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի ատենապետ Պր. Սրբօ Պըլըքտանեան և իր ազնուափայլ Տիկինը։

Հիւրերը ընդունուեցան երիտասարդ նկարիչին և իր ծնողաց Տէր և Տիկին Կարօ Վարժապետեանի կողմէ։

Այցելուները հաճոյքով շրջեցան ցուցադրուած բազմաթիւ իւղանկարներուն առջեւէն և ոմանք իրենց նախընտրած նկարները վերապահեցին, անոնցմով զարդարելու համար իրենց բնակարանները։ Եզան նաև հիւրասիրութիւն։

Այս յաջող ցուցահանդէսին մասին յաջորդով պիտի անդրադառնայ թերթիս աշխատակիցներէն՝ Պր. Յակոբ Շահնուր։

Խմբագրութիւնս ջերմօրէն կը շնորհաւորէ պատուաբեր երիտասարդ արուեստագէտ՝ Պր. Վահէ Կ. Վարժապետեանը և նորանոր ու առաւել փայլուն յաջողութիւններ կը մաղթէ իրեն։

Զ. Գ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐԻ ՓԱՅԼՈՒՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ուրախութեամբ տեղեկացանք, որ անցեալ Երկուշաբթի, 18 Փետր. 1974, երեկոյեան, Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի (Գահիրէ) Պասքէթ Պոլի խումբը Y.M.M.A.ի դաշտին վրայ փայլուն յաղթանակ մը տարած է 53–50 արդիւնքով, Ա. դասակարգի խումբերէն՝ «Ոսթկանական Ակումբ»ի կազմին վրայ եւ այս յաղթանակով իրաւունք ստացած է Եգիպտոսի Պասքէթ Պոլի Լիկի Ա. խմբաշարին մաս կազմելու։

Այս ուրախ առթիւ, ջերմօրէն կը շնորհաւորենք Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի խումբին ղեկավարները ու խաղացողները եւ անոնց կը մաղթենք իրենց նորանոր եւ առաւել փայլուն յաղթանակներ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

ԺԸՆԵՒԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Զուիցերիոյ հայ գաղութը, յանձին Լիոնի Նախորդ հոգեւոր հովիւ՝ Տ. Դաւիթ Ծ. Վ. Սահակեանի, ունեցաւ վերջապէս հոգեւոր հովիւ մը, որ անկախաբար հոգեւորականի արտաքին երեւոյթէն, վստահաբար կը թուի ըլլալ իրաւ հոգեւորական:

Հոգեւոր Նոր հովիւը, առաջին իսկ օրէն գոհացնել սկսաւ գաղութը և մանաւանդ Եկեղեցական Խորհուրդը, ցոյց տալով ծառայութեան փութկոտ պատրաստակամութիւն, և այս, եռեակ ուղղութեամբ. Նախ, հետամուտ ըլլալով առաւել ևս ինքնաշխատութեամբ՝ մուտք գործելով մինչև աստուածաբանական և կրօնա-պատմական դասախօսութեանց միջավայրէն ներս, իր ամբարած պաշարը դնելու համար իր գաղութին ծառայութեան ի սպաս, ապա՝ Եկեղեցական Խորհուրդին հետ համախորհուրդ և անոր նախաձեռնութեամբ դասախօսութեանց շարքի մը սկսելով, կրօնապատմական ու գրական մեր գանձարանի նիւթերով. և վերջապէս՝ հայ լեզուի ուսուցման իր ձեռընհաս, նոյնքան և խանդավառ գործունէութեամբ, որոնց բոլորը կոչուած են խարիսխը ըլլալ գաղութին ազգապահպանման գործին։

Այժմ, ամէն Հինգշաբթի առաւօտ ան կանոնաւորաբար հայ լեզուն կ'ուսուցանէ Ժընեւի հայ մանուկներուն, որոնց թիւը իջած էր նուազագոյնին, և արդէն իսկ բարձրացած է իր սկզբնական թիւին և ընդունակ է օր ըստ օրէ աւելնալու։

ՅԱՋՈՐԴՈՎ՝

Ընկեր Պերճ Գոզուրեանի քննադատականը՝ Հայկական Ընթերցասրահի թատերական ներկայացման մասին:

ԻՆ՞Չ ԲԱՆ ԿԸ ՎՏԱՆԳԷ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

հողամասեր, իրաւամբ նկատելով, որ «Արաբ երկիրները բերեւս պիտի մերժեն խաղաղ համաձայնութիւն մը մեզի հետ, այդ սահմաններուն կապակցութեամբ»։ Կալլիի «փայլուն» ապագայ մը ուրուագծեց Իսրայէլի ժողովուրդին առջեւ. «Մենք պէտք է պատրաստ ըլլանք յաղթական՝ ինչպէս նաեւ զինուորական պայքարի» եւ, շեշտելով փորձել ամբաստանութիւնը ուրիշներու վրայ նետել։ Աւելցուց «Որը պիտի պայքի՝ Արաբ Առաջնորդներուն մեծամամին բեր արդիւնք»։

Իսրայէլացիները սակայն աւելի նուազ հաւատք ընծայեցին «նախայարձակ եւ արեան ծարաւ արաբներ»ու առասպելին: Երուսաղէմի մէջ հանրային հարցախուզութիւն մը՝ Յունուար 6ին, ցոյց տուաւ՝ թէ 46 %-ը հաստատական պատասխան տուած էին այն հարցումին, թէ՝ «Արաբները իսկապէս խաղաղութիւն կ'ուզե՞ն»։

Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը կրնայ իրականանալ միայն Իսրայէլական զօրքերու նահանջումով՝ 1967ի պատերազմի ընթացքին գրաւուած Արաբ հողերէն, եւ ճանաչումովը՝ Պաղեստինի Արաբ Ժողովուրդին արդար իրաւունքներուն: Միայն այս տեսակ խաղաղութիւնը արդար եւ հետեւաբար տեւական պիտի ըլլայ։ Միայն այս տեսակ խաղաղութիւնը պիտի վստահեցնէ ապահովութիւնը, գերիշխանութիւնը եւ անբռնաբարելիութիւնը սահմաններուն՝ Միջին Արեւելքի բոլոր պետութեանց եւ ժողովուրդներուն, ի մէջ առեալ Իսրայէլի։

Աւելին, քանի որ խաղաղութեան կարելիութիւնը երաշխաւորուած է մեծերուն ուժերուն կողմէ, անկասկածօրէն պիտի ամրապնդէ իր կայունութիւնը։

Անոնք որոնք կը շրջեն այս տեսակ խաղաղութիւնը՝ օտար հողեր գրաւելու սիրոյն, նուազագոյնը բրած կ'ըլլան Իսրայէլի ապահովութեան համար:

«Ապահովութիւն» լոզունգը գործածուած է անոնց կողմէ, ծածկելու համար իրենց իսկական նպատակը – որն է, հողային ծաւալում՝ դրացի պետութեանց հաշւոյն։

Ո՛չ թէ գրաւեալ հողերը, այլ միմիայն արդար խաղաղութիւնը՝ առանց հողային նոր կցումներու, կրնան միայն ապահովութիւն երաշխաւորել Իսրայէլի համար։

Յուսանք, որ իմաստութիւնն ու իրապաշտութիւնը պիտի առաջնորդեն խորհրդաժողովը, որ այնքան յաջողութեամբ սկսաւ Ժընեւի մէջ, եւ որ այս կարեւոր միջազգային ատեանը պիտի կարողանայ կատարել իր պատմական դերը՝ վերջ մը դնելու համար երկար տարիներու արիւնալից պայքարին։

Ն. Մ. Գ.

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Վարդան Մամիկոնեա՛ն, Աւարայրի մարտի
Դու մեծասիրտ հերոս, դու այր քաջարազուկ,
Որ վառեցիր արեան վառ վարդերով կիզուն՝
Ափերը Տղմուտի:

Քեզ երգեց Եղիշէն հրահեղեղ սրտի
Տարերային Թափով, — ա՛յնքա՜ն քաղցրախօսուն,
Դու ըմբոստ ձեռքն եղար, ոգին հսկայազուն
Իմ Հայ ժողովուրդի:

Ահա՛ սաղաւարտով պայծառ պղնձակերտ,
Ձեռքիդ՝ սուր, և գլխիդ՝ փառքի պսակ,
Գնում ես բախուելու խաւար Յազկերտի հետ. —

Սակայն կրկին կանգուն, կրկին հսկահասակ,
Յաւերժութեան դաշտով — դէպի արեգնածին —
Մեր գալիքն ես վարում արդար քո այրուձին.

ՍՈՂՈՄՈՆ ՏԱՐՕՆՑԻ

ՎԱՐԴԱՆՆԵՐ... ԱՌԱՆՑ ՎԱՍԱԿԻ

Վարդանանց յիշատակումը ոգեկոչական ծէս ըլլալէ աւելի, վերանորոգումն է ուխտի եւ հաւատարմութեան՝ հանդէպ մեր անկորնչելի արժէքներուն. Նախ աղբիւր է ներշնչումի, սոյն [illegible] վերստուգումի, քննական ակնարկ մը տալու մեր անցեալին, ուժերու նոր լարումով դիմագրաւելու մեր ազգային ու հայրենական ապագային:

Տղմուտի ափին մղուած երբեմնի ճակատամարտ մըն էր՝ յանուն հաւատքի, ազգային պատմա-անհատականութեան ու հայրենասիրութեան, ապա պէտք է ըսել, թէ մեր ժողովուրդին բովանդակ պատմութիւնը ինքնին կը կազմէ անվերջ Աւարայր մը. Մեր գոյութեան շուրջ երկհազարամեայ ճանապարհին ամէն մէկ հանգրուանը կը յատկանշուի դիւցազնամարտով, անընդմէջ խիզախումներով, որոնք [illegible] մեր փառքն ու մարտիրոսութիւնը.

Վարդանանց Հերոսամարտի ոգեկոչումը ուրեմն, խորքին մէջ, հանդիսաւոր յանձնառութիւն է մնալու՝ հաւատարիմ ինքզինքին, ազգային ինքնուրոյնութեան, մնալու հաւատ՝ սեփական արժէքներուն հետ, որոնք սերունդներու արեան, ողջակիզումին գինը կը կազմեն.

Այս գիտակցութեամբ ու համոզումով է, որ ամէն տարի, մեր ժողովուրդը կը խոնարհի, պէտք է ծնրադրէ Աւարայրի հերոսներուն յիշատակին առջեւ, եւ վերանորոգէ իր ուխտը, շարունակելու մարտնչումը՝ ի խնդիր ազգային նկարագրի ու դիմագծի պահպանման:

Այսօրուան գոյապայքարը նուազ ահեղ ու սպառնիչ չէ քան այն, որ մղուեցաւ մեր թուարկութեան Ե. դարուն: Բնոյթը ճակատամարտին կը մնայ անփոփոխ. Փոխուած են միայն ժամանակը, պայմանները, անունները ոսոխներուն, միջոցները՝ մահացումի եւ տանջանքի եղանակներուն. Բայց կռիւը ի խնդիր հայապահպանութեան, ընդդէմ հաւատափոխութեան ու ազգային սրբութիւններու ուրացումին, կը շարունակէ մնալ, աւելի քան երբեք, սրբազան ու ամեհի:

Ճակատագրի պատերազմը երբ ոչինչ կորսնցուցած է իր բնոյթէն ու սաստկութենէն, բարեբախտութիւն է, որ նոյնքան եւ աւելի տոկուն է մնացեր Վարդանանց ոգին, մոլեգին կառչումը հայուն՝ հանդէպ իր հոգեկան, բարոյական եւ իմացական արժէքներուն. Անտեղիտալի եւ մշտաբորբօրէն է մնացեր բռնութեանց ու կամայականութեան դէմ ծառանալու կամքը՝ հայուն, որ հասած է մեզի, փոխանցուելով սերունդէ սերունդ, եւ իւրաքանչիւր փորձութենէն աւելի ամրապինդ դուրս եկած:

Այս անգերազանցելի տոկունութեան ու հաւատարմութեան վկայութիւնը կը կազմէ Սարդարապատը, որ նոր ժամանակներու Աւարայրը կը հանդիսանայ. Մահուան հետ ունեցած այս զօտեմարտով, որմէ յաղթական դուրս եկաւ, հայը կերտեց՝ դարերը դիմելու ուղեգծով, իր նոր եւ հզօր պետականութիւնը՝ Խ. Հայաստանը, որուն վրայ բացուած արշալոյսը ա՛լ իր մայրամուտը պիտի չունենայ:

Պատմութեան կեռմաններուն վրայ մղուած ամեհի մարտերը, դաժան փորձութիւնները, անգնահատելի ու ծովացած արիւնը, որոնք մեր բնատուր ձիրքին եւ մարտունակութեան փաստը կը հանդիսանան, կը կազմեն իմաստուն խորհուրդը, ուսանելի դասը՝ որ մեզի ուղեցոյց դառնալու սահմանուած է:

Դարերու խորքէն մեզի հասնող այդ ձայնը, մեզ զգաստացնող ու ներշնչող պատգամ է, որ մեր ժողովուրդի միասնութիւնը դարձնենք ամբողջական եւ անխախտ՝ մեր ազգային արժէքներուն պաշտպանութեան շուրջ. Մեր բոլոր ուժերով, ազգը բաղկացնող հանուր միաւորներու ընդելուզումով, ամուր պատնէշ բարձրացնենք մեր հայրենիքին, ազգին, լեզուին, եկեղեցիին ու մշակոյթին շուրջ: Զիրենք պահենք վեր ամէն նկատումէ եւ շահադիտութենէ. Ոչ մէկ պատեհ, նիւթական հրապոյր, անձնական «Ես»ի շահ, շահածարաւ մոլուցք կամ փառատենչութիւն պատճառ չպէտք է դառնան, որ մեր համազգային շահն ու իրաւունքը թերագնահատենք, երկփեղկենք մեր ազգային ու եկեղեցական միութիւնը, ուժասպառենք մեր դիմադրականութիւնը ներքին արիւնահոսութեամբ.

Անցեալը հարուստ է դառն, ողբալի դասերով, որոնք մեզ կ'իմաստնացնեն, պարտի՛ն ուշքի բերել մեզ, որպէսզի, գէթ մեր նախորդ սերունդներուն արեան գինը՝ որ, աւա՛ղ, այնքան շռայլ եղաւ, ծառայէ մեր, ինչպէս եւ գալիք սերունդներու ճիշդ եւ փրկարար կողմնորոշումին.

Որպէսզի, անցեալի կուտակուած փորձով զրահուած, դիմակալենք նոր ժամանակներու Յազկերտները, մեր մարտնչումները պսակուին նախկիններէն գերազանցող յաղթութեամբ. Սերունդները հպարտանան մեր Վարդաններով...

... Եւ Վասակներ չըլլան այլեւս անոնց կողքին, զիրենք գլխահակ ձգող.

«ԱՐԱՐԱՏ»

ԱՆԼՌԵԼԻ ՓԱՌՔ

(Շար. Ա. էջէն)

աշխարհը իւրովի տեսնող կամ աւելի ճիշդ՝ իր ուրոյն բանաստեղծական աշխարհն ունեցող մարդը.

«Նորից Քեզ Հետ» գիրքը կարեւոր է հենց նրանով, որ այդ գրքում էր, որ առաջին անգամ երեւաց Պարոյր Սեւակի «Մարդը Ափի Մէջ» շարքը, Նրա բանաստեղծական լաւագոյն գործերից մէկը, որտեղ ինքը՝ բանաստեղծը, կարծես թէ դրուած մարդու ձեռքի ափի մէջ, երեւում է ամէն կողմից...

«Մարդը Ափի Մէջ» գիրքը ոչ միայն Պարոյր Սեւակի, այլեւ Հայաստանի նոր պոէզիայի սկզբունքային յաջողութիւններից մէկն է, առանց որի անհնար է պատկերացնել ոչ միայն մեր գրականութիւնն, այլեւ մեր ապրած ժամանակը.

Պարոյր Սեւակ՝ աշխատանքի պահուն

Այդ յաջողութեանը Սեւակը հասել է՝ վերացականութիւնից ու խրթնաբանութիւնից քայլ առ քայլ ազատագրուելու և իր ասելիքը բիւրեղացնելու միջոցով. Եթէ առաջ, նա, մեզանից շատերի պէս, հպարտօրէն երգում էր մարդկութիւնը, ապա այդ գրքում սկսեց մօտիկից տեսնել, ճանաչել ու երգել մարդուն, նրա ուրախութիւնն ու վշտերը, հաւատն ու կասկածը, լոյսն ու ստուերը...

Ինչ էլ որ Սեւակը գրէր, թէկուզ մի քառեակ, իր բանաստեղծական խառնուածքով նա էփիք էր, բանաստեղծական մեծ շնչի, և լայն մտածում ու ստեղծագործում էր ոչ պատմելածեւի բանաստեղծ: Նա թէ իր առանձին բանաստեղծութիւններով, և թէ գրքերով. Պատահական չէ, որ նրա շատ բանաստեղծութիւններ, ինքնուրոյն արժէք ունենալով հանդերձ, մի ամբողջական գրքի գլուխների ու հատուածների տպաւորութիւն են թողնում:

Սեւակի այդ էփիքական խառնուածքն ու հզօր շունչը լիովին բացայայտուեցին նրա «Անլռելի Զանգակատուն» պոէմին, որն, անկասկած, մեր նոր պոէզիայի լաւագոյն գործերի թւին է պատկանում, արժանի՝ դասուելու Եղիշէ Չարենցի հանճարեղ պոէմների, Նայիրի Զարեանի «Արա Գեղեցիկ»ի և Շիրազի «Բիբլիական»ի կողքին...

Մինչ Պարոյր Սեւակը, ոչ ոք այդքան խոր ու բազմակողմանի ձեւով, այդքան հզօր շնչով չէր արտայայտել մի ամբողջ ժողովրդի կենսագրութիւն: Չէ՞ որ թէեւ «Անլռելի Զանգակատունը» Կոմիտասի մասին է, բայց նրա գլխաւոր հերոսը հայ ժողովուրդն է, նրա պատմութիւնը, կեանքը, կենցաղը, նրա եղեռնի ողբերգութիւնն ու վերածննդի հպարտութիւնը... բազմաթիւ ու բազմապիսի բարձր առաքինութիւններ ունի այդ պոէմը, որը փաստօրէն հայ ժողովրդի վերջին հարիւրամեակի կեանքի կենդանի հանրագիտարանն է, և դրա մասին գրուել են ու դեռ կը գրուեն բազմաթիւ յօդուածներ, ուսումնասիրութիւններ ու գրքեր.

Այդ առաքինութիւնների շարքում ես կ'ուզենայի յատկապէս ընդգծել մեր ժողովրդի կենցաղի և նիստ ու կացի զարմանալի իմացութիւնը, և մանաւանդ պոէմի լեզուն, որը ոչ միայն բացառիկ հարուստ լեզու է, այլև արեւելահայերէնի ու արեւմտահայերէնի (նաև ինչու չէ՝ գրաբարի, միջին ու նոր հայերէնի և բարբառների) մի սքանչելի համաձուլուածք, շատ կողմերով ուսանելի և ուղենիշ՝ ապագայի հայ գրողների համար...

Դժբախտաբար, լրագրային յօդուածի նեղ սահմանները, հնարաւորութիւն չեն տալիս համապատասխան քաղուածքներ բերել Սեւակի լաւագոյն բանաստեղծութիւններից և «Անլռելի Զանգակատուն» պոէմից, որովհետեւ ամէն մէկը մի-մի գլուխ-գործոց է, բանաստեղծական մի հրաշալիք, որը մեղք է մասնատել և ցոյց տալ հատուածաբար...

Թող, որ Պարոյր Սեւակի ոչ այնքան երկարատեւ, բայց խիստ խոր ու բովանդակալից կեանքի յիսնամեակը մի աւելորդ առիթ լինի, որպէսզի ընթերցողը մի անգամ եւս, ինքն իր հետ առանձին, կարդայ այդ գործերը, նորից վերապրելու համար՝ ոչ միայն բանաստեղծի վաղաժամ կորստի վիշտը, այլեւ հայոց հորիզոնում այդպիսի մեծ ու հզօր բանաստեղծ ունենալու հպարտութիւնը...

«Անլռելի Զանգակատուն» պոէմը առաջին և ամենից յաջողուած պոէմն է՝ հայ գրականութեան մէջ մեր ժողովրդի եղեռնի ու նրա վերածննդի մասին, և անլռելի կը մնայ, քանի կայ մեր ժողովուրդը... Ճիշդ, և արժանի յաջողութիւն ունեցաւ այդ պոէմը թէ՛ Հայաստանում, թէ՛ Սփիւռքում: Սակայն, ինչպէս էլ բարձր լինեն մեր ժամանակակիցներիս տուած գնահատականը, ես կարծում եմ, որ, քանի գնայ, այդ պոէմի նշանակութիւնն աւելի է մեծանալու և ահագնանալու... Չէ՞ որ, ինչպէս արեւելեան իմաստութիւնն է ասում, «Մեծ լեռը հեռուից է երեւում...»:

«Անլռելի Զանգակատուն» պոէմից յետոյ, որի աւելի մշակուած ու կատարեալ տարբերակը՝ բանաստեղծը ընթերցողի սեղանին դրեց 1960 թուականին Սեւակը տպագրեց իր «Մարդը Ափի Մէջ» ժողովածուն (1963), «Սայաթ-Նովա» գիտաբանասիրական աշխատութիւնը (1969) և իր կարապի երգը՝ «Եղիցի Լոյս»:

Եթէ «Եղիցի Լոյս» գիրքը վկայում էր Պարոյր Սեւակի տաղանդի օրէցօր հզօրացման ու խորացման մասին, նրան դարձնելով ոչ միայն Հայաստանի ու Խորհրդային Միութեան, այլեւ 20րդ դարի ամենից հետաքրքիր և, բառիս բուն իմաստով, ժամանակակից բանաստեղծներից մէկը, ապա «Սայաթ-Նովան» վկայում է իր բազմատաղանդ Պարոյր Սեւակի գիտական-բանասիրական մեծ ձիրքի և աշխատասիրութեան մասին.

Պատահական չէ, որ նրա այդ աշխատութիւնը, որը ներկայացուած էր բանասիրական գիտութիւնների թեկնածուի աստիճան ստանալու համար, նրան միանգամից արժանացրեց դոքթէօրի կոչման... ոչ միայն տաղանդաւոր գրող, այլեւ գրական գործիչ, Պարոյր Սեւակը բառիս բուն իմաստով այրւում էր մեր գրական-հասարակական կեանքի և մեր ճակատագրի հրատապ հարցերով, և պատահական չէ, նա ոչ միայն բանաստեղծ ու գիտնական էր, այլեւ Հայաստանի Գրողների Միութեան քարտուղարներից մէկը, և տեպուտատ...

... Վերջին տարիներին մահը շատ անողոք և անարդար էր հայ մշակոյթի ու գրականութեան գործիչների նկատմամբ.

Եւ եթէ կայ մի բան, որ փոքր ինչ սփոփում է նրա կորստի վիշտը, ապա թերեւս այն է, որ Պարոյր Սեւակը եղել է, է, ու կը լինի հայ դարաւոր ու փառաւոր գրականութեան ամենից անմահ ու անլռելի փառքերից մէկը.

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆ

Երեւան, 25 Յունուար 1974

ՎԱՐԴԱՆ ՋՕՐԱՎԱՐԻՆ ԿԱՂՆԻՆ

Իջեւանի շրջանի Ակնաղբիւր գիւղի եզրին, բարձունքի ստորոտին վեր կը խոյանայ հսկայ կաղնի մը. Ճիւղերը դէպի երկինք տարածելով, անիկա տիրաբար կ'իշխէ շրջապատին վրայ. Բնութեան այդ սքանչելի ստեղծագործութեան գեղեցկութիւնն ու վեհութիւնը աւելի կ'ընդգծէ բլուրին անտառազուրկ լանջը, ուր անիկա միս մինակ կանգնած է դարերէ ի վեր.

Ծառին բարձրութիւնը 50 մեթր է, բունին շրջագիծը՝ 14 մեթր. Ժամանակի ընթացքին բունին տակ գոյացած է մեծ փչակ մը, ուրտեղ առանց դժուարութեան կարելի է տեղաւորուիլ տասնեակէ մը աւելի մարդ. Այստեղէն, ծառին արմատները յաւերժական լռութեան մէջ պահելով, կը բղխի վճիտ աղբիւր մը, որը ջուր կու տայ գիւղին, կ'ոռոգէ այգիները. Կաղնին կը շարունակէ

(Շար. տես էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

21 ՓԵՏՐ. 1974

ՓԻՆԳ-ՓՈՆԳ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴ. Ս. ԹԵՐԷԶԱ ՍՐԱՀԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ

«Մահէր Տիլիմէթինեան Բաժակին Շուրջ»

ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԻՆԿ ՓՈՆԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Ուրախ ենք հաստատելով՝ որ Գահիրէի հայկական ակումբներուն մէջ փինկ-փոնկի հանդէպ հետաքրքրութիւնը սկսած է աւելնալ, և ինչպէս նախապէս մեր գրութեամբ շեշտած էինք, այս մարզաձեւը յարմար առիթ մըն է՝ մրցաշարքերու շնորհիւ հայ երիտասարդութիւնը համախմբելու, զիրար ծանօթացնելու և հայկական մթնոլորտի մէջ խանդավառելու մեր նորահաս սերունդը։

Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին օրինակին հետեւելով, այլ սրահներ ևս սկսած են նախաձեռնել փինկ-փոնկի մրցաշարքեր։ Անոնցմէ նորագոյնը եղաւ Հելիոպոլսոյ Ս. Թերէզա Հայ Կաթողիկէ Ակումբի վարչութեան կողմէ կազմակերպուած փինկ փոնկի համահայկական մրցաշարքը, որուն մասնակցեցան Գահիրէի և Հելիոպոլսոյ բոլոր հայկական ակումբներուն խումբերը։

Այսպէս, Ս. Թերէզա ակումբի (2 խումբով), Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի, Գալուստեան Սրահի, Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատի, Նիըր Իսթի, Հայ Գեղ. Միութեան և Հայկական Ընթերցասրահի փինկ-փոնկիստները առիթը ունեցան՝ 7,8 և 10 Փետր.ին մասնակցելու մրցաշարքի մը, որմէ յաղթական խումբին իբր մրցանակ տրամադրուած էր, սիրայօժար կերպով, արծաթաձոյլ բաժակ մը, Հայ Կաթողիկէ համայնքին ծանօթ անձնաւորութիւններէն Պր. Ժօզէֆ Տիլիմէթինեանի կողմէ, ի յիշատակ իր վաղամեռիկ եղբօր՝ Մահէր Փ. Տիլիմէթինեանի, որ անցեալ տարի 5 Յունիսին (1973), անողոք հիւանդութեան մը հետեւանքով մահացած էր, 27 տարեկան ծաղիկ հասակին։

Ողբացեալը, ըստ մեր քաղած տեղեկութիւններուն, աշխատասէր և մարզասէր հայ երիտասարդ մը եղած է, և փինկ-փոնկիստ ու ֆութպոլիստ։ Ան եգիպտական բանակին մէջ իր ծառայութիւնները բերած է իբր մասնագէտ և թարգման ռուսերէն լեզուի։

Ցարգելի նուիրատուն նաև ոսկեզօծ և արծաթեզօծ գեղեցիկ մետայլներ ևս սիրայօժար տրամադրած էր՝ յաղթական ա. և բ. խումբերուն խաղացողներուն։

Ստորև կու տանք մրցումներուն արդիւնքները.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 7 ՓԵՏՐ. 1974

Զանազան այդ օրուան մրցումներուն, Հայկական Ընթերցասրահի Հ.Մ.Մ.ի խումբը յաղթող նկատուեցաւ, ի բացակայութեան Հայ Գեղ. Միութեան խումբին։

Նոյնպէս «Ս. Թերէզա»ի բ. խումբին դէմ չներկայացաւ նոյն միութեան ա. խումբը։

Նոյն օրը Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի կազմը յաղթեց Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատի, 3-1 արդիւնքով։

ՈՒՐԲԱԹ, 8 ՓԵՏՐ. 1974

Կիսաւարտական մրցումներուն արդիւնքները եղան հետեւեալները.

Նիըր Իսթ ակումբը յաղթեց Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի, 3-0 արդիւնքով.

ա.- Մարտօ Գասապեան (Ն.Ի.) կը յաղթէ Օննիկ Ալեքսանեանի (Ն.) 21-12, 19-21, 21-15։

բ.- Համբարձում Բարխուտեան (Ն.Ի.) կը յաղթէ Մարգարիտ Արթինեանի (Ն.) 21-18, 21-17։

գ.- Մարտօ Գասապեան և Գրիգոր Սարաֆեան (Ն.Ի.) կը յաղթեն Մ. Արթինեանի և Հրայր Սարաֆեանի (Ն.) 14-21, 21-11, 21-19։

Յաջորդ մրցումին ճակատեցան Հայկական Ընթերցասրահի Հ.Մ.Մ.ի և Ս. Թերէզա (բ)ի խումբերը։ Այս մրցումին յաղթական եղաւ Հայկ. Ընթերցասրահի Հ.Մ.Մ.ը, 3-1 արդիւնքով։

ՈՂԲ. ՄԱՀԷՐ Փ. ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ

ա.- Ալէն Տոշ (Ս.Թ.) կը յաղթէ Յակոբ Սարգիսեանի (Հ.Ը.) 21-17 և 21-13։

բ.- Վահէ Գալաճեան (Հ.Ը.) կը յաղթէ Էսամ Ռաղէպի (Ս.Թ.) 21-8 և 21-10։

գ.- Մարտիկ և Վահէ Գալաճեաններ (Հ.Ը.) կը յաղթեն Ալէն Տոշի և Ժորժ Թազայի (Ս.Թ.) 21-17 և 21-12։

դ.- Մաչիկ Գասապեան (Հ.Ը.) կը յաղթէ Նակի Եուսէֆի (Ս.Թ.) 21-13 և 21-19։

ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Կիրակի, 10 Փետր. 1974, կ.ե. ժամը 6.30ին «Մահէր Փ. Տիլիմէթինեան» բաժակին տիրանալու համար մրցեցան երկու ֆինալիսթ խումբերը՝ Նիըր Իսթ և Հայկ. Ընթերցասրահ (Հ.Մ.Մ.)։

Հոծ թիւով երկսեռ հետաքրքիրներու առջև տեղի ունեցան գեղեցիկ խաղարկութիւններ և ստացուեցան հետեւեալ թեքնիք արդիւնքները։

ա.- Վահէ Գալաճեան (Հ.Ը.) կը յաղթէ Մեսրոպ Վարդեանի (Ն.Ի.) 21-19 և 21-14։

բ.- Տոքթ. Էտի Գասապեան (Հ.Ը.) կը յաղթէ Համբարձում Բարխուտեանի (Ն.Ի.) 21-12, 12-21 և 24-22։

գ.- Համբարձում Բարխուտեան և Գրիգոր Սարաֆեան (Ն.Ի.) կը յաղթեն Վահէ և Մարտիկ Գալաճեաններուն (Հ.Ը.) 21-12, 14-21 և 25-23։

դ.- Մարտիկ Գալաճեան (Հ.Ը.) կը յաղթէ Մարտօ Գասապեանի (Ն.Ի.) 21-7 և 21-17։

Բոլոր մրցումներն ալ արդարօրէն և ճարտարօրէն վարեց երիտասարդ իրաւարար Ռաֆէտ Սանաա Նակիպ։

Մրցաշարքի աւարտին խօսք առաւ, կազմակերպիչ միութեան անունով՝ Հայր Պետրոս Թարմանեանի, որ շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք մասնակցող միութեանց խումբերուն, բաժակն ու մետայլները նուիրող Պր. Ժ. Տիլիմէթինեանին, մրցումներուն իրաւարարին և հասարակութեան, խրախուսեց հայ երիտասարդները՝ որ եղբայրական ոգիով միշտ համագործակցին և յաճախակի հանդիպումներ կազմակերպեն։

Տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխութիւնը։ Ներկաներուն ծափահարութեանց ներքև, Հայկական Ընթերցասրահի Հ.Մ.Մ.ի խումբին ղեկավար՝ ընկեր Հրաչ Հապէշեանին յանձնուեցաւ արծաթաձոյլ բաժակը, որմէ ետք ա. և բ. հանդիսացող խումբերուն խաղացողները՝ Հ.Մ.Մ.ի և Նիըր Իսթի, ստացան ոսկեզօծ և արծաթեզօծ մետայլներ։

Ս. Թերէզայի վարչականներէն՝ Պր. Ժորժ Թազա, իր կարգին արաբերէնով բրաւ շնորհակալիքի խօսք, միաժամանակ շնորհակալութիւն յայտնելով ընկ. Հրաչ Հապէշեանին, որ իր անվերապահ օժանդակութիւնը բերած էր կազմակերպման աշխատանքներուն։

Մրցումներէն ետք Ս. Թերէզա սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Խրախճանք-Պարահանդէս, առաջնորդութեամբ ակումբին Ճազ-Նուագախումբին, ու բոլոր ներկաները, երիտասարդ թէ երէց՝ կերան, խմեցին, պարեցին ու հաճելի ժամեր անցուցին։

Շնորհաւորելի են՝ Ս. Թերէզա սրահին վարիչները և մրցաշարքին մասնակցող ակումբներն ու մարզիկները։

Զ. Գ.

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Ողբ. Տիկին Եսթեր Գազանճեանի կսկծալի մահուան առթիւ, Տէր և Տիկին Դանիէլ Ճըրճըրեան՝ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Տիկին Եսթեր Գազանճեանի կսկծալի մահուան առթիւ վասն ցաւակցութեան՝ Տէր և Տիկին Ժիլպէր Յովակիմեան կը նուիրեն 100 ե. դ.։

Ողբ. Թաթուլ Տէր Անդրէասեանի մահուան կսկծալի առթիւ, վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն.

Պր. Յակոբ Սմսարեան (Շահնուր)	100
Տէր և Տիկ. Զաւէն Գալաճեան	100

Ողբ. Տիկին Եսթեր Գազանճեանի մահուան կսկծալի առթիւ, վասն ցաւակցութեան, Տիկին Սիրվարդ Սաատէթեան կը նուիրէ 100 ե. դ.։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒՆ

(Շար. Ա. էջէն)

արարքները։ Այս առթիւ Պատերազմական Նախարար Ա. Զօր. Ահմէտ Իսմայիլ Ալիին շնորհեց Մուշիրի (մարաջախտ) տիտղոսը, իսկ Սպայակոյտի պետ՝ Զօր. Ալ Կամմասային ալ Ֆերիքի (Ա. Զօրավար) տիտղոսը։ Ապա զինուորական զանազան կարգի շքանշաններով զարդարեց հերոսական արարքներ ցուցաբերած զինուորականները, ըլլան անոնք սպայ, ենթասպայ կամ հասարակ զինուոր։ Շքանշաններէն բացի, նախագահը յանձնեց նաև բազմաթիւ պարգեւներ։

Մուշիր Իսմայէլ Ալի խօսք առնելով դրուատեց եգիպտական բանակայիններուն հերոսական արարքները՝ 6 Հոկտ.ի պատերազմին ընթացքին եւ ըսաւ, թէ եգիպտական բանակը միշտ կազմ ու պատրաստ վիճակի մէջ է մինչև ամբողջական վերադարձը՝ արաբ գրաւեալ հողամասերուն։

ՏԽՐՈՒՆԻ

Խոր կսկիծով տեղեկացանք, որ անցեալ Երեքշաբթի, 12 Փետրուար 1974, Հելիոպոլսոյ հիւանդանոցին մէջ, յետ կարճատեւ հիւանդութեան իր մահկանացուն կնքած է՝ երբեմնի բարեկամներէն Պր Աւետիս Գազանճեանի կողակիցը՝

ՈՂԲ. ՏԻԿԻՆ ԵՍԹԵՐ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
(ԾՆԵԱԼ ՊԱՐՈՒԹՃԵԱՆ)

խոր սուգի մատնելով իր հարազատներն ու բարեկամները։

Յուղարկաւորութիւնը եւ թաղման կարգը կատարուեցան Չորեքշաբթի, 13 Փետրուար 1974, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան հոծ թիւով սգակիրներու, ազգականական պարագաներու, բարեկամներու եւ ծանօթներու։

Ապա, դագաղը, ծածկուած բազմաթիւ ծաղկեպսակներով, փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ազգ. գերեզմանատունը, ուր, Ամենայն Սրբոց մատուռին մէջ կատարուած վերջին աղօթքներէն յետոյ, ողբացեալին անկենդան մարմինը ամփոփուեցաւ ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Այս կսկծալի առիթով, խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին ամուսնոյն՝ Պր. Աւետիս Գազանճեանի, զաւակին եւ հարսին՝ Տէր եւ Տիկին Վիգէն Գազանճեաններին, քոյրերուն՝ Տիկին Մարի Հապէշեանին, Տէր եւ Տիկին Հայկ Պապիկեանին, Տիկին Արաքսի Հանճայիին, ընկեր Հրաչ Հապէշեանին եւ Տէր եւ Տիկին Ցոլակ եւ Հերմինէ Քիրիլլոսի, ինչպէս նաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն։

———**———

Նմանապէս խոր կսկիծով իմացանք մահը համայնքիս սիրուած ազգայիններէն՝

ՈՂԲ. ԹԱԹՈՒԼ ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆԻ,

որ տեղի ունեցած է անցեալ Չորեքշաբթի, 13 Փետր. 1974, կ.ե. ժամը 6ին, Հելիոպոլսոյ իր բնակարանին մէջ։

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած են Հինգշաբթի, 14 Փետրուար 1974, կ. ե. ժամը 3.30ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուած է Մարմինայի Ազգ. գերեզմանատունը եւ ամփոփուած ընտանեկան դամբարանին մէջ։

Այս տխուր առթիւ խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին՝ Տիկին Նուէր Տէր Անդրէասեանին, զաւակներուն՝ Տէր եւ Տիկին Ժիրայր Անդրէասեանին, Տէր եւ Տիկին Նուպար Տէր Անդրէասեանին, քրոջ՝ Օր. Հրանոյշ Տէր Անդրէասեանին, եղբօր՝ Տէր եւ Տիկին Վռամ Անդրէասեանին, ինչպէս նաեւ Տէր եւ Տիկին Հայկ Ժամկոչեանին եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն։

ՎԱՐԴԱՆ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ ԿԱՂՆԻՆ

(Շար. Գ. էջէն)

կանաչնալ ու պտուղ տալ, գրաւել տեղացիներու ու այցելուներու ուշադրութիւնը։

Իւրաքանչիւր Իջեւանցի գիտէ և հպարտութեամբ կը պատմէ այդ արտասովոր կաղնիին մասին, որը վաղուց յաղթահարած է երկարակեցութեան սահմանը։ Անոր շուրջ հիւսուած է գեղեցիկ աւանդազրոյց մը, որ սերունդէ-սերունդ անցնելով, հասած է մեր օրերը։ Աւանդութիւնը կը վկայէ, որ կաղնին տնկած է, 450 թուականին, հայ ժողովուրդի ազգային հերոս՝ Զօրավար Վարդան Մամիկոնեանը, ի նշան հուր գետի հովիտին մէջ թշնամիին դէմ տարած յաղթանակին։ Պատերազմէն վերադառնալով Հայոց Սպարապետը Աղստեւի ձորին մէջ, իջեւանած աղբիւրի մօտ կարճատեւ հանգիստ կ'առնէ իր այրուձիով։ Ծիլդ ալ տեղ ալ ան այդ ծառը կը տնկէ։

Կ'անցնին տարիներ, կաղնին հասակ կ'առնէ, կը դառնայ ու խիտ տերեւ, իսկ անոր շուրջը կը գոյանայ Ակնաղբիւր գիւղը։ Շատ աւանդութիւններ և զրոյցներ կապած է ժողովուրդը՝ Վարդանի կաղնիին հետ, որը ամենէն առաջ հանդիսացած է կայունութեան, քաջութեան և խիզախութեան խորհրդանիշ։ Կը պատմեն, որ նորապսակ զոյգերն այդ ծառի մօտ հաւատարմութեան երդում տուած են, իսկ երիտասարդները կռուի երթալէ առաջ խմած են անոր տակ խոխոջացող զօրաւոր աղբիւրէն։ Արտակարգ դիմացկունութիւն ցոյց տուած է ինքը կաղնին, դիմագրաւելով հողմերու ու փոթորիկներու, երկրաշարժներու ու կայծակներու։ Ան միշտ զօրաւոր եղած է մարդուն, պաշտպանած զայն արեւէն ու անձրեւներէն, զովացուցած իր ստուերով և աղբիւրի սառնորակ ջուրով։

Ջուրն է այդ հսկայ բոյսին կենանքին աղբիւրը։ Ու թէև ծառը իր տարիքի և մարմնի բեռէն թեքուած է, բայց կենարար ջուրը անոր երակներուն մէջն է և հողին անունը կը հասցնէ ճիւղերուն և կը ծաղկեցնէ զայն։

Մի քանի տարի է, ինչ բնութեան այդ յուշարձանը առնուած է պահպանութեան տակ։ Իրենց կատարած ստուգումներով, անտառագէտները հաստատած են ծառին վեց ոյժեշեալ տարիքը, իսկ անոր կեանքը ա'լ աւելի երկարացնելու համար կը նախատեսուի բունն ամրացնել յենակներով։

Իջեւան — Ս. ԳԱԳԱՃԱՆԵԱՆ

ՉԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سركيس باليان

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef ; SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 517 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1974 — ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٥١٧ — الخميس ٢٨ فبراير ١٩٧٤

ՔԱՂՑԿԵՂԻ ԴԷՄ

Ամերիկացի եւ խորհրդային մասնագէտներու խորհրդակցութիւն՝ Երեւանի մէջ

ԵՐԵՒԱՆ, (Արմենպրես). — Վերջերս Երեւանում տեղի ունեցաւ՝ Խորհրդային Միութեան և Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների մասնագէտների խորհրդակցութիւն, նուիրուած ուռուցքների համաճարակագիտութեան հարցերին։ Այն մասին, թէ ինչպէս է զարգանում երկու երկրների բժիշկների համագործակցութիւնը՝ ուռուցքաբանութեան և խորհրդակցութիւննում քննարկուած հարցերի բնագաւառում, Արմենփրէսի թղթակից՝ Ռոպերթ Մելքոնեանին պատմում է՝ Խորհրդային պատուիրակութեան ղեկավար, ՍՍՀՄ Բժշկական Գիտութիւնների Ակադեմիայի Փոխնախագահ և Քլինիքական Ուռուցքաբանութեան Ինստիտուտի տիրեկտոր, սոցիալիստական աշխատանքի հերոս՝ Նիկոլայ Պլոխին։

ՀԱՐՑ. — Պատմեցէք խնդրեմ, քաղցկեղային հիւանդութիւնների ուսումնասիրման եւ դրանց դէմ մղուող պայքարի ասպարէզում՝ խորհրդաամերիկեան համագործակցութեան մասին։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ. — Ինչպէս յայտնի է, քաղցկեղային հիւանդութիւնների գաղտնիքը՝ ժամանակակից բժշկագիտութեան «ամենաբարդ հանելուկն» է և հաւասարապէս յուզում է բոլոր երկրների բժիշկներին։ Ուստի, բնական է, որ բժշկագիտութեան և առողջապահութեան բնագաւառում համագործակցելու մասին՝ 1972 թ. Մայիսին համաձայնագիր կնքելիս, այդ խնդրին յատուկ ուշադրութիւն նուիրուեց։

Մինչեւ օրս մեր համագործակցութիւնը զարգացել է չորս կարեւոր ուղղութիւններով։ Դա առաջին հերթին ընդգրկել է չարորակ ուռուցքների քիմիաթերապիայի և հակաուռուցքային նոր պատրաստութիւնների ստեղծման հարցերը։ Մենք կազմակերպել ենք այդ դեղանիւթերի փոխանակութիւնը, որոնք դեռ թոյլ չեն տրուած գործնական կիրառման համար և գտնըւում են ուսումնասիրման փուլում։ Մեծ արդիւնք են տալիս երկու երկրների մասնագէտների փոխադարձ գիտական գործուղումները, երկկողմ հանդիպումները։ Այդ համագործակցութեան արդիւնքները կը շարադրուեն հակաուռուցքային պատրաստութիւնների հետազօտման և կիրառման հարցերին նուիրուած համատեղ աշխատութեան մէջ, որը որոշուած է հրատարակել ռուսերէն և անգլերէն։

Համատեղ աշխատանքների միւս բնագաւառը ընդգրկում է ուռուցքների և լէյքոզների ծագման մէջ՝ վիրուսների դերի ուսումնասիրման խնդիրը։ Մեր օրերում գիտութիւնը մի շարք ուռուցքային հիւանդութիւնների վիրուսային բնոյթը վկայող բազմաթիւ տուեալներ ունի։ Բայց դա դեռ վերջնականապէս չի ապացուցուած։ Խորհրդային Միութիւնում և Միացեալ Նահանգներում մանրամասնօրէն հետազօտւում են քաղցկեղով հիւանդ մարդկանց օրկանիզմների վիրուսները, որոնք հետանկարային առումով կարող են բացայայտել ուռուցքային հիւանդութիւնների ծագման գաղտնիքը։ Այդ ուղղութեամբ մեր համատեղ աշխատանքի իմաստը՝ վիրուսների փոխանակումն է, ընդհանուր ուժերով դրա ուսումնասիրումը։

Վերջերս համագործակցութիւն սկսուեց քաղցկեղի բջիջային կենսաքիմիայի (ծննդաբանութիւն), ինչպէս նաև ուռուցքների իմունոլոգիայի հետազօտման բնագաւառում, այսինքն ուսումնասիրւում են օրկանիզմի պաշտպանական յատկութիւններն ուժեղացնելու, օրկանիզմում ուռուցքների հանդէպ իմունիտէտ ստեղծելու հնարաւորութիւնները։

Հ. — Ի՞նչ փրոպլէմներ էին քննարկւում Երեւանի խորհրդակցութիւնում։

Պ. — Խորհրդային և ամերիկեան բժիշկների երեւանեան հանդիպումը վերաբերում էր՝ ուռուցքաբանութեան ամենակարեւոր և հետաքրքրական բնագաւառներից մէկին՝ ուռուցքների համաճարակագիտութեանը։ Բժշկագիտութեան այդ բնագաւառը ուսումնասիրում է, թէ տարբեր երկրներում և մէկ երկրի տարբեր շրջաններում ի՞նչ չափով են տարածուած

(Շար. տես էջ 4)

ԼԱՀՈՐԻ «ԻՍԼԱՄ ԳԱԳԱԹ»Ի ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԷՆ ԵՏՔ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ

ԱՅՑԵԼԵՑ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ, ՊԱՆԿԼԱ ՏԷՇ ԵՒ ՔԱԹԱՐ

Եգիպտոսի նախագահ Անուար էլ Սատաթ, Լահորի (Փաքիստան) «Իսլամ Գագաթ»ի խորհրդաժողովին մասնակցեցաւ եւ հոյակապ ճառ մը խօսեցաւ։ Խորհրդաժողովէն ետք, նախագահը միօրեայ այցելութիւններ տուաւ Հնդկաստան, Պանկլա Տէշ եւ Քաթար, եւ կարեւոր խօսակցութիւններ ունեցաւ այդ երկիրներուն պետական ղեկավարներուն հետ։

Երկուշաբթի, 25 Փետր. 1974, Անուար էլ Սատաթ վերադարձաւ Գահիրէ։

Նիւ Տելհիի մէջ վարչապետ Տիկին Ինտիրա Կանտիի հետ իր ունեցած խօսակցութեանց աւարտին, Տաքքա մեկնելէն առաջ, Անուար էլ Սատաթ յայտարարեց, որ «մեծ յոյս»

ունէր, որ «Միջին Արեւելքի» մասին խօսակցութիւնները պիտի յանգին «տեւական խաղաղութեան» մը։

«Առ այժմ կրնամ ձեզի ապահովել, որ մեծ յոյս կայ» ըսաւ նախագահը, թղթակիցներու հարցումներուն պատասխանելով։ Ան մաղթեց նաեւ, որ Սուէզի Ջրանցքը կարելի ըլլայ վերաբացուիլ «ամենակարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ, ողջ աշխարհի բարօրութեան եւ մասնաւորաբար Հնդկաստանի մեր բարեկամներուն» համար։ Այս նպատակին համար աշխատանքը արդէն սկսած է, բայց դժուարութեանց կը հանդիպի։ «Շատ մը պայթուցիկներ կան»

(Շար. տես էջ 4)

«ԱՐԱՐԱՏ»Ի ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹ

Ժողովրդական խոժ բազմութիւն մը խանդավառօրէն ընդունեց Ս. Միութեան Ֆութպոլի ախոյեան եւ բաժակակիր՝ Երեւանի հայկական խումբը

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Ինչպէս որ հաղորդած էինք, անցեալ Չորեքշաբթի, 20 Փետր. 1974, կէսօրին, Երեւանէն Պէյրութ ժամանեց՝ Ս. Միութեան ախոյեան և բաժակակիր հայ- րենի «Արարատ»ը իր լրիւ կազմով, բաղկացած 26 հոգիներէ։ Խումբին կ՚ընկերանան գլխ. մարզիչ՝ Նիքիթա Սիմոնեանը և մարզիչներ՝ Յարութիւն Քէշիշեանն ու Յովհ. Աբրահամեանը։

Նոյն օրը, կ. ե. ժամը 7ին, Պէյրութի Հ.Մ.Մ.ի ակումբին վարչութիւնը, «Պիարից» պանդոկին մէջ, լիբանանի մարզական թղթակիցներուն ներկայացուց պատուիրակութեան կազմը, ապա, տեղի ունեցաւ մամլոյ ասուլիս, որուն ընթացքին յայտարարուեցան «Արարատ»ի մրցումներուն յայտագիրը՝ Պէյրութի մէջ։

Պէյրութի մէջ, Հ.Մ.Մ. - Հ.Մ.Ը.Մ. միացեալ կազմին դէմ մրցումին (21 Փետրուար 1974), «Արարատ»ի խմբապետ՝ Յովհ. Զանազանեան գնդակը կը խլէ եւ Պօղոսեանին կը փոխանցէ, որ կոլի կը վերածէ։

Խումբին մաս կը կազմեն. բերդապահ Ալյոշա Աբրահամեան, Արմէն Սարգսեան, Արգատի Անդրէասեան, Յովհ. Զանազանեան, Լեւոն Իշտոյեան, Սանասար Գեւորգեան, Նորիկ Մեսրոպեան Սերկէյ Պօղոսեան, Եդ. Մարգարով, Նորիկ Տէմիրճեան, Նիկոլայ Ղազարեան, Սուրէն Մարտիրոսեան, Արգատի Յարութիւնեան, Ալ. Քովալենքօ, Գրիգոր Աբրահամեան, Սերկէյ Պոնտարենքօ, և Նազար Պետրոսեան։

«ԱՐԱՐԱՏ»ԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑՈՒՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Հ.Մ.Մ.- Հ.Մ.Ը.Մ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԿԱԶՄԻՆ՝ «ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՑ 4-1 ԱՐԴԻՒՆՔՈՎ

Հինգշաբթի, 21 Փետր. 1974, Ս. Վարդանանցի տօնին օրը, Պէյրութի Մարզական Աւանին մէջ, 25.000 ֆութպոլասէրներու ներկայութեան (որոնցմէ մեծամասնութիւնը՝ հայեր), «Արարատ» իր առաջին հանդիպումը ունեցաւ Հ.Մ.Մ.- Հ.Մ.Ը.Մ. խառն խումբին հետ։

Այս մրցումին նախագահեց և իր ներկայութեամբը պատուեց Լիբանանի Խորհրդարանին նախագահը՝ Պր. Քամէլ էլ Ասատ, իր կողքին ունենալով Մեթնի երեսփոխան Պր. Արա Երեւանեանը։

Իրաւարարն էր՝ Պր. Սարգիս Տէմիրճեան, իսկ օգնականները՝ ՊՊ. Նահապետ Ղարիպեան և Յակոբ Գարակէօզեան, երեքն ալ Պէյրութէն։

Մրցումին ա. կիսախաղին՝ լիբանանահայերու բերդը պաշտպանեց Պետիկ (Հ.Մ.Մ),

(Շար. տես էջ 2)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՆԵՐՍ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂ ՆԱԽԱՔԱՅԼ ՄԸ

(Վ. ՖՐԸՆՃԵԱՆԻ ԶՈՅԳ ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԻԹՈՎ)

Կիրակի, 4 Փետրուար 1974 երեկոյեան, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին երիտասարդաց թատերախումբը, բեմադրութեամբ ընկեր Վարուժան Ֆրընճեանի, ներկայացուց երկու միարար կատակերգութիւններ, մին, Մ. Մնակեանի թարգմանութիւն՝ «Ապարանջանը», իսկ միւսը, նոյնինքն երիտասարդ բեմադրիչին հեղինակութիւն՝ «Սէրը... Առանց Խօսքի»։

«Ապարանջանը»ի մէջ ի յայտ կու գան կասկածամիտ կին (Սոնիա Սարգիս) ու իր հնարամիտ ամուսինը (Աւետիս Մովսէսեան)։ Այս վերջինը, իր կողակիցին տարեդարձին առիթով ապարանջան մը նուիրելով՝ կ'ազատի անոր չատախօսութենէն։

Երկրորդ կատակերգութիւնը՝ «Սէրը... Առանց Խօսքի»ն կը ներկայացնէ նորապսակ ամոլ մը, որ համատուած է՝ թէ սէրը գոյութիւն ունի երկկողմանի փոխադարձ լաւ վարուելակերպի մէջ, և թէ լեզուն միշտ պատճառ դարձած է՝ ընտանեկան կեանքի բարդութիւններու ու սխալ հասկացողութիւններու։

Ուրեմն այս նորապսակ զոյգը (Նորա Երզնկացեան և Վարուժան Ֆրընճեան) մեղրալուսնի առաջի օրէն իսկ որոշած է ըլլալ համր ու խուլ... հանգիստ ու հեռու ապրիլ աշխարհի տաղտուկէն։

Իրենց գացած հեռաւոր ու խաղաղ բնակավայրին տիրոջ (Աւետիս Մովսէսեան) հետ իր կնոջը մէկ անհաւատարմութիւնը, ծայրայեղութեան կ'առաջնորդէ ամուսինը: Սակայն հանգոյցը կը քակուի ու վարագոյրը կ'իջնէ բարոյալից վերջաբանով մը, երբ այդ բնակավայրին տէրն ալ կը զղջայ ու իր կարգին կը վերադառնայ իր կնոջ (Սոնիա Սարգիս), այսինքն... ուղիղ ճամբու։

Անհաւասիկ այդ զոյգ մը կատակերգութիւնները, որոնք սակայն առաւել հաճելի դարձան, երբ անզգալաբար անոնք զիրար ամբողջացնելով կազմեցին երկու արարներէ թատերգութիւն մը։

Դերակատարները,— մուտքի կարգով-Սոնիա Սարգիս, Աւետիս Մովսէսեան, Նորա Երզնկացեան և Վարուժան Ֆրընճեան ներկայացան իրենց իսկական անուններով և այսպէսով առաւել կապ մը ստեղծեցին իրենց և հանդիսականներուն միջև։ Անոնք ունեցան սահուն, պարզ, վայել ու բնական խաղարկութիւն մը և կրցան ստեղծել պահանջուած մթնոլորտը: Անոնց կողքին Խաչիկ Գասապեան և Գրիգ Ասլանեան ամբողջացուցին ներկայացման յաջողութիւնը։ Բոլոր դերակատարներն ալ իրենց դերերուն մօտեցած էին լրջութեամբ և պատասխանատուութեան գիտակցութեամբ։ Տպաւորիչ էին մասնաւորաբար համր դժուարին տեսարանները։

Եթէ Մնակեանի «Ապարանջանը»ին վերջաբանը բարոյական մը աւելի կը յանգէր, այդ պէտք է վերագրել թարգմանիչին ապրած ժամանակաշրջանին պահանջքին։ Սակայն բեմադրիչին մօտեցումը եղաւ աւելի այժմէական ըմբռնումով... որպէսզի երկրորդ խաղին («Սէրը՝ Առանց Խօսքի») նիւթը տեսակ մը շարունակութիւնը ըլլար առաջինին...։

«Սէրը՝ Առանց Խօսքի»ի ներկայացումէն տեսարան մը, Ձախէն աջ՝ Աւետիս Մովսէսեան, Վարուժան Ֆրընճեան եւ Օր. Նորա Երզնկացեան։ (Լուսանկարները՝ ՀՐԱՆԴի)

Այս միարար զոյգ մը ներկայացումները այնքան ներդաշնակօրէն միաձուլուած էին ուշագրաւ նորութիւններով, շարժուն պատկերներով, լոյսի խաղերով ու երաժշտական պատշաճ կտորներու նուագածումներով, որ հանդիսատեսները կլանուած հետաքրքրութեամբ հետեւեցան խաղին, սկիզբէն մինչև վերջը...։

Առանց մանրուքներու վրայ անդրադառնալու կը հաստատենք, թէ երիտասարդ բեմադրիչը ոչինչ խնայած՝ էր լաւագոյնը հրամցնելու համար։ Ան կարողացած էր իր վառվռուն երեւակայութեանը մարմին տալով, զայն զետեղել բեմին վրայ։

«Ապարանջանը»ի մէջ Օր. Սոնիա Սարգիս եւ Աւետիս Մովսէսեան

Այս առթիւ նշենք, որ ընկեր Վարուժան Ֆրընճեան, Երեւանի Թատերական Արուեստի Հիմնարկի սաներէն է և երկու տարիներէ ի վեր կը շարունակէ իր ուսումը Մայր Հայրենիքի մէջ։ Մենք կը նշմարենք, թէ բեմական կայծերը արդէն իր մէջ սկսած են դառնալ արուեստի կրակ... ջերմացնող ու խանդավառող, թէ զինքը և թէ իր շրջապատը։

Հետաքրքիր ենք գիտնալու, թէ Վարուժան յառաջիկայ իր վերադարձին անակնկալ նորութիւններ պիտի հրամցնէ՞ Գահիրէի հայ հասարակութեան, և թէ ի՞նչ...:

Լաւատես ենք...։

ԳԵՐՃ ԳՈԳՈՐԵԱՆ

ԼԻԲԱՆԱՆ

ՄԻԹԻՆԿ՝ ԿԵԱՆՔԻ ՍՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Բողոքելու համար Լիբանանի մէջ յարաճուն կերպով բարձրացող կեանքի սղութեան դէմ, Կիրակի, 3 Փետրուար, տեղի ունեցաւ ժողովրդային միթինկ՝ սինեմա Ռիվիէրայի մէջ, կազմակերպութեամբ Ս.Դ.Հ. Կուսակցութեան Լիբանանի Շրջանի Վարիչ Մարմնի և Լիբանանի Կոմունիստ կուսակցութեան։

Միթինկի ընթացքին խօսք առին՝ Գէորգ Տէր Նիկողոսեան (Կոմկուս.), Մըրսէլ Մըրսէլ (Սենտիքալիստ), Հրանդ Գանգրունի (Ս.Դ.Հ.Կ.) և Իրեսփոխան Ջահէր Խաթիպ (Լիբանանի Սոցիալիստ Յառաջդիմական կուսակցութիւն)։

Բոլոր ճառախօսներն ալ աշխատաւորութեան թարգմանը հանդիսանալով, բուռն կերպով բողոքեցին կեանքի սղութեան դէմ, քննադատեցին շահագործողները և առաջարկեցին յստակ միջոցառումներ։

ՓԱՐԻԶ

ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ՀԻՒԿԷԹ ԱԺՏԷՐԵԱՆ

Տաղանդաւոր դաշնակահարուհի Հիւկէթ Աժտէրեան, բազմաթիւ թեկնածուներու մէջէն կ'ընտրուի՝ Տը Կասս շոգենաւի ընկերութեան կողմէ, իբրև մենակատար, և կը պայմանաւորուի նուագահանդէսներ սարքելու։ Եւ ահա անծայրածիր ծովուն վրայ, կ'երթայ մինչև Ատլանտեան կղզիները, և ամիս մը շարունակ միջազգային ընտրեալ հասարակութեան մը առջեւ կու տայ նուագահանդէսներ, կախարդելով ունկնդիրները։ Իր յայտագիրը, որ կը բաղկանար միջազգային համբաւի տէր հեղինակներու գործերէ, կը վերջացնէ Խաչատուրեանի ծանօթ «Թոքքաթա»ով, որ կը գնահատուի ներկաներու կողմէ խանդավառութեամբ։

Շրջապտոյտէն ետք երբ Փարիզ կը վերադառնայ, ան դաշնակի երկու նուագահանդէսներ եւս կու տայ, նախ Գազինօ տը Գոնթրէքսէվիլի մէջ, իսկ յետոյ ալ Էվիանի Գազինօ, որոնք տեղի կ'ունենան մեծ յաջողութեամբ և կ'արժանանան տեղական քննադատներու գնահատութեան։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ.— Ստացած ենք հրատարակութեան խնդրանօք մեզի ուղարկած ձեր կոչը՝ ինչ կը վերաբերի «սանուց»ի։

Նկատելով, որ Ազգ. Առաջնորդարանին կողմէ հրահանգուած է մամուլին, որ ազգային որեւէ հաստատութեան մը կողմէ հրատարակութեան համար բերուած կոչերը, յայտարարութիւնները, հաղորդագրութիւնները կամ այլ, պարտին կրել Ազգ. Առաջնորդարանին կնիքը՝ որպէս վաւերացում, այլապէս արտօնուած չէ զանոնք հրատարակել, հետեւաբար բարի եղէք նախ Ազգ. Առաջնորդարանին կողմէ կնքել տալ ու ապա մեզի ուղարկել ձեր կոչը, որպէսզի իրաւունք ունենանք ձեր խնդրանքին հետեւանք տալու։

ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒՈՎ

Թերթիս աշխատակից Յակոբ Շահնուրի քննադատականը՝ նկարիչ Վահէ Վարժապետեանի վերջին ցուցահանդէսին առթիւ։

Կիրակի, 10 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 7ին
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՀԻՐԷ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՑԻՇԱՏԱԿԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄ
Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

ՎԱԽՃԱՆՄԱՆ 800-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ
Մեծագործ Հայրապետի մասին պիտի խօսի
ԹԵՄԻՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀ
ԳԵՐՇ. Տ. ՆԵՐՍԷՀ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ
Տեղի պիտի ունենայ

ՍՐԲԱԶԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

Մասնակցութեամբ
«ՇՆՈՐՀԱԼԻ» ԵՒ «ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ» ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ
Ղեկավարութեամբ
ՄՕ. ԵԴՈՒԱՐԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ
Երգեհոնի ընկերակցութեամբ
ՏԻԿԻՆ ՇԱՄԻՐԱՄ ԴԱՐՄԱՆԵԱՆԻ
Հայ ժողովուրդը սիրով հրաւիրուած է
ԴԻՒԱՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

25.000 ՏՈԼԱՐԻ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ՝ ՍԱՀԱԿԵԱՆ–ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ ԳՈԼԷՃԻՆ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք, որ Հ. Բ. Ը. Միութեան Հիւսիսային Ամերիկայի Կեդրոնական Վարչական Ժողովը, 25 հազար տոլարի պատկառելի գումար մը որոշած է տրամադրել Պէյրութի Սահակեան-Լեւոն Մկրտիչեան Գոլէճի շինութեան ուղին մասնակցութիւն:

«Ընդառաջելով Հայկական Բարեգործական Միութեան խնդրանքին կը կարդանք Կեդրոնական Վարչական Ժողովի պաշտօնագիրին մէջ, Կեդր. Վարչական Ժողովը փափաքեցաւ օժանդակել՝ կարեւոր չափով վաստակաւոր կրթական օճախին նոր շէնքին կառուցման, որպէսզի աւելի ձեռնտու պայմաններու մէջ կարենայ շարունակել իր դաստիարակութեան վսեմ գործը, ինչպէս ալ կրթական յարկերու այնքան կարօտ լիբանանահայ գաղութին մէջ...»։

«ԱՐԱՐԱՏ»

ԱՐԱՐԱՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

իսկ բ. կիսախաղին Ֆաուզի Ասօ (Հ.Մ.Ը.Մ.)։

Մրցումին հաշիւը բացուեցաւ առաջին կիսախաղի 5րդ վայրկեանին, Լիբանանեան, Յովսէփի կողմէ, որ գեղեցիկ դարձուածքով մը գնդակը տեղաւորեց «Արարատ»ի բերդին մէջ:

Պատասխան հարուածը կատարուեցաւ Պետրոսեանի (Արարատ) կողմէ, ա. կիսախաղի 24րդ վայրկեանին։ Ապա մինչեւ կիսախաղ, արդիւնքը մնաց հաւասար, 1ով 1։

Բ. կիսախաղին «Արարատ» սաստկացուց իր յարձակողականները։ 5րդ վայրկեանին, Պօղոսեան գեղեցիկ խաղարկութեամբ հասաւ բերդին մօտ, բայց հարուածը զապուեցաւ։ 11րդ վայրկեանին, Մարգարովի գնդակը ստանալով, Ջանազանեան յառաջացաւ, բայց այդ յարձակումը կասեցուեցաւ Թունի կողմէ։ Սակայն բ. կիսախաղի 17 վայրկեանին, իրաւարար «Արարատ»ին ազատ հարուած մը շնորհեց, որ Ջանազանեան քաշեց եւ գնդակը ուղղակի բերդ ... Ֆաուզիի ձեռքէն գնաց, որ չի կարողացաւ բռնել ու Պօղոսեան կոլի վերածեց։

Քառորդ ժամ ետք, 32րդ վայրկեանին (բ. կիսախաղ), Լեւոն Իշտոյեան, գեղեցիկ յառաջացումով մը լիբանանահայ պաշտպանները խաղի բերելէ ետք, ուղղակի հարուածեց և արձանագրեց «Արարատ»ի 3րդ կէտը:

Մրցումին վերջաւորութենէն քիչ առաջ, բերդէն քանի մը մեթր հեռու՝ Մարգարովի առջև տրուած ոտքի արգելք մը հետեւանքով, իրաւարար «Արարատ»ին շնորհեց փենալթի մը, ու Ջանազանեանի զօրեղ հարուածովը նշանակուեցաւ խումբին 4րդ կէտը:

Պէյրութի մէջ Երեւանի «Արարատ»ին առաջին այս մրցումը վերջացաւ՝ 4-1 արդիւնքով։

ՄԻՒՍ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

«Արարատ» Պէյրութի մէջ եւս երեք մրցումներ պիտի խաղայ: Այսպէս, Կիրակի, 24 Փետր. 1974, կը մրցի Լիբանանի ախոյեան և գաւաթակիր «Ալ Նըժմ» (Աստղ) խումբին հետ։ Ապա Չորեքշաբթի, 27 Փետր. 1974 Պուրճ Համուտի մարզադաշտին մէջ, կ. ե. ժամը 7.30ին կը մրցի «Ռասինկ»ին դէմ, իսկ վերջին մրցումը կը խաղայ յառաջիկայ Կիրակի, 3 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 3ին, Պէյրութի հաւաքական (Սելեքսիոն) խումբին դէմ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԹՈՄԱՅԻՆՈՒՄ

Սովետական Հայաստանի մայրաքաղաք՝ Երևանից ոչ հեռու, գեղատեսիլ Արարատեան դաշտում, կանգնեցւում է Անդրկովկասում առաջին ատոմային էլեկտրակայանը՝ իններորդ հնգամեակի խոշորագոյն կառուցումներից մէկը։

ԱՊՆի թղթակիցը դիմեց կառուցման վարչութեան պետ ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՄԵԼԻՔՍԷԹԵԱՆԻՆ, ատոմային էլեկտրակայանի կանգնեցման հետ կապուած մի շարք հարցերին պատասխանելու խնդրանքով։

ՀԱՐՑ.– Ի՞նչից է դրդուած Հայաստանում ատոմային կայանի կառուցումը։

ՊԱՏ.– ՍՍՀՄ ժողովրդական տնտեսութեան զարգացման հնգամեայ փլանով, Հայաստանի՝ ինչպէս նաև միւս եղբայրական հանրապետութիւնների համար, արդիւնաբերութեան և գիւղատնտեսութեան առաջիկայ աճ է նախատեսուած, ինչ որ էներգետիք հզօրութեան զգալի աւելացում է պահանջում։

Հայաստանի ջրաէներգետիք աղբիւրները յոյժ սահմանափակ են։ Հանրապետութիւնը հանքային վառելիքի արդիւնաբերական պաշարներ չունի, իսկ եղբայրական Ատրպէյճանից ընտացուող բնական կազի օգտագործում է՝ միայն ծածկելու թիւնների պահանջն ու հասարակական կարիքները զովացնելու համար։ Ուստի հանրապետութիւնում էներգետիկ հզօրութեան աւելացումը հնարաւոր է միայն ատոմային ուժի շնորհիւ։ Ջերմային էլեկտրակայանում միլիարդ կիլովատ ժամ էլեկտրաէներգիա ստանալու համար, պէտք է հինգ միլիոն վառել 350 հազար թոննա պայմանական վառելանիւթ, որը փոխադրելու համար մօտ վեց հազար վագոն է պահանջւում։ Մինչ ատոմային կայանը (ԱԷԿ) այդ քանակութեամբ էլեկտրաէներգիա արտադրելու համար, սպառում է ընդամէնը մի քանի տասնեակ թոննա միջուկային վառելանիւթ։ ԱԷԿ ատոմային փուլում է ծծմբային կազով չեն կեղտոտում քաղաքների օդային աւազանը։ Նրանց շահագործման փորձը ցոյց տուեց աշխատանքի յուսալիութիւն և կայանի սպասարկող անձնակազմի և շրջակայ բնակչութեան լրիւ անվտանգութիւն։

Հ.– Ի՞նչ վիճակում է հիմա կառուցումը։

Պ.– Օր աւուր ընդարձակւում է աշխատանքային ճակատը։ Այժմ միաժամանակ կառուցւում են տասնեակ կէտեր։ Նրանցից ամենակարևորն է արտադրական գլխաւոր առանձնաշէնքը։ Մեր առաջ խնդիր է դրուած՝ տարուայ վերջում թիւրպինային և ռէաքթորային սարքաւորման տեղակայումին անցնել։

Իսկ եօթը քիլոմեթր հեռու, մի գեղատեսիլ վայրում, աւարտւում է ջրամատոյց շինութիւնների և կենտրոնական ջրրհանային կայանի կառուցումը։ Աղբիւրի ջուրը փողրակների երկու գծով տրուելու է էներկեթիքների աւանին և արդիւնաբերական տեղամասին։

Հ.– Դուք էներկեթիքների աւան ասացիք։ Ինչպիսի՞ն է նրա հեռանկարը։

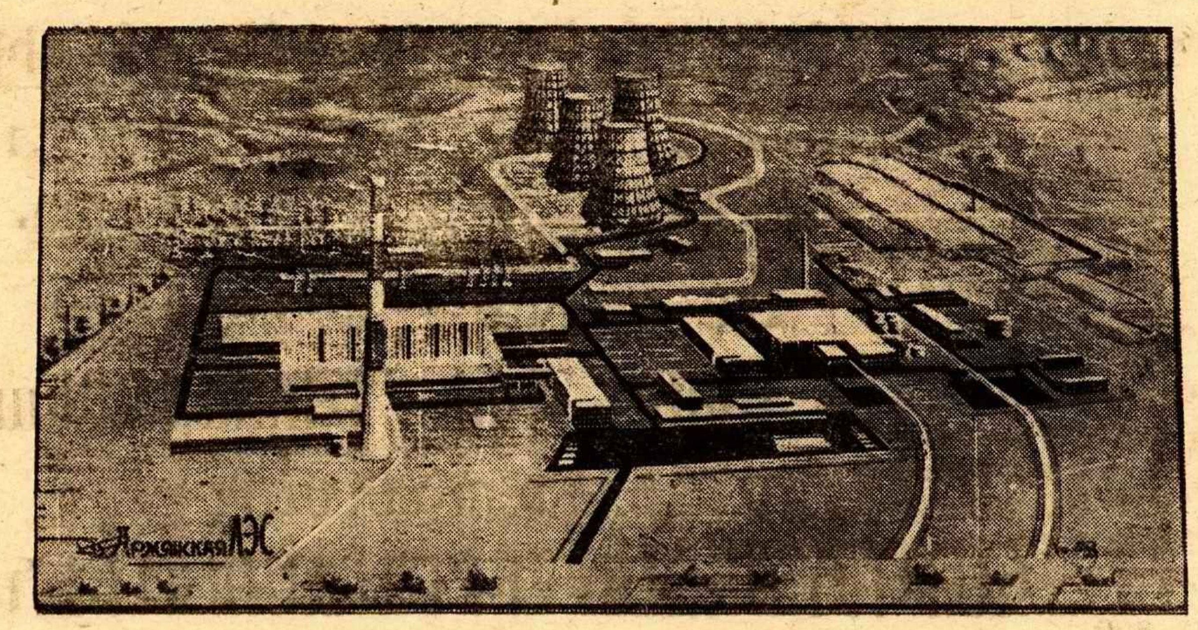
Պ.– Էներկեթիքների աւանն աճեց հին Մեծամոր գիւղի հիման վրայ։ Ատոմայինի կանգնեցման հետ միաժամանակ կառուցողների տների հիմքերը դրուեցին։ Շուտով Հայաստանի քարտէզի վրայ ի յայտ կը գայ Նոր Մեծամոր քաղաքը։ Նոր թաղեր, փողոցներ և հասարակական շէնքեր են երևան գալիս։ Հնգամեակի վերջին, երիտասարդ քաղաքի բնակչութիւնը կը բաղկանայ 12 հազար հոգուց, իսկ կառուցման լրիւ աւարտին 25 հազարից։ Արդէն գործում են դպրոցն ու մանկապարտէզը, ճաշարան ու կենցաղային սպասարկման զուգիսեթները։ Մինչև տարուայ վերջը, յանձնելու է 300 տեղանոց հանրակացարանը։

Հանրապետութիւնում կառուցուող ատոմային էլեկտրակայանը՝ յիրաւի ամբողջ սովետական բազմազգ գիտութեան ու տեխնիկայի գործն է, երկրի եղբայրական ժողովուրդների ճիգերի արգասիք։ Նրա նախագծման և հետազոտութեան աշխատանքներին մէջ, հանրապետութեան գիտական կենտրոնների հետ գործուն մասնակցութիւն ունեցան Մոսկուայի, Կիևի, Խարկովի և Ռիգայի գիտնականները, ինժեներները, անձնակազմերն ու նախագծային կազմակերպութիւնները։

Կառուցման վրայ աշխատում են բազում ազգութիւնների ներկայացուցիչներ։

ԳԷՈՐԳԻ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

(ԱՊՆ)

Հայաստանի ատոմային էլեկտրակայանի մակետը

ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ԴԱՐՁԵԱԼ ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ՄԱՍԻՆ

Արտագաղթի դէմ «ԱԶԴԱԿ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱԿ»ը խմբագրական մը գրած է, ուր մատնանշելէ ետք Մերձաւոր Արեւելքի հայութեան տանելի վիճակը, ցաւ կը յայտնէ, որ տնտեսական լաւ պայմաններ ստեղծելու հեռանկարով, բազմաթիւ հայեր կը գաղթեն Ատլանտեանէն անդին... Իսկ ատիկա վնասակար է, և կը պնդէ, որ Միջին Արեւելքէն հեռանալը հայութեան, ինչպէս նաեւ «Հայ գաղութներու քայքայումը, դպրոցական ցանցերու խարսխումը, կազմակերպուած հայ կեանքի սրկարացումը շահ է միայն թուրքի համար»։

«... Ամերիկայի եւ Գանատայի մէջ գործող զանազան կազմակերպութիւններ, ԱՆԶԱ կամ հայկական բարեսիրական որեւէ կազմակերպութիւն եւ հայ անհատներ, պէտք է դադրին որեւէ օժանդակութիւն ցոյց տալէ՝ իբրեւ «գաղթական» իրենց ներկայացող հայ անհատներուն կամ ընտանիքներուն», կը գրէ թերթը։

Ո՞ր անկիւնէ ալ դիտուի հարցը, Մերձ. Արեւելքէն արտագաղթը կը շարունակուի վերջին շրջանին Ատլանտեանէն անդին։

Եթէ հաւատալ պէտք է վերջին շրջանի արտագաղթողներու թիւը, ողբերգական պատկերներու առջեւ պիտի գտնուինք։

Եգիպտոսի 40 հազար հայութենէն 25 հազարը Ատլանտեանէն անդին փոխադրուած են և քանի մը հազարը միայն Հայաստան...։

Յունաստանի 40 հազար երբեմնի մեր գաղութէն մօտ 15 հազարը՝ Հայրենիք, իսկ 25 հազարը Ատլանտեանէն անդին... տեղաւորուած են։

Ֆրանսայի գաղութէն թէեւ մեկնողներ եղած են, և թէեւ սակաւաթիւ հայորդիներ Մերձ. Արեւելքէն հոն հաստատուած են, սակայն անոր 100 հազարի հասնող թիւը կէսի իջած է արդէն...։

Սուրիոյ հայութեան մէկ կարեւոր մասը, մօտ 20-25 հազարը եթէ ներգաղթեց Հայրենիք, սակայն վերջին տասնամեակին, անոնցմէ 35 հազար հայեր Լիբանան հաստատուեցան և որոնցմէ 15 հազար մը Ատլանտեանէն անդին արտագաղթեց...

Լիբանանի հայութեան գաղթող զաւակներուն մասին ճշգրիտ տեղեկութիւններ կը պակսին։ Ո՛չ իսկ Առաջնորդարանը կրնայ այդ մասին մանրամասն և ճշգրիտ ծանօթութիւններ տալ, ինչ որ ցաւալի է անշուշտ։

Այս կացութիւնը «սրտէս արիւն կը խլէ» պիտի գոչէ ոեւէ սրտցաւ հայ, երբ աչքին առջեւ բերէ այս դժբախտ իրողութիւնը։

«ԱԶԴԱԿ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱԿ»ի խմբագրութիւնը տեղ մը կը հասնի՝ «պէտք է դադրի արտագաղթը» պոռալով, կամ ԱՆԶԱի թելադրելով՝ որ դադրի «օժանդակելէ» Մերձաւոր Արեւելքէն արտագաղթող հայերուն։ Ի՞նչ չափով գործին նպաստած կ'ըլլայ թերթը՝ արտագաղթի շարժումը խօսքով մեղադրելով միայն։

Պէ՛տք է... պէ՛տք է... կրկնելով կը փոխուի՞ կացութիւնը... Իրաքահայերու մեկնումին առաջքը կարելի պիտի ըլլա՞յ առնել... Գանատական և Ամերիկեան Դեսպանատան մէջ հաւաքուող ընտանիքներու դիմումնագիրներուն առաջքը կարելի պիտի ըլլա՞յ առնել... Գիտե՞ն ԱՆԶԱին թէ ԱՆԶԱՆ Գիւրոյին պիտի ենթարկուի (կամ են. թարկուած է ժամանակի ընթացքին։ Ո՞վ պիտի որոշէ ի վեր[...] մէկ միլիոնի գոյութեան կո[...] վերջալոյսին չհասնելու համ[...] հաւաքական կենսական ու հե[...] ւողական պայքարի անհրաժեշտ[...] թիւնը այս ափերուն վրայ։

Եթէ երէկ կ'երգէինք, «միայն զէնքով կայ հայոց փր[կութիւն]» և տոր համար ծ[...] արիւն թափելը անհրաժեշտ նկատէինք, ապա ինչո՞ւ այս չերգենք, թէ Հայրենիք-Սփիւ[ռք] կապերու ամրացումով եւ Սփիւ[ռք]ի բոլոր հաղաքական հոսանքներուն ուժերուն լարումով կրնա[նք] լրջօրէն հակադրուիլ արտագաղ[թի] համաճարակին։

Հ. ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

ԶՕՀՐԱՊԸ՝ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գրիգոր Զօհրապը գրական այն դէմքերից է, որոնք ստեղծագործութեանը զուգընթաց՝ անդրադարձել են նաև գրականութեան տեսութեան գեղագիտական հարցերին, ժամանակի գրական կեանքի վերլուծմամբ ձգտել են՝ գրական զարգացման առաջատար միտումները հաստատել։ Այդ անդրադարձումները հեռու են՝ գրական ընթացքի հայեցողական արձագանգը լինելուց։ Դրանք պահպանում են իրենց այժմէականութիւնը, որովհետև, առանձնակի գնահատման ու արժէքաւորման մէջ էլ ներամփոփել են՝ ընդհանրացող գրական զարգացման էութիւնը բացատրող խոր բովանդակութիւն։

ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ

Զօհրապը գեղագիտական յատուկ աշխատութիւն չի գրել, սակայն նրա յօդուածները, իր ժամանակի գրողների դիմանկարները, տարբեր առիթներով ելոյթները՝ բովանդակում են գրական-գեղագիտական այնպիսի հարուստ մտքեր, որոնք, իրենց համագրութեան մէջ կուռ ամբողջութիւն են կազմում։ Այդ մասին է հանգամանօրէն խօսւում գրքի առաջաբանում, որի հեղինակն է բանասիրական գիտութիւնների Տոքթէօր՝ Մինաս Հիւսեանը։ Զօհրապի ստեղծագործութեան երկարամեայ հետազօտողը, «Գրիգոր Զօհրապի գեղագիտական հայեացքները» վերնագրով առաջաբանում, անդրադառնում է սոցիալ-քաղաքական ու գեղագիտական այն ազդակներին, որոնք պայմանաւորեցին Զօհրապի և ուրիշների գրական-գեղագիտական հարցադրումները, դրանց փիլիսոփայական, քաղաքական ու բարոյագիտական հիմքը։ Այդ ողջ մտասեւեռումների համակարգը ամփոփուեց օսմանեան բռնակալների գրական շարժում անուան տակ, որը ծաւալուեց Պոլսի վեհաժողովից յետոյ, համիտեան բռնութիւնների պայմաններում՝ հետամուտ լինելով «բարձրացնել ժողովրդի ամենալայն խաւերի ազգային գիտակցութիւնը, ընդունակ դարձնել նրան՝ դիմագրաւելու սպառնացող վտանգին...

Այս կիզակէտող նպատակադրումը արտայայտւում է գեղագիտական ամենաբազմազան հարցադրումներով, որոնք համախմբւում են, ինչպէս գրում է առաջաբանի հեղինակը,– ճշմարտութիւնը՝ իրականութեան, գրականութեան բուն տարրկայի, գրականութեան ժողովրդայնութեան և բարոյախօսութեան կապի, գեղեցիկի և վսեմի հասկացողութեան, գեղեցիկի և օգտակարի փոխյարաբերութեան, կեանքում նաև գրականը տեսնելու պահանջի, ձևի և բովանդակութեան փոխյարաբերութեան, արուեստի մէջ ինքնատպութեան նշանակութեան, ձևի կատարելութեան և այլ հարցերի» շուրջը։

Եւ ահա զօհրապեան էջերում բացւում են այդ հարցադրումները, գրչի վարպետի ուրախութիւններն ու մտահոգութիւնները՝ գրականութեան կենդանի ընթացքից, նրա տեսական նոր վերլուծումներն ու արժէքաւորումները՝ աֆորիզմի հասնող դիպուկ գնահատումները։

Ժողովածուում ընդգրկուել են Զօհրապի «Ծանօթ Դէմքերը», մամուլից ու գրքերից միատեղուել են յօդուածներ, թերթօններ, ակնարկներ, դրախօսականներ, թատերախօսականներ ու ճառեր։ Գրքի վերջում դրուած ծանօթութիւնները (կազմող՝ Մ. Հիւսեան)՝ տեղեկութիւններ են տալիս ժողովածուում ներկայացուած նիւթերի շուրջ, նիւթեր՝ որոնք ամփոփում են գրականութեան մասին Զօհրապի հիմնական հայեացքները։

Առողջապահական
ԾՈԾՐԱԿԻ ՑԱՒԵՐԸ

Երբեմն կը պատահի որ ճիգ մը ընելէ յետոյ կամ տաքութեան պատճառով, առատօրէն քրտնինք, եւ զովանալու բաղձանքով, մեր մարմինը ենթարկենք օդի հոսանքին։ Հաճելի է եւ կազդուրիչ զովացուցիչ պահը, սակայն քանի մը ժամ յետոյ, երբեւան կ'ելլեն պարանոցի մկաններուն ցաւերը։

Ցաւին ի յայտ գալուն պատճառը ցոյց կը տրուի, կարգ մը պարագաներու մէջ, ենթակային գէշ դիրքով պառկած ըլլալը։ Օրինակի համար, նմանելու աշեն ծոծրակի մկաններէն ոմանք պրկուած վիճակի մէջ մնացած են, գլխու անյարմար դիրքին պատճառով։ Առաւօտ, արթննալու պահուն անձը պարանոցին «փշրուածի» զգացումը կ'ունենայ, առաջին շարժումին։ Երբեմն սակայն ժխտական արդիւնք մը կու տան թէ՛ քունի ընթացքին գլխու անյարմար դիրքը եւ թէ՛ մարմնին քրտնիլը՝ իբրեւ հետեւանք օդի հոսանքին։ Այս պարագային սաստիկ ցաւեր առաջ կու գան ծոծրակի մկաններուն մակարդակին։

Գլուխը ծռած դիրքի մէջ մնացած ըլլալով, արգելք կը դառնայ նաեւ ծամելու գործողութեան, որ լաւ չի կատարուիր եւ որուն իբրեւ հետեւանք առաջ կու գան ընդհ. անհանգստութիւններ։ Քունը կը վատթարանայ, երբական տաս անգամներ կ'արթննայ, գիշերը ակամայ շարժումներու պատճառաւ ցաւին իբրեւ հետեւանք։ Այս առիթով ջղային դրութիւնն ալ կը վնասուի,

(Շար.ը տես էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

28 ՓԵՏՐ. 1974

ՔԱՂՑԿԵՂԻ ԴԷՄ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

քաղցկեղի զանազան ձեւերը, ի՞նչպէս նաև փորձում է այդ հարցը կապել ուռուցքների գոյացման վրայ ազդող գործօնների հետ։ Այդպիսի գործօններ կարող են լինել աշխարհագրական դիրքը, բնակլիմայական պայմանները, տեղական սովորութիւնները, սննդի աւանդոյթները և այլն։

Համաճարակագիտական հետազօտութիւնները, բացառիկ հետաքրքրութիւն են ներկայացնում մասնաւորապէս Խորհրդային Միութեան համար, որ տեղ կան բնակլիմայական գրեթէ բոլոր գօտիները, իսկ բնակչութեան բազմազգ, ընդ որում իւրաքանչիւր ազգութեան մարդիկ ապրում են առաւելապէս միասին, իրենց միութենական կամ ինքնավար հանրապետութիւններում։ Բաւական է բերել միայն մէկ օրինակ, ընթերցողին ցոյց տալու, թէ համաճարակագիտական աշխատանքները որքան կարեւոր են ուռուցքաբանութեան համար։ Պարզուել է, որ ԽՍՀՄում չարորակ ուռուցքների տարբեր ձեւերի մէջ, յաճախականութեան թւով առաջին տեղը գրաւում է ստամոքսի քաղցկեղը։ Պարզւում է, որ տարբեր հանրապետութիւններում այդ հիւանդութիւնը տարբեր չափերով է տարածուած։ Այսպէս, աւելի բարձր ցուցանիշներ են գրանցուած Մերձբալթիկայում, Ռուսաստանի Ֆեդերացիայում, Բելոռուսիայում, Ուկրաինայում։ Ստամոքսի քաղցկեղի ամենաքիչ դէպքերը գրանցուած են Վրաստանում, Հայաստանում, Մոլդավիայում։ Եւ այդ ցուցանիշների տարբերութիւնը բաւական զգալի է։

Վերջում ստորագրուեց արձանագրութիւն՝ այդ բնագաւառում խորհրդա-ամերիկեան համագործակցութեան մասին։ Արձանագրութեամբ նախատեսուած է փոխանակել՝ ինֆորմացիոն մեթոդիկայի քննարկման ու մշակման համար, կազմակերպել երկու երկրների մասնագէտների փոխադարձ գիտական գործուղումներ։

Կը ցանկանայի նշել՝ խորհրդակցութեան գործարար և բարեկամական մթնոլորտը։ Մեր ամերիկացի պաշտօնակիցները աշխոյժ հետաքրքրութիւն ցուցաբերեցին՝ Խորհրդային ուռուցքաբանների նիւթերի նկատմամբ։ Մասնաւորապէս ընդհանուրի ուշադրութիւնը գրաւեց այն հաղորդումը, որ Խորհրդային Միութիւնում վերջին տասը տարուայ ընթացքում, կայունացել են քաղցկեղից տղամարդկանց մահացութեան ցուցանիշները, և քաղցկեղից կանանց մահացութեան ցուցանիշների նուազման հակում է նկատւում։

Հ.- Որո՞նք են այս խորհրդակցութեան արդիւնքները։

Պ.- Երեւանում մենք պէտք է քննարկէինք, 1972 թուականի խորհրդա-ամերիկեան համաձայնագրի շրջանակներում՝ ուռուցքների համաճարակագիտութեան բնագաւառում համագործակցելու հնարաւորութիւնները, հեռանկարները և ձեւերը։ ԱՄՆի բժիշկների պատուիրակութիւնը գլխաւորում էր՝ քաղցկեղի համաճայակազմութեան բնագաւառի խոշոր մասնագէտ Տոքթոր Մ. Շնայտերմանը։ Խորհրդային պատուիրակութեան մէջ մտնում էին երկրի առաջատար ուռուցքաբանական կեդրոնների ներկայացուցիչները։ Ցատկանշական է, որ մեր կողմից որպէս պատուիրակութեան անդամներ կամ խորհրդականներ՝ խորհրդակցութեանը մասնակցում էին միութենական հանրապետութիւնների մեծ մասի մասնագէտները։

Մենք ինֆորմացիոն զեկուցումներ լսեցինք երկու երկրներում համաճարակագիտական ծառայութեան դրուածքի մասին, ծանօթացանք վիճակագրական տուեալներին։ Այնուհետեւ ծաւալուեց դիսկուսիա (վիճաբանութիւն), որը հնարաւորութիւն տուեց պարզելու և ճշդելու խորհրդային և ամերիկեան բժիշկների հայեացքները՝ համաճարակագիտական հետազօտութիւնների խնդիրների, մեթոտների և ուղիների մասին։

Վերջում ստորագրուեց արձանագրութիւն՝ այդ բնագաւառում Խորհրդա-Ամերիկեան համագործակցութեան մասին։ Արձանագրութեամբ նախատեսուում է փոխանակել տեղեկութիւն՝ Մեթոդիկայի քննարկման ու մշակման համար, կազմակերպել երկու երկրների մասնագէտների փոխադարձ գիտական գործուղումներ։

Կը ցանկանայի նշել խորհրդակցութեան գործարար և բարեկամական մթնոլորտը։ Մեր Ամերիկացի պաշտօնակիցները աշխոյժ հետաքրքրութիւն ցուցաբերեցին՝ Խորհրդային ուռուցքաբանների նիւթերի նկատմամբ։ Մասնաւորապէս ընդհանուրի ուշադրութիւնը գրաւեց այն հաղորդումը, որ Խորհրդային Միութիւնում, վերջին տասը տարուայ ընթացքում, կայունացել են քաղցկեղի տղամարդկանց մահացութեան ցուցանիշները, և քաղցկեղի կանանց մահացութեան ցուցանիշների նուազման հակում է նկատւում։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔՆԵՐ

Մի ամերիկացի իր որդուն նախատելիս ասաց.

— Քո տարիքին Աբրահամ Լինքոլնը արդէն ինքն էր իր ապրուստը վաստակում։

— Այո, հայրիկ, բայց քո տարիքին էլ նա արդէն հանրապետութեան նախագահն էր։

×

— Մինչեւ նշանուիլը դուն այնպէ՞ս քնքշութեամբ էիր սիրում ինձ։

— Այո, բայց այժմ, սիրելիս, որպէս օրինաւոր մարդ, ես չեմ կարող թոյլ տալ ինձ սիրահետել՝ ամուսնացած կնոջը։

×

Կարճ մազերով աղջիկը՝ երկար մազերով տղուն.

— Հայրս բնաւ հոգ չընէր, որ մենք ամէն իրիկուն իրարու հետ կ'անցնինք։ Ան կը խորհի, թէ բարեկամուհիս ես։

×

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և զաւակները՝ Արթօ և Միսաք (Ա.Մ.Ն.), իրենց սիրեցեալ հօր՝ ողբ. Գէորգ Սարաֆեանի մահուան 6րդ տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
«Այծեմնիկ»ին	200
«Ցուսաբեր»ին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(ստանալ «Ջահակիր»էն)

Այրի Տիկին Բուբուլ Սարաֆեան և զաւակները՝ Արթօ և Միսակ (Ա.Մ.Ն.), իրենց ազգականին՝ յաւէտ ողբացեալ Պերճ Տէօվլէթեանի մահուան 8րդ տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	100

(ստանալ «Ջահակիր»էն)

Տէր և Տիկին Յակոբ և Շուշիկ Տէօվլէթեան, իրենց սիրելի եղբօր՝ յաւէտ ողբացեալ Պերճ Տէօվլէթեանի մահուան 8րդ տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
«Այծեմնիկ»ին	200
«Ցուսաբեր»ին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(ստանալ «Ջահակիր»էն)

Տէր և Տիկին Յակոբ և Շուշիկ Տէօվլէթեան, իրենց հօր՝ յաւէտ ողբացեալ Գէորգ Սարաֆեանի մահուան 6րդ տարելեցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Ջահակիր»ին	100

(ստանալ «Ջահակիր»էն)

Տիկին Մանուշ Նիքոլեան, Տոքթ. և Տիկին Անթուան Նիքոլեան և զաւակունք, իրենց սիրելի ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Ժոզէֆ Նիքոլեանի մահուան քառասունքին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

«Այծեմնիկ»ին (փոխան հոգեճաշի)	1000
«Արեւ»ին	300
Կոկանեան Սրահին	200
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին (Գահիրէ)	200
«Ցուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

(ստանալ «Արեւ»էն)

Այրի Տիկին Նուարդ Մէլէմէթճեան և դուստրը՝ Արտա, Վարդանանցի տօնին առթիւ, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Վահան Մէլէմէթճեանի քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Հ. Կ. Խաչին	100
Տիկնանց «Այծեմնիկ» Միութեան	100
«Ցուսաբեր»ին	100
«Ցուսաբեր»ի Երիտասարդաց Միութեան	100
«Ջահակիր»ին	100

(ստանալ «Ցուսաբեր»էն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Օր. Ռուբինա Միքայէլեանի ընդ Պր. Սարգիս Ղազարեանի նշանախօսութեան բարեբաստիկ առթիւ, վասն խնդակցութեան կը նուիրեն.

Տէր և Տիկ. Նուպար Կէրիկեան	200
Օր. Լիւսի Կէրիկեան	200

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք՝ ընկ. Նուպար Սողոմոնեանէն (Աւստրալիա), իր 1974ի բաժանորդագինը։

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀՐԱՒԷՐ՝ ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

Ներկայիւս պատիւն ունինք հրաւիրելու՝ Միութեանս անդամ-անդամուհիները, Անդամական Ընդհանուր Ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ՝ Ուրբաթ, 22 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 8ին, մարզավայրիս մէջ։

ՕՐԱԿԱՐԳ.-

1.— Ընթերցում և վաւերացում նախորդ Ընդհ. Ժողովի ատենագրութեան.

2 — Ընթերցում և վաւերացում վարչութեան և Սկաուտական Վերին Մարմինին բարոյական տեղեկագիրներուն.

3.— Ընթերցում և վաւերացում վարչութեան նիւթական հաշուետուութեան.

4.— Ընտրութիւն նոր վարչութեան.

5.— Ընտրութիւն հաշուեքննիչի.

6.— Զանազաններ։

ԾԱՆՕԹ.- Մեծամասնութիւն չգոյանալու պարագային ժողովը կը յետաձգուի մէկ ժամ, որմէ ետք, ինչ որ ալ ըլլայ ներկաներուն թիւը, ժողովը կը նկատուի օրինաւոր։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Աղեքսանդրիոյ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի վարչութիւնը ներկայիւս կու գայ տեղեկացնել իր անդամ-անդամուհիներուն, թէ բոլոր անոնք որոնք կը փափաքին իրենց թեկնածութիւնը ներկայացնել՝ յառաջիկայ Անդամական Ընդհ. Ժողովին ընթացքին յառաջիկայ նոր վարչութեան կազմին, հաճին իրենց դիմումնագրերը գրաւոր ներկայացնել վարչութեան, մինչեւ յառաջիկայ 8 Մարտ 1974։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ—ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 7 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 9.15ին

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ Է ԴԱՍԱԽՕՍԵԼՈՒ՝

Հ. Յովհ. Վրդ. Աւիմարանեան

ՆԻՒԹ ՈՒՆԵՆԱԼՈՎ՝

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Հայ հասարակութիւնը սիրով հրաւիրուած է, այժմէական նիւթ՝ այս շահեկան դասախօսութեան։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԾՈԾՐԱԿԻ ՑԱՒԵՐԸ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

թէ՛ զգացուած ցաւերուն եւ թէ՛ հանգստեան ժամերու քնդհատման պատճառով, ինչ որ ալ աւելի շատ կը ծանրացնէ հիւանդին տառապանքը։

Ծոծրակի ցաւերը աւելի յաճախակի են կիներուն մօտ, դասաւանդապարի օրջանին։ Որոշ արհեստներ ունեցող անձերը (հեռախօսուհի, մեքենագրուհի, դերձակ, ատամնաբոյժ, ժամագործ, ընկենիկ-գծագրիչ) աւելի հակամէտ են՝ աշխատանքի մէջ իրենց դիրքին պատճառով։ Քունի ատեն ծոծրակի մկանային ցաւերը նուազեցնելու համար, լաւ է չգործածել գլխի մեծ բարձեր։ Փոքր բարձ մը առիթ կ'ընծայէ, որպէսզի վզին մկանները կարենան թուլանալ, հանգստանալ։ Բժշկական մարմնամարզը – բացի ցաւի տագնապներէն – օգտագործումը՝ մարմնամարզի գործիքներուն, որոնք կը զօրացնեն վզին եւ կռնակին մկանները, կարող են նպաստել ցաւերու պատճառներու նուազեցումին։ Ի վերջոյ բնաբուժական զանազան միջոցներ – գերկարճ եւ գերձայն ցողարձակումներ, տաքինամիք եւ մագնետաֆիզիքական հոսանքներ, փարաֆինով եւ տիղմով օծումներ, թնացումներ եւ կալուանացումներ եւ այլն, դարմանական միջոցներ են, որոնք կը բոլլարեն նուազեցնելու գործածութիւնը անցաւութեան դեղերուն, որ շատ անգամ թունալի են։

Ա. Վ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

բաւական, բայց լոյս յայտնեց որ ջրանցքին մէջ անտարժացած տասընեւհինգ նաւերը պիտի «ազատագրուին» եւ ջրանցքը շատ արագօրէն պիտի մաքրուի։

ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ՌՈՒՄԱՆԻԱ ՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ

Ռումէն կոմկուսի պատւիրակութեան ղեկավար՝ Պր. Միրոն Գոնստանթինեսքու, Եգիպտոսի փոխնախագահ Պր. Հիւսէյն էլ Շաֆէի փոխանցած է՝ Ռումանիոյ նախագահ Պր. Չաուշեսքուի կողմէ եղած հրաւէրը՝ Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթին, որ Ռումանիա այցելէ։

ՊՐ. ՀԵՆՐԻ ՔԻՍԻՆՃԸՐ ԱՅՍՕՐ ԳԱՀԻՐԷ ԿԸ ԺԱՄԱՆԷ

Ա.Մ.Ն.ի Արտաքին Գործոց Նախարար՝ Պր. Հենրի Քիսինճըր, որ Երկուշաբթի 25 Փետր.էն սկսեալ Միջին Արեւելք կը գտնուի, եւ բանակցութիւններ կը վարէ Իսրայէլի եւ Սուրիոյ ղեկավարներուն հետ՝ Կոլանի մէջ բանակներուն զատանջատման համար, այսօր, Հինգշաբթի, 28 Փետր 1974, Գահիրէ կը սպասուի։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

جاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م – ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز : السيدة عايدة سيروبيان

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef : SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԱԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 518—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՄԱՐՏ 1974 ՀԱՏԸ ՋԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. ١٩٧٤ مارس ٧ الخميس – ٥١٨ عدد رقم

«ՀԱՅԱՊԱՀՈՒՄՆ» Ի՞ՆՉՊԷՍ Կ'ԸՆԹԱՆԱՅ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ...

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Արեւմտահայաստանը թուրք բարբարոսներու կողմէ գրաւուելէ վերջ՝ շուրջ վեց դարէ ի վեր հայ ժողովուրդը չկրցաւ խաղաղ ու հանգիստ կեանք մը ապրիլ։ Բռնութիւնը, կողոպուտն ու առեւանգումները օրէ օր սկսան սաստկանալ։ Մշտական հալածանք, լեզուական արգելք, դպրոցներու փակում, տուներու հրդեհում, ջարդ, նախաղան, պատուոյ բռնաբարում, հոգեկան եւ մարմնային տանջանք եւ զանգուածային ցեղասպանութիւն էին վիճակուած հայութեան։

Այս բոլոր զարհուրելի չարչարանքներուն ու վերիվայրումներուն մէջ անգամ, հայ ժողովուրդի հզօր կամքը ո՛չ միայն տոկացեր էր, այլեւ չարքաշ ու քրտնաջան աշխատանքով եւ տառապալից վազքով, զարգացման առաւելութիւն մը կը ցուցաբերէր Թուրքիոյ տնտեսութեան ու մշակութային վերելքին առնչութեամբ՝ մինչեւ 1915 թուականը։

Այս պարագան փոխանակ երախտագիտութեամբ ընդունելու, թուրք դահճապետներն ու ընդհանրապէս մոլեռանդ խուժանը նախանձով եւ ատելութեամբ կը բորբոքէին։ Անոնց մէջ ցլախտն ու վայրագութիւնը գագաթնակէտին կը հասնէին, մինչեւ որ թուրք արիւնախում կառավարութիւնը գաղտնի ծրագիր պատրաստեց՝ հայ ազգն արմատապէս բնաջնջելու համար, որ տառացիօրէն գործադրուեցաւ Առաջին Աշխարհամարտի ընթացքին։

Արեւմտահայաստանի մէջ այդ թուականին գոյութիւն ունեցող երեք միլիոն հայութենէն՝ այսօր մնացած է միայն շուրջ հարիւր հազար հոգի նոյն հողին վրայ։ Սակայն ի՞նչ է այժմ թուրք կառավարութեան վերաբերումը՝ ցեղասպանութենէ վերապրող այդ բեկորներուն հանդէպ։ Ինքզինքը *արդիական եւ դէմոկրատ* համարող թուրք իշխանութիւնը արդեօք յագեցա՞ծ է հայ ցեղին հանդէպ իր գործադրած չարիքներէն, հրաժարա՞ծ է զայն ի սպառ չարչարելու ծրագրէն։ Դրական պատասխան մը հրաշքի համազօր հոգեփոխութիւն պիտի ըլլար - զազանութենէ դէպի մարդկայնութիւն։

Ակներեւ է, սակայն, որ ցարդ ո՛չ մէկ արտօնութիւն տրուած է՝ հայկական գերեալ հողերուն վրայ մնացած բուռ մը խլեակներուն դպրոց բանալ։ Իսկ Կոստանդնուպոլսոյ մէջ, ուր հայութեան մնացորդները կ'ուզեն իրենց ուսման ծարաւը յագեցնել, թուրք կառավարութիւնն անոնց դէմ շնագայլային օրէնքներ է հաստատած, զանոնք զրկելու համար հայեցի դաստիարակութենէ եւ որբանոցէ։ Ըստ իրենց հաստատած օրէնքին, հայ մանուկն ու պատանին դպրոց յաճախելու համար պէտք է պետութենէն արտօնութիւն առնեն եւ խիստ քննութեան ենթարկուին՝ իրենց պատկանած ազգութեան վերաբերեալ հարցերուն շուրջ։ Բաւական չէ ինքնութեան կամ ծննդեան վկայագիր ունենալ իբրեւ հայ։ Պէտք է որ կառավարութիւնն ինք որոշէ, թէ այդ մանուկն ու պատանին կրնա՞ն հայ ցեղին պատկանիլ թէ ոչ։ «Օրէնքի» այս հիման վրայ՝ բազմաթիւ դպրոցական հայ աշակերտներ կը զրկուին վճռականապէս ուսումնարան յաճախելէ՝ Պոլսոյ մէջ, մանաւանդ գաւառներէն եկողները։

Ահա թէ ի՞նչպէս կը բացատրէ հեղինակաւոր տեղեկագիր մը.-

«Մերժուած աշակերտներէն անոնք որոնք գաւառներէն եկած էին, ետ դարձան իրենց գիւղերը, որոնցմէ ոմանց մէջ պետական վարժարան ալ չկայ. իսկ ուրիշներ մնացին Իսթանպուլ, իրենց ազգականներուն քով, առանց դպրոցի։ Ծնողներէն ոմանք դատարան դիմեցին, իրենց հայկական ինքնութիւնը հաստատել տալու համար, ինչ որ երկար ժամանակի եւ ծախքերու կը կարօտի. ոմանք ալ այդ ծախքը ընելու նիւթական կարողութենէ զուրկ ըլլալով, որեւէ ձեռնարկ չըրին»։

Տեղեկագիրը կը շարունակէ, թէ Ոսկեղջիւրի վրայ նետուած կամուրջին պատճառաւ, քանդուած են Գալֆայեան որբանոցի շէնքն ու մատուռը։ Որբանոցի շէնք մը շինելու արտօնութիւն չտրուելուն պատճառով ու վարձուած տեղի անբաւարարութեան համար, աշակերտուհիներուն թիւը նախկինէն քառորդին իջած է։ Նոյնը կարելի է ըսել Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին եւ Ներսէսեան գիշերօթիկ վարժարանին մասին, որոնց շէնքերը հիմնովին քանդուած են եւ դուրս նետուած բազմաթիւ աշակերտներ...»։

Ահաւասիկ թէ թուրք հրէշային կառավարութիւնը ինչպէ՞ս չուանն անցուցած է հայ աշակերտներու եւ անպաշտպան որբուհիներու վզին, ու կը սեղմէ՝ զանոնք խեղդելու եւ վերախեղդելու համար։

Ասոնք միայն մամլոյ բացայայտ տեղեկութիւններն են, իսկ թուրք իշխաններու գաղտնի արարքները աննկարագրելի են իսկապէս։

Անհրաժեշտ է, որ արտասահմանի հայ կազմակերպութիւնները միակամ ու հզօր բողոք բարձրացնեն ՄԱԿի Կեդրոնին, առաջքն առնելու համար Թուրքիոյ ձեռնարկած անչափելի զուլումներուն հայ տարրին նկատմամբ։

Նիւ Եորք, Ն. Ե.

ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴՐՕՇԸ ԿԸ ԾԱԾԱՆԻ ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԻՆ ԵՐԿՈՒ ԱՓԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ԵՕԹԸ ՏԱՐԻՆԵՐԷ Ի ՎԵՐ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄՆ ԸԼԼԱԼՈՎ, ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ Կ'ԻՇԽԵՆ ՋՐԱՆՑՔԻՆ ԱՄԲՈՂՋ ԵՐԿԱՅՆՔԻՆ, ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԷ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԿՈՂՄԵՐԷՆ

Եգիպտական եւ Իսրայէլեան ուժերուն տարանջատումը՝ ըստ 18 Յունուարին ստորագրուած համաձայնութեան, վերջ գտաւ Երկուշաբթի, 4 Մարտ 1974, 24 ժամով աւելի կանուխ քան պայմանաժամը։

Իսրայէլեան բոլոր ուժերը այժմ Սինայի մէջ վերախմբուած են «կիրճեր» անուանուած գիծէն ետին, իսկ ՄԱԿի ուժերը դիրք գրաւած են տարանջատուած երկու բանակներուն միջեւ գտնուող տարածութեան մը վրայ։

Իսրայէլի օրաթերթերէն «Հաարեց» գրած է՝ որ նախագահ Սադաթ եւ Հենրի Քիսինճըր քննարկած են Իսրայէլեան ուժերու հաւանական պարպում մը, մինչեւ «Էլ Արիշ» եգիպտական քաղաքը՝ Սինայի մէջ։

ԱՆՏՐԷՅ ԿՐՈՄԻՔՕ ՄԵԿՆԵՑԱՒ ԳԱՀԻՐԷԷՆ

Սովետ. Միութեան Արտաքին Գործոց նախարար՝ Պր. Անտրէյ Կրոմիքօ, որ Եգիպտոսի Արտաքին Գործոց Նախարար Պր. Իսմայիլ Ֆահմիի հրաւէրով հինգ օրուան այցելութեան եկած էր Եգիպտոս, կարեւոր բանակցութիւններ վարելէ՝ ինչպէս նաեւ երկրին տեսարժան վայրերը այցելելէ ետք, Երեքշաբթի, 5 Մարտ 1974, կէսօրին, Գահիրէէն մեկնեցաւ Դամասկոս։

Պր. Կրոմիքոյին կ'ընկերանար սովետ կարեւոր պատուիրակութիւն մը։ Տիկին Կրոմիքօ եւս իր ամուսնոյն հետ այցի եկած էր Եգիպտոս։

Այս առթիւ նշենք, որ Գահիրէի մէջ իր բոլոր այցելութիւններուն ընթացքին Պր. Կրոմիքոյին կ'ընկերանար, Գահիրէի Սովետ. Դեսպանատան հաւատարմատար եւ դեսպանի փոխանորդ՝ Պր. Պօղոս Ակոբօֆ։

Ի պատիւ Պր. Կրոմիքոյի, Եգիպտոսի Արտաքին Գործոց նախարարը՝ Պր. Իսմայիլ Ֆահ[illegible], մի մեծ ճաշկերոյթ մը տուաւ, որուն ընթացքին յայտարարեց, որ «Սովետ եւ եգիպտական յարաբերութեանց մէջ համագործակցութեան եւ բարեկամութեան յարատեւ պայմանները՝ մեզի կը պարտաւորեցնեն պահպանել այդ յարաբերութիւնները, եւ անոնցմով հպարտանալ»։

ՖՈՒԹՊՈԼ

«ԱՐԱՐԱՏ»ԻՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Անցեալ 24 Փետրուար, Կիրակի, Պէյրութի Մարզական Աւանին մէջ՝ «Արարատ»-«Ալ-Նըժմէ» մրցումը վերջ գտաւ Լիբանանի ախոյեան եւ բաժակակիր խումբին յաղթանակովը՝ 1-0 արդիւնքով։

Ներկայ գտնուող՝ 45 հազարի հասնող ֆութպոլասէրներուն համար անակնկալ մը եղաւ այս, քանի որ բոլորն ալ «Արարատ»ի վստահ եւ ջախջախիչ յաղթանակին կը սպասէին ապահով։

Ճիշդ է որ նման արդիւնքներ անհաւանական չեն, եւ աշխարհի զօրաւորագոյն խումբերն իսկ, կրնան միջակ խումբերէ դիպուածով մը պարտուիլ, այն ալ, երբ արդիւնքը միմիայն 1-0 է։ Այս չի նշանակեր որ այդ մրցումէն յաղթող դուրս եկած խումբը աւելի զօրաւոր է՝ քան պարտուած խումբը։ Արդարեւ, երբ այս յաղթանակէն ետք Լիբանանի տեղական մամուլը սկսաւ իր նըկարագրականները պոռոտախօսութեամբ զարդարել, առաջարկ եղաւ, որ «Արարատ» անգամ մը եւս մրցի «Ալ-Նըժմէ»ի դէմ։ Եւ սակայն այս վերջինոյն պատասխանատուները, մինչեւ օրս, զանազան պատճառաբանութիւններով կը մերժեն դարձի մրցում մը խաղալ «Արարատ»ին դէմ, ինչ որ կու գայ փաստել, որ պատահականօրէն շահուած այդ յաղթանակը, չեն ուզեր ամօթալի պարտութեամբ մը չէզոքացնել։

Ասոր ապացոյց կրնայ նըկատուիլ՝ Չորեքշաբթի, 27 Փետր՝ 1974ին, Պուրճ Համուտի քաղաքապետութեան դաշտին վրայ տեղի ունեցած մրցումը, «Արարատ»ի՝ ընդդէմ Լիբանանի զօրաւորագոյն խումբերէն «Ռասինկ»ի, որ վերջացաւ «Արարատ»ին ջախջախիչ յաղթանակովը՝ 3-0 արդիւնքով, 15 հազար ֆութպոլասէրներու ներկայութեան։

ԱՐԱՐԱՏ ՅԱՂԹԵՑ ՌԱՍԻՆԿԻ 3-0 ԱՐԴԻՒՆՔՈՎ

Ինչպէս վերը գրեցինք, այս մրցումէն յաղթական ելաւ «Արարատ»ը, ջախջախիչ յաղթանակ մը տանելով՝ Լիբանանի նախկին եւ բազմիցս ախոյեան «Ռասինկ»ին վրայ։

Մրցումին ա. կիսախաղի 15րդ վայրկեանին, Ղազարեան գնդակը բերաւ մրցակիցի բերդին մօտ, ուր, պաշտպաններուն հարուածէն ետք Մարգարով տիրանալով գնդակին հարուածեց բերդին մէջ, նշանակելով առաջին կէտը։

Մինչեւ մրցումին կէսը, չընայած արարատցիներուն զօրաւոր յարձակողականին, արդիւնքը մնաց անփոփոխ։

Բ. կիսախաղի 8րդ վայրկեանին, Ղազարեան դարձեալ խլելով գնդակը՝ յառաջացաւ դէպի հակառակորդին բերդին մօտերը, ու ապա գեղեցիկ փոխանցում մը ըրաւ Պետրոսեանին, որ իր կարգին հասցուց Պոնտարենքոյին։ Այս վերջինը ուղղակի հարուածեց եւ նշանակեց «Արարատ»ին բ. կէտը։

Բ. կիսախաղին 30րդ վայրկեանին, Մարգարով գնդակին տիրանալով յառաջացաւ, եւ անցնելով պաշտպանութեան բոլոր գիծերէն, աջ կողմէն հարուածեց եւ նշանակեց 3րդ կէտը։

Մրցումին վերջաւորութեան մէկ վայրկեան մնացած, Պօղոսեան գնդակին տիրանալով հարուածեց, բայց իրաւարարը խաղին վերջաւորութիւնը սուլած ըլլալով, բերդէն ներս մտած այս գնդակը հաշուի չ'առնուեցաւ, ու մրցումը վերջացաւ «Արարատ»ի յաղթանակովը՝ 3-0 արդիւնքով։

Պէյրութի մէջ «Արարատ»ի 4րդ եւ վերջին մրցումը տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 3 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 3.30ին, Մարզական Աւանին մէջ, ընդդէմ Լիբանանի Հաւաքականին (սելեքսիոն)։ Կը տեղեկանանք որ «Ալ Նըժմէ» խումբը որոշած է, մեզի անծանօթ պատճառաբանութիւններով (թերեւս պարտուելու վախէ առաջնորդուած) մաս չկազմել այդ հաւաքականին։

Պէյրութ, 2 Մարտ 1974 ԹՂԹԱԿԻՑ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

«ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՑ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՍԵԼԵՔՍԻՈՆԻՆ 4ՈՎ 1

ԸՆԿԵՐ ՄԱՅՔ ՆԱԶԱՐԷԹԵԱՆ

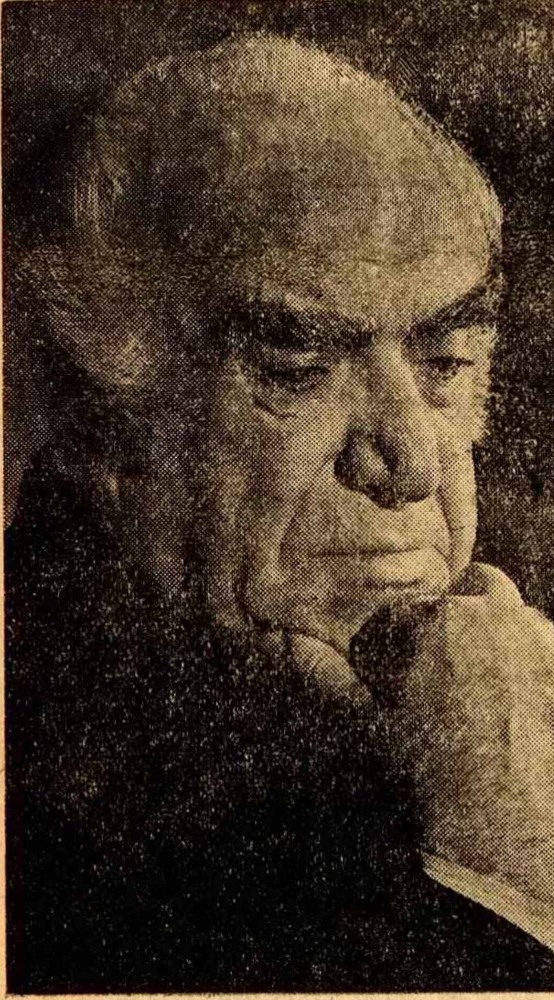
ՀԱՐԻՒՐ ՏՈԼԱՐ ԿԸ ՆՈՒԻՐԷ ԹԵՐԹԻՍ

Ընկեր Մայք Նազարէթեան (Մըթիւէն-Մասս.), խմբագրութեանս ուղղած իր գողտրիկ նամակով, գովքը կը հիւսէ «Ջահակիր»ի կատարած մեծ աշխատանքին և իր բաժանորդագրութիւնը կը նորոգէ՝ նուիրելով 100 տոլար։

ՄՈՒԵՏԱԿԱՆ ԴԱՅԱՄՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԴԱՓՆԵԿԻՐՆԵՐԸ

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).- Հայաստանի Գրողներու Միութեան տանը մէջ, հանդիսաւոր պայմաններով յանձնուեցան՝ գրականութեան, արուեստի, ճարտարապետութեան և քաղաքաշի-

ԳՈՒՐԳԷՆ ՋԱՆԻԲԵԿԵԱՆ

նութեան 1972 թուականի Հայկական ԽՍՀ Պետական Մրցանակները:

ԽՍՀՄ ժողովրդական արթիստ, Գ. Սունդուկեանի անուան Պետական Ակադեմական Թատրոնի դերասան Գուրգէն Ջանիբեկեանը, այդ մրցանակը ստացաւ՝ վերջին տարիներուն իր խաղացած դերերու համար։

Միջազգային և Միութենական մրցանակներու յաղթող, ջութակահարուհի Մետէա Աբրահամեանը, Հայաստանի Պետական մրցանակի դափնեկիր դարձաւ՝ վերջին տարիներու համերգային ծրագրերուն համար։

«Ջօն Լենինին» օրաթորիայի և «Սայաթ-Նովա» օփերայի համար Պետական Մրցանակ ստացաւ՝ ԽՍՀՄ ժողովրդական արթիստ, երգահան Ալեքսանդր Յարութիւնեանը։

Արձակագիր Խաժակ Գիւլնազարեանը այդ մրցանակին արժանացած է՝ «Պատուհանը» և «Անտեսանելի Ստուերներ» մանկա-պատանեկան իր ստեղծագործութիւններուն համար։

Նաիրի Զարեանի մրցանակը, որ հանգուցեալ գրողին շնորհուած է՝ իր «Սպասում եմ Քեզ» և «Սասունցի Դաւիթ» գիրքերուն համար, յանձնուեցաւ անոր այրիին՝ արձակագիր Անժելա Ստեփանեանին։

Հայաստանի Գրողներու Միութեան առաջին քարտուղար, հանրապետութեան Նախարարաց խորհուրդին առընթեր Պետական Մրցանակներ շնորհող յանձնաժողովի նախագահ՝ Եդուարդ Թոփճեանը, Հայկական ԽՍՀ Մշակոյթի նախարար՝ Ռուբէն Գարամեանը, Հայաստանի Երգահաններու Միութեան նախագահ՝ Եդուարդ Միրզոյեանը, ԽՍՀՄ ժողովրդական արթիստ՝ Վարդան Աճէմեանը, ջերմօրէն շնորհաւորելով դափնեկիրները, նշեցին այն հսկայական դերը, որ ունին այս մրցանակները՝ հանրապետութեան արուեստի և գրականութեան զարգացման գործին մէջ։

ՖԻԼՄ՝ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՄԱՍԻՆ

Հեռուստատեսային ֆիլմերի «Երեւան» ստուդիայում սկսուել են՝ հայ մեծ կոմպոզիտորին նըւիրուած գեղարուեստական ֆիլմի նկարահանումները։ Ժապաւէնը կը պատմի Կոմիտասի կեանքի և ստեղծագործութեան մասին։

Ֆիլմում, Կոմիտասի անմահ երաժշտութիւնը կը հնչի՝ հանրապետութեան լաւագոյն կոլեկտիւների կատարմամբ։ Նկարահանւում են հանրաճանաչ դերասան Ս. Սարգսեանը, երգչուհի Է. Ուզունեանը, Մոսկուայի ու Երեւանի արթիստներ։ Երիտասարդ Կոմիտասի դերը կատարում է երաժշտական Կոմեդիայի թատրոնի դերասան՝ Կ. Մարտիրոսեանը։

Բեմադրութեան հեղինակը և բեմադրող ռեժիսէօրը՝ Վ. Ալենիքովն է։

(ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ)

ՀՈԼԱՆՏԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ՄԷՋ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Անցեալ տարուայ Դեկտեմբերի (1973) վերջաւորութեան, հայկական զանազան ելոյթներ տեղի ունեցան Հոլանտայի մէջ, որուն ներկայ գտնուեցան հոծ թիւով հոլանտացիներ, ինչպէս նաև հոլանտահայ փոքրաթիւ համայնքի անդամներուն մեծամասնութիւնը։

Այդ ելոյթներուն մաս կազմեցին՝

— «Կոմիտաս» քառեակը

— Ս. Հայաստանի փոքրիկներու պարախումբը

— Հայրենի վաստակաւոր արուեստագէտներ՝ որոնց կարգին անուանի երգչուհի Լուսինէ Զաքարեանը։

Յայտագիրը բաղկացած էր եւրոպական դասական երաժշտութենէ, կոմիտասեան և հայ գեղջկական երգերէ և պարերէ:

Ներկաները բոլոր մեծ խանդավառութեամբ ընդունեցին հայ մշակութային այս ձեռնարկը և երկարատև ու ջերմ ծափահարութիւններով իրենց գնահատանքը արտայայտեցին։

ԾՆՈՒՆԴ

Ուրախութեամբ իմացանք, որ Պէյրութի մեր բարեկամները՝ Ընկեր եւ Տիկին Յակոբ Կ. Տօնիկեան բախտաւորուած են առջինեկ մանչ զաւակով մը։

Այս ուրախ առթիւ խմբագրութիւնս կը շնորհաւորէ բախտաւոր հայրն ու մայրը եւ յաջողութիւն ու երջանկութիւն կը մաղթէ նորածինին:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՏԻԿԻՆ Ն. Պ. ին.- Ստացած ենք ձեր բողոք-նամակը, ինչ կը վերաբերի Գալուստեան Ազգ. Վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտներուն՝ կիսամեայ պետական քննութեանց առթիւ բերած ցած անցաւորի արդիւնքին: Կը ցաւինք որ հեռեւանք պիտի չկարողանանք տալ ձեր խնդրանքին եւ չպիտի հրատարակենք այդ նամակը՝ որուն ոճը պատշաճ չէ եւ խիստ քննադատական:

Անցուցէք ձեր իրաւունքն է քննադատել Վա ժարանին Տնօրէնութիւնը, Ծնող-Ուսուցիչ Մարմինը եւ նոյնիսկ Ազգ. Իշխանութիւնները, եւ սակայն ամէն ինչ պատշաճութեան սահման մը ունի։

Մենք համաձայն ենք ձեզի հետ, որ Գալուստեանի կրթական մակարդակը տարուէ տարի կը ցածնայ, որովհետեւ փորձառու եւ կարող ուսուցիչներ կը պակսին, եւ նորեր ալ արտասահմանէն բերելու հնարաւորութիւններ չկան, ցորչափ երկու Ազգ. Վարժարաններուն մէկտեղում տեղի չունենար՝ մեծ խնայողութիւններ ապահովելու համար։ Տնօրէն մը, մինակը, չի կրնար թէ կրթական գործով, թէ վարչական գործով, թէ ուսուցչական գործով, թէ փոխադրական գործով, եւ թէ այլ պարտականութիւններով (Հոգաբարձութեան ատենապետ, Ծնող-Ուսուցիչ Մարմնի ատենապետ, եւայլն) զբաղիլ, իսկ երբ այդ, ոչ մէկ գոհացուցիչ արդիւնք կրնայ սպասուիլ իրմէ։

Ծիծաղ են ձեր դիտողութիւնները՝ ինչ կը վերաբերի Ծնող-Ուսուցիչ Մարմինին, որ դպրոցին կրթական, ուսումնական, ուսուցչական եւայլ կարեւոր հարցերով զբաղելու փոխարէն, ճաշկերոյթ, թէյասեղան, ցուցահանդէսի, կերուխումի եւ այլ գործերով կը զբաղի եւ նոյնիսկ համարձակութիւնը Ազգային Իշխանութեան դէմ լարելու Տնօրէնութեան նիզակ կը թափէ։

Իրաւունք ունիք, երբ կ'ըսէք թէ Ազգային Իշխանութիւնը աւելի մօտէն պէտք է հետաքրքրուի վարժարանին ներքին անձնադարձներով, եւ աւելի մօտէն հսկէ այնտեղ կատարուած աշխատանքներուն:

Մենք վստահ ենք, որ Հոգաբարձութիւն եւ Թաղական Ժողով այս առթիւ մօտէն կը հետաքրքրուին եւ անհրաժեշտը կը տնօրինեն, որպէսզի ամավերջի քննութեանց արդիւնքները ողբալի չըլլան:

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ընկեր Խորէն Գարմաքեանէ շնորհակալութեամբ ստացած ենք իր 1973ի բաժանորդագրութիւնը և նուէրը՝ 15 տոլար։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

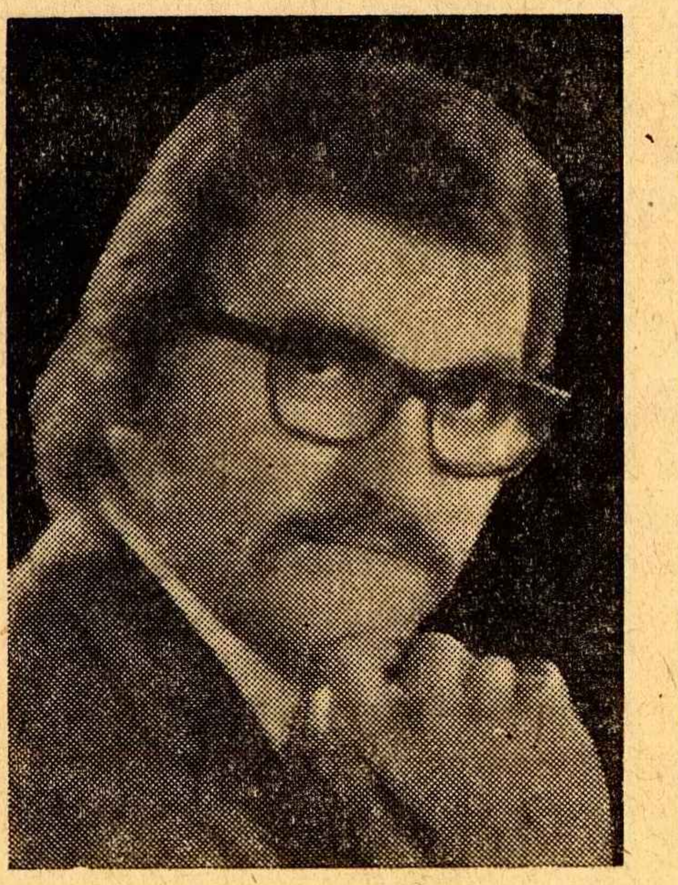
Ողբ. Տիկին Արշալոյս Համամճեանի մահուան կսկծալի առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Աստուր Պալեան կը նուիրեն 100 ե. դ.:

ՎԱՀԷ Կ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ ՆԿԱՐՉԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՅԱԿՈԲ ՇԱՀՆՈՒՐ

Հակառակ եգիպտահայ գաղութին նօսրացումին, հակառակ մեր «մեծ»երուն նկարչական ասպարէզէն հեռանալուն, ուրախալի է, որ նոր ուժեր սկսած են ծլարձակիլ և կը ջանան հիներուն իրենց ժառանգ ձգած պատուանդանը գրաւել։

Կիրակի, 17 Փետր. 74, բացումը կատարուեցաւ՝ Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութեան «Թէքէեան» սրահին մէջ, Վահէ Կ. Վարժապետեանի նկարչահանդէսին։

ՎԱՀԷ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Հոծ բազմութիւն մը, հայութեան ընտրանին փութացած էր պատասխանել հրաւէրին, խրախուսելու և քաջալերելու համար արուեստագէտը:

Երիտասարդ նկարիչը, այս անգամ ալ խիզախօրէն ասպարէզ կ'իջնէր՝ իր քսանեվեց նըկարները ցուցադրելու։ Այս վերջին նկարչահանդէսով իր մէջ շեշտուած կը տեսնենք գոյներու ներդաշնակութիւն մը, յանկուցիչ աղապաղանք մը՝ արուեստի նրբութիւններուն։ Գունոտ, աղաղակող աններդաշնակութենէ զուրկ էին ցուցադրուածները և վրձինի հաստ հարուածներով կենդանութիւն տըւած էր ան իր գործերուն։

Իր նախորդ ցուցահանդէսին հետ բաղդատելով, զգալի յառաջդիմութիւն մը արձանագրած էր Վահէն: Ակներեւ է, որ իր վերջին ճամբորդութիւնը Սպանիա, այլափոխած է զինք և սպանական արուեստը որոշապէս ազդած է իր վրայ և քստեղծագործած է «Թոռօ»ներու կերպարները, (թիւ 17, 19, 24), որոնք Սպանիոյ բոյրն ու հրապոյրը կը ներշնչեն դիտողին...:

Մնաց որ, այս բոլորով մէկտեղ, նկարչական արուեստի կալուածին մէջ, Վահէ Կ. Վարժապետեան պէտք է որ աւելի խորացնէ իր ուսումնասիրութիւնները, պրպտումներն ու հետազօտութիւնները, տեղ մը հասնելու համար...:

Թող ներուի մեզի ըսել, որ հակառակ իր նուաճումներուն, տակաւին որոշ խարխափումներ կան իր ԻՆՔՆՈՒՐՈՅՆ ոճը գտնելու...: Յարատեւ աշխատանքն է, որ պիտի հասցնէ զինք բարձունքի։ Ինքնախաբէութիւն է կարծել, որ անտեղիօրէն շռայլուած գովասանքները՝ իր արուեստագէտի հասունութեան, կըրնան բան մը փոխել... էութենէն:

Հեռու մեզմէ զինք յուսահատեցնելու որեւէ փորձ։ Մեր անկեղծ ցանկութիւնն է, որ մեր երիտասարդ բարեկամը, իր աւիւնն ու խանդը ի սպաս դնէ, հասնելու այնտեղ՝ ուրուն այնքա՛ն արժանի է ան։

Ուրիշ առթիւ ըսած ենք և դարձեալ կը կրկնենք, որ իր յառաջդիմութիւնը աչքառու է։ Հայ հասարակութիւնը լիովին գոհ է իր գոգին մէջ պարուրելով այս երիտասարդ նկարիչը: Միջազգային արուեստասէրները տակաւին տեսած և ճանչցած չեն զինք, և տեղին է որ Վարժապետեան ասպատում մը կատարէ դէպի օտար շրջանակներ, ցոյց տալու հայ մտքին և վրձինին խոյանքը, ինչպէս որ անցեալին, մեր բացակայ մեծերը խօսեցուցին իրենց վրայ՝ այնքան գովասանքով, օտար մամուլի էջերէն....

Գիտենք և կը գիտակցինք, որ պատահական դէպուածի արդիւնք չէ իր այս յաջողութիւնը, այլ տքնաջան նկրտումի մը գրաւականն է, որ կու գայ պտղաբերել իր գոհողութիւնները:

Արուեստը անսահման և անծայրածիր հորիզոններ ունի, և հասնելու համար անոր բարձունքին, մշտատեւ աշխատանքի կը կարօտի։ Մենք ապահով ենք, որ մեր երիտասարդ արուեստագէտը, առանց յուսահատելու՝ յարուցուած խոչընդոտներէ, և պայքարելով դժուարութեանց դէմ, պիտի հասնի իր բաղձացած հանգրուանը....

Յաջողութիւն կը մաղթենք երիտասարդ նկարիչին։ Մեր հայու սրտերուն մէջ ջերմ և տոհմիկ տեղ մը գրաւած է Վահէն։ Մաղթենք որ նոյն խանդաղատալից ընդունելութեան արժանանայ նաեւ, միջազգային շրջանակներու մէջ:

Գահիրէ, 22-2-74

* * *

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ.- Վերեւ նոյնութեամբ հրատարակեցինք թերթիս աշխատակիցին քննադատականը՝ Վահէ Կ. Վարժապետեանի նկարչական վերջին ցուցահանդէսին առթիւ գրուած։

Մենք ալ դիտեցինք այդ ցուցահանդէսին նկարները, եւ այս առթիւ կ'ուզենք դիտել տալ, թէ ինչ կը վերաբերի երիտասարդ նըկարիչին ոճի ինքնուրոյնութեան, բոլորովին համաձայն չենք մեր աշխատակիցին արտայայտութեան։

Արդարեւ, Վահէ Վարժապետեանի նախորդ ցուցահանդէսին մէջ ներկայացուած նկարներուն մէջ իսկ, մենք նշմարած էինք, որ երիտասարդ նկարիչը խարխափումի շրջանէն դուրս եկած է, եւ իր ինքնուրոյն ոճը սկսած է ձեւաւորել: Իսկ այս վերջին ցուցահանդէսին նկատելի էր՝ որ ան արդէն ստեղծած է իր ինքնուրոյնութիւնը, եւ այժմ կը դիմէ դէպի կատարելագործում՝ այդ ուղղութեամբ։

Ակներեւ էին նաեւ, ցուցադրուած վերջին պաստառներուն մէջ, գոյներու համադրումները, որոնք նիւթին արտայայտչականութիւնը առաւել տպաւորիչ կը դարձնէին, եւ լոյսի կարգ մը գիծեր, որոնք եռաչափութեան տպաւորութիւն կը ստեղծէին իր կարգ մը գործերուն մէջ (Եգիպտական բընանկար՝ թիւ 2)։

Գալով վերացական նկարչածեւին, ուրախ ենք որ Վարժապետեան զգուշօրէն կը մօտենայ անոր, եւ իր կարգ մը նկարներուն մէջ՝ պատկերալից վերացականութեան սահմանէն անդին չ'անցնիր, ինչ որ աւելի դիւրայաղորդ կը

(Շար. տես էջ 4)

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ ՆՈՐԱՅԱՅՏ ՏԱՂԵՐԸ

Միջնադարի մեծ մտածող և գործիչ՝ Ներսէս Շնորհալու թողած գրական աներեւակայելի հարուստ ժառանգութեան մէջ, կարեւոր տեղ են գրաւում տաղերը՝ իրենց գեղարուեստական բարձր արժանիքներով, ինքնատիպ տաղաչափութեամբ, ճոխ լեզուով, ախորժալուր մեղեդայնութեամբ։

Մինչև այսօր յայտնի են Շնորհալու 60 տաղերը՝ հրատարակուած 1830 թուականին Վենետիկում։ Հետագայում առանձին պարբերականների էջերում լոյս են տեսել եւս մի քանի պատառիկներ, այդ ժանրի ստեղծագործութիւններից։

Եւ ահա բոլորովին վերջերս անսպասելի յայտնութիւն կատարեց՝ Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանի գիտաշխատող Արմինէ Քեօշկերեանը, միջնադարագէտներին զարմացնելով Շնորհալու նոր տաղերով, որոնց թիւը հասնում է մի քանի տասնեակի։

Շնորհալին սկսել է տաղեր գրել թերեւս երիտասարդ հասակում, և, լինելով ժամանակի խոշոր երաժիշտներից մէկը, ինքն էլ եղանակաւորել է դրանք։ Այդ գողտրիկ ստեղծագործութիւնները կատարուել են և կենցաղում, և եկեղեցում. հետագայում աստիճանաբար դառնալով ծիսական։

Նորայայտ տաղերը պահպանուել են հիմնականում 13-14րդ դարերի հազուագիւտ գանձարան-տաղարաններում՝ որտեղ մուծուած ստեղծագործութիւններ, անհամեմատ անաղարտ վիճակում են։ Ըստ երեւոյթին, հետագայում այդ ժողովածուներից ոչ բոլոր նիւթերն են ընդօրինակուել նոր գանձարանների մէջ, և Ներսէս Շնորհալու տաղերը՝ հրատարակողների ձեռքի տակ չեն ունեցել այդ սկզբնաղբիւրները, այլ դրանցից հետագայում կատարուած թերի գրչագրերը։

Հ.- Իսկ ինչով է հաւաստւում ձեր յայտնաբերած տաղերի՝ Շնորհալու գրչին պատկանելը։

Պ.- Կանոնները գրեթէ նոյնն են, ինչ սկզբունք է եղել մինչև այժմ հետազօտողների և առաջին հրատարակիչների համար,- ասում է Քեօշկերեանը,- Շնորհալին իր տաղերի տներ կամ տողերի սկզբնատառերով հոգել է իր անունը կամ ուղղակի տեղեկութիւն, մի տեսակ յիշատակարան։ Այսպէս, նոր տաղերից շատերի ծայրակապերը՝ Ակրոստիկոնները վերծանւում են հետեւեալ կերպ. «Ներսէսի երգ», «Ներսէսի է երգս», «Բանս այս նուագեալ ի Ներսէսէ», «Ներսէս ասէ զայս բանս» և այլն։

Սրանք այլեւս տարակուսանքի տեղիք չեն տալիս։

Հ.- Բայց չէ՞ որ կարող էր մէկ ուրիշը գրած լինել այդ ստեղծագործութիւնները, որը կ'ունենար բաւական տարածուած այդ անունը և ծայրակապեր ստեղծելու նոյն սովորութիւնը։

Պ.- Նման կասկածները փարատելու անառարկելի փաստերը եւս կան։ Մեզ օգնեցին հենց տաղերի խորագրային նշումները՝ Ներսէս Կաթողիկոս։ Իսկ քանի որ 12-13րդ դարերում Ներսէս անունով ուրիշ կաթողիկոս չի եղել, քան Շնորհալի - Կլայեցին (աթոռակալել է 1166-1173 թթ.) ուրեմն տարակուսանքներն անհիմն են։

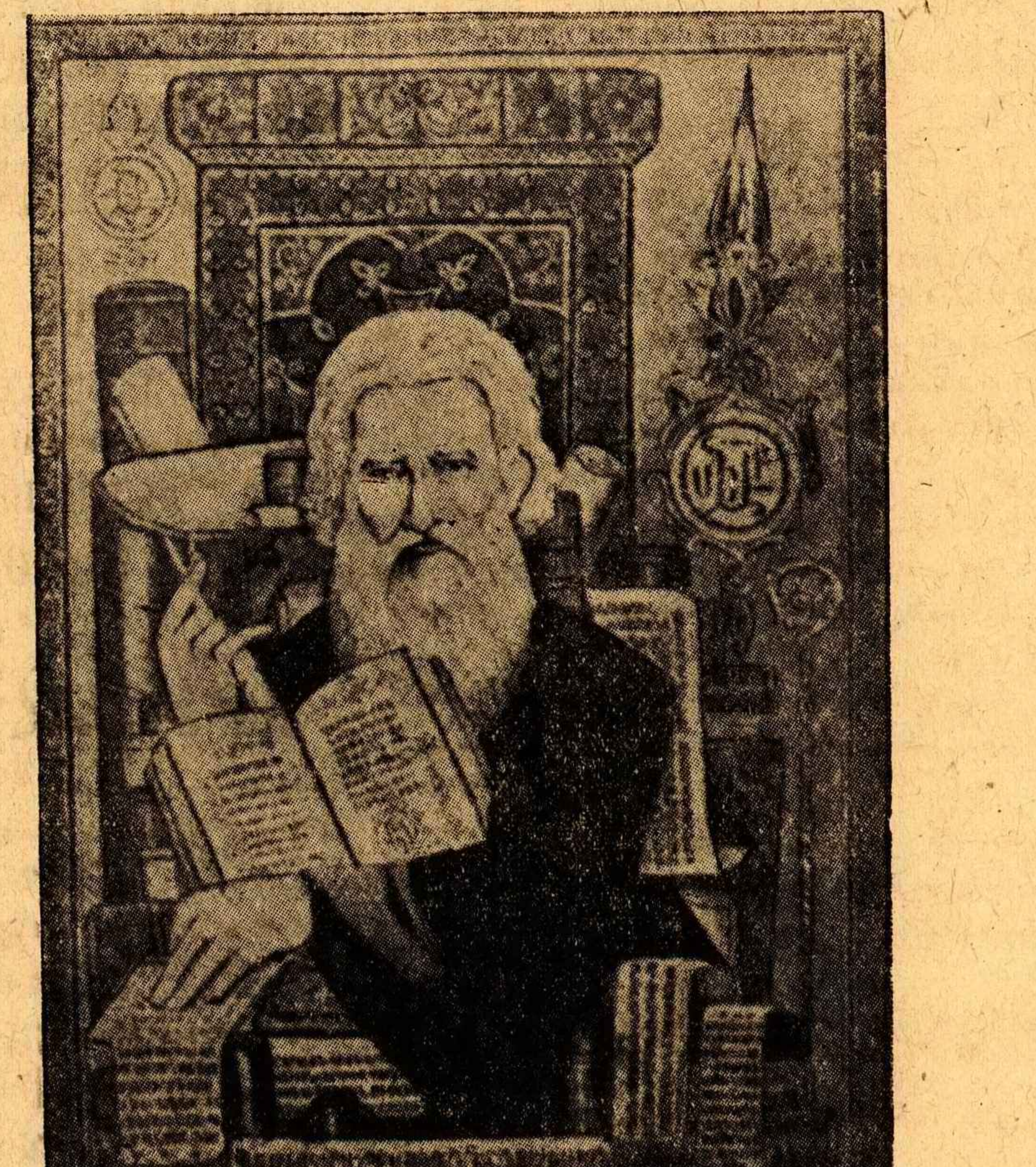
Նորայայտ տաղերի պատկանելիութեան վիճարկութիւնն իսպառ վերացնելու համար, անդրադարձել ենք նաև Ներսէս Լամբրոնացու խնդրին, քանի որ նա է միակ համանուն բանաստեղծը։

Կասկածելի տաղերի և Լամբրոնացու ստեղծագործութիւնների մանրակրկիտ բաղդատութիւնը ցոյց տուեց, որ նման վտանգը բացառուած է։

Նախ՝ Շնորհալու տաղերը ներկայացնում են այնպիսի ամբողջութիւն, որ 13-14րդ դարերում թերեւս չէր տրոհուել և հատուածները չէին շփոթուել ուրիշների հետ։ Բացի այդ, Լամբրոնացու գործերը զուրկ են Շնորհալու գեղարուեստական արժանիքներից, լեզուն և ոճը անհամատեղելի են նոյն գրչի համար։ Աւելացնենք, Լամբրոնացին երբեք ծայրակապերով չի գրել։

Գանձարաններում կան Շնորհալուն վերագրուող մի քանի տաղեր, որոնք սակայն իսկական տաղեր չեն, այլ հեղինակի պոէմներից և մեծ կտաւի այլ ստեղծագործութիւններից ծաղկաքաղած առանձին հատուածներ։

Վերոյիշեալ պատառիկները՝ իրենց բովանդակութեամբ և տաղաչափութեամբ, լիովին համապատասխանել են հետագայի գանձարանային տաղեգրութեան պահանջներին։ Մինչդեռ հաստատւում է, որ դրանք «Յիսուս Որդի», «Բան Հաւատոյ» պոէմներից և այլ երկերից վերցրած մասամբ խմբագրուած կտորներ են։

Ուսումնասիրութեան ընթացքում Քեօշկերեանը յայտնաբերել է նաեւ մէկ այլ կարեւոր երեւոյթ։ Նշուած տաղերից բացի, ի յայտ են գալիս մի քանի վիճելի հատուածներ, որոնք պատահում են նաեւ ուրիշ հեղինակների անուններով։ Դրանց պատկանելութիւնը ճշդելու համար, թերեւս նա շարունակում է ապացոյցներ որոնել, թէեւ լեզուա-ոճական նոյնութիւնը առկայ է։

Երբեմն էլ տաղային միաւորի երկու մասերից՝ առաջից և փոխից (հորդորակից) մէկը՝ վերագրւում է ուրիշ հեղինակի։ Պէտք է նման ստեղծագործութիւնները ամբողջացնել և վերադարձնել իսկական հեղինակին։

Ներսէս Շնորհալին հանդիսանում է գանձարանային տաղերի խոշոր հեղինակներից մէկը։ Իրենց արուեստով, բանաստեղծական հնարքներով աչքի ընկնող այս նորայայտ գործերը լրացնում են մեծ բանաստեղծի տաղային ժառանգութիւնը, որը Նարեկացուց յետոյ ամենաերեւելին է՝ հայ միջնադարի գրականութեան մէջ։

Եւ երախտագիտութեան խօսք պէտք է ասել երիտասարդ գիտնական Արմինէ Քեօշկերեանին, որը գիտական շրջանառութեան մէջ դրեց այդ անմահ ստեղծագործութիւնները։

ՄԱՆՈՒԷԼ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
(ԱՐՄԵՆՓՐԷՍԻ ԹՂԹԱԿԻՑ)
23 Յունուար 1974

«ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻ ՄԸ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՄԷՋ...»

– Միշտ բացասական բաներ փնտռելու սխալն էք վարակուած ու դրականը չէք իսկ տեսներ – ըսաւ այցելուս՝ մեղադրական շեշտով մը։ Դուք ալ տեսակ մը անուղղայ էք...

– Կրնայ ըլլալ...

– Կրնայ ըլլալ չէ, եղա՛ծ է արդէն.... Այլապէս՝ մինչեւ հիմա լուռ կ'անցնէի՞ք սքանչելի այս թղթակցութեան վրայէն...

– Ո՞ր թղթակցութեան...

– Մի՛ ըսեր թէ չես կարդացած «Ազդակ»ի 18 Դեկտեմբեր 1973ի «ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻ ՄԸ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՄԷՋ» խորագրեալ թղթակցութիւնը...

– Հաւատա՛ որ...

– Լաւ, լաւ, տակաւին ուշ չէ, քանի մը հատուած կարդամ՝ մտիկ ըրէ...

– Խնդրե՛մ...

– Ուրեմն հարցը կը վերաբերի հինգ տարի առաջ Հայաստանէն Ամերիկա արտագաղթած երիտասարդի մը, որ կը յայտարարէ.–

«... Կեանքիս մեծագոյն սխալը գործեցի հայրենիքէս հեռանալով։ Այդ ամերիկահայերը, որ Երեւան կու գային իրենց ճամբաները վիզերնին կախած և թրեվլըրզ չէքերը ի ձեռին, և լորձնաշուրթն կը պատմէին իրենց վիլլաներուն, օթօներուն, եախթերուն և զանազան առաւելութեանց մասին, ցուլերու նման կը կառչեցնէին մեզ, թէ կեանքերնիս պարապի կ'անցընէինք Հայաստանի մէջ։ Հինգ տարուան փորձառութիւնս Ամերիկայի մասին՝ չորս տողով ամփոփեմ։ Հոս՝

Իշու պէս կ'աշխատինք
Ձորիի պէս կ'ուտենք
Շուներու պէս կը սիրուքտինք
Կովերու պէս կը քնանանք...»։

– Այս բոլորը «Ազդակ»ի՞ մէջ...

– Այո՛, չհաւնեցա՞ր... բայց դեռ շարունակութիւնը կայ.– «Հոս՝ աշխատանքը ծանր է։ Հաճոյքէ զրկուելով է որ մարդ դրամ կը խնայէ։ Տոլարին խօսքը չկայ։ Սէնթի հաշիւ մը կ'ընեն՝ ուղեղդ ջուր կը կտրի։ Կծծի բառը թեթեւ է՝ բացատրելու համար իրենց ընթացքը։ Ստրուկն են ամենազօր տոլարին։ Կը խնայեն ու կը խնայեն՝ որ ծերութեան ապահով ըլլան։ Արդէն մեծ մասը 65էն առաջ կը մեռնին։ Տեղէ մը տեղ երթալու համար օթօ բշելէն մուխերնին կը մարի։ Ընտանիքի սրբութիւն մ՛ փնտռեր։ Ամէն մէկը իր ուզած ձեւով կ'ապրի»։

– Իսկապէ՛ս զարմանալի է...

– Կեցի՛ր, մի՛ աճապարեր, մնացեալը կարդամ ու գլխարկ պիտի բարձրացնես «Ազդակ»ին առջեւ.– «Հոս կու գան իբր թէ իրենց զաւակներուն ապագային համար։ Զաւակը արդէն 15էն սկսեալ ձեռքէն ելած է։ Աղջիկ ըլլայ թէ տղայ, առհասարակ ծնողական յարկէն դուրս կ'ապրին, ափարթմանի մէջ։ Հաշիւը առեր կը գործէ։ Երիկ-կնիկ իրարու հետ ըլլալու ժամանակ չունին։ Երբ գործէն գան, յոգնած են, ամէն մէկը իր թելեվիժընը ունի, իր սիրած յայտագիրը կը դիտէ սենեակը կրծելով, և երբ քունը գայ, կ'իյնայ կը պառկի»...

– Դուա՛, «Ազդակ»...

– Կ'ըսէի ու չէիր հաւատար։ Տե՛ս, տե՛ս, հայրենասիրական ի՛նչ շունչ կայ այս խօսքերուն մէջ.– «Կեանքիս երջանկագոյն օրերը Հայաստանի մէջ անցուցի։ Ամբողջ Ամերիկան՝ Դիլիջանի և Սեւանի մէջ անցուցած օրերուս հետ չեմ փոխեր։ Հոս՝ սեւերու և գողերու սարսափէն գիշերը դիւրին-դիւրին դուրս չեն ելլեր։ Մէկու մը տունը եթէ պատառ մը բան ուտես, մինչեւ փոխարէնը իրեն չկերցնես՝ կոկորդդ կը մնայ կեռած...։ Հայաստանէն՝ եղբայրներս անդադար նամակ կը գրեն որ զիրենք հոս բերեմ։ Ես ինկայ, զիրե՞նք ալ ձգեմ։ Միթէ՞ ես ոճրագործ եմ որ զիրենք հոս բերեմ...»։

Կը լռեմ պահ մը – չէ՞, լաւին լաւ պէտք է ըսել եւ այդ թղթակցութիւնը շատ լաւ է գրուած։ Կը լռեմ, մինչ խօսակիցս, յաղթական ժպիտ մը շրթներուն, լախտի հարուած մը տալու պէս՝

– Հիմա լսէ՛ սա եզրակացութիւնը, որ կարծես պատգամ է.– «Գրէ՛, որ Հայաստանէն Ամերիկա եկողները հայրենադաւ են։ Իսկ

(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

★ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԶՈՒՄԸ ՅԱՋՈՂ ԷՐ ★

Եգիպտոսի Արաբ Հանրապետութենէն եկած ինքնաշարժի մասնագէտներու մեծ խումբի մը՝ չորս ամիս տեւող արտադրողական մարզումը վերջացած է։ Անոնք իրենց փորձառութիւնը կատարեցին Սովետ հզօր հաստատութեան մը մօտ, Մոսկուայի «Լիխաչեւ» ինքնաշարժներու գործարաններուն մէջ։

Այս հաստատութեան արտադրութիւնները լաւ ծանօթ են ոչ միայն Սովետ Միութեան մէջ, այլեւ նաեւ իր սահմաններէն շատ անդին։ Սովետ ինքնաշարժները շատ տարիներէ ի վեր կ'արտածուին դէպի Եգիպտոս, Սուրիա, Իրաք, Ալճերիա, Լիպիա եւ ուրիշ երկիրներ։ Օրինակի համար, անցնող տարիներուն ընթացքին, այդ երկիրները ստացած են աւելի քան 20.000 բեռնատար կառքեր եւ մեծ քանակութեամբ փոխնորդ կտորներ։ Նոյնպէս, Սովետ մասնագէտներ կ'աշխատին Արաբ երկիրներու մէջ, որպէսզի սորվեցնեն սովետ ինքնաշարժներու բանեցման եղանակները։

Քանի մը ամիս առաջ, «Զիլ»ը եգիպտական զանազան ընկերութեանց մէջ աշխատող ճարտարագէտներ հիւրընկալեց, որպէսզի մարզումներ ընել տալու համար։ Ահա՛ թէ ի՞նչ կ'ըսեն այդ մասնագէտները այս կապակցութեամբ։

ԻՍՄԱՅԻԼ ԱԼԻ ԱՀՄԷՏ.– Մեր մարզումը յաջող էր։ Սովետ ճարտարագէտներ, վարպետներ եւ գործաւորներ մեծ ուշադրութիւն ցուցաբերեցին մեզի հանդէպ, մեզի բացատրելով իրենց փորձառութիւնը։ Անոնք շատ լաւ հասկցան, որ մեր այցելութեան նպատակակէտը՝ առաւելագոյն գիտելիքը կարճ ժամանակուայ ընթացքին ստանալն էր։ Անոնք իրենց բոլոր ճիգը թափեցին, որպէսզի մեր արտադրողական մարզումը յաջող ըլլար։

ԱԼԻ ԱՊՏԷԼ ՀԱՄԻՏ.– Ես Միսր էլ Մուքաֆարրուֆաթ ընկերութեան Ելեկտրական ճարտարագէտներէն եմ։ Մեր ընկերութեան պաշտօնեաները քաջածանօթ են «Զիլ» վաճառանիշով ինքնաշարժներուն։ Ուստի, ես ուրախ էի որ իմ մարզումս՝ Մոսկուայի հռչակաւոր այդ հաստատութեան մէջ տեղի պիտի ունենար։ Ես հոն սորվեցայ ինքնաշարժներուն ելեկտրական մասերուն նորոյթները։

Ես յաջողութեամբ կատարեցի իմ վրայ դրուած պարտականութիւնը։ Անոր մեծ պատիւ կ'երթայ Սովետ մասնագէտներուն, որոնք մեծ օգնութիւն ցոյց տուին ինծի հանդէպ՝ կեցութեանս առաջին իսկ օրէն եւ պատրաստակամօրէն բաժնեցին իրենց հարուստ փորձառութիւնը ինծի հետ։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՄՈՀԱՄԷՏ ՌԱՇԻՏ.– Ճարտարագէտ էլ Նասր ընկերութենէն։ Ես կ'ուզէի քանի մը խօսք ըսել այն հաստատութեան մասին, ուր մենք մեր մարզումը կատարեցինք։ «Զիլ»ը Սովետ Միութեան մէջ գլխաւոր ինքնաշարժի հաստատութիւն մըն է։ Անոր աշխատաւորները կ'զգան իրենց պատասխանատուութիւնը՝ պետութեան հանդէպ, թողարկելով այնպիսի արտադրութիւններ՝ որոնք այնքա՜ն կարեւոր են երկրին ազգային տնտեսութեան։ Մենք հոս ականատես եղանք աշխատանքային արտասովոր խանդավառութեան մը, որ տարածուած է բոլորը, տնօրէնէն սկսեալ մինչեւ պարզ գործաւորը։ Հաստատութեան գործաւորները արտադրութեան ծրագիր մը ունին։ Անոնք իրենց բոլոր ճիգը կը թափեն, բարձրացնելու համար աշխատանքին արտադրողականութիւնը, որուն արդիւնքը կ'ըլլայ աւելի բարձրորակ ճարտարարուեստական արտադրութիւն

(Շար. տես էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ

7 ՄԱՐՏ 1974

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ իմացանք նշանախօսութիւնը՝ Թորոնթոյեան մեր սիրելիներէն՝

ԸՆԿԵՐ ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՒՇԵԱՆԻ
ԸՆԴ
ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ՃԻԶՄԷՃԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցած է Շաբաթ, 9 Փետրուար 1974, Մոնթրէալի մէջ:

Նշանախօսութեան արարողութիւնը կատարած է՝ Արժանեինի հոգեւոր հայր Տ. Յարութիւն Ծ. Վրդ. Մուշեանը – որ այդ օրերուն այցի եկած էր իր հարազատներուն՝ ի Գանատա-, իր կողքին ունենալով Վեր. Աւետիս Զարիֆեանը եւ Արժ. Տ. Սեդրակ Քհնյ. Խաչատուրեանը:

Ապա հրաւիրեալները բոլոր մասնակցած են ճաշկերոյթին, պատրաստուած Ծիզմէճեան ընտանիքի անդամներու կողմէ: Պատուոյ սեղանին տեղ գրաւած են Հոգշ. Մուշեան Ծ. Վրդ.ը, Վեր. Զարիֆեանը, խօսեցեալ զոյգը, Տիկին Արշալոյս Մուշեանը եւ կնքահայրը՝ Տէր եւ Տիկին Աւետիս Մուշեանը:

Թամադայութիւնը վարած է Պր. Յակոբ Գալոզեանը, որ իր կատակախառն ելոյթներով մթնոլորտը առաւել զուարթացուցած է: Երգ, նուագ եւ բաժակաճառ այնքան խանդավառութիւն ստեղծած են, որ ներկաները չեն փափաքած որ այս ուրախ խնճոյքը վերջ գտնէ:

Խմբագրութիւնս ջերմօրէն կը շնորհաւորէ նորոգ խօսեցեալ զոյգը եւ կը մաղթէ՝ որ անոնք արժանի ըլլան Սուրբ Պսակի խորհուրդին:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԻ ՄԸ՝ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՄԷՋ...»

(*Շարունակութիւն Դ. էջէն*)

Պէյրութէն հեռացողը, եթէ հայու արիւն ունի իր երակներուն մէջ՝ միայն պէտք է ներգաղթէ, այսինքն՝ միա՛յն ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՐԹԱՅ»: Ես վերջացուցի, հիմա դո՛ւն խօսէ...

Խօսիմ, բայց ի՞նչ խօսիմ... թղթակցութեան ըսելիք չկայ, միայն թէ...

– Ի՞նչ կը մտմտաս, պարզապէս ըսած ես, չէ՞...

– Կեցի՛ր, հիմա ալ դո՛ւն մի աճապարեր, թղթակցութիւնը սքանչելի է, միայն թէ...

– Նորէն սպա՞ր...

– Թո՛յլ տուր որ ես ալ խօսիմ... Երկու հարցում ունիմ, երկու պարզ հարցում, որոնց կրնաս պատասխանել կամ չպատասխանել, ազատ ես...

– Ըսէ՛ նայինք...

– Դուն գիտե՞ս թէ Հայաստանէն, ինչպէս արաբական երկիրներէն, Ամերիկա գաղթող հայերը ուրկէ միջոցաւ ձեռք կը ձգեն ամերիկեան վիզան...

– ԱՆՉԱյէն...

– Լա՛ւ, գիտե՞ս թէ ով է նախագահը ԱՆՉԱյին...

– Ծորճ Մարտիկեանը...

– Հիմա ըսէ՝ այդ ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ ԱնՉԱյի նախագահ Ծորճ Մարտիկեանը «Ազդակ»ի կողմէ Ազգային Բարերա՛ր կ'անուանուի երբ... Ամերիկա տանիլը տնիր է...,

Լռելու կարգը խօսակիցիս է: Քիչ մը կը մտածէ, կը վարանի եւ ապա՝

– Լաւ, երկրորդ հարցո՞ւմդ...

– Տամ նաեւ երկրորդ հարցումս – Ինչպէս ըսի՝ ազատ ես երկուքին ալ պատասխանելու կամ լռելու: Եթէ Հայաստանէն Ամերիկա գացողները դաւաճան են, Հայաստանէն Միւնիխ գացողները ի՞նչ են ուրեմն – «Ազդակ»ի աշխատակի՞ց ու գործակի՞ց...

... Եւ այցելուս նախընտրեց լռել...

«ԿԱՆՉ» Գ. Ա.

ԾՆՈՒՆԴ

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակէ մը ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, թէ՝ Տէր եւ Տիկին Գէորգ Տարօնի – Գրիգորեան (Պէյրութ), բաղդաւորուած են երկրորդ մանչ զաւակով մը, անցեալ 7 Փետրուար 1974, Հինգշաբթի գիշեր, Պէյրութի Ֆրանսական Մայրանոցին մէջ:

Նորածինը անուանակոչուած է Աւետիս, իր մօր հօրեղբօր անունով:

Այս ուրախ առիթով, խմբագրութիւնս կը շնորհաւորէ Տէր եւ Տիկին Գէորգ Տարօնին, Գրիգորեան եւ Փերտէնեան ընտանիքները, ինչպէս նաեւ քաջառողջ եւ երջանիկ կեանք կը մաղթէ նորածինին եւ անոր երէց եղբօր՝ Գրիգորին:

«ՋԱՀԱԿԻՐ»ԻՆ

Ընկեր Յովհ. Շէքէրճեան, (Նիկոսիա – Կիպրոս) առ ի գնահատութիւն Թերթիս հայրենասիրական ուղղութեան և հայապահպանման գործին բերած մեծ օժանդակութեան՝ կը նուիրէ 500 *Ե. Դ.:*

Տէր և Տիկին Գէորգ Տարօնի–Գրիգորեանի (Պէյրութ)՝ երկրորդ մանչ զաւակով մը բաղդաւորուելնուն ուրախ առթիւ, Տէր և Տիկին Կարօ Վարժապետեան կը նուիրեն 200 *Ե. Դ.:*

Ողբ. Արթիւր Թէրզեանի մահուան տխուր առթիւ՝ վասն ցաւակցութեան, Մէթր Պարոյր Մատիկեան կը նուիրէ 100 *Ե. Դ.:*

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Տիկին Այծեմնիկ Պօյաճեան, Արա, Արտա, Հէնգա և Եան իրենց սիրելի և անմոռանալի ամուսնոյն և հօր՝ ողբ. Վահէ Պօյաճեանի քաղցր յիշատակին կը նուիրեն.

Հայ Գեղ. Միութեան	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

Օր. Լօրնա Իշխանեանի ընդ Պր. Հրազդան Էթմէքճեանի (Պէյրութ) բարեբաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն շնորհաւորութեան՝ Տէր և Տիկին Արթօ Պըլըքտանեան կը նուիրեն.

Աւետարանական Եկեղեցւոյ	300
Գահիրէի Ազգատախնամին	300
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	200
«Արեւ»ին	100
«Ջահակիր»ին	100

Տէր և Տիկին Գէորգ Տարօնի – Գրիգորեանի երկրորդ մանչ զաւակով մը բաղդաւորուելնուն բարեբաստիկ առիթով, Տէր և Տիկին Արթօ Պըլըքտանեան կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Գահիրէի Ազգատախնամին	100
«Ջահակիր»ին	100

ՎԱՀԷ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ ՆԿԱՐՉԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ԱՌԹԻՒ ԽՕՍՔ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

(Շար. Բ. էջէն)

դարձնէ իր նիւթը եւ դիտողին հաճոյք կը պատճառէ:

Անվարան կրնանք ըսել, որ Վահէ Վարժապետեան արուեստի սահմաններէն ներս մտած է արդէն, եւ արուեստագէտի կոչման արդար իրաւունք ստացած է: Կը մնայ այսուհետեւ, որ ինք տեղ քայլ չընէ, այլ յարատեւօրէն խուզարկէ նկարչական արուեստի անտառին մէջ, որպէսզի դուրս բերէ այնտեղէն ամէն ինչ՝ որ գեղեցիկ է եւ բարի:

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԶՈՒՄԸ ՅԱՋՈՂ ԷՐ

(*Շարունակութիւն Գ. էջէն*)

եւ օրավարձքերու յաւելում: Կ'արժէ յիշել, թէ հաստատութեան տնօրէնը մեծ հոգ կը տանի իր գործաւորներուն վրայ: Անոնք բոլորն ալ կարելիութիւնները ունին լաւ աշխատանքի, իրենց որակը բարձրացնելու, ուսանելու եւ հանգչելու: Օրինակի համար, հաստատութեան գործաւորները ունին իրենց անձնական ուսումնական համալիրը, բնակարանը, մարզանքի սրահները, Մշակոյթի Պալատը, մանկամսուրները, մանկապարտէզները, հանգստեան տուները եւ բուժարանները:

Ասիկա հոգածութեան սքանչելի ձեւ է եւ մենք բան չ'ը ունինք աւելցնելիք հոս, այս կապակցութեամբ:

Ն. 0042

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة اسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م - ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱԻՏԱ ՍԷՐՈՎԲԵԱՆ
Սեփականատէր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 519—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՄԱՐՏ 1974 — ՀԱՏԸ ՉԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — ١٩٧٤ عدد رقم ٥١٩ — الخميس ١٤ مارس

Ո՛Չ, ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԾԱՆՕԹ ՑԵՂ ՄԸ ՉԷՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏԷԵԱՆ

Անցեալին մէջ հայութեան ծանր և անդարմանելի վնասներ հասցուցած են, շատ անգամներ զայն առաջնորդած են աղէտի՝ քաղաքական փչանութիւնները, պառատախօսութիւնները, ինքնահաւան յաւակնոտութիւնները։

Ցաւալի է հաստատել, որ ծանօթ կողմը նոյն գիծը կը շարունակէ նաև ներկայիս, առանց չափ ու սահմանի։

Գաղափարական և քաղաքական սնանկներու զէնքերն են անոնք՝ արդարացնելու համար իրենց ներկայ գոյութիւնը և իրաւունք ստանալու զբաղուելու համար «ազգի ճակատագրով»։

Անոնք արուեստականօրէն կ'ուռեցնեն իրենց ունեցած արդշ բարեմասնութիւնները և յամառօրէն կը փոփոխեն իրենց չունեցած արժէքները, տպաւորելու և մոլորեցնելու համար իրականութեան անտեղեակ մարդիկը, մանաւանդ երիտասարդութիւնը։

Իրական փաստերը միշտ և բազմիցս հերքած են ծանօթ կողմին փչանութիւններն, ու պատմական ու ներկայ իրականութեանց անոր չարամիտ խեղաթիւրումները։

Բայց նոյն կողմը մշտապէս շարունակած է և կը շարունակէ ի հնուց որդեգրած նոյն գործելակերպը։

Կայ սակայն աւելի ծանրակշիռը, որուն ոչ մէկ պարկեշտ հայ կրնայ հանդուրժել։

Արդարև, այդ ծանօթ կողմը իր կուսակցական փչան ինքնագովասանքը հասցուցած է այնպիսի աստիճանի մը, որ ազգայնօրէն ուղղակի վարկաբեկիչ բնոյթ ստացած է հայութեան համար և գարծած է ապերախտ ուրացումը՝ անոր հերոսական անցեալին... Նախքան Դաշնակցութեան ծնունդը։

Ցաւալի է, բայց ճշմարտութիւն է, տխո՛ւր ճշմարտութիւն...։

Այսպէ՛ս, ըստ Դաշնակցութեան պատասխանատու ղեկավարներէն Պր. Տ. Ծինպաշեանի՝ անցեալ Դեկտեմբերին կատարած բանախօսութեան, նախքան Դաշնակցութեան հրապարակ գալը, «հայութիւնը կը ներկայանար կամ իբրև մի անյայտ ցեղ, կամ բարոյական ստոր նկարագրի՝ վաշխառուական մի դասակարգ՝ Արևելքում»։

Ծինպաշեան մէջբերումը բերած է «Դրօշակ»ի մէջ առենօք լոյս տեսած յօդուածէ մը։ Եւ սակայն զայն իւրացուցած և իր կողմէ ալ աւելցուցած՝ որ հայութիւնը, միշտ նախքան Դաշնակցութեան հիմնադրութիւնը, «վախկոտ, հայրենիքի ըմբռնումէն ու ազատութեան տենչէն զատարկուած մարդերու կոյտ մը» եղած է («Ազդակ», 21 Դեկտ. 1973)։

Այս ընթացքով Ծինպաշեանները կ'ուրանան իրական պատմութիւնը, կը ստորնացնեն հայութիւնը՝ բարձրացնելու համար իրենց կուսակցութիւնը։ Իրենց կուսակցական խաղ։ Ո՛չ և ո՛չ։ Հայութիւնը Արևելքի մէջ չէր ներկայանար ոչ «իբրև անծանօթ ցեղ» և ոչ ալ «իբրև ստոր նկարագրի տէր վաշխառուական դասակարգ մը»։

Անշուշտ, հայութեան մէջ կար, ինչպէս և ներկայիս կայ, «ստոր նկարագրի տէր վաշխառուական դասակարգ մը»։ Եւ սակայն այդ «վաշխառուական դասակարգը» չէր որ հայութիւնը կը կազմէր։

Ծինպաշեանները ի՞նչպէս կ'ուրանան Դաւիթ Պէկի ամբողջ վեց տարի ղեկավարած ազգային մեծ հերոսամարտը՝ օսմանեան հզօր բանակներու դէմ։ Միթէ՞ այդ հերոսամարտը մղող Ղարաբաղի և Զանգեզուրի հերոսական հայութիւնը «Արևելքի մէջ կը ներկայանար իբրև անծանօթ ցեղ մը կամ իբրև ստոր նկարագրի տէր վաշխառուական դասակարգ մը»։

Միթէ՞ 1862 թուին, և անկէ առաջ և անկէ վերջ, օսմանեան մեծազօր պետութեան դէմ հերոսական մարտեր մղող՝ Զէյթունի հայութիւնը կը ներկայանար որպէս «անծանօթ ցեղ» կամ «ստոր նկարագրի տէր՝ վաշխառուական դասակարգ մը»։

Միթէ՞ Ծինպաշեանները կրնան հերքել, որ Դաշնակցութեան ծնունդէն տասնեակ տարիներ առաջ, Վանի և շրջանի և Մշոյ դաշտի մէջ գոյութիւն ունէր և կը պայքարէր Արմենականներու ազգային յեղափոխական շարժումը։

Միթէ՞ Ծինպաշեանները կրնան հերքել թէ՝ տակաւին 1896 թուին, Վանի մէջ, Արմենական և Հնչակեան մարտական ուժերու կողքին Դաշնակցութեան ուժը կը ներկայանար փոքրիկ խմբակով մը։

(Շարունակութիւնը տես էջ 2)

ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԻՔՍԸՆ ԵԳԻՊՏՈՍ ՊԻՏԻ ԱՅՑԵԼԷ

Այս այցելութիւնը, որ պիտի կատարուի Նախագահ Անուար էլ Սատաթի հրաւէրին վրայ, տեղի պիտի ունենայ 10էն 15 Մայիսի միջեւ

«Ալ-Կումհուրիա» եգիպտական մեծ օրաթերթերէն մին կը ճշդէ, որ ԱՄՆի Նախագահ Ռիչըրտ Նիքսընի Եգիպտոս այցելութիւնը՝ տեղի պիտի ունենայ 10 և 15 Մայիսի միջև։

Եգիպտոսի Նախագահ Անուար էլ Սատաթի հրաւէրովն է՝ որ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Նախագահը այցի պիտի գայ այս երկիրը։

Կարգ մը լրատուութեանց գործակալութիւններ, սոյն այցելութիւնը Ապրիլ ամսուան ընթացքին տեղի ունենալը յայտարարած էին, մինչ ամերիկեան աղբիւրներ ալ Յունիսին կը նախատեսէին։ Սակայն Գահիրէի և Ուաշինկթընի միջև եղած յարաբերութեանց ընթացքին՝ այս այցելութիւնը Մայիս ամսուան մէջ տեղի ունենալ համաձայնուած է, յայտարարած է Եգիպտոսի Արտաքին Գործոց նախարար՝ Պր. Իսմայիլ Ֆահմի։

ՔԻՒՐՏԻՍՏԱՆ ԻՆՔՆԱՎԱՐ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Իրաքի Նախագահը՝ Պր. Ահմատ Հասան էլ Պաքր, Երկուշաբթի, 11 Մարտ 1974, երեկոյեան ձայնասփռուած իր ճառին մէջ յայտարարեց, որ Յեղափոխական Խորհուրդը որոշած է կիրարկել՝ Քիւրտիստանի շրջանին համար ինքնավարութեան օրէնքը։

Միւս կողմէ Յեղափոխական Խորհուրդը որոշած է՝ բարեփոխել 16 Յուլիս 1970ի ժամանակաւոր Սահմանադրութիւնը, 8րդ յօդուածին վրայ աւելցնելով հետևեալ հատուածը. «Այն շրջանը, որուն բնակչութեան մեծամասնութիւնը քիւրտերէ բաղկացած է, ինքնավարութիւն պիտի ստանայ, օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն»։

ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ԱՌԹԻՒ ՄԱՄԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍ

Անցեալ Հինգշաբթի, 7 Մարտ 1974, կ.ե. ժամը 1.30ին, Գահիրէի Միջազգային Տօնավաճառին՝ Սովետական Տաղաւարին մէջ տեղի ունեցաւ մամուլի ասուլիս մը, որուն ներկայ գտնուեցան տեղւոյս արաբ եւ օտար մամուլի ներկայացուցիչներ։ Հայ մամուլէն մասնաւոր հրաւէրով ներկայ էր բերիս խմբագիրը։

Ասուլիսին բացումը կատարեց արաբերէնով՝ Ն.Մ.Գ.ի Մոսկուայի պատասխանատուներէն Պր. Ալեքսանդր Քրասնով։ Սովետական Տաղաւարին մասին եւ այլ տեղեկութիւններ տուաւ տնօրէնը՝ Պր. Ալեքսանդր Քազանձեւ։ Խօսք առին նաեւ այս առթիւ ժամանած պատուիրակներ։

Սովետական Միութիւնը այս տարի կը մասնակցի գլխաւորաբար Ս. Ազրպէյճանի արտադրութիւններով, ուր ցոյց կը տրուի, թէ ինչպիսի յառաջդիմութիւններ արձանագրուած է դեռ յիսուն տարիներ առաջ յետամնաց երկիր մը՝ նախայեղափոխութեան շրջանի Ազրպէյճանը, որ խոշոր ժողովուրդ ունեցած է։

Լրագրողներու զանազան հարցումներուն պատասխանելով Պր. Քազանձեւ յայտարարեց, որ Ս. Միութիւնը 137 գլխաւոր ծրագիրներու իրագործումը ստանձնած է Եգիպտոսի մէջ, ուրոնց արժէքը կէս միլիառ ռուբլի կը գնահատուի։ Նաեւ վերջին տարիներուն Ս. Միութեան կողմէ Եգիպտոսի եղած զանազան օժանդակութիւնները միջին հաշուով տարեկան մէկ միլիառի կը հասնի։

Ասուլիսի աւարտին հիւրերը շրջեցան տաղաւարին զանազան բաժանմունքները, եւ ապա հիւրասիրուեցան նոխ պիւֆէի մը շուրջ։

×

Տօնավաճառին բացումը կատարեց Եգիպտոսի փոխ նախագահ՝ Պր. Հիւսէյն Շաֆէյի, անցեալ Շաբաթ, 9 Մարտ 1974, կ.ա. ժամը 10ին։

Միջազգային Տօնավաճառին Ընդհ. Տնօրէն՝ Պր. Ճաւրուֆ Պաարիի կողմէ առաջնորդուած, փոխ-նախագահը այցելեց զանազան տաղաւարները, ընդ որս, ժամը 1.30ին, Սովետ. Տաղաւարը, ուր ընդունուեցաւ Ս. Միութեան Գահիրէի դեսպանի փոխանորդ՝ Պր. Պօղոս Ակոբովի ինչպէս նաեւ տաղաւարին տնօրէն Պր. Ալեքս. Քազանձեւի եւ այլ ներկայացուցիչներու կողմէ։ Սովետ. խորհրդարանին պատգամաւորներու մէջ էին՝ ՊՊ. Հենրիկ Խեչոյեան (Գահիրէի մէջ Սովետ. Տնտեսական Ներկայացուցչութեան գլխաւորներէն), Ալեքս. Քրասնով (Ն.Մ.Գ.ի Մոսկուայի գլխաւոր պատասխանատուներէն), Մոսկուայի Զայնասփիւռէն՝ Պր. Յարութիւնեան, Գահիրէի Ս. Դեսպանատան մամուլի կցորդ Պր. Պօրիս Քրոբֆով եւ այլ բարձր անձնաւորութիւններ։

Եգիպտոսի փոխ նախագահը եւ իր հետեւորդները հիւրասիրուեցան Ազրպէյճանի թէյով եւ քաղցրաւենիներով։ Ապա տաղաւարին ոսկեմատեանին մէջ Պր. Շաֆէյի յիշատակի տողեր արձանագրեց։ Այցելութեան ամբողջ տեւողութեան, Պր. Պօղոս Ակոբով արաբերէնով անհրաժեշտ տեղեկութիւններ կու տար երկրիս փոխ նախագահին։

Կը տեղեկանանք, որ Սովետական Տաղաւարին մէջ ցուցադրուող ցարժանկարի ժապաւէններուն մաս կը կազմէ նաեւ՝ հայկական գեղարուեստական ժապաւէն մը։

Ս. Պ.

ՊԷՅՐՈՒԹ - ԵՐԵՒԱՆ ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՆՈՐ ԳԻԾ ՄԸ

Լիբանանեան «Միտըլ Իսթ Էրլայնզ» ընկերութեան Պէյրութի կեդրոնատեղիին մէջ ստորագրուեցաւ համաձայնութիւն մը՝ խորհրդային «Աէրոֆլօթ» և լիբանանեան «Միտըլ Իսթ Էրլայնզ» ընկերութեանց միջեւ, Պէյրութը Երեւանին կապող օդանաւային գծին վերաբերեալ հասարակաց սնտուկի մը ստեղծման շուրջ։

Ստորագրուեցան նաեւ երկու համաձայնութիւններ ալ, որոնցմէ առաջինը՝ խորհրդային «Աէրոֆլօթ» ընկերութիւնը կը նշանակէ Խ. Միութեան մէջ «Միտըլ Իսթ»ի վաճառումներու ընդհանուր գործակալ, իսկ երկրորդը՝ «Աէրոֆլօթ»ին կը վստահէ՝ գետնի վրայ «Միտըլ Իսթ»ի օդանաւերուն ծառայութիւններ ընծայելու հոգը։

«Միտըլ Իսթ Էրլայնզ» ընկերութիւնը, յառաջիկայ Ապրիլին պիտի սկսի շաբաթական երկու պտտապարկութիւններ ապահովել՝ Պէյրութի և Երեւանի միջեւ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅ կեանք

ՑԵՂԻՆ ՁԱՅՆԸ ԿԱՄ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԱՀԱՅՈՒՀԻԻ ՄԸ ԳԵՂԵՑԻԿ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ջահակիր»ի)

Կիրակի, 17 Փետրուար 1974, կ. ե. ժամը 5ին, Աղեքսանդրիոյ Ֆրանսական Մշակութային Կեդրոնին մեծ հանդիսասրահին մէջ, հայ թէ օտար ստուար թիւով եկեղեցական թէ աշխարհական հանդիսականներու ներկայութեան, տեղի ունեցաւ մեծական լապտերով գունաւոր պատկերներու ցուցադրում մը՝ Հայաստանի հնադարեան կրօնական ճարտարապետութեան կոթողներու և ներկայ վերականգնած Հայաստանի յառաջդիմութիւնները մատնանշող։

Սոյն ձեռնարկին հեղինակը, կազմակերպիչն ու ցուցադրողն էր, համայնքիս սիրուած և ծանօթ ազգայիններէն՝ Տէր և Տիկին Ծիվան Պօսթանեաններու դուստրը՝ Օրիորդ Անի։ Պատկերներու ներկայացման ընթացքին, հայկական եկեղեցական երաժշտութիւն և երգեցողութիւն կը հնչէր. իսկ ամէն մէկ պատկերի մասին ալ Օր. Անի կու տար՝ սահուն ֆրանսերէնով, համապատասխան բացատրութիւն։

Իր այս ձեռնարկով, Օր. Անի ոչ միայն մեզ կը հպարտացնէր իբր հայ՝ լսելով ներկայ օտարականներու հիացմունքն ու գովքը, ներկայացուած յուշարձաններուն և տեսարժան վայրերուն մասին, այլ նաև կ'ուրախացնէր մեզ անոր համար, որ իր գործը նպաստ մը կը բերէր հայ ժողովուրդին՝ յաչս օտար հասարակութեան առաւել ևս ճանաչման։

Փափաքելի է, որ Օրիորդ Պօսթանեան, բարեհաճութիւնն ունենայ – և այդ, հակառակ իր բազմազբաղ վիճակին–, նոյն ցուցադրութիւնը կրկնելու նաև այլ օտար մշակութային սրահներէ ներս, և մանաւանդ եգիպտական մշակութային նախարարութեան ենթակայ սրահներու մէջ, ուր արաբերէն լեզուով բացատրելով ճանչցնէ արաբ նոր սերունդի մեր եղբայրներուն և քոյրերուն, այն գործը և նպաստը՝ որ հայութիւնը բերած է ու կը բերէ խաղաղութեան և ժողովուրդներու եղբայրութեան ի նպաստ։

Շնորհակալութիւն՝ Ֆրանսական Մշակութային Կեդրոնի Տընօրէն՝ Պր. Փերպէի, որ այս գեղեցիկ առիթը ստեղծեց, և գնահատանք Օր. Ա. Պօսթանեանի, իր այս յաջող ձեռնարկին համար։ Սրտանց կը մաղթենք իրեն յաջողութիւն՝ ապագայ իր ծրագիրներու իրագործման։

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

18 Փետրուար 1974

Յ. Գ.– Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ Օր. Անի Պօսթանեան անցեալ 3 Մարտ 1974, Կիրակի օր, Աղեքսանդրիոյ Ազգային Մելգոնեան Մանկապարտէզի «Կոմիտաս» սրահին մէջ, հայերէն բացատրութիւններով կրկնած է՝ հայկական նարտարապետական կոթողներու և Մայր Հայրենիքի յառաջդիմութիւններու մասին առնուած իր գունաւոր լուսապատկերներուն ցուցադրութիւնը, ի ներկայութեան աշակերտներու, ուսուցիչներու, կրօնական անձնաւորութիւններու, Ազգային Իշխանութեան անդամներու եւ բազմաթիւ այլ ներկաներու առջեւ։

Այս ձեռնարկը եւս յոյժ գնահատուած է բոլոր ներկաներուն կողմէ։

Ո՛Չ, ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԾԱՆՕԹ ՑԵՂ ՄԸ ՉԷՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Դաշնակցութեան անունը կար և սակայն «ամանումը չկար»– ինչպէս այդ կ'ըսեն մեր արեւելահայ եղբայրները–, երբ ժողովրդական յեղափոխական ելոյթներ տեղի կ'ունենային՝ Կարնոյ, Զարսանճագի և այլ շրջաններու մէջ, Միհրան Պօյաճեանը (Հնչակեան «Զ») յեղափոխական շարժում կը կազմակերպէր և յեղափոխական գործողութիւններ կ'առաջնորդէր գաւառներու մէջ, երբ Հնչակեան գործիչները կը գործէին Մշոյ դաշտին մէջ, երբ հնչակեանները կը կազմակերպէին և կը ղեկավարէին ժողովրդական յեղափոխական ցոյցեր Պոլիս՝ Պապ Ալիի և Գում-Գաբուի մէջ, ապստամբութիւն կը կազմակերպէին և կը ղեկավարէին Զէյթունի, Սասունի և այլ շրջաններուն մէջ։

Միթէ՞ այս բոլոր, շրջաններուն, առանց Դաշնակցութեան, ազգային յեղափոխական հերոսական կռիւներ մղող հայութիւնը՝ կը ներկայանար որպէս «անծանօթ ցեղ կամ իբրև ստոր նկարագրի տէր՝ վաշխառուական դասակարգ մը», կամ, «վախկոտ, հայրենիքի ըմբռնումէն ու ազատութեան տենդէն զատարկուած մարդերու կոյտ մըն» էր այդ հայութիւնը՝ Արեւելքի մէջ։

Այսպէ՛ս, ուրեմն, Պր. Ծինպաշեան, փաստերը ցոյց կու տան անհերքելիօրէն, որ հայութիւնը չէր ներկայանար «իբրև անծանօթ ցեղ մը, կամ իբրև ստոր նկարագրի տէր՝ վաշխառուական դասակարգ մը» և ոչ ալ որպէս «վախկոտ, հայրենիքի ըմբռնումէն և ազատութեան տենդէն զատարկուած մարդերու կոյտ մը», այլ ան, հայութիւնը, կը ներկայանար՝ հայրենիքի փրկութեան և ազատութեան համար յեղափոխական ազատագրական մարտի ելած և հերոսական կռիւներ մղող ժողովուրդ մը... երբ Դաշնակցութիւնը ծնած չէր կամ փաստօրէն անգոյ էր տակաւին։

Իրական և անհերքելի փաստն այն է, որ դաշնակցական ղեկավարութիւնը ծախողութենէ ծախողութիւն. և ի վերջոյ, աղէտի միայն առաջնորդած է՝ հայութիւնը, կանուխէն սկսած՝ ազգային ազատագրական կռիւը, հակառակ Դաշնակցութեան շարքերու մէջ զինուող հերոսատիպ հայերու գոյութեան։

Այս մասին մենք անդրադարձած ենք նախապէս՝ միշտ մեծ մասամբ դաշնակցական և այլ աղբիւրներէ քաղուած իրական փաստերու հիման վրայ։

Այսպէս է իրական պատմութիւնը, Պր. Տ. Ծինպաշեան։

«ԿԱՆՉ» Ա. ՄԱՏՈՅԵԱՆ

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

— Երևանի թիւ 55 միջնակարգ դպրոցի երկրորդ դասարանի աշակերտուհի, ութնամեայ երգահան Ասյա Մինասեան, այժմ դաշնակի շատ մը ստեղծագործութիւններու, պարերու, երգերու հեղինակ է։ Ան երեք տարեկանէն կը սկսի հետեւիլ դաշնակի դասերու և չորս տարեկանին կը յօրինէ իր առաջին ստեղծագործութիւնը։ Երաժշտագէտները մեծ ապագայ մը կը նախատեսեն անոր։

■

ԵՐԵՒԱՆ – 215 տարի յետոյ լոյս է տեսել Եղիշէ Մեղրեցու բացատրական բառարանը։ Նրա առջին հրատարակութիւնը տեղի է ունեցել 1698 թ. Իտալիայի Լիվորնո քաղաքում։ Բառարանի նոր հրատարակութիւնը Հ. Ամալեանի գործն է, որը կարողացել է Մատենադարանի նիւթերը համեմատելով՝ որոշ ճշտումներ մտցնել նոր հրատարակութեան մէջ։

■

ԲԱՔՈՒ.– «Երթում»։ Այսպէս են անուանել Ադրպէյճանում հայերէնով լոյս տեսած՝ մարտերում ընկած 15 զինուորների բանաստեղծական ժողովածուն։ Ժողովածուի 15 հեղինակներն էլ ընկել են Հայրենական մեծ պատերազմում։

■

ԵՐԵՒԱՆ.– Հայաստանի Գիտութիւնների ակադեմիան հրատարակել է միջնադարեան հայ ճարտարապետութեան գլուխ գործոց՝ Գոշավանքին նուիրուած աշխատութիւն։ Գոշավանքը կառուցուել է 12–13րդ դարերում։ Գիրքը ունի հոյ պատկերազարդումներ։ Նրա հեղինակն է Եուրի Թամանեանը՝ յայտնի ճարտարապետ Ալ. Թամանեանի որդին։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

– Պուքրէշի «Ծուլէչը» թատրոնը մօտերս կը բեմադրէ Արժանթին թատերագիր՝ Ալեհանտրօ Քասոնայի «Ծառերը կանգնած կը մեռնին» թատերախաղը։ Ցելըսիայի դերը վստահուած է դերասանուհի Լուիզա Տէրտէրեանի, որ դեր ունի նաեւ նոյն թատրոնի խաղացանկին հետեւեալ թատերախաղերուն մէջ. Թուտոր Մուշաթեսքուի «...եսքու», Փիրանտելլոյի «Լիոլա» և Ալ. Շըվարցի «Կարմիր գդակ»ը։

ՓԱՐԻԶ

«Ժուր տը Ֆրանս» կը գրէ.

Փարիզեան համբաւաւոր «Մոկատոր» թատրոնին մէջ, ռուսական «Տուչքա» օփերէթի կալայի հանդիսաւոր երեկոյթը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Փարիզեան ընտրանի հոծ բազմութեան։

Օփերէթը ստեղծագործուած էր աշխարհահռչակ երգիչ՝ Շառլ Ազնաւուրի կողմէ։ Երաժշտական մասն ալ յօրինուած էր, իր նոյնքան տաղանդաւոր քեռայրին՝ Ժորժ Կառվարենցի կողմէ։ Բեմայարդարանքն ու տարազները ստեղծագործուած էին Ժորժ Վաքեվիչի կողմէ, որ առաջին անգամ ըլլալով իր տաղանդը օգտագործեց օփերէթի մը համար։

Դերակատարներն էին Մարսէլ Մերքէս ու Փոլէթ Մերվալ։ Իսկ բեմադրիչը՝ Ժաք Շարոն։

×

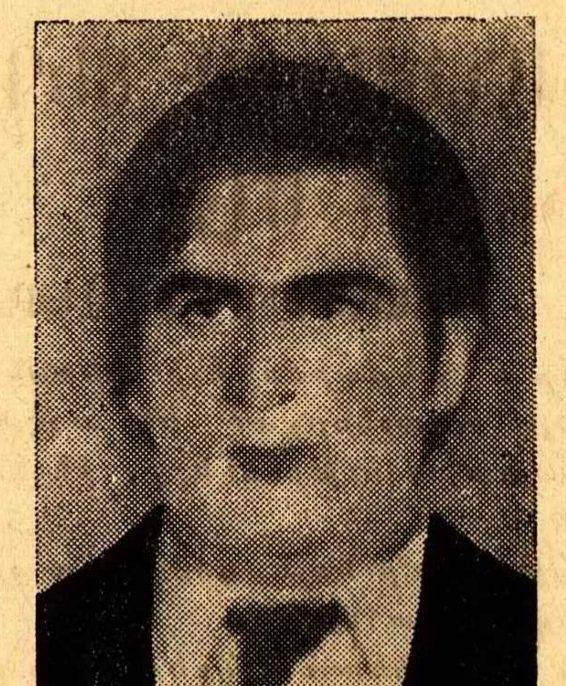
Մ. Նահանգներու մէջ ձայնագրուած Ազնաւուրի վերջին երգերէն մին է՝ «Հայկական Աչքերը»։

ԽՈՍՏՈՒՄՆԱԼԻՑ ԲԵՄԱԴՐԻՉԸ

(ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ԲԵՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ)

Վերջերս ներկայ գտնուեցայ Հայկական Ընթերցասրահէն ներս՝ թատերական ներկայացումի մը, ուր բեմադրուեցան եկու թատերգութիւններ, երիտասարդ բեմադրիչ՝ Վարուժան Ֆրընճեանի կողմէ։

Ես քիչ անգամներ ներկայ գտնուելու առիթը ունեցած եմ հայկական ներկայացումներու։ Ինծի մեծ զարմանք պատճառեց, տեսնելով երիտասարդ բեմադրիչ մը, որ առաջին անգամն ըլլալով հանդերձ, արուեստով լի բեմադրութիւններ հրամցուց հասարակութեան։

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՖՐԸՆՃԵԱՆ

«Ապարանջան»ը, միարար կատակերգութիւն մը, խաղարկութեամբ Սօնիա Սարգիսի և Աւետիս Մովսէսեանի, ան բոլորովին արգի ձեւով ներկայացուեցաւ, ինչ որ կը համապատասխանէ ներկայի սովորութիւններուն, հակառակ որ շուրջ դար մը առաջ գրուած թատերգութիւն մըն է։

Բնական երեւոյթ մըն է որ պատուաւոր կին մը գուրգուրայ իր ամուսինին վրայ, և չ'ուզէ որ ան ուրիշներու հետ զուարճանայ։ Սակայն ամուսինը այս պարագային ապարանջան մը նուիրելով՝ կրցաւ կինը հանդարտեցնել ու այսպէսով խաղաղութիւնը տիրեց տան մէջ։

Այս դասական փիէսը ունեցաւ թեքնիք ու արդի խաղարկութիւն մը։ Ամենէն աւելի տպաւորուեցանք, երբ կինը, ինչ որ կը խօսէր հեռախօսով՝ ապա նոյն յանկերգը կը կրկնէր երբ ամուսինը տուն կու գար։ Բեմադրիչը ըսել կ'ուզէր, թէ կինը շատախօս էր և միաժամանակ նեղմիտ։ Նորութիւն մըն էր նաեւ գծուած ծորակը։ Կարելի էր իսկական ծորակ մը դնել, կամ ոչինչ, ու ներսէն միայն գաւաթ մը ջուր բերուէր, ինչ որ միօրինակութիւն պիտի ըլլար։

Յստակ էր որ Վարուժան իր կողմէ աւելցուցած էր նաեւ այն նկարը, որուն մէկ երեսին գծուած էր ամուսինին սիրուհիին իսկ միւս երեսին՝ զոքանչ մօր դիմանկարները։ Այս նկարով երբ կինը մէկ կողմէ կը փայփայէր իր մօր դիմանկարը, միւս կողմէ ամուսինը նոյնը կ'ընէր սիրուհիին նկարին։ Այս պարզ սակայն ճարտար գիւտը այն տպաւորութիւնը թողուց մեր վրայ, թէ ամէն մէկը կ'ապրէր իր ներաշխարհին մէջ, թէ ինչպէս որ լուսինը ունի երկու երես՝ հոս ալ ամէն մէկը կը զգուէր իր սիրած երեսը։

Մէկ խօսքով լաւ գծուած ու չափուած էր ամէն շարժում։ Օգտագործած էր ամէն մէկ վայրկեան՝ դերակատարները շարժման մէջ դնելու ու այսպէսով խաղացողներուն առաւել արժէք մը տալու։ Ամենէն աւելի զարմացուց զիս – որ իմ կարծիքովս նոր էր եգիպտահայ բեմին համար–, երբ այր ու կին մէկ անկողնի մէջ պառկեցան, առանց որեւէ յետին նպատակի։ Այս տեսակ համարձակութիւններ կ'ունենան միայն շարժանկարի բեմադրիչները։

Այս նուրբ կատակերգութիւնը արժէքաւորեց իր խաղով՝ Սօնիա Սարգիս։ Բնական էին իր շարժումները։ Ան վարժ խաղարկութեամբ մարմնաւորեց ջղային ու շատախօս կնոջ դերը, նաեւ ուրախութեան պահը՝ երբ ստացաւ նուէր ապարանջանը։ Ըստ իս վարժ դերասան մըն իսկ չէր պիտի կրնար խաղալ այս դերը այնքան լաւ, որքան Սօնիան։

Գալով Աւետիս Մովսէսեանին, ան ունի խիզախ ու հաճելի խաղարկութիւն մը։ Այս երկրորդ անգամն էր որ զինք կը տեսնէի բեմին վրայ, ու կրնամ ըսել թէ ան կ'ապրի իր դերով ու կը տպաւորէ ներկաները։ Վերջապէս այս զոյգը փաստեց, թէ կարճ թատերախաղ մը, պարզ ձեւով ներկայացնելը աւելի ազդեցիկ է՝ քան պոռալ կանչելով, ինչ որ յաճախ կը տեսնենք արաբական բեմին վրայ, իբր թէ առաւել տպաւորելու նպատակաւ։

Իսկ երկրորդ թատերգութիւնն էր Վարուժան Ֆրընճեանի հեղինակութիւն՝ «Սէր առանց խօսքի» կատակերգութիւնը խաղարկութեամբ Նորա Երզնկացեանի, Վարուժան Ֆրընճեանի, Սօնիա Սարգիսի և Աւետիս Մովսէսեանի։ Իրենց մասնակցութիւնը բերին նաեւ Գերճ Ասլանեան և Խաչիկ Գասապեան։

Ապսուրտ փիէս մը։ Այս տեսակի բեմադրութիւն մը առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի եգիպտահայ բեմին վրայ։ Հոս կարելի է ըսել, թէ իբր առաջին գործ, բեմադրիչը կրնար աւելի իրապաշտ թատերգութիւն մը ներկայացնել, որպէսզի ժողովուրդը հրապուրուէր իրմով։ Սակայն ան առանց վախի ու բացարձակ համարձակութեամբ՝ ուզեց հայ հասարակութեան ցոյց տալ ապսուրտին արժէքը։ Ոմանք կը կարծեն թէ ապսուրտ ներկայացում մը պէտք է այնպայման աւեղծուածային ըլլայ։ Բայց այսօր կը հաստատուի թէ ապսուրտ թատրոններ աւելի իրապաշտ են՝ քան մեր գիտցած սովորական թատերգութիւնները։

Վարուժան Ֆրընճեան այնքան պարզ, միաժամանակ գեղարուեստական ճաշակով ներկայացուց, որ վստահ եմ թէ ներկաները ախորժեցան, աւելի՝ քան պիտի ախորժէին պարզ կատակերգութենէ մը։

Հեղինակը յստակ կ'ուզէր ըսել, թէ երբ զոյգ մը նոր ամուսնացած են, նախընտրելի է որ համր ու խուլ ձեւանան, ձերբազատուելու համար ստեղծուելիք վիճաբանութիւններէ և անհասկացողութիւններէ, ու իրենց սէրը յայտնեն առանց խօսքի։

Անշուշտ ամենէն աւելի զիս կը հետաքրքրէ բեմադրիչին թեքնիք աշխատանքը։ Անոր մէջ կային շատ մը նորութիւններ։ Օրինակի համար, բեմը բացուելէն ետք բերուեցան բեմին կարասիները, կամ նոր ամուսնացած զոյգը երբ հաճոյքի մէջ էր բեմին

(Շար. տես էջ 3)

ՄՏԵՐՄԻԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՀԱՆՈՒՄԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ՝ ԹՐՈՒՏՕ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՀԵՏ

ԳՐԵՑ՝ ԼՈԹԹԱ ՏԷՄՍԻ

Գանատայի մեր աշխատակիցներէն Շ. Պ., խմբագրութեանս հասցէագրած է «ՏՀԸ ԹՈՐՈՆԹՕ ՍԹԱՐ» մեծ օրաթերթին մէջ վերջերս լոյս տեսած յօդուած մը՝ ինչ կը վերաբերի նախկին եգիպտահայ անուանի արուեստագէտ, այժմ համաշխարհային ճանաչում ստացած հռչակաւոր լուսանկարիչ Արթօ Գաւուքի և անոր աշխատանքներուն։

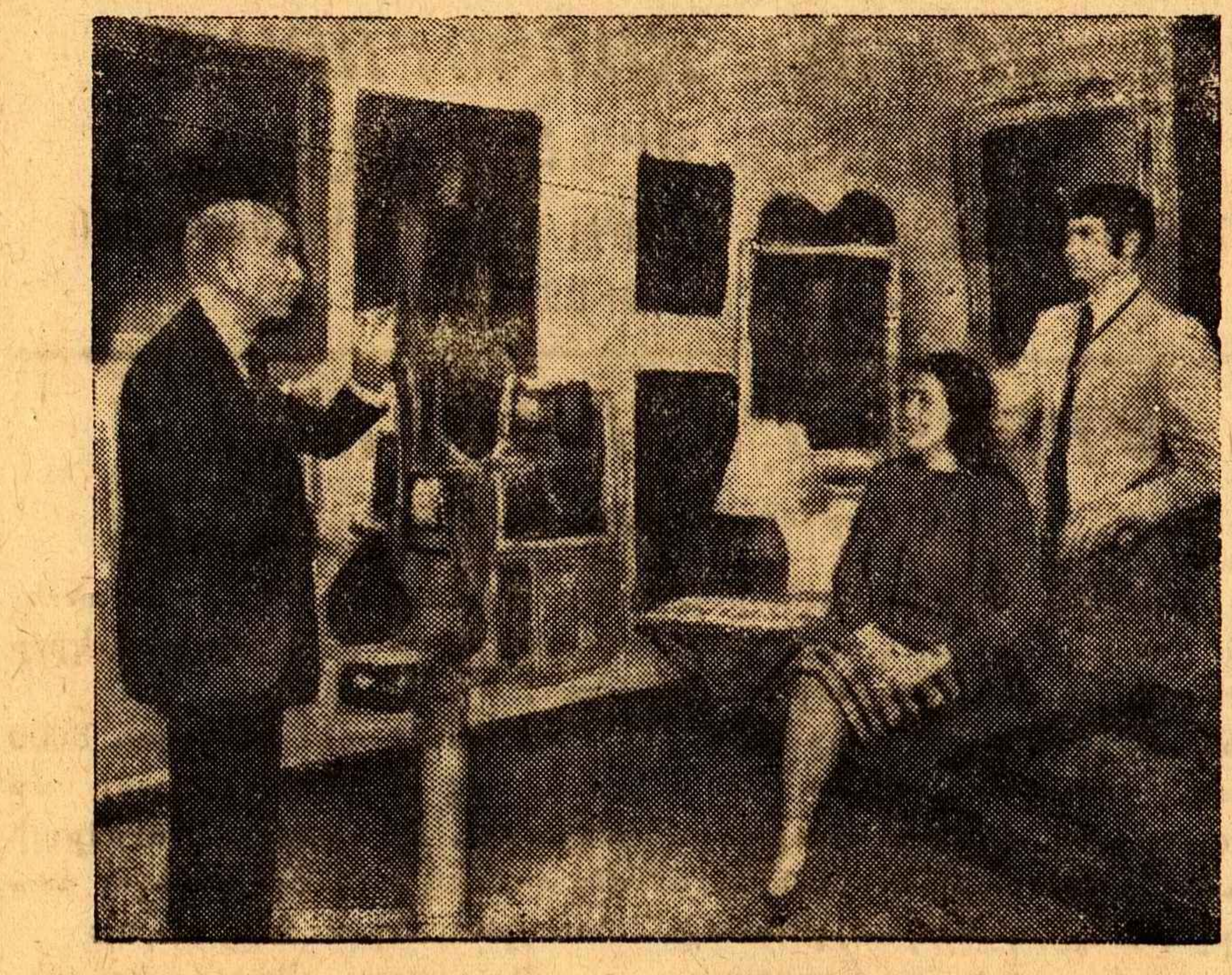
Ստորեւ թարգմանաբար կու տանք այդ յօդուածը։

ԽՄԲ.

Երկու տարեկան Ժիւսթին Թրուտոյին ուշադրութիւնը գրաւելու համար, Թորոնթոյի լուսանկարիչ Արթօ Գաւուք, օդին մէջ նետեց բանալիի օղակ մը։ Արդիւնքը գեղեցիկ էր։ Իսկ նորածին Սաշան, իր գեղեցիկ մօր՝ Մարկարէթի բազուկներուն մէջ, պարզապէս պիտի փայփայուէր՝ գոհունակութիւն կարկաչելով։

Սակայն երբ Պլուր փողոցին վրայ գտնուող աշխարհածանօթ դիմալուսանկարիչը՝ Նկարչահան-կանչուած օր, կանուխէն Օթթաւա հասաւ։ Անոնց կէս ժամ միայն պիտի արտօնուէր։ Սակայն, Գանատայի Ընդհանուր Կառավարիչ՝ Ժիւլ Լէժէին (որուն վարչապետը պիտի հանդիպէր) Լոնտոնէն Օթթաւա փոխադրող օդանաւին յապաղումը, առիթ ընծայեց, որ հանդարտ, սքանչելի կէսօրէ ետք մը անցնեն եւ տանտիրոջ իսկ քաջալերանքով բնաւ չանապարեն։

«Այնքա՜ն տաք ընտանեկան մթնոլորտ մըն էր» կ'ըսէ Լիւսի

Գաւուք՝ երբ կը լուսանկարէ իր կինն ու զաւակը

[illegible] հանդիպում մը ունեցաւ Գանատայի վարչապետին ընտանիքին հետ, վերջերս, Օթթաւայի մէջ, ո՛չ մէկ նախաձեռնութիւն կարելի եղաւ բացայայտօրէն կիրարկել վարչապետ Թրիւտոյի հետ։

Վարչապետին պաշտօնական բնակավայրին մէջ, մէկ ու կէս ժամ տեւող նիստի ընթացքին, Գաւուք՝ Թրիւտոյի անձնական նկարագրին զանազան կողմերը փնտռեց։ Գաւուք [illegible] ընտանեկան խմբանկարներ, եւ կամ տիկին Թրիւտօ առանձին՝ իր նորածինին հետ։

Այսպէս Գաւուք սկսաւ [illegible] ու փորձել. «Երբ ընտրութեան մը մասնակցած ըլլայիք, Պարոն Վարչապետ, կ'ուզէի տեսնել [illegible]» [illegible]

ԵՐԵՒԵԼԻ ՄԱՐԴԻԿ

[illegible]

Գաւուք, «Որքա՜ն սիրալիր, [illegible]» [illegible]

Գաւուքի ընտրութեամբ, [illegible]

«Լուսանկարիչ ամէն ազատութիւն ստացած էր» [illegible]

ԱՆՈՐ ՁԱՅՆԸ՝ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՆՄԱՆ Է

[illegible]

(Շար. էջ 4)

6045

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ԳՈՀՃՈՒԹԷՔ ԳԻՍԱՒՈՐԸ

Վերջին ամիսներուն մեր արեգակնային սիստեմը այցելեց նոր գիսաւոր մը՝ որ կը կրէ զայն յայտնաբերող արեւմտա-գերման աստղաբաշխ՝ Քոհուբեքի անունը։ Այս գիսաւորը, որ յայտնաբերուեցաւ 1973 Մարտ 7ին, ծնունդ առած է 4,5-5 միլիարդ տարի առաջ, տիեզերքի անծայրածիր տարածութիւններուն մէջ ու մօտակայ ուրիշ աստղերու և մեր արեգակնային սիստեմի հեռաւոր մոլորակներու ազդեցութեան տակ մօտեցաւ արեւին։ Թէև սկիզբին կը կարծուէր թէ շատ փայլուն պիտի ըլլայ, հետագայ ուսումնասիրութիւնները ցոյց տուին՝ թէ ան պիտի չգերազանցէ երկրորդ մեծութեան աստղի մը փայլը։

Անցեալ տարուայ վերջաւորութեան, գիսաւորը մինչև քսան երկու միլիոն քմ. հեռաւորութեան վրայ մօտեցաւ արեգակին, իսկ Յունուար ամսու կէսերուն, այս նոր «թափառաշրջիկը» անցաւ մեր երկրէն 121 միլիոն քմ. հեռաւորութենէ։ Տեսնելի էր երկնքի հարաւ-արեւմտեան կողմը, արեւ մայրամուտէն անմիջապէս վերջ, Արուսեակ մոլորակէն հիւսիս, իսկ Յունուար 29էն տեսնուեցաւ լուսինէն 3 աստիճան հեռու։ Լուսինը չարժեցաւ գիսաւորի պոչին զուգահեռ։ Այդ պոչը, որ կազմուած է շատ նօսրացած կազերէ, ներկայիս ունի 14 միլիոն քմ. երկարութիւն մը (մօտաւորապէս այնքան՝ որքան է երկրէն արեգակ եղած հեռաւորութիւնը) ու բաժնուած է երկուքի՝ մէկը նարնջագոյն, միւսը մանիշակագոյն։ Փետրուար ամսուայ կէսին, գիսաւորը բարձրացաւ 45 աստիճան, «Ձոյ» համաստեղութեան մէջ։

«Քոհուբեք» գիսաւորին գլուխը կը թուի թէ շատ փոքր կորիզ մըն է՝ 15-30 քմ. տրամագիծով։ Այս կորիզը կազմուած է սառած կազերէ (մեթան, ամոնիաք, ածխաթթու և այլն), ինչպէս և դժուար հալող մետաղի կտորներէ և քարերէ։ Արեգակին մօտ այս սառած նիւթերուն և կազերուն մէկ մասը կը չոգիանայ ու կը կազմուի գիսաւորին պոչը, որ, արեգակի արձակած էլեկտրոններու և փրոթոններու ճնշումին պատճառով ունի ուղղածիգ դիրք մը՝ արեւին հանդէպ։ Այս գիսաւորը ոչ մէկ վտանգ կը ներկայացնէ մեր Երկրին համար։ Նոյնիսկ եթէ Երկիրը հանդիպէր անոր, կամ անցնէր իր պոչին մէջէն, ոչ մէկ նկատելի «բախում» չէր կրնար տեղի ունենալ, քանի որ գիսաւորին զանգուածը մէկ միլիարդ անգամ աւելի նուազ է քան երկրագունտին զանգուածը, իսկ պոչին խտութիւնը քանի մը հարիւր միլիոն միլիարդ անգամ աւելի նուազ է՝ քան մեր մթնոլորտը։

«Քոհուբեք» գիսաւորը, մեզի հետ ներկայ «հանդիպումէն» յետոյ, ընդմիշտ պիտի հեռանայ մեր արեգակնային սիստեմէն։

Գ. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Անոնք որ կործանել կը քարոզեն՝ առանց քանդուելիքին տեղը բռնող բանի մը վրայ խորհելու, կամ, անոնք, որոնց խորհած դարմանը վատթարագոյն է՝ քան դարմանել ուզուած չարիքը, ամենավտանգաւոր թշնամիներն են բարենորոգման։

Թ. ՌՈՒԶՎԷԼԹ

ԽՈՍՏՈՒՄՆԱԼԻՑ ԲԵՄԱԴՐԻՉԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

վրայ, նոյն պահուն հանդիսականներուն մէջէն կ'անցնէին պատգարակի վրայ բեռցուած, ուշքէ ելած կին մը, ագոյ երաժշտութեան տակ։ Այս տեսակի բեմական հակապատկերներ տուած էր Ֆրընճեանը։

Ի հարկէ դերակատարներն ալ իրենց խաղարկութեամբ առաւել փայլ մը տուին այս թատերախաղին։ Շատ շնորհալի խաղարկութիւն մը ունեցաւ Նորա Երզնկացեան։ Փափաքելի է որ ուրիշ առիթներ եւս ունենանք տեսնելու Նորան, աւելի մեծ դերերով, եր մասնայատուկ կերպարը գտնելէ ետք։ Գալով Վարուժան Ֆրընճեանի, ան ստանձնած էր համրի փանթոմիմ դեր մը, որը լաւ հասկնալի եղաւ։ Աւետիս Մովսէսեանը եթէ իր դերը լաւ սորված ըլլար, վստահ եմ որ ալ աւելի լաւ պիտի խաղար։ Գալով Սոնիա Սարգիսին, ան խաղաց այն նոյն դերը՝ ինչ որ խաղաց առաջին ներկայացման մէջ, և որ յաջորդութիւն մը կազմեց առաջին կատակերգութեան։ Համարձակ խաղարկութիւն ունեցան նաեւ Գերճ Ասլանեան և Յաչիկ Գասապեան։

Նոյն օրը տեղեկացայ, թէ բեմադրիչը ընտրած էր նաեւ խաղերուն պատշաճ երաժշտութիւններն ու կատարած՝ բեմայարդարումը։ Ասիկա գնահատելի գործ մըն է, որ ընդհանրապէս գոյութիւն ունի եգիպտահայ բեմին վրայ։ Այս տեսակի բեմադրիչներուն կ'անուանեն «Թաէթրը Տոթէօր»։

Այսպիսով Ֆրընճեան միացաւ եգիպտահայ բեմի երիտասարդ բեմադրիչներու շարքին, ու վստահ եմ, թէ իր յաջորդ ներկայացումները աւելի յաջող պիտի ըլլան։ Երիտասարդ ու փորձառու բեմադրիչ մըն է նաեւ Գերճ Գագոբեան, որ ներկայացումներուն ընթացքին քուլիսին մէջէն՝ սիրով կ'օժանդակէր բոլոր աշխատանքներուն։

Վարուժան Ֆրընճեան խոստումնալից երիտասարդ մըն է։ Ունի յատուկ նկարագիր, ու համեստ բնաւորութիւն։ Ան ուսանող է Մայր Հայրենիքի մէջ՝ բեմադրական ճիւղին, և օգտագործելով կիսամեայ իր արձակուրդը, եկաւ Եգիպտոս, ուր փոխանակ իր ժամանակը ընտանիքին հետ անցնելու կամ անձնական զուարճութիւններով զբաղելու, լծուեցաւ ներկայացումներ տալու, և ապա յաջորդ օրն իսկ մեկնեցաւ դէպի Մայր Հայրենիք։

Մեկնեցանք ուրախ տրամադրութեամբ ու կը սպասենք, որ այլ առիթներով եւս ականատես ըլլանք այսպիսի նորոյթ փիէսներու։ Սնչուշտ կային կարգ մը թերիներ, սակայն չէինք նշմարեր՝ այնքան որ գեղեցիկ էին բեմադրութիւնները։

Ասոնք լոկ անձնական տպաւորութիւններս են։

ՆՈՒԹԱՐ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԱՌՈՂՋ ՄԱԶԻ ՀԱՄԱՐ

Կնոջ մը մտահոգութիւններէն մէկը մազն է։ Յաճախ ան շուարած կը կենայ և չի գիտեր թէ ի՞նչ պէտք է ընէ։ Ստորեւ կու տանք կարգ մը գիտելիքներ մազերու մասին.–

Նախ, պէտք է գիտնալ թէ մազին առողջութիւնը կախում ունի, մեծ մասամբ, մարմին առողջական վիճակէն։

Կարճ ու գանգուր մազը թեթեւ հաճելի կը թուի ձեզի։ Եթէ չիտակ եւ երկար է ձեր մազը, գժուար թէ յարմարի այդ ձեւին։ Եթէ անպայման կ'ուզէք կարճ մազ, նախապէս փորձեցէք կեղծամ մը։ Թերեւս ձեր չիտակ մազը, երբ կարճ կտրուի, ինքնաբոյն գանգրութիւն մը ստանայ։ Երկար հասակը կը չիտակցնէ մազը՝ վար քաշելով։

Կիներ, երկար ժամանակ ունեցած են այն գաղափարը, թէ օրական սանտրի կամ խոզանակի երկու հարիւր հարուած լաւ է մազին համար։ Այս գաղափարին գործադրութիւնը օգտակար կ'ըլլայ, եթէ ունենանք լաւորակ խոզանակ մը։ Աժան ու կոշտ մազով խոզանակներ ընդհանրապէս վնասակար են։

Աղջիկները, որոնց մազը իւղոտ է, չեն ուզեր խոզանակել, որպէսզի իւղը աւելի չտարածուի։ Այս հարցը կը լուծուի աւելի յաճախակիօրէն լուալով, ոչ թէ խոզանակելով։

Թեփը կը մնայ, նոյնիսկ եթէ կը գործածէք լաւագոյն (թեփի դէմ) օճառը կամ շամփուանը։ Երբ քերէք, կրնայ մորթը վնասուիլ և միքրոպ առնել։ Թեփի ճարը պէտք է փնտռել մասնագէտի մը մօտ, որովհետեւ կրնան զանազան պատճառներ ըլլալ, որոնք պէտք ունին բժշկական հոգատարութեան և դեղագրի։

Մութ մազերով շատ կիներ կ'ուզեն գանոնք ներկել ընդհանրապէս՝ խարտեաշ։ Արդիւնքը կրնայ սոսկալի կամ գեղեցիկ ըլլալ։ Ուրեմն, փորձելէ առաջ ներկ մը, փորձեցէք նոյն գոյնով կեղծամ մը։

Երկար մազերու տէրն, շատ սիրուն խաղ մը կ'ըլլայ գանգուր պզտիկ խուրձ մը։ Դժբախտաբար, միշտ ալ այս գանգրութիւնը կը նուազի, եթէ մազը չիտակ է։ Այս պարագային, կարելի է գործածել ամրացուցիչ նիւթ մը և ապա մազերը փաթթել։

Մազերու առողջութեան համար օգտակար է տաք իւղի բաղնիքը։ Այս ձեւը աւելի յատուկ է չոր մազի համար, որ շատ կը «չարչարուի» փաթթուելով, սփռէյով և ձեւափոխութեամբ։ Տաք իւղը անոր կուտայ կորսնցուցած, բնական իւղերը։ Այս դարմանումը կրնաք ընել անձնապէս քիչ մը տաքցնելով ձէթը, մանուկներու իւղը կամ վազելինը։ Տաքցնելով պէտք չէ այրել մորթը։ Տարածեցէք ձեր մազին վրայ և գլուխը փաթթեցէք անձեռոցով մը։ Այսպէսով ձգեցէք քսան վայրկեան և ապա լաւ մը լուացէք մազը։ Եթէ չուզէք ընել այս աշխատանքը, սափրիչ մը կ'ընէ ձեր փոխարէն։

Մազը փափուկ պահելու համար, ջուրին կարելի է խառնել քիչ մը կիտրոնի թթու կամ քացախ։

ՋԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

14 ՄԱՐՏ 1974

ՀԱՅՐ ՅՈՎՀ. ՎՐԴ. ԱՀՄԱՐԱՆԵԱՆ

ԴԱՍԱԽՕՍԵՑ ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Անցեալ Հինգշաբթի, 7 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 9.30ին, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ դասախօսեց՝ Հայր Յովհաննէս Վարդապետ Ահմարանեան, «Կաթողիկոսի Իրաւասութիւնները Հայոց Պատմութեան մէջ» նիւթին շուրջ։

Հաւաքոյթին բացումը կատարեց սրահին նախագահը՝ ընկեր Սարգիս Պալաեան։ Ապա Յովհ. Վրդ. Ահմարանեան մօտ մէկ եւ կէս ժամ խօսեցաւ իր նիւթին շուրջ, որուն աւարտին պատրաստակամութիւն յայտնեց պատասխանելու ըլլալիք հարցումներուն։

Մեր յաջորդ թիւով պիտի անդրադառնանք այս մասին։

ԿՈԿԱՆԵԱՆ ՍՐԱՀԻՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԸ

Անցեալ Շաբաթ, 9 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 9ին, Հելիոպոլսոյ Կոկանեան Սրահին մէջ բեմադրուեցաւ Ալ. Սարուխանի կողմէ գրուած՝ «Ուրբաթ կը հասնիմ» զաւեշտախաղը՝ 2 արար եւ մէկ պատկեր։

Բեմադրութիւնը անցաւ յաջող եւ դերակատարներ՝ ունէին բոլորն ալ սիրողներ (ամաթէօր) էին, ունեցան յաջող խաղարկութիւն՝ իրենց կարելիութեանց սահմաններուն չափ։

Պր. Արթօ Աւետիսեան ամէն ջանք ի գործ դրած էր բեմադրութեան յաջողութիւնը ապահովելու համար եւ ան հասաւ իր նպատակին։

Գալով դերակատարներուն, բնական եւ յաջող խաղարկութիւն ունեցան մասնաւորաբար՝ Տիկին Մայտա Աւետիսեան (Նազիկ), Օր. Զապէլ Ստեփանեան (Ակասիա), ՊՊ. Կարպիս Եազըճեան (Քերոբ), Արթօ Աւետիսեան (Տալերեան) եւ Կարօ Ներկէսեան (Մէթր Ֆենելոն, որ թէեւ անփորձ՝ մեր բեմերուն վրայ, բայց յաջողեցաւ իր դերին մէջ)։ Ինքնաչափ էին՝ ՊՊ. Հայկ Նազաշեան (Տ. Կարկամ ֆհնյ), Ա. Աւետիսեան (Կոպէր), Հայկ Թելլալեան (Լողոֆէթ), Ստեփան Օհաննէսեան (Պեպիկ)։ Ռաֆֆի Պետրոսեան (Բարապան) դեռ անփորձ է բայց կրնայ շարունակել փորձել։

Ցուցարարի պաշտօնը լաւ կատարեց Օր. Էլիզ Տէյիրմէնճեան։

Հոծ թիւով հանդիսականները երկարատեւ ծափերով շնորհաւորեցին թէ դերակատարներն ու բեմադրութեան օժանդակները եւ թէ հեղինակը՝ Պր. Ալ. Սարուխանը։ Ու բոլորը գոհունակ տպաւորութիւններով մեկնեցան, հաճելի երեկոյթ մը վայելած ըլլալու գոհունակութեամբ։

Ս. Պ.

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 800-ԱՄԵԱԿԸ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կիրակի 24 Փետրուար 1974, կ. ա. ժամը 11ին Պօղոսեան Ազգ. Վարժարանի «ԿՈՄԻՏԱՍ ՍՐԱՀ»ին մէջ տեղի ունեցաւ՝ Ս. Ներսէս Շնորհալի Հայրապետի վախճանման 800ամեակին նուիրուած Ցերեկոյթ Հանդիսութիւն մը, Աղեքսանդրիոյ Ազգային Իշխանութեան կազմակերպութեամբ։

Խօսելու հրաւիրուած էին՝ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպ. Չինչինեան և Մօ. Եդուարդ Յակոբեան։

Բացումը կատարեց Ազգային Երեսփոխան Պր. Գարգէն Մազլումեան և բացատրելէ ետք օրուան հանդիսութեան նշանակութիւնը, կարդաց բեմ հրաւիրեց Տիկ. Վ. Ցարէքեանը, Պր. Գալլօ Կարապետեանը և Նազարէթ Գարբալեանը, որ իրենց մասնակցութիւնը բերին գեղարուեստական բաժնին։

Մօ. Ե. Յակոբեան, իւրայատուկ ոճով մը մեզ հրամցուց այն դերը՝ զոր խաղացած է վախճանեալ Հայրապետը՝ մեր ազգային և եկեղեցական կեանքին մէջ։

Դասախօսին նիւթը ճոխացուած էր Շնորհալիի կողմէ յօրինուած երգերու (նոգեւոր) կատարումով, օրդ. Մ. Յակոբեանի (երգ) և Օրդ. Շ. Քէշիշեանի (դաշնակ)։

Ս. Ներսէս Շնորհալիի կրօնական կեանքին մասին խօսքը տրուած էր Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի։ Սրբազանը իր բանախօսութեան ընթացքին, ծանրացաւ այն կրօնաբարոյական սկզբունքներուն վրայ, որոնցմով ներշնչուած և առաջնորդուած էր վախճանեալ Հայրապետը՝ իր կեանքի և գործունէութեան ամբողջ տեւողութեան։

Ներկաները մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւեցան զոյգ բանախօսներուն բովանդակալից արտայայտութեանց. Հանդէսը փակուեցաւ Գերշ. Տ. Զաւէն Ս. Եպս. Չինչինեանի «Պահպանիչ»ով։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

Աղեքս. 25 Փետրուար 1974

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

★ ԲԱԶՄԱԼԵԶՈՒ ՓԻՂԸ ★

Երեւանի կենդանաբանական պարտէզը բազմաթիւ այցելողներ՝ վերջերս ներկայ եղած են անսովոր քննութեան մը։ Վովա անուն փիղը, քննիչ յանձնախումբի մը առջեւ ճշտութեամբ կը կատարէր անգլերէն, գերմաներէն, ռուսերէն և հայերէն լեզուներով իրեն ուղղուած հրահանգները։ Բազմալեզու փիղը Լոնտոնի իր «բնակարանը» փոխանակած է Երեւանի «բնակարանին» հետ։ Իր հոգածութեան տակ առնելով, Իվան Ըշչերպան փորձառու մասնագէտը, դժուար կացութեան մը առջեւ գտնուած է. Վովա ոչ միայն թոյլ չէր տար որեւէ մէկուն մտնել իր բնակարանը, այլեւ չէր հասկնար ինչ որ կ'ըսուէր իրեն։ Առաջին դժուարութիւնը, սակայն, շուտով կը հարթուի. չամիչով հացը բաղադրուած արդիւնքը կու տայ։ Կը մնար հասկացողութեան լեզուն գտնել, որ գտնուած է այժմ։ Զարմանքով տեսնուած է, թէ Վովա բաւական լաւ կը հասկնայ գերմաներէն լեզուն։ Դէպի Երեւան ճամբորդած ատեն, ան կանգ առած էր Արեւելեան Գերմանիա։ Այժմ Երեւանի կենդանաբանական պարտէզին նոր բնակիչը կը հասկնայ չորս լեզուով տրուած 20-25 հրահանգներ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց սիրեցեալ մօր և մեծմօր՝ ողբ. Տիկին Գայեանէ Փափազեանի մահուան քառասունքին և անոր քաղցր յիշատակին, Տէր և Տիկին Սարգիս Փափազեան և որդին՝ Աշոտ կը նուիրեն.

Հայ Ազգ. Հիմնադրամին	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
«Արեւ»ին	500
Կոկանեան Սրահին	200
Հայ Գեղ. Միութեան	200
Հ. Բ. Ը. Միութեան	200
«Յուսաբեր»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Իրենց սիրեցեալ զարմիկին Պր. Զաւէն Ալթունեանի ընդ Օր. Ամիրա Սաքրուքի ամուսնութեան (Մ. Ն.) բարեբաստիկ առթիւ վասն խնդակցութեան՝ ՊՊ. Հրանդ, Երուանդ, Հայկ և Համբարձում Մարկոսեան եղբարք կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Գահիրէի Ազքատախնամին	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
«Յուսաբեր»ին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Պր. Ռուբէնս Շիմշիրեանի ընդ Օր. Սիլվի Նորարեւեանի ամուսնութեան բարեբաստիկ առթիւ, Տէր և Տիկին Զաւէն Գոլաեան կը նուիրեն 200 ե. գ.։

«ՋԱՀԱԿԻՐ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Գահիրէէն՝ Պր. Հրանդ Մարկոսեան տարեկան բաժանորդագրութիւններ կը նուիրէ՝ Երեւան բնակող իր հետեւեալ ազգականներէն իւրաքանչիւրին.

Պր. Վահան Եամալեանի

Պր. Վահրամ Սէմիզեանի

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՈՒՍՏՐԻ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԸ կը նորոգէ իր տարեկան բաժանորդագրութիւնը, նուիրելով 25 տոլար։

ԸՆԿԵՐ ՄԱՐԹԻՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ (Շիգակօ) կը նորոգէ 1974ի իր բաժանորդագրութիւնը։

ԸՆԿԵՐ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ (Ֆրեզնօ) կը նորոգէ 1974ի իր բաժանորդագրութիւնը։

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք երաժշտագէտ Աշոտ Պատմագրեանի հեղինակութիւն՝

ՀԱՅ ԵՐԳԸ ԴԱՐԵՐԻ ՄԻՋԻՑ

գեղատիպ հատորը, տպագրուած Պէյրութի մէջ (1973) Կ. Տոնիկեան և Որդիք տպարանին կողմէ։

Գին 5 Տոլար կամ 12 Լ. Ո.։

Ունենալու համար դիմել հեղինակին՝

Prof. A. PATMAGRIAN
Rue Nicolas Turk
Imm. Mansour-Medawar
Bayrouth (Liban)

«Ջահակիր»ի Աղեքսանդրիոյ պատուակալ ներկայացուցիչն ու թղթակիցն է՝

Պր. ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

33, Սաաս Զաղլուլ պող.

Հեռ. թիւ 802199

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀ

ԳԱՀԻՐԷ

ՓԻՆԿ - ՓՈՆԿԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՋԱԿՈՒՄԲԱՅԻՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔ

(Բ. ՏԱՐԻ)

«ՆՈՒԹԱՐ ՊԱԼԱԵԱՆ»

ՉԱԼԵՆՃ ԲԱԺԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐ ԵՐՈՒԱՆԴ ՊԱԼԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ (ՊԷՅՐՈՒԹ)

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

Մասնակցութեամբ՝ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի, Հ.Մ.Ը.Մ. Արարատի, Հ. Գ. Միութեան, Նիւր Իսք Ակումբի, Կոկանեան Սրահի, Ս. Թէրեզա Ակումբի եւ Հայկական Ընթերցասրահի (Հ.Մ.Մ.) խումբերուն։

ՋՏՈՒՏԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ Հինգշաբթի 14 և Շաբաթ 16 Մարտ 1974

ԿԻՍԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ Ուրբաթ, 22 Մարտ 1974

ԱՒԱՐՏԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ՝ Կիրակի, 24 Մարտ 1974

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՅԱՋՈՐԴՈՎ

ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՏԻԿՆԱՆՑ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Ծաղկազարդի Կիրակի, 7 Ապրիլ 1974, կ.ե. ժամը 1ին

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՉԽԱՌՆԵԼ

ԹՐՈՒՏՕ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՀԵՏ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Մինչդեռ Թրուտոները, ինչպէս որեւէ ընտանիք, կ'ուսումնասիրեն նկարներու փորձերը եւ կը կատարեն իրենց ընտրութիւնները, Դաւութ կը խօսի եւ ուրախ է ելիզապէթ թագուհիին մասին իր բրած ուսումնասիրութիւններուն առթիւ, անցեալ տարի, Օթթաւայի մէջ գումարուած Համարակապետութեան խորհրդաժողովին օրերուն։

Դեօ չէ Թուրքիայէն գաղթողի մը համար, որ 15 տարի առաջ հասաւ այստեղ, ուր հազիւնց ընտանիքով մը (կինը, երեք զաւակները եւ իրենց մայրերը) եւ բարեկամներու օգնութեամբ հաստատուեցաւ։

Որդին՝ որակեալ արուեստագէտի մը, եւ մարդ մը՝ որ արդէն իր գործերով ծանօթ էր Եւրոպայի մէջ, Դաւութին քիչ բան բերել արտօնուած էր, երբ այս երկիրը եկաւ։

Եւ ան հազիւ թէ կրցաւ 3000 տոլար քով քովի բերել, քանի մը ամիս ետք, Հիւսիսային Թորոնթոյի մէջ փոքրիկ տուն մը առնելու համար իբր կանխավճար տալու։

Ես, թերեւս մէկը՝ անոնցմէ, որ իմ փոքր բաժինս ունեցայ՝ օգնելու համար որ այս փայլուն մարդը Գանատա գայ, մեծ հաճոյք կը զգամ այցելելով իրենց տունը, որ հիմա գեղեցիկ ապարանքի մը վերածուած է, լի աշխարհի չորս կողմերէն եկած գանձերով, եւ վայելելով Լիւսիին սքանչելի հայկական ճաշերը։

«ՏՀԸ ԹՈՐՈՆԹՕ ՍԹԱՐ»

22 Յունուար 1974

Թարգմանեց Վ. Զ.

★ ՍԻՆԵՄԱ ★ ՍԻՆԵՄԱ ★

Մեծ Ֆիլմ Մը՝ 1915ի Եղեռնի Մասին

Յակոբ Ճէրէճեան գանատաբնակ լիբանանահայ մըն է, որ պատրաստած է շուրջ երկուքուկէս ժամ տեւող կէս-վաւերագրային ժապաւէն մը՝ Մեծ Եղեռնի մասին։ Ֆիլմը, որ կը կոչուի «ԼԺՈՒԹԷՆ ԱՄԵՐԻԿԱ», կը նկարագրէ Հայոց Ջարդը 1914-15 տարիներուն։

Ճէրէճեան ֆիլմին բեմադրիչն ու արտադրիչն է միաժամանակ։

Ֆիլմին մէկ մասը նկարահանուած է Գանատայի մէջ, սակայն յաջորդ մասը վաւերագրային է։ Բեմադրիչին իսկ յայտարարութեամբ, ֆիլմը քանի մը ամիսէն պիտի ցուցադրուի Լիբանանի մէջ, ուր կը գտնուի օրերս Յակոբ Ճէրէճեան։ Այս վերջինը, տեղական ֆրանսատառ թերթի մը շնորհած մէկ հարցազրոյցի ընթացքին էր որ տուած է այս տեղեկութիւնները։ Իսկ թերթի աշխատակցին տպաւորութիւնը այն է, որ այս ֆիլմը շատ խօսիլ պիտի տայ իր մասին և մեծ աղմուկ պիտի հանէ։

Ֆիլմը ամէն բանէ առաջ պատմական ակնարկ մըն է։ Հայոց Ջարդին եւ հայ ժողովուրդին դէպի արաբական երկիրներ կամ Ամերիկա գաղթին պատմութիւնը ֆիլմի առնելու համար, Ճէրէճեան երկարատեւ փնտռտուքներ կատարած է, հիմնուելով բազմատասնեակ գրաւոր վկայութիւններու վրայ, բոլորն ալ վաւերական։

«Անցեալին-ըսած է բեմադրիչը – քարոզուած էր որ բռնութիւնները պարզապէս բարբարոս եւ մոլեռանդ ցեղախումբերու մարդոց գործն է։ Սակայն, Թուրքիոյ մօտ Միացեալ Նահանգներու դեսպանը՝ Հենրի Մորկընթաու (1913-1916) ապացուցեց, որ եղածը դիտումնաւոր քաղաքականութեան խնդիր է»։

Յակոբ Ճէրէճեան ֆիլմարտադրութեան ու երգապնակներու ձայնագրութեան ընկերութիւն մը ունի Գանատայի մէջ։

ՃԱՀԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاكير
جريدة أسبوعية
ص.ب ٢١١١ بالقاهرة ج.ع.م. ت ٩١٥٠١٣
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سيروبيان (بالايان)

TCHAHAKIR
HEBDOMADAIRE ARMENIEN
B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) • Tél. 915013
Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտօնատէր — ԱԻՏԱ ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ
Պատասխանատու խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱԼԵԱՆ

Հիմնուած 1948ին
Տպաքանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 520—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ՄԱՐՏ 1974 — ՀԱՏԸ ՁԵՌՔԷ 3 Եգ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ. — عدد رقم ٥٢٠ — الخميس ٢١ مارس ١٩٧٤

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՀԻՐԷԻ ԱԶԳ. ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ 800 ԱՄԵԱԿԻ ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 14 Մարտ 1974, կ. ե. ժամը 7ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ Յիշատակի Ոգեկոչումը Ս. Ներսէս Շնորհալիի, անոր մահուան 800ամեակին առիթով, կազմակերպուած Գահիրէի Ազգ. Իշխանութեան կողմէ։

Հոծ բազմութիւն մը լեցուցած էր մայր տաճարը, որուն խորանին առջեւ զետեղուած էր մեծ ծաղկեկողով մը՝ Շնորհալիի սկզբնատառերով ընդելուզուած։ Մուտքին, իւրաքանչիւրին կը տրուէր կրծքանշան մը եւ կը բաժնուէր այս առթիւ տպագրուած գեղեցիկ պրակ մը, որուն շնորհիւ ներկաները բառ առ բառ հետեւեցան Սրբազան Համերգին երգեցողութեան։

Այս Յիշատակի հանդիսութեան համերգային բաժինը կատարեց «Շնորհալի» եւ «Եգիպտահայ» Երգչախումբերու միացեալ կազմը, ղեկավարութեամբ Մօ. Եղ. Յակոբեանի եւ երգեհոնահարութեամբ Տիկին Շամիրամ Դարմանեանի։ Մեներգներ կատարեցին Տիկիններ Մարկրիթ Յակոբեան, Զապել Ռոստունի եւ Պր. Յարութիւն Լեւոնեան, իսկ ընթերցումներ եղան Ազգային զոյգ վարժարաններուն աշակերտներուն կողմէ։

Արժ. Տ. Նարեկ Քհնյ. Ֆրընեան ընթերցում մը կատարեց Շնորհալիի «Ընդհանրական Թուղթ»էն։

Հանդիսութեան միակ բանախօսը եղաւ՝ Թեմիս Առաջնորդական Տեղապահ Գերշ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապուճեանը, որ խնամեալ պատրաստութեամբ եւ իմաստալից արտայայտուեցաւ Ս. Ներսէս Շնորհալիի կեանքին եւ մասնաւորաբար գործին շուրջ, վեր առնելով Շնորհալի Հայրապետին գրական, բանաստեղծական, երաժշտական եւ մանաւանդ կանոնագրական եւ դաւանական գծով կատարած մեծ աշխատանքները։ Հոգեշնորհ Հայր Սուրբը յստակ եւ մեկին շեշտեց, որ Ներսէս Շնորհալի եկեղեցիներու ՈՒՂՂԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ պաշտպանն եղաւ եւ սակայն ո՛չ ՄԻԱՑՄԱՆ մը կողմնակից, հերքելով վերջերս այս մասին եղած կարգ մը սխալ մեկնաբանութիւններ կամ հաստատումներ։ Հայր Ներսէս ըսաւ նաեւ, որ Շնորհալին աշխատեցաւ եւ գործեց՝ ի նպաստ քրիստոնեայ եկեղեցիներու եղբայրութեան, համագործակցութեան ու մերձեցման, եւ սակայն ո՛չ միաձուլման եւ ո՛չ ալ միացման։

Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ.ին այս հոյակապ ելոյթը՝ մեծապէս գոհացում տուաւ մանաւանդ բոլոր անոնց, որոնք, քանի մը շաբաթներ առաջ, այլ վայրի մը մէջ, նման հանդիսութեան մը ընթացքին ցփոթած եւ նոյնքան այլայլած էին՝ օրուան դասախօսին կատարած սխալ հաստատումներուն առթիւ։

Նշենք, որ այս պաշտօնական հանդիսին [illegible] էր՝ հայ կաթողիկէ բոլոր հոգեւորականներուն բացակայութիւնը, հակառակ այն իրողութեան – ինչ որ պաշտօնապէս ստուգեցինք –, որ իւրաքանչիւրին առանձին առանձին հրաւիրատոմս ղրկուած էր։

Սրբազան Համերգը վերջ գտաւ «Հայրապետական Մաղթանք»ով եւ «Տէրունական Աղօթք»ով։

ԳԱՀԻՐԷԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԱՄԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՏԱՂԱՒԱՐԻՆ ՄԷՋ

Անցեալ Շաբաթ, 16 Մարտ 1974, կ. ա. ժամը 11ին, Գահիրէի Միջազգային Տօնավաճառին Պուլկարիոյ Տաղաւարին մէջ, ի ներկայութեան բազմաթիւ լրագրողներու եւ մամուլի գործակալութեանց ներկայացուցիչներու, տեղի ունեցաւ հետաքրքրական մամուլի ասուլիս մը, որուն ընթացքին եղան հետաքրքիր հարցումներ պուլկար եւ եգիպտական առեւտրական, տնտեսական եւ ճարտարարուեստական յարաբերութեանց վրայ։

Ասուլիսին բացումը արաբերէնով կատարեց՝ Պուլկարիոյ դեսպանատան մօտ մամուլի կցորդ Պր. Քիրիաք Ջանեւ։ Ապա ողջոյնի խօսք ըրաւ տաղաւարին տնօրէնը Պր. Էլիա Թարգիւքի, եւ շնորհաւորեց Եգիպտոսի Հոկտեմբերեան յաղթանակը։ Ապա, Պուլկարիոյ դեսպանատան առեւտրական խորհրդականը՝ Պր. Տրականով մանրամասնօրէն արտայայտուեցաւ պուլկար եւ եգիպտական տնտեսական, առեւտրական եւ ճարտարարուեստական յարաբերութեանց մասին, տալով թուանշաններ եւ նշելով ճարտարարուեստի այն ճիւղերը՝ որոնցմով Պուլկարիա կ՚օժանդակէ Եգիպտոսի (հաւաքածութեան, ելեկտրական փոխադրամիջոցի, ծանրաբարձիչ մեքենաներու, կաթնեղէն արտադրութեանց եւ այլ)։ Պր. Տրականով մասնաւորապէս

(Շար. տես էջ 2)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ «ԹԱՅՄ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳԻՐԻՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼՈՎ.

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ

որ իսրայէլացիներուն նահանջը՝ մինչեւ 1967ի սահմանագիծը անխուսափելի է, եւ եթէ Իսրայէլ չուզեր խաղաղ լուծումի մը յանգիլ, կը նշանակէ որ նոր պատերազմի մը կը միտի, որովհետեւ մենք վճռած ենք հողային ոչ մէկ զիջում կատարել։

Եգիպտոսի Նախագահը վերջին յայտարարութիւնը կատարելէ ետք աւելցուց, որ Ժընեւի մէջ խաղաղութեան բանակցութեանց համար, անհրաժեշտ է Կոլանի ճակատին վրայ սուրիական եւ իսրայէլեան ուժերուն զատանջատումը։ Ան նշեց նաեւ, որ պատերազմին որոշումը առնուած էր Սուրիոյ եւ Եգիպտոսի կողմէ, եւ թէ 6 Հոկտեմբերին ինք վստահ չէր՝ թէ այս որոշումը ինչ հակազդեցութիւններ պիտի ունենար։ Երբ այս պատերազմին ամբողջական պատմութիւնը երեւան գայ, աշխարհ պիտի տեղեկանայ շատ մը զարմանալի բաներու։

Գալով իսրայէլեան առաջարկին՝ ինչ կը վերաբերի Սինայի հողամասին ապազինումին, Նախագահ Սատաթ դիտել տուաւ, թէ այդ պարագային ինքն ալ պիտի պահանջէր ապազինումը՝ ամբողջ իսրայէլեան հողամասին։ Ան կրկին հաստատեց իր ամբողջական թիկունքը՝ պաղեստինեան դատին եւ պաղեստինցի ղեկավարներուն եւ իր վստահութիւնը՝ Քիսինճըրի վրայ։

«ԱՐԱՐԱՏ»Ի 5ՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՄՐՑՈՒՄԸ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Երեքշաբթի, 5 Մարտ 1974, Թրիփոլիի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ, հոծ հասարակութիւն մը՝ որուն մէջ մեծ թիւ կը կազմէին Պէյրութէն եկողները, առիթը ունեցաւ ողջունելու Խ. Միութեան ախոյեան եւ բաժակակիր «Արարատ»ը, եւ վայելելու անոր բարձրորակ խաղը։

Հիւսիսային Լիբանանի մայրաքաղաքը նմանօրինակ միջազգային մրցում չէր տեսած նախապէս։

Հիւսիսի երկու խումբերէն՝ Թրիփոլիի «Ռիատա Ուալ Ատապ»էն եւ Զղարթայի «Սալամ»էն բաղկացած խառն խումբը մրցեցաւ հայրենի ֆութպոլիստներուն հետ, որոնք այսպէսով իրենց հինգերորդ եւ վերջին մրցումը կ՚ունենային Լիբանանի մէջ։

Արարատցիները ընդհանուր առմամբ գոհացան հանդիսատեսութեամբ՝ գեղեցիկ ու բարձրորակ իրենց խաղէն տպաւորիչ նմոյշներ ներկայացնելով։

25րդ վայրկեանին, Մարգարով սքանչելի կերպով նշանակեց մրցումին առաջին կոլը։

«Արարատ»ի գրոհները, հանդարտ բայց ազդու, շփոթի մատնեցին յոգնած հիւսիսցիները, բայց կոլ չնշանակուեցաւ։ Եւ 1-0 արդիւնքով աւարտեցաւ Ա. կիսախաղը։

Բ. կիսախաղի 18րդ վայրկեանին, Ատէլ Պիտար (տեղացիներուն լաւագոյնը) յաջողեցաւ հեռուէն զօրաւոր կերպով հարուածել։ Աբրահամեան սքանչելիօրէն զսպեց Պիտարի հարուածը։

«Արարատ» շարունակելով իր գրոհները, նոր սարսափ ստեղծեց դաշտին վրայ։ Այս անգամ ճերմակ շապիկներ կրող հայրենի ֆութպոլիստները, հազիւ երկու վայրկեանի ընթացքին երկու տպաւորիչ կոլեր նշանակելով հաշիւը վերածեցին 3-0ի։ Կոլերը իրագործուեցան 27րդ եւ 29րդ վայրկեաններուն։ 27րդ վայրկեանին անկիւնային հարուածէ մը եկած գնդակը հասաւ Նազարեանի ոտքը, որ շուտով փոխանցեց Պոնտարենքոյի, եւ այս վերջինը, ըստ իր բարի սովորութեան, 30 մեթրէն ռմբակոծեց հիւսիսի բերդը։ Հազիւ երկու վայրկեան ետք, Իշտոյեան հարուածեց, բերդապահը ետ մղեց գնդակը, Մարգարով առանց դժուարութեան զայն ղրկեց պարապ բերդէն ներս։

Վերջը բազմաթիւ առիթներ ներկայացան արարատցիներուն, բայց արդիւնքը մնաց անփոփոխ 3-0։

«ԱՐԱՐԱՏ» ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ ԵՐԵՒԱՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Չորեքշաբթի, 6 Մարտ 1974, կէսօրին, Պէյրութէն Երեւան վերադարձաւ՝ Խորհրդային Միութեան Ախոյեան եւ Բաժակակիր «ԱՐԱՐԱՏ»ի պատուիրակութիւնը, երկու շաբաթ մնալէ ետք Լիբանան, ուր իր ելոյթներով խանդավառեց Լիբանանի մարզասէրները ընդհանրապէս եւ լիբանանահայութիւնը մասնաւորապէս։ Հայրենի հարազատներուն լիբանանեան շրջապտոյտը ոչ միայն մարզական վայելքի եզակի առիթ մը եղաւ, այլ հանդիսացաւ հայ եւ արաբ ժողովուրդներու եղբայրակցութեան ինքնաբուխ ցոյց մը։

Հայրենի խումբին ողջերթ մաղթելու համար օդանաւակայան եկած էին Պէյրութի խորհրդային դեսպանատան ներկայացուցիչները, հիւրընկալ միութեան՝ Հ.Մ.Մ.ի ղեկավարներ, «Արարատ» օրաթերթի խմբագրութիւնը, մարզական տարբեր կազմակերպութեանց ու շրջանակներու ներկայացուցիչներ, լրագրողներ, ինչպէս նաեւ մեծ թիւով «Արարատ»ի երկրպագուներ։

ՄՕՐՍ ՀԱՄԱՐ

Յիշում եմ դէմքը քո ծեր, մայր իմ անուշ ու անգին,
Լոյս խորշոմներ ու գծեր, մայր իմ անուշ ու անգին։

Ահա նստած ես տան դէմ ու կանաչած թթենին,
Դէմքիդ ստուեր է գցել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Նստել ես լուռ ու տխուր, հին օրերն ես յիշում այն,
Որ եկել են ու անցել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Եւ յիշում ես քո որդուն, որ հեռացել է վաղուց,
Ո՞ւր է արդեօք հեռացել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Ո՞ւր է արդեօք հիմա նա, ո՞ղջ է արդեօք թէ մեռած,
Եւ ի՞նչ դռներ է ծեծել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Եւ երբ յոգնած է եղել, եւ երբ խաբուել է սիրուց,
Ո՞ւմ գրկում է հեծեծել, մայր իմ անուշ ու անգին։

Մտորում ես դու տխուր եւ օրրում է թթենին,
Տխրութիւնը քո անծիր, մայր իմ անուշ ու անգին։

Եւ արցունքներ դառնագին ահա ընկնում են մէկ-մէկ,
Քո ձեռքերի վրայ ծեր, մայր իմ անուշ ու անգին։

ԵՂԻՇԷ ՉԱՐԵՆՑ

Պէյրութի «ՍԱՖԱ» թերթին հարցազրոյցը՝

«ԱՐԱՐԱՏ»Ի ԽՄԲԱՊԵՏԻՆ ՀԵՏ

Պէյրութի Ֆրանսատառ թերթերէն «Սաֆա»ն, Երեքշաբթի, 26 Փետր. 1974 թիւին մէջ, հարցազրոյց մը ունեցած է Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ի խմբապետ՝ Յովհաննէս Զանազանեանի հետ։ Հարցազրոյցը կատարած է Վազգէն Պօյաճեան։ Իր հետաքրքրութեան համար, ստորեւ թարգմանաբար կու տանք սոյն յօդուածը։

Խ. Միութեան ախոյեան և բաժակակիր՝ Երեւանի «ԱՐԱՐԱՏ»ը, Լիբանան ժամանեց 20 Փետրուարին։ Իր ժամանումին յաջորդ օրն իսկ,ան հանդիպում ունեցաւ տեղական երկու խումբերու (Հ.Մ.Մ.ի և Հ.Մ.Ը.Մ.ի) հաւաքականին հետ, և 35 հազարէ աւելի հանդիսականներու ներկայութեան, ան յաղթական դուրս եկաւ 4-1 արդիւնքով (կիսախաղ՝ 1-1)։

Անցեալ Կիրակի օր, Նըժմէն հակառակ անակնկալ մը ստեղծեց 1-0 (առ. կիսախաղին իրագործուած արդիւնքով) պարտութեան մատնելով Խորհրդայինները։ Մեր ազգային ախոյեանին այս յաղթանակը ուշագրաւ անակնկալ մըն է, քանի որ ոչ ոք, և առաջին իսկ հերթին Նըժմէի խաղացողները, այդ տեսակ բան չէին երազեր։

«Սաֆա» օրաթերթի թղթակիցը յատուկ հարցազրոյց մը ունեցաւ «Արարատ»ի խմբապետ՝ Յովհաննէս Զանազանեանի հետ, որ կու տանք ստորեւ։

Բայց նախ մեր ընթերցողներուն ներկայացնենք զրուցակիցը։

27 տարեկան և չորս տարիէ ի վեր իր խումբին խմբապետը՝ Յովհաննէս Զանազանեան, «ԱՐԱՐԱՏ»ի վերջին տարիներու յաջողութեանց կերտիչներէն մին է։ Լաւ թեքնիքէն, ճշգրիտ և ազդու՝ իր հեռաւոր հարուածներուն մէջ, ան խումբին ուղեղն է։ Ազգային խումբի գծով ան մասնակցեցաւ Միւնիխի Ողիմպիական խաղերուն, ուր Խ. Միութիւնը տիրացաւ պրոնզէ մետալին։

Այժմ, չորս խմբակիցներու հետ, ան մաս կը կազմէ Խորհրդային հաւաքականին։

ՀԱՐՑՈՒՄ.– Պր. Զանազանեան, ինչպէ՞ս կը բացատրէք Կիրակի օրուան ձեր պարտութիւնը՝ Նըժմէի դիմաց։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.– Նախ պէտք է ըսեմ, որ գտնուելով չէինք դադած Դեկտեմբեր ամիսէն ի վեր, ուրեմն, մենք եղանակի մը մէջ կը գտնուինք։ Մեր փորձերուն սկըսանք Պէյրութ մեր գալէն քիչ ժամանակ առաջ։ Այս բացատրութենէն ետք պէտք է ըսեմ, որ քիչ մը թերագնահատեցինք Նըժմէն, անոր առիթ ընծայելով, առաջին կիսախաղին, մօտենալու մեր բերդին։

Վերջը, պէտք է նշել, որ մեր երկու կեդրոնական պաշտպաններուն (Քովալենքօ և Սարգսեան) և մանաւանդ Անդրէասեանի (որ 1973 տարեշրջանի Խ. Միութեան լաւագոյն ոյժնապահը ընտրուեցաւ) բացակայութիւնը՝ ստիպեց մեզ փոխելու խաղացողներուն բոլոր դիրքերը։ Այսպէս, ուրեմն, Մեսրոպեանը, ձախ-յետապաշտպանը, լիպերոյի (ազատ պաշտպանի) դեր կը կատարէր Քովալենքոյի տեղը, Մարտիրոսեանը, որ աջ-յետապաշտպանի դիրքին վրայ կը խաղար, Ցարուքեանեան կը փոխարինէր Սարգսեանը, Պետրոսեանը կը կրէր թիւ 6 շապիկը, որ սովորաբար Անդրէասեանի սեփականութիւնն է։

ՅՈՎՀ. ԶԱՆԱԶԱՆԵԱՆ

Դեռ կայ կլիմայի հարցը. դեռ չենք ընտելացած անոր հետ, միայն չորս օրէ ի վեր հոս ենք։

Վերջապէս, խաղադաշտին խղճալի վիճակը, որ ակամայ ըսպառեցնել կու տար որ ճշդենք, թէ գնդակը գետին դնելէ ետք, տարբեր ուղղութիւն մը պիտի առնէ՞։

Բայց այս բոլորէն ետք, մենք վատ չխաղացինք, քանի որ Ալիօշան, մեր բերդապահը, մանաւանդ Բ. կիսախաղին, միջամտելու շատ քիչ առիթ ունեցաւ։

Հ.– Մրցումէն ետք բսուեցաւ, թէ Նըժմէն կրնայ հաւասարիլ Խորհրդային խումբերու հետ։ Ի՞նչ կը մտածէք այս մասին։

Պ.– Այն բոլոր յարգանքով հանդերձ՝ որ ունիմ այս խումբին հանդէպ, որ Լիբանանի լաւագոյն խումբը կը թուի ըլլալ, ես պիտի ըսեմ, որ իրեն համար շատ դըժուար է խաղալ մեր մօտ առաջին դասակարգէն ներս։ Պէտք աւելցընեմ, որ մենք ինքներս, Կիրակի օր մեր կիրարկած խաղով, միայն վերջին տեղը կրնայինք գրաւել մեր ախոյեանութեան ընթացքին...։

Հ.– Բայց դուք ձեզ կը բարգաւաճէք։

Պ.– Բնականաբար, մենք լաւ խաղացինք Բ. կիսախաղի ընթացքին, բայց այս շատ անբաւարար պիտի ըլլար Խ. Միութեան մէջ։ Պիտի աւելցնեմ, որ մեռեալ եղանակի ընթացքին, բոլոր խորհրդային խումբերը նոյն մակարդակի վրայ կը գտնուին, և մենք բնաւ չենք մտահոգուիր մեր յառաջդիմութեամբ։ Մենք լրիւ պատրաստ կ՚ըլլանք Մարտին՝ Բաժակի առաջին մրցումներուն համար, իսկ 1974ի Ախոյեանական խաղերուն համար՝ Ապրիլին։

Հ.– Ձե՛ր խմբակիցներուն մեծ մասը եւ յատկապէս դուք, հռչակաւոր էք ձեր հեռաւոր «շուտ»երով։ Բայց Լիբանանի մէջ գրեթէ բերդին ուղղուած հարուածներ չկատարեցիք։ Ի՞նչպէս կը բացատրէք այս։

Պ.– Ինչպէս արդէն նշեցի, մեր գլխաւոր խնդիրներէն մին էր Մարզական Աւանի դաշտին վատ վիճակը։ Ձեզի ուղղուած գնդակը յանկարծ ուղղութիւնը կը փոխէ՝ գետնի անհարթութեան կամ ծակի մը պատճառաւ։

Հ.– Բայց Նըժմէն եւս, այս տեսակէտէն, նոյն վիճակին մէջ կը գտնուէր։

Պ.– Նըժմէն պաշտպանողական խաղ մը կը կիրարկէր։ Անոր խաղացողները որեւէ մէկ ձեւով կը հեռացնէին գնդակը։ Դժուարութիւնը յարձակող խումբին համար էր, և ոչ թէ պաշտպանուող խումբին։

Կը յուսամ որ Պուրճ Համուտի մէջ, ուր երկու տարի առաջ խաղալու առիթը ունեցած եմ, և ուր կանաչ դաշտը սքանչելի է, աւելի լաւ վիճակի մէջ կ՚ըլլանք։

Հ.– Զրոյցներ կը շրջին, թէ ոտնց Նըժմէի Նախագահը առաջին կիսախաղի աւարտին՝ հանդերձարան գացած է, եւ հանգիստի մէջ եղող իր մարզիկներուն Ծիւրական վարձատրութիւն խոստացած է՝ եթէ կարենան իրագործուած արդիւնքը պահպանել։

Պ.– Շնորհակալութիւն կը յայտնեմ Աստուծոյ, հարցերը լաւ կարգադրած ըլլալուն համար՝ որպէսզի Նըժմէն յաղթէ։ Քանի որ եթէ մենք յաղթական դուրս ելլէինք, ընդհակառակը, ոչինչ պիտի ստանայինք։

Հ.– Կը խօսուի «Արարատ» Նըժմէ փոխ-վրէժի հանդիպումի մը մասին, որ կրնայ տեղի ունենալ այս Կիրակի, Պէյրութի Հաւաքականին դէմ կայանալիք մըրցումին փոխարէն։ Ի՞նչ է ձեր կարծիքը այս հարցի կապակցութեամբ։

Պ – Ձեմ կարծեր որ Նըժմէն ընդունի մեզի հետ չափուիլ երկրորդ անգամ մը։ Իմ կողմէս, չեմ մերժեր նմանօրինակ մրցում մը, որ մեզի համար վերջին փորձ մը պիտի ըլլար՝ Խ. Միութեան Բաժակի առաջին հանդիպումներէն առաջ։

ՄԱՄԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍ

(Շար. Ա. էջէն)

շեշտեց, որ Պուլկարիա՝ Եգիպտոսի հետ առեւտրական յարաբերութեանց առթիւ իր ուղարկած ապրանքներուն գիները երեք տարիներէ ի վեր անփոփոխ կը պահէ, հակառակ քարիւղի և այլ նախանիւթերու գիներու միջազգային յաւելումին։ Ան մասնաւորապէս շեշտեց Ս. Միութեան եղբայրական աջակցութիւնը՝ Պուլկարիոյ, որուն շնորհիւ իրագործուած են մեծ յառաջդիմութիւններ։ Ան յայտնեց նաև որ այս տարի 30 ամեակն է Պուլկարիոյ ազատագրութեան (1944-1974) ու այս տօնը մեծ հանդիսութիւններով պիտի նշուի թէ՛ երկրին և թէ՛ արտասահմանի մէջ, հետեւաբար եւ Եգիպտոսի մէջ, ուր Ապրիլին իսկ տեղի պիտի ունենան ելոյթներ (ժող. անսամպլ, երգ, պար, սինեմայի փառատօն)։ Պր. Տրականով պատասխանեց լ ագրողներու բոլոր հարցումներուն։

Ապա տեղի ունեցաւ պատշաճ հիւրասիրութիւն, ու ներկաները բաժակ պարպեցին՝ յաջողութեան մաղթանքներ կատարելով։

Աւելցնենք, որ տաղաւարին պատասխանատու վարիչը՝ Տիկին Ռուսիցա Ստեփանովա, ժպտադէմ կ՚ընդունէր և կը հիւրասիրէր հըրաւիրեալները։

Պուլկարական Տաղաւարը թէև փոքր է, և սակայն ճաշակով և գեղեցկօրէն դասաւորուած ու ներկայացուած են ցուցադրուած արտադրութիւնները և մեծադիր գունաւոր նկարներով ալ ցոյց կը տրուին՝ Նախկին յետամնաց և այժմու արդիականացած Պուլկարիան, իր հողագործութեամբ և իր ճարտարարուեստով։ Ս. Պ.

ԿՈՓԱՄԱՐՏ

Ժ. ՔԵՇԻՇԵԱՆ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

ՓԱՐԻԶ.– Եւրոպայի սիւփէր-վելթըր կշիռի ախոյեան Ժան Քեշիշեան՝ պարտութեան մատնեց ամերիկացի Փերի էպլին, 10 ռաունտոց կոփամարտի 6րդ հանգրուանին, այս վերջինը լքած ըլլալով մրցումը։

Հ. ՅՈՎՀ ՎՐԴ. ԱՀՄԱՐԱՆԵԱՆԻՆ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ Հինգշաբթի, 7 Մարտ 1974, կ.ե. ժամը 9 30ին, Գահիրէի Հայկական Ընթերցասրահին մէջ, խիստ հետաքրքրական դասախօսութիւն մը տուաւ Գահիրէի հայ կաթողիկէ հայրերէն՝ Յովհ. Վրդ. Ահմարանեանը, նիւթ ունենալով՝ «Կաթողիկոսի Իրաւասութիւնները Հայոց Պատմութեան մէջ»։

Հաւաքոյթին բացումը կատարեց սրահին նախագահը՝ բժկեր Սարգիս Պալաեան եւ իր ուրախութիւնը յայտնելէ ետք, ի յեպ՝ համայնքիս մշակութային գործունէութեանց մէջ հայ կաթողիկէ վարդապետներու վերջերս ունեցած գործօն մասնակցութեան, խօսքը տուաւ օրուան դասախօսին։

Հայր Յովհ. Վրդ. Ահմարանեան, որ երիտասարդ հայ կաթողիկէ կղերական մըն է, աւարտած է Հռոմի Լեւոնեան վարժարանին եւ աստուածաբանական, փիլիսոփայական եւ հոգեբանասիրական իր ուսմանց առընթեր, մօտէն ուսումնասիրած ու հետաքրքրուած է հայ մշակոյթին ու ազգային եւ եկեղեցական պատմութեան վերաբերեալ նիւթեր. գիրքեր, վաւերագրեր ու իր անձնական համոզումները գոյացուցած՝ այդպիսի հարցերու մասին։

Դասախօս հայրը նախ խօսեցաւ Հայաստանեայց Եկեղեցիին Կաթողիկոսական Աթոռի հաստատման սկիզբի շրջանէն, մինչեւ անոր տեղափոխումը Կիլիկիա, ինչպէս նաեւ «Ամենայն Հայոց Հայրապետ» «Արքեպիսկոպոս» եւ «Եպիսկոպոս» եկեղեցական հոգեւոր պաշտօններուն զանազան իրաւասութեանց մասին։ Անդրադարձաւ նաեւ Տիեզերական Ժողովներու հայոց մասնակցութեան (Նիկիոյ, Կ. Պոլսոյ, Եփեսոսի) եւ դաւանական զանազան խնդիրներու շուրջ։ Դասախօսը համառօտ ակնարկ մը բրաւ նաեւ Պոլսոյ Պատրիարքութեան հիմնադրութեան, Երուսաղէմի Պատրիարքութեան եւ Ազգ. Սահմանադրութեան վրայ եւ ի վերջոյ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Առաքելականութեան մասին յայտնեց իր կարծիքը՝ հիմնուելով առաջին մատենագիր-պատմաբաններու՝ Խորենացիի, Ագաթանգեղոսի, Փ. Բիւզանդի, Փարպեցիի, Եղիշէի գործերուն իր ընթերցմանց վրայ եւ եզրակացուց ըսելով, թէ՝ որովհետեւ այդ պատմաբանները իրենց գործերուն մէջ չեն յիշատակեր կամ խօսիր Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթողիմէոս Առաքեալներուն Հայաստան այցի մասին, ուրեմն անհիմն են այն աւանդութիւնները՝ որոնց վրայ հիմնուելով Հայաստանեայց Եկեղեցին Առաքելական կոչուած է։

Նաեւ, բանախօս հայրը պընդեց իր այն տեսակէտին վրայ, թէ Մայր Աթոռը օրինաւորապէս փոխադրուելէ ետք Կիլիկիա, անկէ օրինական կանոններով չէ որ վերադարձած է Արեւելեան Հայաստան, իմա Ս. Էջմիածին, քանի որ Լուսաբէկեան Կաթողիկոս մերժած էր տեղափոխուիլ եւ թէ օրինաւորապէս ընտրուած կաթողիկոսը երբ մնացած է Կիլիկիոյ մէջ՝ իր գահին վրայ, ու եպիսկոպոսներու փափաքին կամ պահանջքին չէ ընդառաջած տեղափոխուելու, պատմականօրէն այդ Աթոռը կը ճանչցուի իբր Մայր Աթոռ, երբ նոյնիսկ եպիսկոպոսները այլ տեղ փոխադրել տալով նոր կաթողիկոս մըն ալ ընտրած ըլլան։

Դասախօսը, որ բաւականին երկար ուսումնասիրութիւն մը պատրաստած էր, չկարողացաւ սակայն իր տեսակէտները ընդունելի դարձնել ներկաներուն, որովհետեւ բացարձակապէս մերժեց մեր պատմութեան մէջ աւանդութեանց վրայ հիմնուած ամէն մէկ դրուագ, եւ ուզեց կարծել– թէ իրեն բացարձակապէս վաւերական – մատենագիրներու պատմութեանց վրայ։

Դասախօսութեան աւարտին վարդապետը յայտնեց՝ թէ սրամադիր է սիրով պատասխանելու ներկաներուն հարցումներուն։

Այն հարցումին, թէ ինչպէ՞ս վաւերական կրնան ըլլալ 5րդ եւ 6րդ դարերու մատենագիրներուն գործերը, երբ անոնց բնագիրները չկան, այլ միայն անոնց գրուելէն հինգ կամ վեց դարեր ետք ընդօրինակուած ձեռագիրներ, որոնք կրնան ընդօրինակողներուն կողմէ բազ կամ սրբագրութեանց ենթարկուած ըլլալ, հետեւաբար ոչ լրիւ վաւերական, դասախօսը պնդեց ու միշտ պատմական վաւերական աղբիւր նկատեց զանոնք եւ ընդմիշտ մերժեց մեր ազգային եւ եկեղեցական պատմութեան այն դրուագները՝ որոնք աւանդութեանց վրայ հիմնուած կը նկատուին։

Նաեւ յարգելի դասախօսին երբ դիտել տրուեցաւ՝ որ Մայր Աթոռը հիմնուած չէր Կիլիկիոյ մէջ, այլ գաղթի պատճառով մայր Հայաստանէն այնտեղ տեղափոխուած, ու ապա եպիսկոպոսներու որոշմամբ դարձեալ տեղափոխուած դէպի Արեւելք, ան պնդեց, թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը քանի որ մերժած էր իր գահը տեղափոխել, ոչ ոք չէր կրնար սիրպել, հետեւաբար տեղափոխութիւնը օրինաւոր չըլլալուն, մինչեւ այսօր իսկ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը պատմականօրէն Ամենայն Հայոցը կը մնայ։ Դիտել տրուեցաւ իրեն, որ նոյնիսկ այդ պարագային՝ երբ Կաթողիկոսը չէ ուզած տեղափոխուիլ Կիլիկիայէն՝ Հայաստան, այդ կրնար օրինաւոր ըլլալ մինչեւ անոր վախճանումը, քանի որ նոր վայրին մէջ նորին ընտրութիւնովը՝ տեղափոխութիւնը օրինականացած կ՚ըլլար։

Հայր Յովհ. Վրդ. Ահմարանեանին տեսակէտները՝ մեր եկեղեցական այդպիսի կարեւոր հարցերու մասին, ինչպիսիք՝ Առաքելականի, Մայր Աթոռի իրաւասութեանց եւ այլ, մենք կը նկատենք իր զուտ անձնական տեսակէտները եւ չենք ուզեր վէճ յարուցանել, ինչ որ շատ բարդ հարցեր կրնայ ստեղծել եւ երկար վիճաբանութեանց ծայր տալ։ Մէկ բան անհրաժեշտ է որ դիտել տանք իրեն, որ մեր մատենագիր պատմաբաններուն գրութիւնները՝ եթէ բացարձակ վաւերական կը նկատէ, ուրեմն ան չի կրնար զանազանութիւն դնել անոնց միջեւ եւ Կիրակոս Գանձակեցիի պատմագրութենէն վերցուած՝ Մաղաքիա Արք. Օրմանեանի հաստատումը՝ ինչ կը վերաբերի Հայաստանի հողին վըրայ Ս. Բարթողիմէոսի գերեզմանին մասին, նոյնութեամբ պատմական ընդունի, ինչ որ Հայաստանեայց Եկեղեցիին Առաքելական ըլլալու փաստերէն մին կրնայ նկատուիլ։

Մենք չենք խորհիր, որ Հայր Ահմարանեան անտեղեակ է նաեւ այն իրողութենէն, թէ որում ամէն շուրջ չորս տարիներ առաջ, Սուրբ Քահանայապետին հրաւէրին ընդառաջելով, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. երբ Հռոմ, իմա Վատիկան, այցելեց, այնտեղ Սրբազան Քահանայապետը Հայոց Հայրապետին հանդիսաւորապէս յանձնած է Ս.

(Շար. եւս էջ 4)

ՄԵՏԱՂԻ ԵՐԳ

ԻՆՆԱ ԴԱՒԹԵԱՆ

Հայ գոհարավաճառներուն գործերը ցուցադրուած են Սովետ շատ մը քաղաքներու, ինչպէս նաև Արևելեան Գերմանիոյ, Չեխոսլովաքիոյ և Պուլկարիոյ մէջ։ Ամէնուրեք ժողովուրդը հիացաւ ոչ միայն քարերուն փայլին այլև անոնց զմայլելիօրէն ներդաշնակ միաձուլումին՝ մետաղին հետ, ապրանքներուն պարզ ոճին, անոնց հեղինակներուն երազային երևակայութեանը, որոնք գլխաւորապէս կը հակին ազգային արուեստի աւանդութեանց վրայ։

Հայաստանի մէջ լաւ ճանաչում ունին Նազարէթ Գույումճեանը՝ որդին, թոռը և ծոռը Նախկին գոհարավաճառի, Ժիրայր Զուլալեանը, Յակոբ Փիլիպպոսեանը և ուրիշներ։ Ամէն տարի նոր անուններ կ'աւելնան։ Հին արհեստը կը վերածնի։

ՆԱԶԱՐԷԹ Իսկանտարովիչ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ ներկայացուցիչն է «Գույումճի»ներու ընտանիքի մը (պղինձ քանդակող)։ Իր նախնիքներուն արհեստը՝ տուաւ իր մականունը։ Անիկա մեծաղ ձեւաւորելու եւ քանդակելու՝ հայկական աւանդական արուեստին լաւագոյն վարպետներէն մին է։ Նազարէթ Գույումճեանի նարտար ձեռքերուն մէջ, կուպրի վրայ կպչուած պղինձի կտոր մը, ձեր աչքին առջեւ ուղղակի կը դառնայ զարդարուն

ԾԱՂԿԱՄԱՆ

ափսէ մը։ Քանդակագործի փոքրիկ գչիրը դանդաղօրէն կը մխրճուի՝ մուրճին նօզքիս հարուածներուն տակ։ Ամէն ինչ չափուած ձեւուած է. հարուածին ուժգնութիւնը եւ ուղղութիւնը։ Այս գործին մէջ սխալ մը անհաւանական չէ. սակայն, որքան ատեն որ մուրճն ու գչիրը Նազարէթի ձեռքերուն մէջն են, ո՛չ մէկ սխալ կրնայ գործուիլ։

«16 տարբեր տեսակի ձեւեր կան մետաղը ենթարկելու», բսաւ վարպետը։ Հին ժամանակ, իսկական «վարպետ» մը կը գիտնար այս բոլորը։ Յետագային, երբ խանութներ բացուեցան, ոմանք մասնագիտացան քանդակումի, ուրիշներ հարթ քանդակներ աշխատելու, կամ մանր կտորներով զարդեր շինելու։ Սակայն, իսկական արուեստագէտ մը պէտք է գիտնայ բոլոր զաղտնիքները, որպէսզի ազատ ըլլայ իր արուեստը արտայայտելու զանազան միջոցներուն մէջ։

Արհեստաւորին լաւագոյն գործը – ծաղկաման մը – ցուցադրուած է Երեւանի Ժողովրդային Արուեստի Թանգարանին մէջ։

×

Հայրենական Մեծ Պատերազմին վախճանէն ետք (1941-45), Ժիրայր Զուլալեան Եգիպտոսէն վերադարձաւ իր պապերուն երկիրը՝ ժառանգականութեամբ ոսկերիչ՝ Ժիրայր քաջածանօթ էր Գահիրէի մէջ։ Սակայն, Ս. Հայաստանի մէջ է որ Զուլալեան արուեստագէտ դարձաւ։

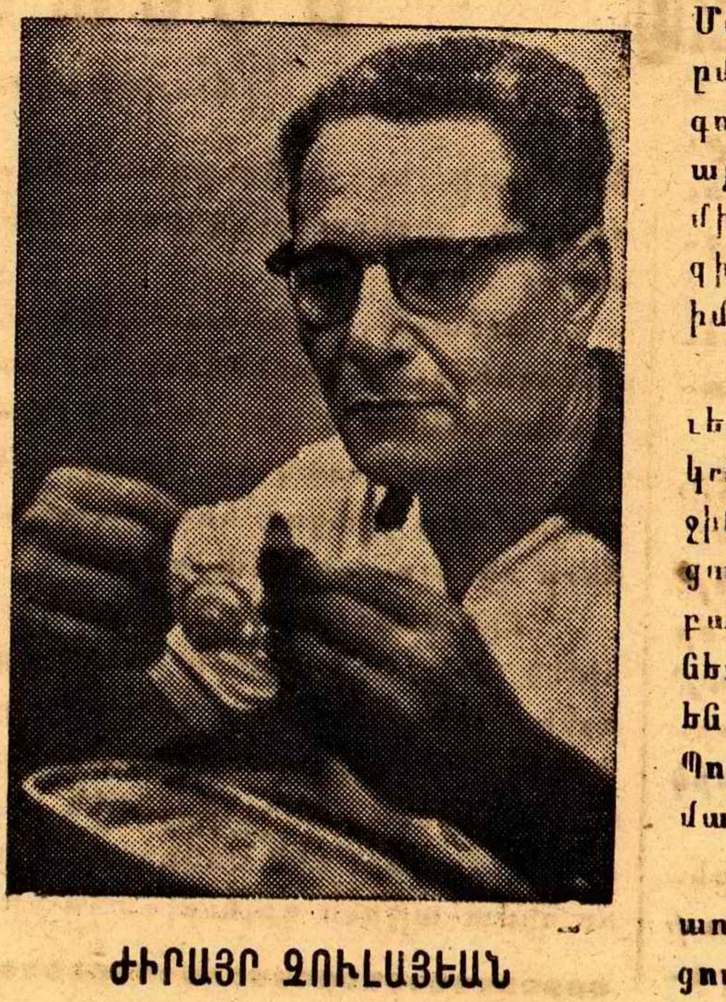
Ան գրեթէ ոչինչով սկսաւ։ Իր բարեկամներուն հետ Երեւանի մէջ բացաւ գոհարավաճառի փոքրիկ կրպակ մը։ Քանի մը տարի ետք

իրեն վստահուած էր գործարանի մը կազմակերպումը։

«Նախ՝ դժուարին ժամանակներ ունեցանք», կը վերյիշէ արուեստագէտը։ «Յարմար տեղի, գործիքներու եւ արհեստաւորներու պակասութիւնը ունեցանք։ Մէկը պէտք էր միանգամայն արուեստագէտ, հսկիչ եւ գծագրիչ ըլլար։ Սակայն, տարի մը չ'անցած, գործարանը օժտուեցաւ նոր էնքով մը եւ սկսաւ զանազան ապրանքի տեսակներ արտադրել, որոնք հռչակաւոր դարձան Հանրապետութեան սահմաններէն անդին։

Երեւանի գոհարեղէնի գործարանին արտադրած առարկաներուն մէջ կան շատ մը եզական կտորներ։ Առէ՛ք աղամանդներուն եւ բլարիններուն շարքը։ Անոնց հեղինակը Ժիրայր Զուլալեանն է։ Ո՛չ միայն ծայրայեղօրէն գեղեցիկ է, այլ նաեւ իր յղացումին մէջ ալ ինքնատիպ է այդ շարքը, այնպէս ինչպէս կը ներկայանայ։ Այսպէս, մեծ զարդասեղ մը, որ կրնայ կրծքերու վերածուիլ եւ ըլլալ փոքր զարդասեղ մը, մատանի եւ ականջի օղեր՝ այնպէս ինչպէս կը փափաքիք։ Զուլալեանի այս գործը ցուցադրուած էր Մոսկուայի մէջ, ապա, Նեփալի թագուհիին նուէր տրուեցաւ Սովետ կառավարութեան կողմէ։

Վարպետօրէն արուեստագէտ, քարերը նաւակով զատուած, ազգային զարդերու ինքնատիպ նաւակով։ Զուլալեանի գործը կը դառնայ նշանաւոր եւ, միեւնոյն ժամանակ, անընդօրինակելի։ Ինչպէս բոլոր հայ ոսկերիչները, Զուլալեան ալ կը նախընտրէ արծաթը. սակայն եւ այնպէս ոսկիէ գեղեցիկ զարդեր ալ շինած է։

ԺԻՐԱՅՐ ԶՈՒԼԱՅԵԱՆ

Քանի մը տարի առաջ, Մոսկուացի արուեստագէտներու խումբ մը այցելած ըլլալով Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Կեդրոն՝ Էջմիածին, զմայլեցան ի տես Վազգէն Ա. Հայրապետի Նորաձաւակ գաւազանին եւ խնկամանին։

— «Հնութի՞ւն են» հարցուց հիւրերէն մին։

— «Բոլորովին արդիական» պատասխանեց Կաթողիկոսը եւ աւելցուց. «Անոնց հեղինակը՝ Ժի-

րայր Զուլալեան, Հայաստանի Արուեստագէտներու Միութեան անդամ, ձեր մէջն է»։

Տարբերութիւն չ'ըներ եթէ արուեստագէտը կ'աշխատի փոքրիկ զարդի մը կամ յիշատակի կտորի մը վրայ, ան կ'երթայ ազգային աղբիւրներուն, հին հայկական զարդերու ձեւերուն, միջնադարեան մանրանկարչութեան, առանց

ՆԱԶԱՐԷԹ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

սակայն կրկնելու կամ ընդօրինակելու։ Վարպետը կ'ստեղծէ իր ինքնուրոյն ձեւը, կը յօրինէ մետաղէ երգ մը։

Զուլալեանի վերջին գործերէն մէկն է «Յոբելինական» կազմուածք մը, նուիրուած Ս.Ս.Ռ.Մ.ի կազմաւորման 50 ամեակին։ Ան մեղեսիկէ (ամեթիստ) եւ արծաթէ է։ Նոյն ձեւով, զանազան նրբաճաշակ զարդեր եր տողանցեն օղերու, զարդասեղներու, ապարանջաններու եւ մատանիներու ընդմէջէն։ Կազմածը ամբողջ՝ երբեք «հանդիսային» է. զարմանալու ոչինչ կայ, չէ՞ որ «Յոբելինական» կոչուած է։

×

«Երկար ժամանակ լուռջ կասկածներ կրծեցին միտքս. միթէ՞ ճիշդ էր ընածս. այսքա՛ն ուժ եւ ժամանակ վատնելով սնոտի պահուճանքներ շինելու... Մինչդեռ ուրիշ մարդիկ քաղաքներ կը կառուցանեն, գիտական հարցեր կը լուծեն, սքանչելի նկարներ կը գծեն, ես կը նստիմ արհեստանոցիս մէջ, ժամերով թել մը դարձընելով, որ շղթայ շինեմ... ապարանջան մը փորագրելով կամ մատանի մը շինելով», կ'ըսէր Ժան Մազլումեան, «սակայն, յետոյ ըմբռնեցի, որ ուրիշ ո՛չ մէկ բան գոհացում պիտի պատճառէր ինծի այս գործէն զատ, որովհետեւ, միայն անոր մէջն է որ ես ինքզինքս կը գտնեմ ու կը հաստատեմ իմ էութիւնս»։

Ժան Մազլումեան հայ արուեստագէտ ոսկերիչներու ամենէն կրտսերն է։ Անոր գործերը առաջին անգամ չորս տարի առաջ ցուցադրուած էին։ Անկէ ի վեր շատ բան բռած է։ Իր շինած գոհարեղէններու կազմածները ցուցադրուած են Մոսկուայի, Չեխոսլովաքիոյ, Պուլկարիոյ, Արեւելեան Գերմանիոյ եւ Ճափոնի մէջ։

Ժանը ցոյց տուաւ մեզի իր առաջին գործը, որ Երեւանի 1969ի ցուցահանդէսին պարգեւ շահած է. արծաթեայ պարզ մատանի մը եւ ապարանջան մը։ Երեւանի (Էրեբունի) հիմնադիր Արգիշտին բեւեռագիրը իբրեւ զարդ կը ծառայէ, առանց քարերու։ Յետոյ, ան ցուցադրեց «Երեւանի Գիշերներ» կոչած կազմածը, բաղկացած ապարանջան, կրծքի զարդասեղ, օղեր եւ մատանի՝ ալեքսանտրիթներու պլպլացող ցոլքերով։ Քարը եւ մետաղը վերջալոյսի միեւնոյն ցոլքերը կը յիշեցնեն։

(Շար. տես էջ 4)

ԿԻՒՐՈՍ ԵՒ ՀԱՅ ԿԻՆԸ

ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Քսենոփոն, Կիւրոսի պատմութեան մէջ, սրտաշարժ դրուագ մը արձանագրած է հայ կեանքէ։ Երուանդ թագաւորը գլուխ կը քաշէ Պարսկաստանի մեծազօր ինքնակալէն, որուն դաշնակցութիւնը ուխտած էր, և պարսկական պատերազմներուն՝ զօրքով և դրամով օգնել խոստացած էր։ Կիւրոս, հայ թագաւորին վրայ կու գայ հզօր բանակով։ Երուանդ ի վերջոյ կը բռնուի և հրապարակաւ հանդիսաւոր ատեանի մը մէջ կը դատուի։

— Ինչո՞ւ դրժեցիր խոստումդ, կը հարցնէ Կիւրոս։

— Որովհետեւ ազատ ըլլալ ուզեցի, կը պատասխանէ՝ սուտ խօսիլ չգիտցող հայ թագաւորը։

— Ի՞նչ կ'ընէիր քու գերիշխանութեանդ տակ գտնուող թագաւորի մը, եթէ նոյն անհաւատարմութեան մէջ բռնէիր զայն քեզի դէմ։

— Մահուամբ կը պատժէի, կը պատասխանէ մահէն չվախցող հայ թագաւորը, Միջին Դարու ամենէն ծաղկեալ շրջաններու Ասպետի մը չափ անստգիւտ և անվեհեր։

Երուանդի հարցափորձէն ուշիմ Կիւրոս կը հասկնայ, որ հայ թագաւորը արժանիքի տէր անձնաւորութիւն մըն է և կ'որոշէ սիրաշահիլ զայն, բաւ համարելով փրկանք մը։

— Ի՞նչ կու տաս, որ թագուհիդ գերի չվարեմ, կ'ըսէ։

— Բոլոր ունեցածս կու տամ, կը պատասխանէ Երուանդ։

— Ի՞նչ կու տաս, որ զաւակներդ գերի չտանիմ։

— Ինչ որ ունիմ ան կու տամ։

— Մէկ մը տուիր, նորէ՞ն կու տաս ունեցածդ, վրայ կը բերէ Կիւրոս ժպտելով։

Ապա դառնալով Հայոց գահաժառանգ իշխանին, Երուանդի որդի Տիգրանին, որ սահմանուած էր օր մը Տիգրան Ա. մեծանուն աշխարհակալ թագաւորն ըլլալու, Կիւրոս կը հարցնէ.

— Եւ դուն ի՞նչ կու տաս, որ նորապսակ կինդ աղախին չառնեմ։

Տիգրան պարզօրէն կը պատասխանէ.

— Կեանքս կու տամ։

Կիւրոս կը հաշտուի Հայոց արքունիքին հետ, և զինակցութիւնը կը նորոգէ Երուանդին ու

(Շար. տես էջ 4)

ՍԻՊԻԼ

Յ. Ճ. ՍԻՐՈՒՆԻ

Կին մը եւս պիտի գար իր անունը կցել յառաջապահներու խանդավառ հոյլին, որ անցեալ դարու ութսունական թուականներուն հայ գրականութեան դաշտը մտած՝ շուտով տիրապետեր էր անոր, իր հմայքը տարածելով նաև բովանդակ հայ կեանքին վրայ։

ՍԻՊԻԼ

Զապէլ Խանճեան, յետագային Տիկին Տօնէլեան և ապա Տիկին Հրանտ Ասատուր, Նուիրագործուած հայ գրականութեան մէջ իր Սիպիլ գրչանունով, ծնած էր 1863ին, Պոլիս, Սկիւտար, և իր ուսումը ստացած Թաղին Ճեմարանին մէջ, այն միևնոյն դաստիարակներու շունչին տակ, որոնք հայ գրականութեան պարգեւեր էին մէկ քանին իր ականաւոր դէմքերէն, Եղիշէ Դուրեանի, Մելքոն Կիւրճեանի և Մրմրեանի պէս, ամբողջ սերունդ մը կապելով հայ մտաւոր ճիգերու ստացած Նոր Թափին։

Սիպիլ առաջին կինը չէր որ կը յայտնուէր մեր գրականութեան մէջ։ Իրմէ առաջ հայ կին մը, Էլպիս Կեսարացեան, խմբագրեր էր Պոլսոյ մէջ կանացի առաջին հայ թերթը, Կիթառ։ Իրմէ առաջ էր դարձեալ, որ հայ կեանքի մէջ ասպարէզ էր նետուէր Մկրտիչ Պէշիկթաշլեանի տաղանդաւոր սանուհին, Օր. Սրբուհի Վահանեան, որ յետոյ Տիկ. Տիւսաբ պիտի դառնար եւ որ պիտի նուիրուէր կանացի դատին՝ յանուն այդ դատին յօրինելով իր երեք համբաւաւոր վէպերը, Սիրանոյշ, Մայտա և Արաքսիա։

Սիպիլ էր, սակայն, որ գրական դիմագծութիւն պիտի դառնար լրիւ, հանրային իր միւս մտահոգութեանց հետ չլքելով նաեւ արուեստի նախանձախնդրութիւնը, եւ հանդիսանալով հայ նոր գրականութեան անդրանիկ քերթողուհին եւ արեւմտահայ նոր արձակի առաջին մշակներէն մին, գալ խառնուելու համար ութսունէն յետոյ հասակ նետող սերունդին։

Այդ սերունդին գալ խառնուելէ առաջ Սիպիլ հազիւ թէ պատանի, ասպարէզ մը ստանձներ էր։ Գացեր միացեր էր դասական հայերէնի պաշտպաններուն։ Եւ ո՞վ մտէն կ'անցնէր, թէ դեռատի այն պատանուհին, որ «Անահիտ» ծածկանունին տակ պահըստած սուր գրչապայքար մղեր էր պահ մը յանուն գրաբարին՝ «Արամազդ»ին դէմ, որ Բիւզանդ Քէչեանն էր, օր մը պիտի գար հանդիսանալ մեր նոր աշխարհաբարին ամենէն բեղմնաւոր վաստակաւորներէն մին։

Սիպիլ յայտնուեցաւ իբրեւ բանաստեղծ ու արձակագիր գրեթէ միեւնոյն ատեն բայց իր բանաստեղծութիւններն են որ պիտի նուիրագործէին զայն մեր գրականութեան համար,

(Շար. տես. էջ 4)

ՋԱՀԱԿԻՐ

21 ՄԱՐՏ 1974

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Հ. ՅՈՎՀ. ՎՐԴ. ԱՀՄԱՐԱՆԵԱՆԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Բարթողիմէոս առաքեալներն Եկեղեցւոյ մը եւ բառով է՝ որ «սփիւռք կը Երկիրէ Հայաստանեայց Եկեղեցին, իրենց առաքեալներէն մէկ մասամբ։ Արդ, ինչ բան կը մղէ որ վերդարձնեմ հոն ու հոն պէտք փաստեր փնտռելու՝ որ մեր եկեղեցին առաքելական չէ, եւ ոչ ալ [illegible], եւ պէտք որ Հայաստանեայց Եկեղեցին ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ չէ, մինչդեռ, առանց երբեւէ [illegible], կրնայ իբր փաստ բերել այն ինչ որ իր եւ իր [illegible] Գերագոյն Պետք, Սրբազան Թագաւորական Պօղոս Զ.ը՝ որ չեմ կրնար երկւակայել թէ եկեղեցիներու պաշտօնէութեան անեղծութեան բլլայ, Իր բերանով եւ իր վեհ ձեռքով կ'ընդունի եւ կը հաստատէ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ։

Այս դասախօսութիւնը առիթ մը եղաւ, որ ներկաներուն շատեր, վերստացած ըլլան անցեալին, իրենց դարաւոր եւ կրօնական արժէքաւոր հայ մշակութային պատմութեան մէկ էջին։

Մենք կը խորհինք, որ մեր 4000 ամեայ ազգային պատմութեան այն էջերը ու դրուագներ որոնք ուսանողութեան վրայ հիմնուած են, մեր ազգային հպարտութեան եւ մեր ազգային գոյութեան համար նշանակալի արժէքաւոր եւ անհրաժեշտ են, որոնց ճանաչումը պարտաւորիչ ըլլայ ազգային եւ եկեղեցական, ու ճախորժելի է որ մենք, եւ ներելի՞ կ մեզի յայտնել [illegible], զուգորդել եւ պահպանել զանոնք այնպէս՝ ինչպէս որ մեր իմաստուն եւ [illegible] մեզի փոխանցած են։

Ս. Գ.

ՍԻՊԻԼ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Ալան անունը՝ զոր [illegible] 1902ին, Ալան անունը՝ զոր ցանցեց յետագային թերթերու եւ պարբերականներու մէջ, դեռ առանց յիշելու իր յօրինած [illegible] համար եւ իր թարգմանութիւնները՝ Ֆրանսացի [illegible]։

Սիպիլ հայ արձակին սատարեց իր պատմուածքներով, որոնցմէ ոմանք յետոյ համախմբեց Հոգիներ խորագրին ներքեւ եւ իր վէպերով, որոնցմէ Աղջկան մը Սիրտը, լոյս տեսած 1891ին, «Ալիս» ծածկանունին տակ վերահրատարակւեցաւ քանիցս եւ Տրամ ու Դիւրեր դեռ կը մնայ անտիպ. Թողլով թատերախաղեր ալ, ինչպէս Առաքինութեան Մրցունակը եւ Մագնիսը, այս վերջինը Աղեքսանդր Փանոսեանի աշխատակցութեամբ, եւ երկու մանկական թատերախաղեր, Ռեբունին եւ Հարսը։

Սիպիլի գրչի ասպարէզին մաս կազմեց նաեւ հրապարակագրութիւնը։ Սկսեալ 1881էն, երբ Արեւելքի մէջ աղեց իր լեզուական գրչապայքարը, ան աշխատակցեցաւ, այժմէական նիւթերու շուրջ իր յօդուածներով, Մանզումէի Էֆքեարի, Արեւելեան Մամուլի, Ազատամարտի, Հայ Կինի, Ազդարարի, տարեգիրքերու եւ տարեցոյցերու, իսկ 1898-1899ին Գրիգոր Զօհրապի եւ Հրանտ Ասատուրի կողքին, մաս կազմեց Արեւելքի օրաթերթի խմբագրութեան, ընտորագրելով յաճախ առաջնորդող յօդուածներ ալ։

Հայ գրական աշխարհին հետ իր կապը չսահմանափակեց գրական իր էջերուն մէջ։ Ան մտահոգուեցաւ նաեւ վաղւան սերունդին համար։ Այդ մտահոգութեան արդիւնքն են Գործնական Քերականութեանց շարքը, զոր նախ սկսաւ առանձին եւ յետոյ շարունակեց իր ամուսնոյն՝ Հրանտ Ասատուրի հետ միասին, եւ Թանգարանները, որոնք գրական հատուածներ էին դպրոցներու համար, երկեր, որոնք մեծապէս սատարեցին արեւմտահայ աշխարհաբարի տարածման, և մանաւանդ այդ աշխարհաբարի մէջ ստեղծուած միօրինակութեան։ Նոյն այդ մտահոգութիւնն առիթ պիտի ունենար կիրարկելու ուսուցչական ասպարէզի մէջ ալ, երբ հայ լեզու կը դասաւանդէր ան Եսայեան վարժարանի լրացուցիչ դասընթացքի սաներուն, ինչպէս և իր մասնաւոր դասերուն հետեւող հայ օրիորդներու, որոնցմէ ոմանք հայ գրականութեան բերին իրենց տուրքը, իրենց կատարած թարգմանութիւններով՝ Ֆրանսացի և անգլիացի հեղինակներէ։

Արեւմտահայ վերելքի թափը այլապէս ալ բան մը պարտական մնաց Սիպիլին։ Գլխաւորաբար իր նախաձեռնութեամբ էր, որ պիտի հիմնուէր, 1879ին, Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերութիւնը, որ կոչուած էր Միացեալ Ընկերութեան և Դպրոցասէր Ընկերութեան կողքին սատարել հայ գաւառի զարթօնքին, իր ստեղծած վարժարաններով՝ գաւառական զանազան կեդրոններու մէջ։

Սիպիլ իր աչքերը կը փակէր 1934 Յունիս 18ին, իր ժողովուրդին հանդէպ պարտքը կատարած լրիւ։

Սիպիլ կը հաւատար հայ կնոջ վիճակուած առաքելութեան։ Այդ առաքելութեան խորհրդանշանն եղաւ իր կեանքը՝ թէ գրչի ասպարէզին մէջ և թէ հանրային իր բովանդակ գործունէութեամբ։

Ց. Ճ. ՍԻՐՈՒՆԻ

«Ջահակիր»ի Աղեքսանդրիոյ պաշտօնական ներկայացուցիչն ու թղթակիցն է՝

Պր. ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

33, Սաաs Զաղլուլ պող.

Հեռ. թիւ 802199

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՀԵԿԱՆՈՎ)

Իրենց շատ սիրելի քրոջորդիներուն Զարեհ Ալթունեանի ընդ Օր. Անահիտ Օհանեանի և Զաւէն Ալթունեանի ընդ Օր. Ամիրա Սաքրունիի բարեբաստիկ ամուսնութեանց (Մ. Նահանգ.) առթիւ, Մարկոսեան եղբարք՝ Հըրանդ, Երուանդ, Հայկ և Համբարձում կը նուիրեն.

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	500
Գահիրէի Ազքատախնամին	500
Հայ Կարմիր Խաչին	500
«Յուսաբեր»ին	200
«Արեւ»ին	200
«Ջահակիր»ին	200

Իրենց շատ սիրելի մօր՝ ողբ. Աղաւնի Ճինկէօզեանի մահուան 2րդ տարելիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին Օրք. Ալիս և Անի Ճինկէօզեան (Աղեքսանդրիա) կ'ընեն հետեւեալ նուիրատուութիւնները.

Ս. Պօղոս Պետրոս

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	300
Ազքատախնամին	300
Պօղոսեանի ճաշի սեղանին	300
Այծեմնիկի Հանգստեան Տան	300
«Տիգրան Երկաթ»ին	300
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարին (Աղեքս.)	300
«Արեւ»ին	300
«Ջահակիր»ին	300

(Ստանալ Եր. Գալփագճեանէ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՀԻՆ

Ողբ. Օր. Սաթենիկ Պարոնեանի մահուան Ա. տարելիցին և անոր քաղցր յիշատակին, Տէր և Տիկին Վահէ Ռշտունի և Այրի Տիկին Աստղիկ Պալանեան և զաւակունք Հայրապետ և Հրայր (Մ. Ն.) կը նուիրեն.

Հայկական Ընթերցասրահին	100

ԿԻՒՐՈՍ ԵՒ ՀԱՅ ԿԻՆԸ

(Շար. Գ. էջէն)

Տիգրանին հետ, Պարսկաց և հայոց զօրքերն իսկոյն միանալով՝ Կիւրոսի թշնամիներուն դէմ կը քալեն։ Ի նշան հաշտութեան, Կիւրոս նոյն երեկոյ շքեղ հացկերոյթ մը կու տայ հայ թագաւորին, գահաժառանգին ու անոնց պարագաներուն։

Բոլոր ներկայք, Հայք, Պարսիկք, Քաղդէացիք և այլք կը զմայլին Կիւրոսի քաջութեան հաւասար վեհանձնութեան և ֆիզիքական գեղեցկութեանը։ Գիշերը երբ գահաժառանգն ու հարսը մինակ կը մնան, Տիգրան կը հարցնէ կնոջ.

— Ինչպէս, դուն ալ գեղեցիկ չգտա՞ր Կիւրոսը, զօրաւոր, ազնիւ, վեհանձն չէ՞ր։

— Ես անոր նայած չունէի, կը պատասխանէ իշխանուհին։

— Հապա ուրո՞ւ կը նայէիր։

— Ես անոր կը նայէի, որ կ'ըսէր թէ իր կեանքը կու տայ՝ որպէսզի ես գերի չերթամ, որպէսզի աղախին չըլլամ պարսիկ ինքնակալին։

Զգացումներու այսչափ բընքուշ փափկութիւն, այսչափ նուրբ կենցաղագիտութիւն պատիւ պիտի բերէին 20րդ դարու ամենէն զարգացեալ, ամենէն բարեկիրթ տիկնոջ։ Եւ մտածել, որ իր պարզութեան մէջ վսեմ այս խօսքն ըսող Հայուհին կ'ապրէր մեզմէ 2500 տարի առաջ, նախ քան Քրիստոս վեցերորդ դարուն մէջ։

Ապաքէն մեր պատմութեան ամէն դարաշրջանին մէջ կը հանդիպինք հայ կնոջ նշանաւոր դէմքերու, ոմն իր բարեպաշտութեամբ, ուրիշ մը իր քաջութեամբ, երրորդ մը մտքի ու մարմինի գեղեցկութեամբ համբաւաւոր, ինչպէս հատ մըն ալ կը յիշուի Կիլիկեան շրջանէն, Զարմանուհին։ Հայուհւոյն քով ուրենն կրթուելու և զարգանալու յարմարութիւնը բնածին է, սերնդական, ժառանգական է, և մեզի կը մնայ միայն պատեհութիւն տալ իրեն կրթուելու և զարգանալու։

ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՄԵՏԱՂԻ ԵՐԳ

(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Շնորհալի եւ ազնուական կազմած մը՝ գիտերուն զգեստի համար։

Արծաթէ զարդասեղներու, վզնոցներու, մատանիներու եւ ապարանջաններու կողքին կայ նուռ մը... Առաւեստագէտը կը պատմէ թէ ինչպէ՞ս յղացաւ նռան հատիկները շինելու գաղափարը...

Հին սովորութեամբ, հարսանիքէն ետք երբ հարսը տուն կը մտնէ, դրան սեմին նուռ մը կը փշրեն։ Նուռին հատիկները կը խորհրդանշեն մեծ եւ երջանիկ ընտանիք մը։ Այս հին սովորութիւնը, որ հիմա այլեւս գոյութիւն չունի, ինծի թելադրեց յօրինումը հարսանական կազմածի մը՝ «Նռան Հատիկներ» անունով ապարանջան, վզնոց, օղեր, մատանի՝ շինուած արծաթէ եւ սուտակէ։ Ան ցուցադրուած էր Անդրկովկասի առւեստագէտներու ցուցահանդէսին մէջ, Մոսկուա։

Մազլումեանի գործերուն մէջ կայ արծաթէ վզնոց մը, որուն մէջտեղ կախուած է օբալ քարով զարդամանեակ մը։ Երբ դուք լաւ դիտէք այդ քարին մէջ, հոն պիտի տեսնէք պլպլացող հեռաւոր աստղերը, անծրպետք եւ «յարդգողի ճանապարհը»։

«Քար մը կը ներկայացնէ խորհրդաւոր եւ հմայիչ ամբողջ աշխարհ մը», կ'ըսէ ժան Մազլումեան։ Հայաստանի մէջ, որ մետաղագործութեան ամենէն հին կեդրոնն է, ժողովուրդը երկար ատեն սորված է զայն արծաթին հետ միախառնել եւ այդ խառնուրդը յառաջ կը բերէ գլուխ գործոցներ, որուն տեսքը միայն հաճոյք եւ ուրախութիւն կը պատճառէ։ Ժողովուրդը երջանկացնել – ահա՛ իմ աշխատանքին իմաստը»։

Ն.Մ.Գ. ԻՆՆԱ ՆԱԻԹԵԱՆ